

EMO'dan...

Mahir Ulutaş
EMO 49. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Odamızın 70. yılını, bilimi ve tekniği temel alan derin mesleki birikimimizle; eşitlik, özgürlük ve demokrasi ilkelerine bağlı kalarak, toplum yararına verdiğimiz mücadelenin ışığında kutluyoruz.

Meslektaşlarımızın hak ve çıkarlarını savunarak, toplumun genel yararını korumak amacıyla faaliyet gösteren Odamız, 26 Aralık 1954 tarihinde, Anayasa'dan aldığı yetkiyle mesleki alanın düzenlenmesi ve denetlenmesi için resmi olarak örgütlenmiştir. O zamandan bu yana, mühendislik mesleğinin gelişmesine, bilimin ve teknolojinin toplum yararına kullanılmasına öncülük ederek, sahip olduğu birikimi sadece meslektaşlarının özlük haklarını savunmakla kalmayıp, toplumsal sorunlara da bilimsel ve teknik katkı sunarak çözüm üretmeye de devam etmektedir.

Odamız, ilk günden itibaren Anayasa'nın 135. maddesi doğrultusunda, mesleki gelişimi ve ülke kalkınmasını destekleyen görevlerini titizlikle yerine getirmiştir. Geçmişten gelen güçlü demokratik mücadele anlayışıyla, bilimin ve tekniğin gelecekte de yaşamın odağında olacağı bir dünya için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Kamu idaresinin bir parçası olarak, mesleğimizi kamu yararına uygun şekilde sürdürmek ve meslektaşlarımızın haklarını korumak için sorumluluğumuzu yerine getiriyoruz. Kalkınma ve sanayileşmede kilit rol oynayan meslektaşlarımızın haklarını savunurken, aynı zamanda halkın mühendislik hizmetlerinden yeterince faydalanmasını ve güvenli bir çevrede yaşamasını sağlamak için mücadele etmeye devam ediyoruz.

Odamız, meslek içi eğitimlerin yanı sıra düzenlediği kongre, sempozyum gibi bilimsel etkinliklerle de mühendislik hizmetlerinin kalitesini sürekli yükseltmek için kararlı bir şekilde çalışmaktadır. Yüzlerce meslektaşımızın katılım sağladığı bu etkinliklerde her yıl binlerce mühendis, bilgilerini tazelemektedir. Geleceğin mühendisliğini şekillendirirken, teknolojinin yaşamı dönüştürme gücünden de yararlanmayı hedefliyoruz. Ülkemizin Ar-Ge ve bilgiye dayalı ekonomik politikalarla yönetilmesi için verdiğimiz mücadele, yalnızca üyelerimizin değil, tüm toplumun yararınaadır. Ülkemizin sağlıklı bir biçimde kalkınabilmesi, tüm kaynakların toplum yararına verimli kullanılabilmesi, mesleki mücadelemizle doğrudan ilişkilidir. Doğanın, yeraltı zenginliklerinin hoyratça sömürüldüğü, yetişmiş iş gücünün yurtdışına göç etmek zorunda kaldığı bu dönemi, ancak mesleki ve demokratik mücadelemizi daha da büyüterek aşabiliriz.

Odamız, merkezi ve yerel yönetimlerle işbirlikleri geliştirirken, hatalı uygulamaların düzeltilmesine de katkı sağlamakta, kamu yararını korumak adına üstlendiği sorumluluğu eksiksiz yerine getirmektedir. Kalkınma, sağlıklı ekonomik büyüme ve kentleşme çabalarımıza, zaman zaman merkezi ve yerel politikacılar tarafından engel olmaya çalışan girişimler olmuştur. Ancak, bu tür girişimler karşısında, kamu çıkarlarını savunma kararlılığımızdan hiçbir şekilde sapmadık. TMMOB Kanunu'na yönelik değişiklik tasarılarının her defasında yasalaşmaması, demokratik ve kamusal bir yapının korunması adına önemli bir kazanım olmuştur.

Meslek örgütlerine yönelik artan baskılar, son yıllarda ciddi şekilde yoğunlaşmıştır. 70. yılımızı kutlamaya hazırlandığımız günlerde, örgütümüzü etkisizleştirmek ve siyasi iktidarın arka bahçesine dönüştürmek amacıyla yapılan girişimlere bir yenisi eklenmiştir. 2018’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na, meslek kuruluşlarının mevzuatını hazırlama ve denetleme yetkisi verilmişti. Ancak, Anayasa Mahkemesi’nin kararıyla bu düzenleme iptal edilmiştir. Fakat, aynı düzenleme bir torba teklifin içinde tekrar Meclis’e getirilmiş, ancak bizim ve milletvekili üyelerimizin yoğun mücadelesiyle bu madde tekliften çıkarılabilmektedir. Meslek kuruluşlarının Anayasa’da tanınan özerkliği, mühendislik faaliyetlerinin kamu yararına uygun şekilde sürdürülmesini güvence altına almak için büyük bir öneme sahiptir. Bu özerklik, meslek mensuplarının, kendi mesleki faaliyetleri ile ilgili kararlar alma, ilke ve kuralları belirleme hakkını da içermektedir. Ancak, sermaye ve rant çevrelerinin baskıları, TMMOB gibi kamu yararına çalışan örgütlerin gücünü zayıflatmayı hedeflemektedir. Biz, bu baskılara karşı mesleğimizin ve meslektaşlarımızın haklarını savunarak, toplumsal çıkarları korumaya devam edeceğiz.

EMO, 70. yılında da meslektaşlarının haklarını, toplumsal adaletsizliklere ve sömürü düzenine karşı savunmaya, bilimi ve teknolojiyi halkın hizmetine sunmaya devam etmektedir. Bugünlere gelmemizi sağlayan meslektaşlarımızı minnet ve saygıyla anıyor; kurumsal kimliğimize katkı sunan, emeği geçen tüm isimlere teşekkür ediyoruz. Genç meslektaşlarımızın Odamızın 70 yıllık mirasını büyüteceğine olan inancımıza vurgu yaparak, başarı dolu uzun yıllar diliyoruz.

Yaşasın EMO!

Editör'den

EMO; ÜYELERİ, MESLEĞİ, ÜLKE VE KAMU YARARI İÇİN NE YAPIYOR?

Teoman Alptürk
Elektrik Mühendisi
talptrk@yahoo.com

E. Orhan Örucü
Elektrik Mühendisi
orhan.orucu@gmail.com

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 70 yaşında. Odamızın kuruluş yıldönümü nedeniyle çıkardığımız bu sayıda, EMO'nun kuruluşundan bu yana üyeleri, ülkemiz ve kamu yararı için yaptığı bazı çalışmalara vurgu yapmak istedik. Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullarda demokrasi ve özlük haklarımız, eğitim, bilim, teknoloji, toplumsal yaşam ve ekonomi ile ilgili konularda gerçekleştirilen çalışmaları ve düzenlediğimiz etkinliklerle ilgili bilgiyi dergimizin ilerleyen sayfalarında bulabilirsiniz.

"Elektrik Mühendisleri Odası, EMO'nun kuruluşunun 70. yılı nedeni ile EMO dergisinin 70.yıl özel sayısı çıkarılmasına karar verdi. Teoman ALPTÜRK editörlüğünde 70. yıl yayın kurulu oluşturuldu. Kurulda alfabetik sırayla Ali YİĞİT, Bahar TANRISEVER, Bülent DAMAR, Doğukan YURTTAŞ, Haşım AYDINCAK, Hüseyin YEŞİL, Macit MUTAF, Mahir ULUTAŞ, Orhan ÖRÜCÜ, Ramazan PEKTAŞ, Sedat GÜLŞEN, Selçuk ESEN yer aldı.

Anayasaya göre TMMOB, bağlı meslek odaları ve dolaşısıyla EMO, meslektaşlarımızın ortak ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel (kamusal) menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumakla yetkilidir.

Anayasada ve yasada açık biçimde yer aldığı gibi, Odamızın görev ve sorumlulukları, sadece üyelerimizin sicil kayıtlarının tutulması ve mesleki faaliyetlerinin düzenlenmesi ile sınırlı değil, ülkemizin, mesleğimizin ve halkımızın ortak çıkarına ilişkin her konuda kamu adına faaliyet yürütülmesini gerektirecek kadar geniştir. Birbirine yakından bağlantılı bu ikili doğayı kavramadan,

TMMOB'nin, Odalarının ve EMO'nun ülkemiz ve mesleğimiz açısından önemini anlamak mümkün değildir.

Odamız, kuruluşundan bu yana, mesleki ve toplumsal konulara bu kamusal sorumluluk ve bilinçle yaklaşmaktadır. Özellikle 1970'li yıllardan itibaren ülkenin içinde bulunduğu durum ve halkın sorunlarıyla çok daha yakın bir bağ kuran TMMOB, Odaları ve Odamız, toplumun genel çıkarlarını önceleyen kamusal yönünü çok daha öne çıkarmıştır.

Meslek örgütlerinin yönetimlerinin nasıl oluşacağı kendi yasalarında açık biçimde düzenlenmiştir. Her üyemiz, seçim süreçlerinde yer alarak birlik politikalarının ve yönetim kurullarının belirlenmesinde söz sahibi olmaktadır. Herkesin özgürce katıldığı demokratik seçimlerle de yönetim kurulları belirlenmektedir.

TMMOB, bağlı odalar ve EMO olarak bugüne kadar özelleştirme uygulamalarına karşı çok sayıda dava açtık, çok sayıda bilimsel etkinlik gerçekleştirdik ve kitlesel kampanyalar düzenledik. Açtığımız bu davalar ve yürüttüğümüz kitlesel mücadele, özelleştirme uygulamalarını durduramasa da, sürecin bütünüyle yağmaya dönüşmesine engel olmuştur.

Odamız, meslek alanımıza ilişkin tüm konularda mesleki ve teknik bilgisini halkın genel çıkarı için kullanmaktadır. Bu doğrultuda Birliğimizin ve Odalarımızın yasa ve yönetmeliklerde gerçekleştirilmek istenen düzenlemelere yaklaşımının temelinde, meslektaşlarımızın mesleki faaliyetlerinin her aşamasında etkin özneler olarak sorumluluk alması ve odalarımızın kamu adına denetim görevini yerine getirmesi anlayışı yatmaktadır.

Odamız tarafından tescil edilen bürolarda ve kamu görevlisi olarak mesleğini icra eden mühendislerimizin ücretlerinin ve özlük haklarının korunması için mücadele edilmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu ile TMMOB arasında yapılan "Asgari Ücret Protokolü", meslek mensuplarımızın ilk işe giriş ücretlerinin yapılan araştırmalar sonucu belirlenen rakamın altında kalmasını engellemekte ve insanca bir çalışma yaşamı için ortam yaratmaktaydı. Ancak SGK tarafından bu protokolün hukuksuz biçimde tek taraflı olarak feshi mensuplarımızın iş barışını ve özlük haklarını geriye götürmüştür.

~ Kamusal-Mesleki Denetim

Mühendislik insanı merkeze alan disiplinlerdir. Bir bütün olarak insan yaşamının korunması ve kolaylaştırılması meslek disiplinimizin öncelikli ilkeleri arasında yer almaktadır. Bu nedenle, mesleki faaliyetlerimizin kamusal denetimi hem meslektaşlarımızın hem de toplumun genel çıkarı açısından önemli ve gereklidir.

Meslek disiplinini ve ahlakını korumak, EMO'nun kuruluş amaçları arasında yer almaktadır. Mesleğimizin toplumsal saygınlığının korunmasında ve meslek mensuplarımızın hizmet kalitesinin korunmasında kamu adına yürütülen bu denetim faaliyetinin büyük önemi bulunmaktadır.

~ Eşitlik, Özgürlük, Demokrasi ve Bağımsızlık Mücadelesinde EMO

EMO bir yandan TMMOB ve bağlı Odaları ile mesleğimizin ve meslektaşlarımızın hak ve çıkarlarını ülkemiz ve halkımızın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek için mücadele verirken, diğer yandan da mesleki birikimlerimizin toplum yararına kullanılmasının zeminini yaratmaya çalışmaktadır. Bu ikili doğa, EMO'nun yasal sorumlulukları ile toplumsal sorumluluklarının bileşkesidir. TMMOB'nin, bağlı odalarının ve EMO'nun faaliyetlerinin iki ana eksenini oluşturan bu bileşke, özellikle 1970'li yıllardan itibaren belirginleşen mücadele birikiminin ürünü olduğu kadar kamusal kimliğin verdiği bir görevdir. Odamıza sıklıkla yöneltilen "siyaset yapma" eleştirisinin altında, aslında Odamızın, üyelerimizin çıkarlarıyla toplumun genel çıkarlarını korumak için verdiği mücadele ve bu ikisi arasında kurduğu ilişki yatmaktadır.

Teknik elemanların sorunlarının, ülkenin ve ülkede yaşayan emekçi kesimlerin sorunlarından bağımsız olarak ele alınmayacağına bilincinde olan Odamız ve Birliğimiz, ülkemizdeki eşitlik, özgürlük ve demokrasi mücadelesinin en önemli taşıyıcılarından biri olmuştur.

~ EMO Neden Gereklidir?

EMO kurulduğu günden bu yana, Anayasa ve yasaların verdiği yetki, üyelerinden aldığı güçle meslektaşlarımızın ve ülkemizin çıkarları için mücadele vermektedir.

EMO, üyelerinin ve toplumun genel çıkarlarını korumak için bilimsel raporlar hazırlamanın, teknik toplantılar düzenlemenin ve hukuki süreçlere müdahil olmanın yanı sıra diğer demokratik mücadele yollarını da aktif biçimde kullanmaktadır.

Bilinmelidir ki, iktidarların gündelik siyasal çıkarları için hayata geçirmek istedikleri proje ve uygulamaların bilime, doğaya ve kamusal çıkara uygunluğu konusunda toplum adına denetlenmesi birliğimizin, odamızın ve tüm meslek örgütlerinin anayasal sorumluluğudur.

EMO, 1990'lı yıllardan itibaren, özelleştirme uygulamalarına karşı gerek hukuksal gerekse toplumsal mücadelenin en ön saflarında yer almıştır.

EMO, kamu girişimciliğinin ve sosyal devlet anlayışının korunmasından yanadır. Ortak zenginliklerimizin sermaye için rant olarak aktarılması yerine, üretim, sanayileşme ve kalkınma politikaları için kullanılmasını savunmaktadır.

Özelleştirmelerine karşı dava açtığımız bazı önemli kurumlar şunlardır:

- Türk Telekom
- Elektrik Dağıtım Şirketleri
- Elektrik Üretim Santralleri
- Şeker Fabrikaları

TMMOB ve Odamız, meslektaşlarımızın haklarını gasp eden ve toplumsal yaşamı tehdit eden tüm yasa ve yönetmelik değişikliklerine karşı etkin bir mücadele yürütmektedir. Siyasal iktidar TMMOB'nin ve Odalarımızın bu etkinliğini sınırlandırmak için türlü yöntemlerle Birliğimizi ve Odalarımızı hedef almaktadır.

Özlük Hakları İçin Açılan Davalar

Ülkemizde çalışan üyelerimizin ekonomik, demokratik ve sosyal haklarının korunup geliştirilmesi konusu EMO'nun en önemli mücadele gündemlerinden birisi olmuştur.

Özlük haklarımızın ve mesleki saygınlığımızın korunması için açılan bazı önemli davalar (TMMOB ile birlikte) şunlardır:

- Yabancı Mühendis Çalışma İzni
- SGK Asgari Ücret Protokolü
- Özlük Hakları Davaları
- Kamuda Güvencesiz, Taşeron, Kiralık Çalıştırma

Sermayenin aşırı kar hırsı ve denetim yetersizlikleri nedeniyle ülkemizde çok sık ve ölümcül iş kazaları yaşanmaktadır. Odamız, üyelerinin, işçilerin sağlığı, işyerlerinin güvenliği ve tüm çalışanların güvenceli çalışma hakkı için de çalışmalar yapmıştır.

Elektrik enerjisi kaynaklı kazaların, yangınların önlenmesi için bakım, onarım ve denetleme çalışmalarının önemini vurgulamakta ve var olan mevzuatın uygulanması ve güncellenmesi için çaba harcanmaktadır.

Mühendislik, insanı merkezine alan meslek disiplindir. Bir bütün olarak insan yaşamının korunması ve kolaylaştırılması meslek disiplinimizin öncelikli ilkeleri arasında yer almaktadır. Bu nedenle, mesleki faaliyetlerimizin kamusal denetimi hem meslektaşlarımızın hem de toplumun genel çıkarı açısından önemli ve gereklidir.

Odamız tarafından kamusal anlayışla yürütülen kamusal-mesleki denetimler mesleki saygınlığımızın olduğu kadar, kamu güvenliğinin korunması açısından da önemlidir.

Mühendis, mimar, şehir plancılarının çıkarları, ülkemizin diğer üreten, emekçi kesimlerin çıkarlarından ayrırtılamaz. Bu yüzden EMO, emeğin evrensel değerlerini ve insanlığın ortak geleceğini savunur.

İnsanca yaşanabilecek bir ülke ve dünya için eşitlik, özgürlük, demokrasi, barış, bağımsızlık, laiklik, insan hakları ve sosyal adalet için mücadele etmek herkesin görevidir. EMO, 70 yıldan bu yana Türkiye'de bu mücadelenin en önemli taşıyıcılarından birisi olmuştur.

EMO, kurulduğu 1954 yılından bu yana yazımızın devamında kısaca özetlemeye çalıştığımız çalışmaları üyelerinden aldığı güçle yapmaktadır.

Elektrik Mühendisleri Odası'nın tarihinden...

İLK ÜYELER

6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Kanunu, 27 Ocak 1954 tarihinde kabul edilmiş ve 4 Şubat 1954 tarihinde, 8625 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. TMMOB ve Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) daha kurulmamış iken 1954 yılının Mart ve Nisan aylarında meslektaşlarımız Bayındırlık Vekaleti'ne (Bayındırlık Bakanlığı) beyanname vermeye başlamıştı. Kanunun 1. maddesi gereğince Nafia Vekaleti'ne ilk 2 ay içinde beyanname veren üyelerimizin sayısı 147 kişidir.

TMMOB Kanunu Muvakkat Madde 1'de "Türkiye'de mevcut bilümm yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar bu kanunun neşirinden itibaren iki ay içinde Bayındırlık Vekaletinden alacakları birer beyannameyi doldurarak bulundukları yer bayındırlık müdürlüklerine veya doğrudan doğruya Bayındırlık Vekaletine vermeye mecburdurlar" hükmü getirilmişti. Meslektaşlarımızın verdiği beyannameler 26 Aralık 1954 günü kurulan EMO'ya devredilmişti.

EMO kayıtlarında bulunan 3 sicil nolu üyemiz Fikri Suvar'ın (İstanbul Teknik Okulu, sonradan YTÜ) doldurduğu beyanname:

1954 546 (3)

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar odaları birliği hakkındaki kanunun muvakkat 1. nci maddesi gereğince doldurulacak Beyanname

BEYANNAME VERENİN

İkamet ettiği Vülayet ve kaza	: Ankara
Adı ve soyadı	: Fikri Suvar
Ana adı	: Hacıya
Baba adı	: Şahin
Doğum yeri	: Van
Doğum tarihi	: 1928
Tabiyeti	: T.C.
Mezun olduğu Fakülte veya okul	: İstanbul Teknik Okulu
Mezuriyet tarihi	: 1948-49
Diploma tarih ve numarası	: No 774
İhtisas şubesi	: (Kuvvedü'l Ahim) Elektrik Müh.
Doktora yapmışsa, nerede ve hangi branşa doktor olduğu	:
Bilgili ecnebi diller	: İngilizce
Halen yapmakta olduğu iş	: E.T. Japı İş. Başk. Teslat Şefi

Nafia Vekâletine

6235 sayılı kanunun muvakkat 1. nci maddesi gereğince doldurduğum bu beyanname müderrecatının doğruluğunu tasdik ve imza ederim.

(15 Kır. damga pulu)
tarih imza

İkamegâh veya adresi :
Yığılı Mimarlık Bulvarı
Maltape Sok. No 13/11
İncekara Apt. Yığılı - Ankara

NOT:
a) 9 Ekiyada 3 Fanzilla kilitte
vermektedir.

Yeri geldikçe paylaşacağımız beyannamelerdeki Türkçe yazıma dikkat etmenizi dilerim. 1928 Harf Devrimi öncesi ve sonrası eğitim alan üyelerimizin el yazıları takdir edilecek düzeyde.

İlk kayıt olan 147 üyemizden 78'i ulusal okullardan, 59'u 11 ülkeden olmak üzere yurtdışından mezun olmuşlardır. 10 üyemiz hakkında yeterli bilgi ve belge yoktur.

Okul isimlerini sıralarsak:

1. Robert Kolej, 2 mezun
2. İstanbul Yüksek Mühendis Mektebi, (Sonradan İTÜ), 3 mezun
3. İstanbul Yüksek Mühendis Okulu, (Sonradan İTÜ), 5 mezun
4. İstanbul Teknik Üniversitesi, 46 mezun
5. İstanbul Teknik Okulu, (Sonradan Yıldız Teknik Okulu), 20 mezun
6. Yıldız Teknik Üniversitesi, 2 mezun

Unvanlara bakacak olursak:

Elektrik Mühendisi	73
Elektrik Yüksek Mühendisi	51
Elektro-Mekanik Mühendisi	6
Elektrik ve Makina Mühendisi	1
Elektronik Mühendisi	3
Elektronik Yüksek Mühendisi	1
Elektrik-Elektronik Mühendisi	1
Elektrik Kudret Nakli Mühendisi	1
Bilinmeyen/bilgisi eksik üye	10

Toplam 147

İlk Kadın Üyemiz

Kayıtlarımıza göre ilk kadın üyemiz 108 sicil numaralı F. Semahat Kömürcüoğlu'dur. 1924 İstanbul doğumlu ilk kadın üyemiz 1951-1952 döneminde İTÜ'den mezun olmuştur.

Odamıza verdiği beyannamedeki el yazısına dikkatinizi çekmek isteriz.

3332 D380 352

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği taktukdaki kanunun muvakkat 1. nci maddesi gereğince doldurulacak beyanname

BEYANNAME VERENİN

İkamet ettiği Vilâyet ve kaza : İstanbul Fatih

Adı ve soyadı : F. Semahat Kömürcüoğlu

Ana adı : Neriman

Baba adı : Mustafa Nuri

Doğum yeri : İstanbul - Büyükağa

Doğum tarihi : 1924

Tabiyyeti : T.C.

Mezun olduğu Fakülte veya okul : Teknik Üniversite Elektrik Fakültesi

Mezuniyet tarihi : 1951-52 Haziran

Diploma tarihi ve numarası : 1952 Haziran 2455

İhtisas gubesi : Kuvvetli akım

Doktora yapmışsa, nerede ve hangi branşta doktor olduğu : İngilizce

Bildiği cenebi diller : Yok

Halen yapmakta olduğu iş : Yok

Nafia Vekâletine

6235 sayılı kanunun muvakkat 1. nci maddesi gereğince doldurduğum bu beyanname mündericatsının doğruluğuna tasdik ve imza ederim.

(15 Kır damga pulu) tarih imza

İkametgâh veya adresi: Fatih Sofular caddesi

No 130

İstanbul

30-3-54

İlk kadın üyemizin Odamıza verdiği fotoğraf da aşağıdadır:

Döneme dair bir örnek de 57 sicil numaralı üyemiz Mehmet Daniel Eriç'e 1949 yılında verilen İTÜ diploması:

76 Sicil Nolu Üye Turgut Özal

Türkiye'nin 8. Cumhurbaşkanı, Elektrik Mühendisi Halil Turgut Özal, EMO'nun 76 sicil numaralı üyesidir. Özal'ın aşağıda yer alan beyannamesinde, İstanbul Teknik Üniversitesi 1950 yılı mezunu olduğu görülmektedir. Özal, Elektrik İşleri Etüt Idaresi'nde Elektrik Proje Şefi olarak çalışırken 31 Mart 1954 tarihinde verdiği beyannamede, bildiği yabancı diller için "İngilizce, biraz Fransızca" ifadelerini kullanmıştır.

D 166/ 431 76

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği taktukdaki kanunun muvakkat 1. nci maddesi gereğince doldurulacak beyanname

BEYANNAME VERENİN

İkamet ettiği Vilâyet ve kaza : Ankara

Adı ve soyadı : Turgut Özal

Ana adı : Hüfize

Baba adı : Mehmet

Doğum yeri : Malatya

Doğum tarihi : 13. Ekim - 1927

Tabiyyeti : T.C.

Mezun olduğu Fakülte veya okul : İstanbul Teknik Üniversitesi

Mezuniyet tarihi : Haziran 1950

BİLDİRİM KAĞIDI
TÜRKİYE
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ÖZEL YARDIM SANDIĞI
Kızılay, İhlamur Sok. 10/1 Ankara

Sandık Kayıt No. 312
Oda Kayıt No. 84

Üyenin adı ve Soyadı	Ömer SEVKAL
Babasının Adı	Müslüm
Doğum yeri ve yılı	URFA 1918
Mezun olduğu okul veya fakülte	Yüksek Mühendis Mektebi İSTANBUL
Diploma veya ruhsatnamesinin tarih ve Numarası	temmuz 1942 Nº 1020
Adresi	BİNEKTAŞI Sokak Nº 12/8 Yenisehir/ Ankara

Türkiye Elektrik Mühendisleri Odası Özel Yardım Sandığına girmek istediğimi bildiririm. 11-4-1968

İMZA
Ö. Sevkali

Üyeleri arasında dayanışmayı geliştirmek ve yaratmak için EMO bünyesinde kurulan Özel Yardım Sandığına ait bir bildirim kağıdını da örnekleyelim istedik. Ne yazık ki bu Özel Yardım Sandığı yürümemiştir. Sonraki yıllarda hayata geçirilen Ferdi Kaza Sigortası uygulaması da ağırlaşan ekonomik şartlardan dolayı devam ettirilememiştir.

Kurucu Başkanımız Emin İplikçi

1904 yılında doğan, 1927 yılında Fransa-Grenoble Üniversitesi'nden mezun olan 1 sicil numaralı üyemiz ve Odamızın ilk Başkanı Emin İplikçi 1990 yılında vefat etmiştir. İlk başkanımızla ilgili ne yazık ki Odamız kartoteklerinde bilgi yok. İki dönem Yönetim Kurulu Başkanlığımızı yapan Emin İplikçi, 1957 yılında görevini devretmiştir.

Elektrik Mühendisliği Dergimizin Temmuz-Ağustos 1986 tarih ve 332-333 sayılı nüshasında kendisi ile yapılan söyleşi özetle şöyle:

"İzmirliyim" diyor Emin İplikçi, "1904'te doğmuştum. İlk mektebi İzmir'de okumuştum, bir sene Fransız mektebine gitmişim – sultanı vardı o zaman- Sultaniden ayrıldım – Yunanlılar İzmir'e girdi diye. Rodos'a gitmişiz aile ile beraber. Rodos'ta ben, Fransız mektebinden başka mektep olmadığından, yine Fransız mektebine gidip, İzmir'de başladığım Fransızca'yı orada geliştirmişim. Öyle ki mektebin sonunda Fransızca'yı tamamen öğrenip Türkçeyi ise neredeyse unuttum."

"Yunanlılar İzmir'den kaçınca İzmir'e döndük. Burada kısa bir süre kalıp. İstanbul'a gittik. Ben Kadıköy'de

Saint Joseph'e gittim. Saint Joseph lise tahsili veriyor. Oradan mezun oldum. Araştırmamıza göre Fransa'da Grenoble'de Institut d'electro- technique de Grenoble diye bir müessese var. Buraya gittim. 4 sene sonra bize Diploma d'engineer verdiler, 1927'de."

(...)

EMD: Siz elektrik mühendisi olduğunuzda Türkiye'nin enerji durumu nasıldı?

"Ben geldiğim zaman İzmir'de elektrik yoktu. Ben ve benden önce mezun olmuş Fahrettin isminde bir arkadaşım ile Sanayi Bakanlığı'nın kurduğu bir büroda çalışıyoruz. Bir başka zaman, Tire'ye gittik. Tire Belediyesi elektrik yaptırmış, elektriği MAN'a ihale etmiş. MAN yalnız dinamo ile dizeli yapıyor. Gerisini belediye yapacaktır. Belediye Reisi bana dedi ki, 'Sokak lambası yapırız bize, başka bir şey istemiyoruz.' İzmir'de sanat mektebi mezunu bir arkadaş vardı. Yardımcılarını aldı, geldi. Biz putrellerin üstüne konsolları koyduk. İzolatör çektik. Böylece oradaki elektrik tesisatını bitirdik İzmir'e döndük."

Elektrik Mühendisleri Odası Kuruluyor...1954...

TMMOB'nin ilk idare heyeti toplantısında 22 Ekim 1954 yılında bir 'Elektrik Mühendisi' olarak bulunur Emin İplikçi. Yine TMMOB'nin 20 Kasım 1954 günü yapılan Yönetim Kurulu toplantısında, Elektrik Mühendisleri Odası'nın İlk Umumi heyetinin 26 Aralık 1954'de Kızılay'da toplanmasına yönelik verilen kararın altında İplikçi'nin de imzası vardır. İlk genel Kurulundan sonra 29 Aralık 1954 tarihinde ilk toplantısını yapan EMO Yönetim Kurulu, Odanın kuruluş sürecine büyük katkı koyan 1 sicil numaralı üyesi Emin İplikçi'yi Yönetim Kurulu Başkanlığı'na getirerek görev dağılımını gerçekleştirmiştir. Elektrik mühendislerinin üye kaydedilmesi ve Oda Talimatnamesi (Tüzük) hazırlık çalışmaları yönetim kurulunun birincil faaliyet alanı olmuştur.

26 Mart 1955 tarihinde yeniden toplanan EMO Genel Kurulu'nda, Oda Tüzüğü görüşülerek kabul edilmiş ve yapılan seçimler sonucunda TMMOB 2. Genel Kurulu'na gidecek delegeler ve TMMOB organlarına EMO

tarafından gösterilecek adaylar saptanmıştır. 4 Nisan 1955 tarihinde toplanan TMMOB 2. Genel Kurulu'nda EMO'nun Tüzüğü onaylanmış ve TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası 6235 sayılı Yasa'nın gerektirdiği kuruluşa ilişkin bütün yasal ve yönetsel işlemlerini tamamlamıştır.

1. ve 2. Dönem Oda Yönetim Kurulu Başkanlığını yürütmüş olan Emin İplikçi, TMMOB adına birçok kamu kurum ve kuruluşunda temsilcilik görevlerinde bulunmuştur. 13 Ocak 1957'de EMO 3. Genel Kurulu'nda görevi devreden İplikçi, tüm mesleki yaşamı boyunca mütevazı bir hayat sürmüştür. Emin İplikçi, çalıştığı tüm kurumlarda etik kurallarına bağlı, mühendisliğe, mühendislere ve emeğe saygılı, dürüst bir yönetici olmuştur. 1990 yılında yitirdiğimiz Odamızın ilk üyesi, 1 sicil no'lu meslektaşımız Emin İplikçi'yi bir kez daha saygıyla anıyoruz.*

1 nolu üyesinden 15 Ocak 2025 günü 96499 sicil numarası verilen son üyemize kadar tüm üyelerimize EMO'ya olan katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz.

10 bin 455'i kadın ve 70 bin 755'i erkek olmak üzere toplam 81 bin 210 faal üyesi olan EMO, 14 şubesi, 110 temsilciliği ile yurt çapında yaygın ve saygın bir meslek odasıdır.

Hayatlarını kaybeden tüm üyelerimizi de saygı ile anıyoruz.

EMO TARİHİNDE UNUTULMAYANLAR

Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) kurulduğu 1954 yılından bu yana toplumsal ve mesleki mücadele tarihinde, meslek ve meslektaşın gelişiminde önemli yeri olan, bilim ve teknolojinin gelişmesine, ülkemizin kalkınmasına büyük katkılar sunan, örnek kişilikleri ve mücadelesi anlayışları ile ekole dönüşen unutulmaz değerlerimizi saygı ve özlemle anıyoruz...

Ord. Prof. Bedri Karafakioğlu (1915-1978)

EMO İstanbul Şubesi kurucularından, İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Elektrik-Elektronik Fakültesi'nin unutulmaz Dekanı Ord. Prof. Bedri Karafakioğlu, 1978 yılında faşist katiller tarafından katledildi...

Karafakioğlu, 23 Ekim 1915'te Çorum'da doğdu. Annesini küçük yaşta kaybeden Karafakioğlu, babasının kamu görevi dolayısıyla birçok şehirde bulundu. Liseyi 1932 yılında Adana'da bitirdi ve aynı yıl İstanbul Mühendis Mektebi'ne girdi. Ailesinin maddi durumunun iyi olmaması nedeniyle PTT'den aldığı bursla 1937 yılında Fransa'ya gitti. Paris'te Ecole Nationale Supérieure Des Telecommunications'da 2 yıl eğitim gördü. Mühendis Mektebi'nde tercihini elektrik mühendisliğinden yana kullanan Karafakioğlu, yurda döndüğünde kendisi gibi elektrik mühendisliği eğitimi alan meslektaşları ile birlikte 1939 yılında İTÜ Elektrik Fakültesi'ni kurdu.

Karafakioğlu, 1939 yılından, Üniversiteler Kanunu'nun çıktığı 1947 yılına dek Yüksek Mühendis Mektebi'nde

aldığı görevlerin yanı sıra PTT'de Fen Müfettişliği ve Telsiz Mühendisliği görevini üstlendi. 1947 yılından itibaren İTÜ'de çalışma yaşamına devam etti. 1939'da doçent, 1948 yılında profesör oldu. 1948-1954 yıllarında Telgraf-Telefon Tekniği Kürsüsü'nde, 1954-1960 arasında ise Telekomünikasyon Tekniği Kürsüsü'nde görev yaptı. 1954-1957 yılları arasında İTÜ Teknik Okulu Müdürlüğü görevinde bulundu. Teknik Okulun Mühendislik-Mimarlık Fakültesi'ne dönüştürülmesiyle birlikte sürekli dersler vermeye başladı. 1960 yılında ise Elektrik Fakültesi Profesörler Kurulu tarafından Telekomünikasyon Tekniği Kürsüsü Ordinaryüs Profesörlüğüne oybirliği ile seçildi. 1964-1965 yıllarında İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanlığı, 1965-1969 yılları arasında İTÜ Rektörlüğü yaptı.

1960-1961 yıllarında 27 Mayıs sonrası Kurucu Meclis'te İTÜ temsilcisi, 1963-1968 yılları arasında OECD Bilimsel Araştırma Komitesi Türkiye Temsilcisi, 1963-1968 yılları arasında TRT Yönetim Kurulu Üyeliği, 1970-1975 yılları arasında Avrupa Rektörler Konferansı Türkiye Temsilciliği yaptı. 1973-1976 döneminde Üniversite Denetim Kurulu'nda yer alan Karafakioğlu, Rektörlüğü döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin (KTÜ) kurulmasına destek oldu. 1972-1976 yılları arasında da KTÜ'de öğretim görevlisi olarak eş zamanlı görev yaptı.

Üniversitelerde anti-emperyalist demokrasi mücadelesinin güçlendiği 1965 yılının ardından 1968 yılına gelindiğinde çıkarılmak istenen "Öğrenci Disiplin Yönetmeliği"ne, "Gençliğin heyecanları emirlerle kanallı edilemez" diyerek karşı çıkan Karafakioğlu; İTÜ, İTÜ Teknik Okulu ve İstanbul Yüksek Tekniker Okulu tarafından "Özel Okullar Yürüyüşü" adı altında düzenlenen protesto etkinliği hazırlık çalışmalarına katılım sağlayarak, destek verdi.

Öğrenciler ile arasına mesafe koymadan yaşayan Karafakioğlu, öğrenci temsilcilerini evinde kabul etti. Rektörlüğü döneminde İTÜ Maslak Kampüsü'nün alınması, 2 kademeli öğretimin uygulanması, Temel Bilimler Fakültesi'nin ve Mühendislik-Mimarlık Fakültesi'nin kurulması gibi önemli projelere imza attı.

Yabancı dilde yayımlanmış 5 makalesi, Türkçe 8 telif, 13 tercüme kitabı, 9 telif, 13 tercüme makalesi bulunan Karafakioğlu, EMO 7. Olağan Kurulu'nda alınan karar doğrultusunda İstanbul Şubesi'nin kuruluş çalışmalarında aktif olarak yer aldı. 1965-1967 yılları arasında EMO İstanbul Şubesi'nde 5. ve 6. dönem Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini üstlendi.

Bedri Karafakioğlu 20 Ekim 1978 tarihinde Bakırköy Gençler Caddesi'nde kimliği belirlenemeyen faşist katillerin silahlı saldırısı sonucu yaşamını yitirdi.

Bedri Karafakioğlu'nun öldürülmesi, büyük üzüntü ve öfkeye neden olmuş, İTÜ ve İstanbul Üniversitesi'nde öğretime süresiz, İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde (İDMMA) de eğitime 4 günlük ara verilmiştir. Cinayet EMO örgütlülüğü başta olmak üzere, demokratik kitle örgütleri ve üniversiteler tarafından yurt genelinde protesto edilmiştir.

Cinayete ilişkin açılan soruşturma kapsamında birçok kişi gözaltına alınmış, ancak katiller yakalanamamıştır.

Soruşturma dosyası, önce Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı'na, 12 Eylül Askeri Darbesi sonrasında da İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na aktarılmıştır. Sıkıyönetimin kaldırılmasının ardından soruşturma dosyaları Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı'na devredilmiştir. 1986 yılı başlarında ise soruşturma dosyası yeniden Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı'na gönderilmiştir. Dosya hazırlık numarası verilerek yıllarca bekletildikten sonra zamanaşımı gerekçesiyle kapatılmıştır.

Ord. Prof. Bedri Karafakıoğlu Üzerine

Duran Leblebici

Bugün EMO İstanbul Şubesi kurucularından biri ve ilk Yönetim Kurulu Başkanı olarak andığımız Ord. Prof. Bedri Karafakıoğlu, Türkiye'de pek çok alanda katkı yapmış bir "hizmet adamı" idi.

Yıllardan beri her 20 Ekim günü Ord. Prof. Bedri Karafakıoğlu'nun Zincirlikuyu'daki mezarı başında bir toplaşma olur. Genellikle bir kurumsal organizasyonla değil, içten geldiği için burada bir araya gelenler -aile fertleri dışında- çoğunlukla Bedri bey'in öğrencisi olmuş olan İTÜ mezunlarıdır. Bedri bey'in Beşiktaş Abbasağa Parkı'ndaki büstü de öğrencilerinden bir grubun organizasyonu ile dikilmiştir. Bu içten ilginin ve bir araya gelişlerin 46 yıldan beri hiç tavsamadan devam etmesinde sanyorum Bedri bey'in ülkemizde hâlâ devam etmekte olan "faili meçhul / nedeni meçhul" cinayetlerin, "nedeni en meçhul" olanı ile kaybedilmiş olmasının yanı sıra, "hoca" ve "insan" olarak öğrencilerinin zihnine ve kalbine bıraktığı derin izin etkisi vardır.

Bedri Karafakıoğlu 23 Ekim 1915'de Çorum'un saygın ailelerinden Karafakıh'ların bir ferdi olarak dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Çorum'da, lise öğrenimini Adana'da tamamladıktan sonra 1932'de Yüksek Mühendis Mektebi'ne girdi. Dördüncü senenin sonunda başarılı öğrencilere tanınan bir ayrıcalıktan yararlanarak öğrenimini "Avrupa"da tamamlamak üzere yurt dışına gönderilmesi söz konusu olduğunda, çalışma alanı olarak o yılların gelecek vaadeden mühendislik alanlarından biri olan "haberleşme"yi seçti ve "Paris Ecole Nationale Supérieure des Telecommunication"a gitti. 1939'da mezun olarak yurda döndüğünde bir yandan Yüksek Mühendis Okulunda 1938'de kurulmuş olan Elektrik-Muhabere şubesinde öğretim elemanı olarak görev yaparken, bir yandan da PTT'de "fen müfettişi" ünvanı ile hizmet vermeye başladı. Yüksek Mühendis Okulunun İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) olarak yeniden yapılandığı 1947 yılına kadar bu ikili görevi devam etti ve ülkede geliştirilmekte olan haberleşme (telgraf ve telefon) altyapısının planlanmasında ve gerçekleştirilmesinde etkin görev aldı.

Bedri Karafakıoğlu İTÜ bünyesine kurulan Elektrik Fakültesi'nin -özellikle Zayıf Akım Kolu'nun- kuruluşunda ve gelişmesinde kadromun yurt dışında eğitim almış az sayıda elemanından biri olarak öncülük yaptı. Zayıf Akım Kolumun iki temel kürsüsünden biri olan Telekomünikasyon Tekniği Kürsüsü'nün başkanlığını üstlendi. On yıllar boyunca verdiği Telekomünikasyon Ölçme dersi ve laboratuvarı ile PTT'nin geliştirmekte olduğu haberleşme altyapısını planlamak, kurmak ve

sağlıklı çalışmasını sağlamak için, ve Telefon Santralleri dersleri ile de sayıları artmakta olan otomatik telefon santrallerinin planlanması ve işletilmesi için ihtiyaç duyulan mühendislerin yetiştirilmesini sağladı.

Bedri Karafakıoğlu'nun üniversite hayatı Elektrik Fakültesi'nde verdiği dersler ve yazdığı kitaplarla sınırlı kalmadı. Hocalık misyonunu İTÜ Teknik Okulu'nda ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde -genellikle zor koşullarda; bazen uçakla, bazen otobüsle giderek- verdiği derslerle devam ettirdi.

Bedri bey bu öğretim etkinliklerinin yanı sıra Fakülte'de ve Üniversite'de çeşitli idari görevler üstlendi. 1954-57 yılları arasında İTÜ Teknik Okulu müdürü, 1964-65 yılları arasında Elektrik Fakültesi dekanı ve 1965-69 yılları arasında İTÜ rektörü olarak görev yaptı. Ülkenin ve üniversitenin olağan dışı sorunlar yaşadığı 1977'de Elektrik Fakültesi dekanlığım ikinci defa üstlendi ve bu, hepimizin bildiği gibi, anlaşılmaz bir şekilde hayatına mal oldu.

Bedri Karafakıoğlu üniversitedeki olağan eğitim ve yönetim etkinliklerine ek olarak yurt içinde ve yurt dışında Kurucu Meclis üyeliği, TRT Yönetim Kurulu üyeliği, OECD'de Türkiye temsilciliği gibi çeşitli kamusal görevlerde bulundu ve Türkiye Eğitim Vakfı, EMO İstanbul Şubesi gibi sosyal kurumların kuruluşunda yer aldı. Bütün bu hizmet alanlarında rol almış olmasında Bedri beyin hizmetten kaçmayan ve gerektiğinde elini taşın altına koymaktan çekinmeyen yaratılışı kadar, katıldığı her kurulda sağduyulu ve sakin kişiliği ile yaptığı toparlayıcı ve uzlaştırıcı katkıların da rolü vardır.

Örneğin Elektrik Fakültesi'nin genellikle Çarşamba günleri yapılan Genel Kurul toplantıları, YÖK öncesinin özgür ortamında Fakülte'nin her türlü akademik sorununun özgürce tartışıldığı forumlardı. Yaklaşık olarak 40 üyeden oluşan bu kurulun üyelerinin büyük çoğunluğu Fakülte'nin kuruluşunda görev almış olan birkaç profesör ile Fakülteye kuruluşun ardından katılmış olan profesörler ve kıdemli doçentlerdi. Ayrıca Fakülteye yaklaşık on yıllık bir aradan sonra katılmış olan birkaç genç doçent vardı. Kurulun kıdemli üyelerinden bazılarının "kısa pantoloncular" olarak adlandırdığı bu küçük genç grubun doğal olarak yenilikçi olan önerilerini kıdemli kurul elemanları karşısında çekinmeden dile getirebilmeleri ve savunabilmeleri, Bedri bey başta olmak üzere birkaç profesörün oluşturduğu görünmez destek sayesinde mümkün olurdu. Teknolojideki gelişmelerin gereği olarak açılması gereken yeni derslere programda yer açmak amacı ile verilemeyen bazı derslerin program-

dan kaldırılması, yahut saat sayılarının azaltılması gibi sancılı konuların konuşulduğu oturumlar genellikle çok tartışılmalı geçirdi. Gerilimin çok yükseldiği anlarda Bedri bey yaptığı kısa fakat sağduyulu konuşmalarla ortak aklın olması gereken yönde çalışmasını sağlar ve toplantının sonuna doğru, incecik yazısı ile, herkesin içine sinen bir karar metnini kaleme almış olurdu.

Elektrik Mühendisleri Odası'nın 70. kuruluş yıl dönümünü vesilesi ile sevgili hocam Bedri Karafakıoğlu'nu saygı ve sevgi ile anarken, üniversitemizin YÖK öncesi özgür ve demokratik ortamını da buruk bir özlemle hatırlıyorum.

Ord. Prof. Burhaneddin Sezerar (1886-1953)

Elektrik mühendisliğinin ülkemizde kurucusu sayılan, Türkiye'nin elektrifikasyonunda birçok projede yer alan, birçok şehrin elektrikleştirilmesinde önemli roller üstlenen Ord. Prof. Burhaneddin Sezerar, 1886 yılında İstanbul'da doğdu. Terakki Vakfı'ndan yüksek dereceyle, Galatasaray Mekteb-i Sultanisi'nden (Galatasaray Lisesi) ise üçüncülükle mezun oldu. Üniversite eğitime Fransa'da devam etti. Sorbonne Üniversitesi'nden 1911 yılında lisans diplomasını ve Paris Yüksek Elektrik Mühendis Mektebi ile Paris Yüksek Telsiz, Telgraf Mektebi'nden 1912 yılında lisansüstü diplomasını aldı.

Sezerar, okulda göstermiş olduğu başarılı çalışmalarından dolayı 1913 yılında Yüksek Elektrik Mektebi'nde

Elektrik Makineleri Laboratuvarında şef yardımcısı oldu. 1913 yılında İstanbul Darülfünun Ulumu-u Riyaziye ve Tabiye şubelerinde Hikmet-i Riyaziye muallimliğine atandı. İlk görevi olarak Medine'ye çağırılan Sezerar, Türbe-i Şerif'i elektrikle buluşturdu. 1914 yılında İstanbul Darülfünun'da matematik ve fizik derslerinin muallim muavinliği (Doçentlik) derecesine yükseldi. Aynı sene, Mühendis Mektebi Elektrik Dersi Muallimliği

görevini yürüttü. 1917 yılında ek görev olarak Hazine-i Hassa Mühendisliği, daha sonra Üsküdar-Kısıklı Tramvay hattı Elektrik Baş Mühendisliği, Evkaf vekaleti Elektrik, Tenvirat ve Tramvay Mühendisliklerinde bulundu; Üsküdar tramvaylarını bizzat kurarak, işletti.

1924 yılında İstanbul Darülfünunu Elektro-Teknik Müderrisliğine getirildi ve 1925 yılında bu görevine ek olarak Mühendis Mektebi elektrik muallimliğine atandı. 1932 yılında bu okulda da Muallimlikten Müderrisliğe terfi ettirildi. 1934 yılında Fen Fakültesi'ndeki Elektromekanik Enstitüsü, Elektrik ve Makine Şubesi ismiyle, Yüksek Mühendis Mektebi'nde Profesörler Meclisi bu Şubenin başına Müderris Burhaneddin Sezerar'ı getirdi.

Sezerar, Yüksek Mühendis Mektebi'nin Elektrik Şubesi'nde dersler verdi. Elektro-Mekanik, Elekt-

rik-Muhabere ve Elektrik şubelerinin başkanlığını yürüttü. Sezerar'ın bu Şube için düzenlediği öğretim programları ve kurmuş olduğu laboratuvarlar, bugünkü İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Elektrik ve Makine Fakülteleri'nin temelini oluşturdu.

1935 yılında muhabere şubesinin açılması ve 1937 yılında Elektrik Muhabere şubesinin kurulması ile bu oluşum gelişerek, 1944 yılında İstanbul Yüksek Mühendis Okulu'nun "İstanbul Teknik Üniversitesi" haline getirilmesi ile Elektrik Fakültesi'ne dönüştü.

Elektrik konusunda yazılan ilk önemli eserler Ord. Prof. Burhaneddin Sezerar tarafından telif edildi. Meslek hayatı boyunca yayımlanan eserlerin sayısı 10'u aştı. İlk zamanlarda, eski harflerle yazdığı ve elektrik enerjisinin üretimi, dağıtımı ve kullanışı ilgili 4 kitaptan başka, son senelerde ilmin ve teknolojinin yeni esaslarına uygun "Elektrik ölçmeleri" adlı 2 ciltlik bir kitap yayımladı.

Sezerar, Cumhuriyetin ilk yıllarında Trakya ve Anadolu'da birçok şehir ve kasabanın elektrik projelerini yaptı ve tesis etti. Çok sayıda belediyenin elektrik müşavirliğini üstlendi. Üsküdar Tramvayları, Adapazarı elektrik tesisatı, Dolmabahçe Sarayı ve İstanbul'daki camilerin hemen hemen hepsinin elektrikle kavuşması Sezerar'ın sayesinde oldu.

"Türk elektrikçiliğinin kurucusu" olarak tanınan, öğrencileri ve çalışanları için tükenmez bir ilham kaynağı olan Ord. Prof. Burhaneddin Sezerar, 28 Mayıs 1953 tarihinde İstanbul'da hayatını kaybetti.

Prof. Dr. Mustafa Parlar (1925-1980)

EMO eski Başkanı, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Mühendislik Fakültesi'nin unutulmaz kurucu Dekanı Prof. Dr. Mustafa Parlar Mustafa N. Parlar, 1925'te Rize'nin Hemşin İlçesi'ne bağlı Yayla Köyü'nde doğdu.

1949 yılında İllinois Teknoloji Enstitüsü'nde lisans, 1950 yılında Northwestern Üniversitesi'nde yüksek lisans ve 1954 yılında Brooklyn Politeknik Enstitüsü'nde doktora dereceleri aldı. Amerika'da bulunduğu dönemde Brooklyn Politeknik Enstitüsü'nde 4 yıl araştırma mühendisi ve Clarkson College of Technology'de bir yıl yardımcı profesör olarak görev yaptı.

Yurda dönünce kısa bir süre Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nde (Eİİİ) çalışan Parlar, Genelkurmay Başkanlığı İlmi İstişare Kurulu'nda harekât araştırma subayı olarak görev aldı. Askerlik görevinin ardından ODTÜ'ye girerek sırasıyla; 1957 yılında Eğitim Direktörlüğü, 1958'de Elektrik Mühendisliği Bölüm Başkanlığı, 1960-1970 yılları arasında da Mühendislik Fakültesi Dekanlığı görevlerinde bulundu.

Mustafa Parlar, 1964'te Doçent, 1969'da Profesör oldu. 1966-1967 akademik yılında Kaliforniya Üniversitesi'n-

de, konuk profesör olarak ders verdi ve araştırmalar yaptı. 1970 yılında ODTÜ Rektörü oldu. Ancak bu görevinden istifa etti. 1969-1970 yıllarında Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üyeliği ve Başkanlığı yaptı. 1973-1977 döneminde milletvekili oldu.

1977'de üniversiteye dönen Parlar, ODTÜ İçel Mühendislik Bilimleri Fakültesi Kurucu Dekanı olarak görev yaptı. Son olarak TÜBİTAK Güneş Enerjisi Destekleme Araştırma Ünitesi Başkanlığı, TÜBİTAK Türkiye Enerji Komisyonu Başkanlığı, ODTÜ Enerji Koordinasyon Kurulu Başkanlığı görevlerini de yürüttü.

Prof. Dr. Parlar, çok geniş bir alanda akademik çalışmalar yaptı ve öncelikle Türkiye'nin gereksinimlerini göz önünde tuttu. Enerji sorunlarından haberleşmeye kadar farklı dallarda ODTÜ'de araştırmalar başlattı. Yönetimsel ve akademik görevleri yanında kamu kuruluşlarının ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'nin danışmanlık hizmetlerinde bulundu. Endüstrileşme sorunları, ağır elektronik sanayi ve elektronik sanayinin kurulması için önemli katkılar sundu. Üniversite-endüstri işbirliğinin gerçekleşmesi, üniversitelerin ülkenin teknik sorunlarının çözümüne katkı sunabilmesi için çaba harcadı. Elektroteknik ve elektronik dalında bazı teknolojik transferlerin başarılı bir biçimde sonuçlanmasına öncülük etti. Türkiye'nin enerji sorununun çözümü için örgütlenmede önemli katkıları oldu.

Mustafa Parlar, 19 Aralık 1980 tarihinde hayatını kaybetti.

Parlar'ın, yurtiçinde ve yurtdışında yayınlanmış 25 bilimsel bildirisi, 1'i çeviri 5 kitabı, pek çok teknik raporu ve gazetelerde yayımlanmış 60'a yakın makalesi bulunuyor. Toplumun ve endüstrinin gelişme sorunlarına sırt çeviren bir bilimsel görüşün değil, kurduğu laboratuvarlarla, yetiştirdiği araştırmacılarla, üniversitenin topluma katkısı ve bilimsel düşüncenin çevreyi değiştirici, yaşam düzeyini yükseltici etkisini savunan Parlar, bu bakımdan yapıcı, yaratıcı bir rol oynamıştır.

Zekâları ve yetenekleri köreltebilecek güçlükler karşısında yenilmeyen Parlar; tam tersine adeta bu güçlüklerle bilenmiş ve onun, ülkesini daha yüksek bir teknoloji ile kalkındırma azmı, üniversite anlayışını ve öğrencilerine verdiği "hayat için bilim" düşüncesini kökleştirmiştir.

1950'lerde henüz barakalar halinde kurulmaya başlayan ODTÜ'de çok yönlü kişiliği ve uygulamaya yönelmiş düşünceleri ile yeni bir bilim-endüstri ilişkisi kurmuş olan Parlar, buna bağlı olarak çağdaş bir eğitim anlayışı yaratmıştır. Bugünkü ODTÜ bu kavram çevresinde gelişmiş ve yücelmiştir.

Mustafa Parlar'ın anısını yaşatmak, Türk eğitimine hizmet vermek, onun yaşamı boyunca uğraş verdiği hedefler doğrultusunda çalışmalar yapmak amacıyla 12 Ocak 1981 tarihinde ODTÜ Prof. Dr. Mustafa N. Parlar Eğitim ve Araştırma Vakfı kurulmuştur. Parlar'ın anısına, 19 Ocak 1982 tarihinde ODTÜ'de Prof. Dr. Mustafa N. Parlar Eğitim ve Araştırma Vakfı tarafından tüm üniversite öğretim üyelerini de simgeleyen bir de anıt park yapılmıştır.

MÜHENDİSLERİN SENDİKAL HAKLARI TEKSEN KURULUŞU

1970'li yıllarda yaygınlaşan ve kitleselleşen toplumsal olaylardan mühendis kitlesi de etkilenmekte idi. Yıllardır 10195 sayılı kanuna göre çalışan mühendisler siyasi iktidar tarafından çıkarılan 654 sayılı kanuna karşı mücadele ettiler. Bu yeni kanun teknik elemanlara her açıdan darbe vurmakta idi. Meslek örgütlerinin mücadelesi yanında sendika olarak da örgütlenmek ve sendika üzerinden mücadele etmek genel kabul görünce ilk sendikamız TEKSEN (Teknik Eleman Sendikası) 12 Şubat 1970 tarihinde kuruldu.

Ancak 12 Mart 1971 faşist askeri darbesinin ilk icraatlarından biri sendikayı kapatmak ve davalar açmak oldu.

TEKSEN kapatılıncaya kadar yürüttüğü çalışmalarla oldukça yaygın bir kitleye ulaşmış, basın açıklamaları, gösteriler, yürüyüşler ve iş bırakma da dahil etkinlikler yapmıştır.

EMO tarihiden iki belgeyi ekte bilginize sunmak isteriz.

Dergimizin, Mart-Nisan 1970'te çıkan 159-160. sayısında sendikamızın kuruluşu duyurulmuştur.

Yine dergimizin Temmuz 1971'de çıkan 175. sayısında TEKSEN'in görüşlerine yer verilmiştir. Haberleri tıpkıbasım olarak aşağıda bulabilirsiniz.

Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) Kuruldu

4/10195 sayılı kararname demokratik haklarımızı korumakla ilgili; bu kararnameye göre çalışan sosyal güvenlikli yoksundurlar, haklarını savunmalarına olanak bırakmayan bir statü içinde çalıştırmaktadırlar. Bütün bu gerçekler özellikle eon günlerde gittikçe daha fazla ortaya çıktı. Bu kararnamenin yasalara da aykırı olduğu hükümler tarafından keskinlikle ortaya kondu.

Bizi ne işçi ne memur statüsünde sayan bu kanun dışı ve baskıcı kararnameye karşı çıkmamız tek ve en etkili yolu bir sendika içinde birleşmektir. Kanunmız iznı vermediği fakat tamamiyle Anayasa içinde bir çözüm olan bu sendikalaşma 12 Şubat 1970 günü gerçekleştirildi ve İstanbul'da seçilmiş odaların işbirliği ile Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) kuruldu.

Anayasa'nın kamu hizmetinde çalışanlara sendika kurma hakkını veren 46. maddesine ve Anayasa mahkemesinin bu hakların kullanılmasını gösteren 19 Ekim 1968 tarih ve 13031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan kararnamaya dayanarak kuruldu TEKSEN'in yöneticileri şu arkadaşlarımızdır:

Genel Başkan :
Y. Mimar Niyazi Duranay
Genel Sekreter :
Elektrik T. Müh. Engin Günece
Genel Mali Sekreter:
İnsaat Y. Müh. Orhan Terzioğlu
Yöneticiler :

Fevzi Şolt, Makina Mühendisi;
İlker Akar, İnşaat Mühendisi;
Tezer Toksan, İnşaat Mühendisi;
Şevket Açıkel, Tekniker;
Yılmaz Omur, Elektrik Y. Müh.;
Erol Ünal, İnşaat Y. Mühendisi;
Sedat Özkal, İnşaat Y. Müh.
TEKSEN'e haklı demokratik ve devrimci çalışmalarında başarılar dileriz.

8

4/10195 Kazazedeleri!
Sosyal güvenliğini sağlayacak hiçbir hukuki dayanağı olmadığı gerek hükümler, gerekse yargı organları tarafından defalarca belirtilmedi mi?

İşçi misin? yok!
Oturduğun sandalyede söz sahibi misin? yok!
İş güvenliğin? yok!
Emeklilik güvenliğin? yok!
İş kazalarına karşı güvenliğin? yok!
Yok! yok! yok!
Pekâlâ, sen vatandaş değil misin?
Sen; tıpkı büyük halk çoğunluğu gibi bugünkü bozuk düzenin doğal bir sonucusun.

Şurasını iyi bilelim ki bu düzende ancak ve ancak sendikal eylemle hak alınabilir. Yoksa hatırla gönülle değil!

4/10195 Kazazedeleri!
Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) seni işçi sınıflardan ayrılanlarla savaşmak ve bu «Yok» lan «VAR» etmiş için kuruldu.

Hak alabilmek için güçlü olmak, güçlü olabilmek için de birleşmek gerekli...

SENDİKANA ÜYE OL
SENDİKANA ÜYE BUL

TEKSEN

ADRES : TEKSEN Teknik Personel Sendikası
Halaskargazi Caddesi No : 35/1 Harbiye - İstanbul
(Her türlü bilgi Elektrik Mühendisleri Odası'ndan elde edilebilir)

Elektrik Mühendisliği 150-180

SENDİKANA ÜYE OL
SENDİKANA ÜYE BUL

TEKSEN

Teksen ve Meslek Kuruluşlarının Yan Ödemeler ve Diğer Sorunlar Üzerine Görüşleri

Bilindiği gibi kamu kesiminde çalışan 30000 teknik eleman, bütün tepkilerine, bütün direnişlerine rağmen, adete zorla Yeni Personel Kanunu kapsamına alınmışlar ve «hizmet» yerine «değer» üretmek suretiyle doğrudan doğruya ülke ekonomisine katkıda bulundukları halde «memur» statüsünde çalışmaya mecbur edilmişlerdir. Böylece kamu kesimi teknik elemanlarının sosyal ve demokratik hakları kısıtlandığı gibi (örneğin siyasi partilere üye olabilmeye), ayrıca ekonomik olanaklar bakımından da büyük kayıplara uğratılmışlardır. Kamu kesimi teknik elemanlarının Personel Kanunu kapsamına alınmalarının çok olumsuz gelişmelere yol açacağını ve özellikle en verimli çağdaki teknik elemanların ya yurt dışına çıkmak ya da özel sektöre geçmek üzere kamu kesiminden ayrılacaklarını, böylece yatırım, plânlama, projelendirme, işletme ve denetleme işlemlerinde büyük aksaklıkların ortaya çıkacağını, meslek odaları ve tüm teknik eleman kuruluşları yaptıkları bilimsel açıklamalarla sorumlu katlara ve kamu oyuna defalarca duyurmuşlardı. Bütün bu bilimsel ve objektif verilere dayanarak kamu kesimi teknik elemanlarının somut talep ve istekleri dikkate alınmamış, ayrıca itibaklar kararname ile yurt kalkınmasının temel unsuru, olan Türkiye teknik gücüne yeni bir darbe daha vurulmuştur. Bütün bunlardan başka yeni Yan Ödemeler Tasarısı gerçekleşinceye kadar «eski yan ödemelere aynen devam edileceği» şeklindeki kanun hükmü de çığnemek suretiyle teknik elemanlara «şantiye, ağırlık, seyyaliyet ve mahrumiyet zamlarının» ödenmesi de keyfi bir şekilde durdurulmuştur. Böylece özellikle mahrumiyet bölgelerinde, üretim merkezlerinde, şantiyelerde, feragatla çalışmakta olan teknik elemanlar birdenbire çok güç koşulları karşı karşıya ve yapayalnız bırakılmışlardır.

Teknik eleman örgütlerinin, meslek odalarının ve özellikle Teknik Personel Sendikası (TEKSEN)'in yapmış olduğu tüm uyarı ve eleştirilere rağmen, yeni Yan Ödemeler Tasarısı, önemsiz nedenlerle çok geciktirilmiş ve Türkiye teknik gücünün ızdırıp ve mağduriyeti adeta kasıtlı bir şekilde sürdürülmüştür. Bu arada sorumlu katlara «ışık tutmak ve yardımcı olabilmek amacıyla, Teksen'in öncülüğünde ve tüm teknik eleman örgütlerinin katılımıyla, tamamen bilimsel ve objektif verilere dayanan bir Yan Ödemeler Tasarısı taslağı hazırlanmış ve bu tasarı hem Demirel hem de Erim kabinesindeki yatırım bakanlara sunulmuştur[*]. Bu tasarıda görüleceği şekilde, hükümet tasarılarından farklı olarak puanlama esası getirilmiş ve «puanlamada» makam yerine «fonksiyon» ve «verimlilik» kriteri baz olarak kullanılmıştır. Böylece en verimli ve fonksiyoner teknik elemana gereken ödemenin yapılabilmesi ön görülmüştür. Oysa hükümet tasarılarında genellikle en yüksek makam sahibine en fazla yan ödeme yapılması genel bir ilke haline getirilmiştir. Teksen ve meslek odalarının eleştirileri sonunda hükümet tasarıları önemli değişikliklerden geçmiş ve yakın zamanda Bayındırlık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

[*] Dergimizde (Mart - Nisan 1971, Sayı 171-172, S. 23) yayınlanmıştır (Yayın Kurulu).

19 EYLÜL 1979 DİRENİŞİ

TMMOB'nin öncülüğünde 19 Eylül 1979'da on binlerce devrimci-demokrat-yurtsever mühendis ve mimar haklarını elde etmek için maden ocaklarından enerji santrallarına, fabrikalardan şantiyelere, kamu kurumlarından limanlara kadar pek çok işyerinde bir günlük iş bırakma eylemi yaptılar. Mühendis, mimar ve şehir plancılarının toplumsal gücünü ve taleplerini görünür hale getiren 19 Eylül direnişi, her yıl TMMOB ve bağlı meslek odalarıncı "Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Dayanışma Günü" adı altında anılmakta ve çeşitli etkinliklerle kutlanmaktadır.

19 Eylül'e giden süreç, TMMOB 24. Dönem Çalışma Raporu'nda (1979-1980) özetle şöyle anlatılıyor:

“...TMMOB, 24. Dönem 1. Danışma Kurulu, 24 Haziran 1979 günü Ankara'da toplandı.

İyi yetkilileri tarafından yeni bir tasarı daha hazırlanmıştır. Bu tasarıda puanlama esasının kabulüne ve «verimlilik» ve «fonksiyon» kriterlerinin gözönünde tutulmalarına rağmen, sosyal adalet ilkelerini ihlâl eden hususlara da yer verilmiştir. Yatırımcı Bakanlıklara sunduğumuz eleştirilerde de belirtildiği şekilde, örneğin Orman ve Ziraat mühendisleriyle, yüksek matematikçi, kimyager, tekniker ve teknisyenler teminindeki güçlük zammından yoksun bırakılmış, ayrıca tekniker ve teknisyenlere iş riski ve iş güclüğü zammının % 50 oranında ödenmesi öngörülmüştür. Bundan başka teminindeki güçlük zammı bölümü o şekilde düzenlenmiştir ki, genel müdür seviyesindeki teknik elemanların dışındaki teknik elemanlara bu zammın ödenmesi olanağı ortadan kaldırılmıştır. Böyle bir tasarrufla tatminkâr olamayacağı ortadadır.

Bütün çalışmalar yanında Teksen ve meslek odaları Yeni Personel Kanunu'nda teknik elemanlar açısından ortaya çıkan aksaklıkları da ayrıntılı bir şekilde tesbit etmiş ve sorumlu katlara duyurmuşlardır[*]. Bu çalışmayla teknik elemanların uğradıkları haksızlıklar bir kere daha ve somut olarak ortaya konulmuştur.

Kamu kesimi teknik elemanlarımızın bugün içinde bulunduğu güç ve hatta dayanılmaz koşulları böyle kısa bir çerçeve içerisinde sığdırmanın olanaksızlığı karşısında, sayın parlamenter teknik elemanlardan, sunduğumuz belgelerin yardımıyla teknik elemanların sorunlarına ve özellikle yan ödemeler sorununa eğilmelerini ve yurt kalkınmasının temel unsurlarının huzur içinde çalışabilmesi için gereken sosyal ve ekonomik koşulların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmalarını saygılarımızla rica eder, çalışmalarında kendilerine başarılar dileriz.

TEKNIK PERSONEL SENDİKASI (TEKSEN)
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI
HARİTA MÜHENDİSLERİ ODASI
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI

MADEN MÜHENDİSLER ODASI
MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI
MİMARLAR ODASI
ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI
METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
TÜRKİYE TEKNİKLERLER SENDİKASI
TÜRKİYE TEKNİK ÖĞRETMENLER SENDİKASI (TÜTOS)

TEKSEN'in Yan Ödemeler Tasarısı Hakkındaki Görüşleri

Sn. Nihat Erim	Başbakan
Sn. İhsan İpoloğlu	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Sn. Ayhan Çilingiroğlu	İmar ve İskân Bakanı
Sn. Selâhattin Baburoğlu	Sanayi ve Ticaret Bakanı
Sn. Cahit Karakaş	Bayındırlık Bakanı
Sn. Dr. Cevdet Aykan	Köylüleri Bakan'larına yazılmıştır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanmış bulunan «Yan Ödemeler Tasarısı» hakkındaki görüşlerimiz aşağıda sunulmuştur.

1 — Yeni Yan Ödemeler Tasarısında göze çarpan en önemli aksaklık Ziraat ve Orman Mühendisleriyle, Kimyager, Yüksek Matematikçi, Tekniker ve Teknisyenlere «Teminindeki Güçlük Zammı» nm verilmesidir. Böyle bir değerlendirme teknik camiada büyük bir huzursuzluk ve verim düşümü yaratacağıdır. Kalkınma çabalarının temel ögesi olan teknik elemanların bir kesiminin hakları olan ekonomik olanaklarından yoksun bırakılmaları ayrıca sosyal adalet ilkelerini de ihlâl etmektedir.

2 — Ayrıca Tasarıya göre iş riski ve iş güclüğü zamlarından Tekniker ve Teknisyenler sadece % 50 oranında yararlanılacaktır. Oysa, bilindiği gibi bir neğin bir maden ocağında, bir yüksek gerilim hattının altında çalışan bir mühendis bir tekniker ya da teknisyen aynı iş riskine, aynı tehlikelere maruzdur lar. Dolayısıyla iş riski ve iş güclüğü zamlarından tekniker ve teknisyenlerin sadece % 50 oranında yararlanmalarının anlamı anlaşılmamaktadır.

3 — Tasarıda özellikle mahrumiyet bölgelerinde çalışanlar için yeterli de recede ayrıcalık bulunmamaktadır. Oysa şantiyelerde, büyük merke/lerden uzak işyerlerinde çalışan teknik elemanlar için ayrıcalıklar yaratılmasının zorunlu olduğu ortadadır.

Ölke kalkınmasını gerçekleştirme çabalarında en etkin bir yer alacak teknik elemanların huzurlu bir ortam içinde çalışmalarını ve verimli olabilmelerini sağlamak üzere yukarıda belirttiğimiz hususların dikkate alınmasını rica eder, en derin saygılarımızı sunarız.

TEKSEN

Birlik, Birliğe bağlı Odalar ve alt birimler yöneticileri ile TMMOB İşyeri Temsilcileri ve İl Koordinasyon Kurulu Sekreterinin katıldığı Danışma Kurulu son gelişmeleri ve kısa süreli programı görüştü ve programı onayladı. Toplantıdan sonra yapılan açıklamada şöyle denildi:

‘Ankara’da toplanan Danışma Kurulumuz sorunları, gelişmeleri ve kısa süreli programı görüşerek etkin ve yaygın bir mücadelenin hemen başlatılmasını ve sürdürülmesini kararlaştırmıştır. Bu yolda:

1. 29 Haziran 1979 Cuma günü sabahı; Zonguldak, Kütahya, Bursa, Antalya, Mersin, İzmir, Hatay, Konya, Samsun ve Kastamonu illerindeki bazı işyerlerinde bir araya gelen üyelerimiz, sorunlarımızı ve çözüm yollarını görüşecek, istemleri gerçekleştirme doğrultusunda uygulamaya dönük kararlar alacak ve bu kararlar çerçevesinde sürekli çaba harcayacaktır.

Başlangıçta sınırlı tutulan ve ilgililere bir uyarı sayılabilecek bu çalışma; daha sonra yaygınlaştırılacaktır.

2. Temmuz 1979 içinde Türkiye düzeyinde işyeri toplantıları; Ağustos 1979'da il toplantıları ve Eylül 1979'da bölgesel forumlar düzenlenecektir. Bu çalışmalarda alınan kararlar giderek daha yaygın ve etkin bir biçimde uygulanacaktır.

Bu iç çalışmanın yanı sıra, aynı zamanda, yılsonunda 'sendikal hakları' konu alan ve gerek mevcut sendikal hakların korunup geliştirilmesi gerekse sendikal haklara sahip olmayan kamu çalışanlarının bu hakkı elde etmesi konularının görüşüleceği ve kararlar alınacağı bir 'Çalışanlar Kurultayı' oluşturma yolunda diğer demokratik örgütlerle ilişki kurulacak ve girişimde bulunulacaktır.'

29 Haziran Çalışması

Alınan kararlara uygun olarak belirlenen çalışmanın ilk bölümü 29 Haziran 1979 günü gerçekleştirildi.

Zonguldak, Aydın, Bursa, Hatay, Isparta, İzmir, Kütahya, Diyarbakır, Adana, Antalya, İstanbul, Ankara, Konya, Kastamonu, Mersin, Sivas, Manisa ve Samsun olmak üzere 18 kentte yapılan bu çalışmaya 134 işyerinden 7.500'e yakın mühendis ve mimar katıldı.

Birçok işyerinde sabah başlayan ve 2 ile 4 saat kadar süren TMMOB görüşlerinin değerlendirilmesi ve tartışmalar sonucunda önümüzdeki günlerde yapılacak çalışmaların ana hatları belirlendi.

TMMOB'nin ekonomik - demokratik hakların alınması yolunda düzenlediği programın benimsendiği bu çalışmada; istemlerin gerçekleştirilmesi için daha etkin ve yaygın bir çalışmanın sürdürülmesi kararlaştırıldı.

Üyelerimizin görüşlerinin birçok işyerinde, işçiler, diğer teknik elemanlar, memurlar ve örgütler tarafından desteklendiği; grevli - toplu sözleşmeli sendikal hakların alınması için tüm kesimleri içeren ortak çalışmaların yapılmasının istendiği saptandı.

29 Haziran eylemi mücadele yolunda önemli bir adım oldu. İlk başta bir ön sinama olarak 30 kadar işyeri ile sınırlı olarak planlanan bu çalışmanın çok yaygın bir biçimde 134 işyerinde gerçekleşmesi üzerine yeniden yapılan değerlendirmeler sonunda programın 'yaygın işyeri toplantıları' bölümü kaldırılarak il toplantılarının programlanmasına geçildi. Bu arada ortak çalışmalar yaptığımız DİSK, TÖB-DER, TUM-DER,

TÜTED vb. örgütlere iç çalışmalar konusunda bilgi verildi ve ortak çalışmalar konusunda görüşmeler yapıldı. Bu görüşmeler sırasında diğer örgütlerin de benzer iç çalışmaları olduğu öğrenildi. Bunun üzerine Çalışanlar Kurultayının yanı sıra; evvelce bir iç çalışma olarak düşünülen bölgesel çalışmaların da ortak olarak yapılması yolundaki TMMOB önerisi, diğer örgüt yöneticileri tarafından ilke olarak benimsendi. Çalışmalar bu yönde geliştirilmeye başlandı.

İl ve İşyeri Toplantıları

29 Haziran eyleminden sonra il toplantılarının gerçekleştirilmesi için çalışmalara başlandı. Bu çalışmalar sırasında sorunlarımız ve çözüm önerilerimiz sık sık ilgililere ve kamuoyuna iletilti.

Yapılan ön hazırlıklar ve programın kesinleştirilmesinden sonra, 15 Ağustos 1979 günü, bazı iller ve büyük işyerlerinde planlanan toplantılar başladı. 15 Ağustos'ta Antalya, Mersin, Kütahya ve Denizli'de; 16 Ağustos'ta Trabzon ve Isparta'da; 18 Ağustos'ta Kocaeli, Adapazarı ve Bursa da; 19 Ağustos'ta Van, Urfa, Kayseri ve Konya'da; 2 Eylül'de Sivas'ta, 14 Eylül'de Kastamonu'da il toplantıları gerçekleştirildi. Bunun yanı sıra, 16 Ağustos'ta Ankara EGO; 1 Eylül'de Seydişehir Alüminyum, GLİ ve Kırıkkale MKE; 2 Eylül'de Zonguldak EKI ve 5 Eylül'de İskenderun D.Ç.İ. işyeri toplantıları da gerçekleştirildi. TMMOB ve Oda Yöneticilerinin birlikte katıldıkları bu toplantılar çok sayıda üyenin yanı sıra; o illerdeki demokratik örgütlerin temsilcileri ve üyeleri de konuk olarak katılarak görüşlerini açıkladılar.

TMMOB'nin işyeri temsilcilikleri, faşist saldırılar, baskılar, yan ödemeler, tazminatlar ve grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklar konulu tebliğlerinin sunulduğu toplantılarda; dönem başından bu yana yapılan Birlik çalışmaları hakkında bilgi verildi. Üyelerin görüş, eleştiri ve önerileri alındı. Toplantılarda gerek iç gerekse diğer örgütlerle ortak çalışmaların hızlandırılması ve daha etkin eylemlerin gündeme getirilmesi ağırlık kazanıyordu.

Bu arada ortak çalışmalarda da adımlar atıldı. Yapılan ortak toplantılarda ve DİSK'de yapılan bir toplantıda bölgesel çalışmalar ve Çalışanlar Kurultayı konularında hazırlanan bir program taslağı örgüt yöneticileri tarafından olumlu karşılandı. Ayrıntılı bir uygulama programı taslağı hazırlanması için TMMOB görevlendirildi ve çalışmalara başlandı.

19 Eylül Çalışması

İl ve işyeri toplantılarından sonra, sonuçları değerlendirilen Birlik ve Oda Yöneticileri Dönem başından bu yana uygulanan programın ikinci aşamasının etkin bir eylemle tamamlanması konusunda görüş birliğine vardılar. Eylül ayı içinde bir günlük iş bırakma eyleminin uygulanması kararlaştırıldı. Bu kararın uygulanması için tüm örgüt birimlerinin yöneticilerinin katıldığı bir çalışma başlatıldı. Aynı zamanda sendika ve demokratik kitle örgütlerinin yöneticileri ile görüşülerek çalışmalar hakkında bilgi verildi ve destek istendi.

Çalışmalar sürerken 7 Eylül akşamı, Başbakan Ecevit'in İstanbul'da yaptığı bir açıklama basında çok geniş bir biçimde yer aldı. Açıklamada '... bazı çevrelerden direniş çağrıları veya o anlamda yorumlanabilecek çağrılar gelmesini üzüntüyle karşılıyorum. Hiçbir değerli işçi ve teknik personelin bu çağrılara kapılmayacağına inanıyorum.' deniliyordu.

Bu açıklamayı değerlendiren Birlik ve Oda yöneticileri, 9 Eylül günü Ankara'da düzenledikleri basın toplantısında şöyle dediler: 'Sayın Başbakan'ın İstanbul'da yaptığı konuşmada 'direniş çağrıları yapan bazı çevreler' diye kastettiği çevreler, öyle anlaşılıyor ki bizleriz. Sayın Başbakan'a söyleyeceklerimiz, dün söylediklerimizden farklı olmayacaktır. Bir kez daha vurgularız ki; çalışanların en doğal hakkı olan yaşama hakkını elde etme yolunda verdikleri ve verecekleri haklı mücadelelerin önüne geçme, onu çeşitli taktiklerle bölme ve zayıf düşürme yöntemlerinden vazgeçilmelidir. Bu yanlış bir yaklaşımdır. Bunun yerine çalışanların haklarını tanımak daha tutarlı bir yoldur. Bu denenmelidir. Bizler, bu yolların, bu tür açıklamaların yanlışlığının, önümüzdeki günlerde yaşanarak anlaşılacağına inanıyoruz'.

Yapılan çalışmalar ve son değerlendirmelerden sonra, 19 Eylül Eylemi 17 Eylül günü bir basın toplantısı ve ilanlarla kamuoyuna açıklandı. TMMOB ve Oda yöneticilerinin düzenlediği basın toplantısında o güne dek dile getirilen görüş ve değerlendirmeler yineleniyor ve sonuç bölümünde şöyle deniyordu: 'Yaşamak, bilim ve tekniği emekçi halkının hizmetine sunmak isteyen Türkiye mühendis ve mimarları haklı isteklerini gerçekleştirmek için bugüne dek gerekli her şeyi yapmışlardır. Bugün haklı isteklerini gerçekleştirecek konum ve etkinliktedirler.

Türkiye mühendis ve mimarları gerek tek başlarına gerekse diğer çalışanlarla birlikte etkin bir mücadeleyi sürdürmeğe kararlıldılar ve bu yolda bugün her zamankinden daha da güçlüler. Gerek diğer çalışanların da desteğini alarak sürdürdüğümüz iç çalışmalarımızın; gerekse diğer çalışanlarla birlikte başlattığımız ve gelecek günlerde daha da yükselecek ortak çalışmalarımızın mutlaka başarıya ulaşacağına inanıyoruz.

Haklarımızı elde etme yolunda verdiğimiz ve güçlendirecek vereceğimiz mücadeleler sırasında gelen ve gelecek olan baskı ve saldırıların bizleri yıldıramayacağı konusunda hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır.

Bu görüşlerden ve değerlendirmelerden hareket eden TMMOB Yönetim Kurulu bugün için yalnızca bir uyarı olarak: TMMOB MÜHENDİS VE MİMARLARI, 19 EYLÜL 1979 ÇARŞAMBA GÜNÜ BİR GÜNLÜK İŞ BIRAKMAYA ÇAĞIRMAYI kararlaştırmıştır. Emekçi halkımıza ve üyelerimize duyururuz.'

19 Eylül'e gelindiğinde bütün çalışmalar tamamlanmıştı. Eylem, sabahın erken saatlerinden itibaren Türkiye'nin dört bir yanındaki işyerlerinde başladı. Eylem sabahı Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin, yaptığı bir açıklamada; '... teknik personelin yasal olmayan siyasi amaçlı davranışlara itilmeye itibar etmeyecekleri inancını taşıyorum' diyordu.

TMMOB'nin bu açıklamaya verdiği cevabın sonuç bölümü ise şöyle idi: 'Ne açıklanan rakamlar ne de gözdağı vermeyi ve haklı bir eylemi zaafa uğratmayı amaçlayan beyanatlar ve siyaset yapıyor demagojileri, yıllardan beri haklı istemlerini sabırla ve bütün yolları deneyerek dile getiren mühendis ve mimarları aldatmayacaktır. TMMOB bu karar ve uygulayışı ile görevlerini yerine getirdiği inancındadır. Üyelerin bu kararı uygulamada gösterdikleri inanç ve kararlılık güven vericidir, hakların elde edilmesi mücadelesinin en açık kanıtıdır.'

19 Eylül Eylemi, 55 ilde, 740 işyerinde uygulandı, inançlı, kararlı on binlerce devrimci-demokrat-yurtsever mühendis ve mimar örgütleri TMMOB'nin çağrısına uyarak, işyerlerinin özelliğini de değerlendirerek eylemi başarı ile uyguladılar. Eylem tüm çalışanların ve demokratik örgütlerinin çok yönlü desteği ile güçlendi.

19 Eylül Eylemi'nin ardından TMMOB, Odaları, üyeleri ve tüm eylemi gerçekleştirenler adına yapılan bir değerlendirmede şöyle deniyordu: '19 Eylül, on binlerce devrimci-demokrat-yurtsever mühendis ve mimarın haklarını elde etme yolunda, örgütleri TMMOB'nin öncülüğünde, bir günlük iş bırakma eylemini gerçekleştirdikleri bir gün oldu.

19 Eylül'de işçi, memur, teknik eleman vb. on binlerce devrimci-demokrat-yurtsever ve örgütleri eylemimize katıldılar, desteklediler.

Bu alanda 19 Eylül Eylemi, tüm emekçilerin ve örgütlerinin fiili birlikteliğinin bir simgesidir, geleceğe ısk tutacaktır, mücadelede önemli bir adımdır. Şimdi görev, bu eylemi abartmadan ve küçümsemeden; örgütlülük düzeyimizi daha da geliştirmek, işyeri temsilciliklerini yaygınlaştırmak ve güçlendirmek, önümüzdeki mücadelelere en etkin bir biçimde katılmak olmalıdır.

Önümüzde zor günler vardır.

Sömürüye, baskıya, zulme karşı; emperyalizme ve faşizme karşı daha tutarlı etkin mücadeleler gündemdedir.

Grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakları, güncel ekonomik-demokratik hakları alma mücadeleleri gündemdedir.

Tüm hakların çalışanların ve örgütlerinin hem kendi içlerinde ve hem de birlikte verecekleri sürekli ve güçlü mücadelelerle alınacağı bir an bile unutulmamalı, bu yolda her gün bir öncekinden daha tutarlı, sağlıklı ve güçlü adımlar atılmalıdır.

Bu mücadelelerle gelecek günlerin aydınlık olacağından, tüm hakların alınacağından kimsenin kuşkusu olmamalıdır. Şimdi bölgesel çalışmalar ve çalışanlar kurultayı için, duraksamadan, yine görev başına.

Yaşasın 19 Eylül direnişimiz...

Selam 19 Eylül'ü gerçekleştirenlere...

Selam gelecek 19 Eylül'lere...

FERDİ KAZA SİGORTASI

Odamız 2007-2019 yılları arasında oda aidatlarını düzenli olarak ödeyen tüm üyeleri ile emekli üyelerini Ferdi Kaza Sigortası kapsamına almıştır. Artan enflasyon nedeni ile bu uygulamaya maalesef 46. Dönem'den sonra devam edilememiştir. Sigorta şirketlerinin teklifleri EMO tarafından karşılanmayacak değerlere ulaşmıştır.

Ferdi Kaza Sigortası, poliçe süreci boyunca ani, harici ve sigortalının iradesi dışında gerçekleşen bir kaza sonucu sigortalının vefat etmesi, malulen emekli olması riskine karşı verilen bir teminatıdır. Aynı zamanda, poliçede belirlenen limitler dahilinde kaza sonucu oluşabilecek tedavi masraflarını, hastane gündelik giderlerini ve günlük iş kaybı giderlerini de kapsam altına alır. Deprem zararları da bu sigorta poliçesi ile teminat altına alınmaktadır.

EMO üyelerine hiçbir maddi yükümlülük getirmeyecek şekilde, sigorta poliçesi bedelinin tamamını ödüyordu. Üye oda aidat borcunu ödediği andan itibaren sigorta kapsamına alınırken, olası kaza durumunda ödemeler sigortalı EMO üyelerine veya varislerine direkt olarak yapılıyordu.

Sigorta firmalarından yıllar için ayrı ayrı teklif toplanarak, en uygun teklif belirleniyordu. Sigortalılık sürecinde kesinti yaşanmaması için poliçeler ardıl olarak düzenleniyordu. Sigorta kapsamına alınan her üye için tek tek "sigorta sertifikası" hazırlanarak, üyelerimize PDF formatında e-posta ile gönderiliyordu. Üyelerimizin EMOP/Üye arayüzünden indirilebileceği sertifikalar aynı zamanda şubelerden basılı olarak da alınabiliyordu.

İsrail'in 1 Mayıs 2010 tarihinde Mavi Marmara Gemi-si'ne saldırması sonucu 10 yardım gönüllüsü hayatını kaybetmiş, 50'den fazla gönüllü ise yaralanmış. Ölenler arasında Şanlıurfa İl üyemiz elektrik mühendisi İbrahim Bilgen de vardı. Ferdi Kaza Sigortası kapsamında olmamasına rağmen İsrail saldırısı nedeni ile hayatını kaybeden üyemizin ailesine sigorta bedeli ödenmiştir.

Can ve mal güvenliğimizin olmadığı ülkemiz koşullarında kazalar nedeni ile mağdur olan üyelerimize ve geride kalan ailelerine bir nebze de olsa destek için yürürlüğe konulan Ferdi Kaza Sigortası uygulamasından 28 üyemize vefat, 45 üyemize tedavi, 2 üyemize kalıcı sakatlık protokolü doğrultusunda sigorta şirketleri tarafından ödeme yapılmıştır. EMO bu uygulamayı sürdürmeye yeniden başlamalıdır.

Ferdî Kaza Sigortası Uygulaması Sonuçları (Aidat borcu olmayan üyelere yönelik EMO hizmeti)							
Yıllar	Yılbaşı Sigorta Yapılan Üye Sayısı	Yılsonu Sigorta Yapılan Üye Sayısı	EMO Üye Sayısı Faal, Emekli, İşsiz) (ve Yurtdışı)	Vefat	Tedavi Masrafları	Kaza Sonucu Kalıcı Sakatlık	Yapılan Toplam Ödeme ((TL
2007	8.650	13.756		4	3	-	81.954
2008	11.444	16.778	31.871	2	5	-	68.686
2009	13.315	16.736	33.466	4	4	1	93.684
2010	12.156	16.916	35.223	2	4	1	83.626
2011	13.857	16.694	37.096	2	5	-	65.752
2012	13.121	17.034	39.309	3	2	-	96.080
2013	27.596	25.111	41.726	3	2	-	96.187
2014	17.137	26.105	44.558	2	5	-	116.069
2015	20.069	28.917	48.016	1	5	-	59.512
2016	20.680	31.214	51.878	2	2	-	103.324
2017	22.515	35.076	55.729	1	4	-	57.712
2018	22.588	29.402	59.550	1	2	-	52.210
2019	21.860	30.000	62.839	1	2	-	60.000
TOPLAM				28	45	2	1.034.796

MiSEM

MESLEK İÇİ SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZİ
<http://www.misem.emo.org.tr>

Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) meslek alanlarındaki üniversite eğitimi, meslek içi eğitime bakışı ve yaptığı faaliyetler, 70. kuruluş yılı Özel Sayısı içinde birbiriyle bağlantılı dosyalar halinde ele alınmıştır.

EMO Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi (MİSEM) artık kurumsallaşmış bir yapı olsa da, üniversite eğitiminin sonradan geldiği için yükseköğretimden bağımsız düşünülemeyeceği açıktır.

Topluma öncülük etmesi gereken üniversiteler, 12 Eylül Darbesi'nden itibaren bilimsel, yönetsel ve mali özerklikten yoksun olduğundan 30 yılı aşkın bir süredir kurumsal olarak toplumun ihtiyaçlarına yanıt verememiştir. Kendi kendini yönetemeyen üniversiteler ve üst kurum olan YÖK, bugüne kadar (üniversite bileşenlerinin temsil edilmediği yönetimlerle) siyasal iktidarların eğilimlerine göre duruş sergilemişlerdir. Günlük ve anlık politikalarla tıkanan sistemin yükünü YÖK'ün kaldıramadığı açıktır. Üniversiteler demokratik-özerk akademik kurum niteliğine dönüştürülmeli, siyasal iktidar ve sermayenin müdahalesine kapalı; öğrenci ve çalışanlarıyla birlikte demokratik esaslara göre seçilenler tarafından yönetilen; bilimsel bilgi, düşünce ve ifade özgürlüğünü içselleştiren bir ortam yaratılmalı, parasız eğitimin herkesin hakkı olduğunun kabulüyle yola çıkılmalıdır.

Bu yazıda 1950’lerden bugüne seminerler ve kamu kurumlarının hizmet içi eğitimleri şeklinde gelişen eğitim faaliyetlerimizden 2003 yılından itibaren programlı ve periyodik bir şekilde kurumsallaşmış yapılanmasından bahsedilmektedir.

EMO'nun 2003 yılından bu yana MİSEM adıyla organize şekilde yürüttüğü eğitim çalışmaları, ülkenin her yanına yayılmış ve geçerliliğini kanıtlamış durumdadır. Odanın meslek içi eğitime bakışı üyeleri tarafından da benimsenmiş olup, mevcut eğitimlere ek olarak yeni eğitimler açılması, mevcut eğitimlerin sürelerinin uzatılması gibi isteklerde bulunulmaktadır. Ayrıca kurumlar tarafından da Odamızın meslek içi eğitim sonrasında verdiği belgeler aranır duruma gelmiştir. Meslek içi eğitim konusunun da amacı gereği kendisini yenilemesi gerektiği açıktır. Meslek alanlarının çoğu meslek içinde netleştirilemediği ülkemizde EMO bu konuda oldukça yol almış ve meslek alanlarını tanımlama konusunda yayınlar çıkarmıştır. Ayrıca MİSEM kapsamında yapılan

eğitilmelere etik, hukuki-mali sorumluluklar, ilkyardım organizasyonu gibi konuları da ekleyerek mühendisleri bu konularda da bilgilendirme yoluna gitmiştir.

Temel Kavramlar

Mühendislik bir uzmanlık alanı olarak eski olmakla birlikte, çağdaş anlamıyla sanayi devriminin, özellikle de büyük sanayinin tamamladığı kafa-kol emeğinin ayrışması sürecinin bir ürünüdür.

Mühendislik; eğitim, deneyim ve uygulama ile edinilen matematik ve doğa bilimleri bilgisinin, doğal güç ve kaynakların insanlık yararına ve sürdürülebilirlik ilkeleri dikkate alınarak ve mühendislik etiği gözetilerek kullanılması için yöntemler geliştirme uğraşıdır.

Ulusal akreditasyon kurumu olan Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MUDEK), aşağıda sıralanan çıktılara göre değerlendirme yapmaktadır. Başka bir ifade ile mezun mühendislerde bu çıktıların olup olmadığını aramaktadır.

“Ölçüt 3: MÜDEK Program Çıktıları (MÜDEK–Mühendislik

MÜDEK Program Çıktıları 4 ana grup altında tanımlanmış, 11 çıktıdan oluşmaktadır.

Program 11 MÜDEK Çıktısını kapsamak ve tüm mezunlarına 11 MÜDEK Çıktısının her birini kazandırdığını kanıtlamak zorundadır.

3.1 Program çıktıları, program eğitim amaçlarına ulaşabilmek için gerekli bilgi, beceri ve farkındalık bileşenlerinin tümünü kapsamalı ve Tablo 3.1’de sıralanan MÜDEK Çıktılarının tümünü eksiksiz olarak kapsayacak biçimde tanımlanmalıdır.

3.2 Program çıktılarının sağlanma düzeyini dönemsel olarak belirlemek ve belgelemek için her bir program çıktısının ve varsa alt çıktıların niteliğine bağlı olarak kurgulanmış ölçme ve değerlendirme süreçleri oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır.

3.3 Mühendislik programları mezuniyet aşamasına gelmiş olan öğrencilerinin program çıktılarını sağladığını kanıtlamalıdır.”

ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology), Amerika'daki üniversitelerin mühendislik

programlarını akredite eden, yani eğitimde olması gereken unsurları değerlendiren kuruluş olarak 2000 yılından itibaren programlardan yetişecek mühendis adaylarında şunları arıyor:

- Deneyisel çalışmaları tasarlamak, uygulamak, verileri analiz edebilmek,
- Mühendislik problemlerini algılamak, tarif etmek ve çözümlmek yeteneği,

YÖK ise sadece diplomaları onaylamakta, akreditasyona bakmamaktadır.

Neden Meslek İçi Eğitim?

Mühendislik mesleği yaşam boyu sürecek bir yenilenme gerektirmektedir. Teknolojik gelişmeleri izlemeyen mühendislerin bilgi birikimleri önemli ölçüde erozyona uğrar. Özellikle günümüzde bilim, teknoloji ve mühendislik uygulama alanlarındaki hızlı gelişim, üretim süreçlerinde var olan bileşenlerin kendilerini sürekli olarak yenilemelerini ve geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu yüzden, sürekli bir meslek içi eğitim şarttır.

1. Mezuniyet bilgisinin yüzde 5'i her yıl eski ve geçersiz hale gelmektedir.
2. Çağdaş standartlara erişebilmek için her çalışan kişi zamanının yüzde 15'ini bilgisini tazelemeye ayırmalıdır.
3. Çalışma hayatı boyunca kendi alanında hiçbir eğitime katılmayanlar 45 yaşında bütün gelişmelerin ardında kalacaktır.

Neden Belgelendirme?

Mevcut yasalarımızda bir mühendis veya mimar diplomasını alır almaz kendi alanı ile ilgili her türlü mesleki etkinlikte sınırsız bir yetkiyle donatılmaktadır. Mühendislik mimarlık etkinlikleri ile ilgili temel kaygı, bu etkinliklerin toplumun güvenliği ve sağlığını ön planda tutarak gerçekleştirilmesi olmalıdır. Mühendis ve mimarların verdiği hizmetlerin riski doğrudan topluma

yansımaktadır. Ülkemizin ve dünyanın yakın tarihi bu risklerin ağır bedellerinin toplamı tarafından ödenmesi örnekleri ile doludur. Dolayısıyla, her şeyden önce toplumsal bir hizmet sunan mühendis ve mimarlar bu hizmetleri verebilecek yeterli bilgi ve deneyime sahip olmak, mesleklerinde uzmanlaşmak zorundadırlar.

EMO Ne Yapıyor?

Meslek içi eğitimlerin sonunda iki tür belge verilmektedir:

- Katılım Belgesi
- Yetkilendirme Belgesi

Yetkilendirme Belgesi, sadece kamusal denetim gerektiren ve insan sağlığını doğrudan ilgilendiren -örneğin serbest çalışma alanları- ile ilgilidir. Bir fabrikada ya da kamuya veya özel sektörde herhangi bir yerinde çalışan üyeleri ilgilendirmektedir.

Yetkilendirme Belgesi, üyelerin çok az bir bölümünü oluşturan serbest çalışan üyeler arasında eşitsizlik değil, aksine üyelerin belgelendirildiği uzmanlık alanında yetkinleşmesini ve bilgisinin yenilenmesini sağlar.

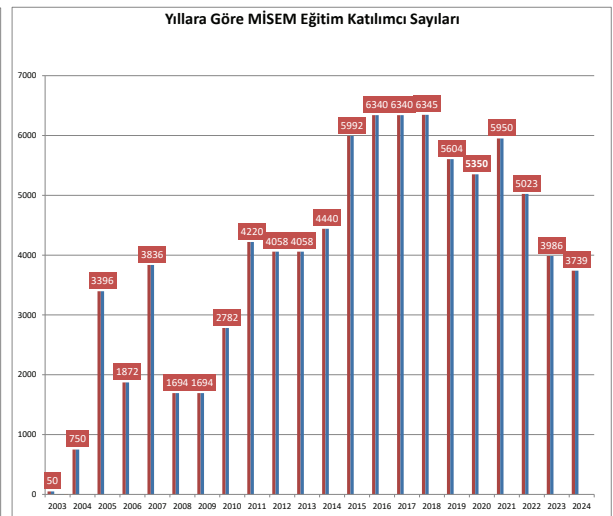
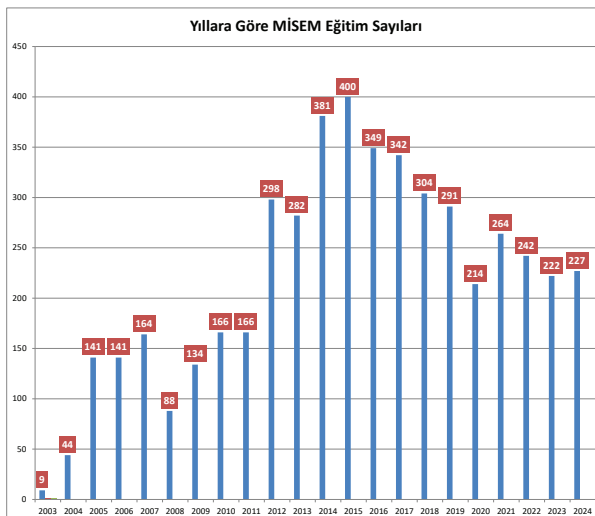
EMO, kamu sağlığını ve güvenliğini doğrudan ilgilendiren alanlarda kamusal denetim sorumluluğu ile;

- Yüksek Gerilim Tesislerinde İşletme Sorumluluğu Belgesi
- Asansör Ruhsat ve Denetleme Yetkilendirme Belgesi
- Asansör Avan Proje Hazırlama Yetkilendirme Belgesi
- 1kV Üstü ve Altı SMM Belgesi
- 1kV Altı SMM Belgesi

vererek, üyelerinin o alanda yetkili olduğunu belgelemektedir.

Diğer eğitimlerin sonunda ise üyelerin eğitime katıldığını gösteren Katılım Belgesi vermektedir.

Yıllara göre eğitim ve katılımcı sayıları aşağıdaki grafiklerde gösterilmektedir.

2003-2024 yılları arasında EMO tarafından 5 bin 129 eğitim düzenlenmiş ve bu eğitimlere 88 bin 561 üyemiz katılmıştır. Bu eğitimler EMO'nun tüm birimlerinde yapılmaktadır. MİSEM tekil olarak 40 bin 853 üyemize ulaşmış durumdadır. Bu sayılara ek olarak şubelerimiz tarafından "Mühendislik Geliştirme Eğitimleri, Mesleğe Hazırlık Seminerleri, Firma Teknik Bilgilendirme Seminerleri" adı altında 350 farklı konuda seminerler verilmektedir. Ayrıca İstanbul ve İzmir'de uygulamalı eğitim merkezleri bulunmakta ve Ankara'da da benzer bir merkez çalışması devam etmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkisi ile "Enerji Yöneticisi Eğitimleri" ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkisi ile "Enerji Kimlik Belgesi" eğitimleri düzenlenmektedir.

EMO Ne Yap(m)ıyor?

TMMOB'nin ve EMO'nun hiçbir belgesinde stajyer mühendislik kavramı yoktur. Biz sadece üniversiteden mezun olur olmaz her işi yapabilme yeterliliğini sorguluyoruz. Üniversite eğitiminin yetersizliğine dönük geçici, yamalı bohça bir çözüm üretmiyor; üniversitelerin yapması gereken bir işi üstlenmiyoruz. Bir meslek odası olarak varlık nedenimiz olan bir işi, meslek alanlarımızı düzenleme, sıfırladırma ve kamu sağlığı ile güvenliğinin gerektirdiği yerlerde denetim ve yetkilendirme yapıyoruz. EMO bu görevi 1970'lerden bu yana geliştirerek sürdürüyor.

TMMOB ortamında belgelendirme yeni bir olgu değil; özellikle mimarlar, makina, inşaat ve elektrik mühendisleri odalarında 1970'lerden itibaren bu yana "SMM (Serbest Mühendis) Belgesi" verilmektedir.

EMO'nun Meslek İçi Eğitime Bakışı

MİSEM, bünyesinde sürdürülen etkinlikleri tamamlayıcı bir eğitim olarak tanımlar. Bu nedenle bu faaliyetini akademik eğitimin yerine koymaz. Üniversiteler ve üniversite eğitimi ile ilişkisini bu düzlem üzerinden kurar.

Meslek içi eğitimin geliştirilmesi amaçlı çalışmalarını; üniversitelerle, üniversitelerde görevli öğretim üyesi ve mesleki deneyim ve birikimi olan üyeleri üzerinden yürütür.

EMO; 6235 sayılı TMMOB Yasası ve üyelerinden aldığı güçle, kamu yararı ve çıkarını gözeten çalışmalarının yanı sıra üyeleri ile meslek içi eğitim faaliyetleri üzerinden de buluşarak, bir yandan üyelerinin bilgi ve becerilerini geliştirmeyi, diğer yandan bu ortak birikim üzerinden topluma sunulacak mühendislik hizmetlerinin kalitesini arttırmayı ilke kabul eder.

MİSEM eğitim çalışmalarını, ülkemizde mühendislik, tasarım ve uygulama alanlarında yaşanan yetki karmaşası yasal düzenlemeye kavuşuncaya kadar mühendislerle sınırlı tutar.

MİSEM'in Kaynakları

Tüm olumsuz ve eşitsiz koşullarla çeşitli üniversite-lerden gelen üyelerinin mesleki yaşamlarında karşı-laşılabilecekleri konularla ilgili bilgi ve becerilerinin

geliştirilmesine yönelik meslek içi eğitim gereksinimini maddi kaynak alanı olarak tanımlamaya yönelik her türlü anlayışı ve yaklaşımı reddeder.

Meslek içi eğitimin maddi kaynağı; eğitim giderlerinin karşılanması ve MİSEM etkinliklerinin sürdürülebilirliği çerçevesinde kalmak kaydı ile eğitime katılan üyeler tarafından karşılanır.

EMO, MİSEM etkinliklerinin geliştirilmesi ve yurdun her bölgesinde üyelerinin yararlanabilmelerine yönelik olarak bütçe ve organizasyon katkısı sunar.

MİSEM eğitmenlerine ödenecek eğitim bedeli, MİSEM Koordinatörü önerisi ile Oda Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

EMO Ne Yapmalı?

TMMOB ve özelinde EMO yabancı mühendislerin denetimsizce çalışabileceği bir mühendislik alanına izin vermemeli ve kamusal yarar doğrultusunda kendi meslek alanlarımızı sınıflandıracığımız, düzenleyeceğimiz ve kamu adına gereken noktalarda yetkilendireceğimiz (örneğin serbest çalışma alanları) bir sistemi ivedilikle oturtmalıdır.

Mühendis odalarının asli görevi, üyelerinin haklarını ve mühendislik mesleğinin evrensel onurunu koruyarak, meslek alanlarını toplumsal yarar ve kamusal bir anlayışla düzenlemektir.

Her dönemin ihtiyaçları farklı olabilir, ama asıl olan bu bakıştır.

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği; bilişim teknolojilerinde ve elektronikte ciddi gelişmelerin yaşandığı ve bu disiplinlerin yaşamın tüm alanlarını radikal bir dönüşüme uğrattığı; robotik teknolojilerin ve yapay zekâ uygulamalarının endüstriyel ürünler verecek duruma geldiği; özellikle mühendislik alanlarında bilişimin, elektronğin ve hatta nano-teknolojinin tüm alanları enine kesmesiyle bir yandan birleşme-bütünleşme eğilimlerinin ve disiplinler arası çalışmaların ortaya çıktığı diğer yandan da her bir meslek alanı içerisinde bölünmelerin uzmanlaşmaların yaşandığı bir dönemdeyiz.

Zaten, mühendislik lisans eğitimlerinin "mesleki yaşam boyunca sürecek meslek içi eğitime olanak sağlayacak temel bilimsel eğitim" olarak tanımlanmasının arkasında yatan, lisans eğitimlerinin temel bir mühendislik formasyonu olarak ifade eden günümüz gerçekliğinin altında yatan teknolojik ve endüstriyel gelişme de budur.

Bu Nesnel Bir Gelişmedir!

MİSEM kurulduğu dönemlerde yaygın bir şekilde mesleki tanınırlık ve mesleki yetkinlik tartışmaları yapılmakta idi.

Mühendislik alanları arasındaki geleneksel ayrımların ortadan kalkmaya başladığı bu dönemde ya her bir uzmanlık alanı diplomaya konu olacaktır ki bu imkânsızdır, ya da bu alanlarla ilgili düzenlemeleri, tanımlamaları o mesleği icra edenler ve onların meslek odaları yapacaktır.

Bu tanımlama ve düzenleme görevini akademiye vermek; üniversite kurumunu fetişleştirmek demektir. Bu

alanları düzenlemek ve denetlemek durumunda olan, birincil varlık sebebi bu olan meslek odaları, bu alanları hangi kriterlerle düzenlemelidirler?

Birinci adım; meslek alanlarını tasnif etmektir. İlgili mühendisler hangi alanlarda çalışmaktadırlar?

İkinci adım; bu alanlarda çalışan tüm aktörlerin hangi kriterlerle, ne noktaya kadar yetkili olduklarının belirlenmesidir:

- Akademik yeterlilik (Geçerli diploma unvanı)
- Mesleki deneyim (Üyelerin sicil kaydını tutmak)
- Meslek içi eğitim (Kodlar, standartlar, "recommended practice"ler)

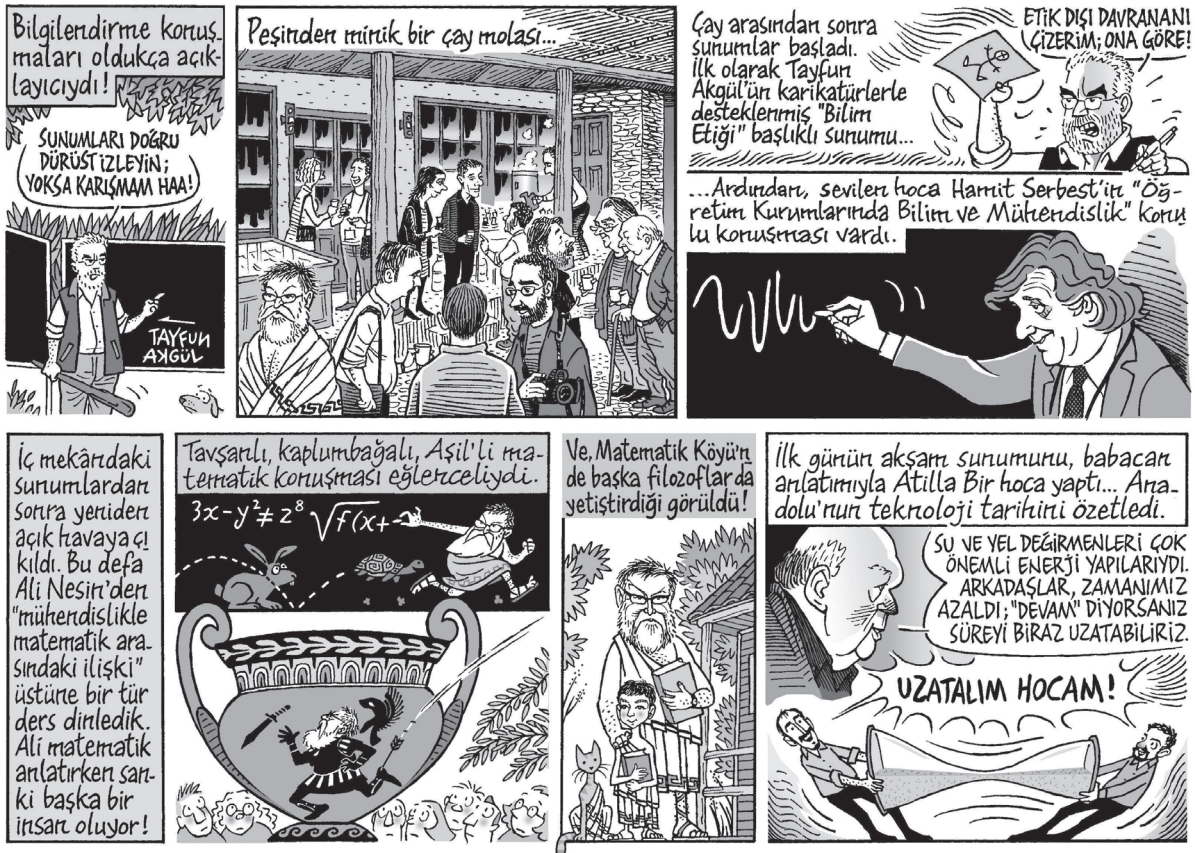
İkinci adım kapsamında sayılan kriterlerin hepsine değişen oranlarda bakılması gerekmektedir. AB bağlantılı ülkemizde hazırlanan “Mesleki Yeterliliklerin

Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı" konusunda 2005 yılından bu yana bir gelişme olmamıştır. Kanun ile getirilmek istenen hak kayıplarına karşı EMO'nun cevaplarından biri de MİSEM ve MİSEM kapsamında sınav ve belgelendirme olmuştur.

MİSEM'de Son Durum

MİSEM tartışmaları ve oluşum süreçlerinde EMO örgütlülüğü içinde uzlaşma sağlanamamış, 2018 yılında yapılan genel kurulda akreditasyon, sınav ve sınav bağlantılı belgelendirme genel kurul kararı ile kaldırılmıştır.

2003 yılından 2023 yılı sonuna kadar eğitimlere 84 bin 822 üyemizin katıldığını ve bu katılımın tekil olarak 30 bine yaklaştığını düşünürsek EMO'nun üyeleri ile bire bir temas ettiği bu kurumsal yapının önemi ortadadır.

EMO AKADEMİK KAMP

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 26 Aralık 1954 yılında kurulmuş; kuruluşundan bu yana üyesi, mesleği ve ülke sorunlarından hareketle çalışmalarını sürdürmüştür. EMO, faaliyetleri kapsamında yüksek lisans ve doktora eğitimi gören üyelerini, konunun uzmanı akademisyenlerle buluşturan “Akademik Kamp” düzenleme kararı almış ve uygulamıştır.

Akademik Kamp; EMO-Üniversite işbirliği ile bilimsel bir tartışma ortamı oluşturmak amacıyla düzenlenmektedir.

Bahar ve kış kampı olmak üzere, yılda 2 kere, 4 gün sürmek üzere planlanan akademik kamp çalışmaları kapsamında; derslerin yanı sıra sosyal etkinlikler de gerçekleştirilmektedir.

İşyerleri, eğitim organizasyonları, kongre, konferans ve benzerlerinden farklı olarak, aynı alanda çalışan insanların daha etkin biçimde, doğrudan ve birebir iletişim kurabilmesi Akademik Kamp'ın hedefleri arasında sayılmaktadır.

Şirince Nesin Vakfı Matematik Köyü'nde düzenlenen akademik kamplarda; yüksek lisans ve doktora öğrencileri alanındaki en iyi hocalar, yurt dışından gelen uzmanlar ve EMO yöneticileri ile buluşmaktadır. Nesin Matematik Köyü'nün doğal güzelliği yanında matematik dünyası ile olan ilişkisi, Ali Nesin'in kurduğu doğal, rahat ve özgür ortam ile bu ortam içerisindeki akademik çalışma özgünlüğü öğrencilerin hem kendi çalışmalarını geliştirmesine hem de başka üniversitelerden arkadaşları ile buluşmasına ve akademik alanda ilişkilerini geliştirmesine yardımcı olmaktadır.

EMO; 2012 yılında "Sinyal ve Görüntü İşlemede Son Gelişmeler", 2015 yılında "Görüntü İşlemede Son Gelişmeler", yine 2015 yılında "Veri Madenciliği" ile konusunda gerçekleştirdiği Akademik Kamp çalışmalarını 2016 yılında "Elektrik Makinaları ve Güç Elektroniklerinde Gelişmeler" konusu ile devam ettirmiştir. 2017 yılında "Sistem ve Kontrol" ile "Hesaplamalı Sinir Bilim" konulu kamplar düzenlenmiştir. Ancak maddi zorluklar nedeniyle 2017'den sonra Akademik Kamp çalışması yapılamamıştır.

Akademik Kamp Katılım Koşulları

Akademik kampların düzenlenmesinde EMO, talep olunan konuda ilgili hocalara koordinatör olması için çağrı yapmaktadır. Koordinatörler ile akademik kampların nasıl düzenleneceği, öğrencilerin nasıl seçileceği, konuların nasıl belirleneceği, hangi uzmanların kampa davet edileceği ile ilgili çeşitli toplantılar yapılmaktadır. Bu toplantılar sonucunda, Nesin Matematik Köyü'nün takvimine uygun olan tarihte yurt dışından ve yurt içinden uzman kişiler davet edilmekte ve EMO Akademik Kamp'ın programı yayımlanmaktadır. Akademik prog-

ram tamamen koordinatör hoca ve oluşturduğu çalışma grubu tarafından belirlenmektedir.

Akademik kamp programının yayınlanmasından sonra tüm üniversitelere, araştırma kuruluşları ve AR-GE firmalarına yönelik çağrılar EMO tarafından yapılmaktadır.

Akademik Kampa katılmak isteyen öğrencilerden önce, "neden bu kampa katılmak istediği, bu alanda hangi çalışmalarda bulunduğu, danışman hocasının görüşü" gibi temel bilgiler istenmektedir. Başvuranlar arasında 60 öğrenci seçilmekte, tüm masrafları EMO tarafından karşılanmakta ve sosyal çalışmalara da katkı sunulmaktadır. Akademik kamplarda dikkat edilen hususlardan bir tanesi; yüksek lisans ve doktora konusunun bu konuya uygun olması, farklı üniversitelerden seçilmesi ve gelecek planlarında akademisyen olmak, doktora yapmak ve akademik alanda AR-GE çalışması yapmak üzere çalışmalarda bulunmaktır.

Bugüne dek EMO akademik kamplarına 6 yurtdışı olmak üzere toplam 30 üniversiteden, 93 akademisyen katılım sağlamış, bilgi ve deneyimlerini öğrencilere aktarmıştır.

Farklı üniversitelerden 153 yüksek lisans, 138 doktora ve 11 lisans öğrencisi kamplara katılmış olup katılanların 120'si kadın, 182'si erkek öğrencidir.

Ekim 2017'de sonuncusu düzenlenen EMO Akademik Kamp etkinliği EMO 49. Dönem çalışmaları kapsamında yeniden gerçekleştirilecektir.

EMO tarafından; 2012, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında düzenlenen akademik kampların konuları, düzenlenme tarihleri ve katılımcı sayıları aşağıdadır:

Kamp Konusu	Koordinatör	Tarih	Yüksek Lisans Öğr. Sayısı	Doktora Öğr. Sayısı	Lisans Öğr. Sayısı	Akademisyen	Konu ve Ders
Sinyal ve Görüntü İşlemede Son Gelişmeler	Prof. Dr. Tayfun AKGÜL (İTÜ)	17-20 Mayıs 2012	27	24		13	13 konu, 32 saat ders
Görüntü İşlemede İleri Uygulamalar ve Son Gelişmeler	Prof. Dr. Tayfun AKGÜL (İTÜ)	16-19 Nisan 2015	34	19	2	14	14 konu, 30 saat ders.
Büyük Veri ve Madenciliği	Prof. Dr. H. Altay GÜVENİR (Bilkent)	08-11 Ekim 2015	26	35	3	17	14 konu, 30 saat ders.
Elektrik Makinaları ve Güç Elektroniklerindeki Gelişmeler	Prof. Dr. Bülent ERTAN (ODTÜ) ve Doç. Dr. M. Timur AYDEMİR (Gazi)	12-15 Mayıs 2016	18	18	2	17	14 konu, 30 saat ders.
Sistem ve Kontrol	Prof. Dr. Yağmur DENİZHAN (Boğaziçi) ve Prof. Dr. Atilla BİR (FSMV)	23-26 Mart 2017	28	21	2	13	14 konu, 30 saat ders.
Hesaplamalı Sinir Bilim	Prof. Dr. Neslihan Serap ŞENGÖR (İTÜ)	12-15 Ekim 2017	20	21	2	19	14 konu, 30 saat ders.
TOPLAM			153	138	11	93	

EMO Akademik Kampa neden katılmak istediğini anlatan bir katılımcının düşünceleri:

"Katıldığım 1. EMO Akademik Kamp Sinyal ve Görüntü İşlemede Son Gelişmeler Kampı, benim için çok büyük bir dönüm noktası oldu. Amerika'dan döneli 1 sene olmuştu ve özel bir şirkette Ar-Ge mühendisi olarak çalışmaktaydım. Kampta katıldığım seminerler, tanıştığım hocalar ve arkadaşlar sayesinde okula yeniden dönmem gerektiğini ve ancak daha çok öğrenerek ve araştırarak mutlu olabileceğimi fark ettim. Ardından işten ayrıldım ve Boğaziçi Üniversitesi'nde yüksek lisansa başladım. Şu anda sevdiğim bir konu üzerinde çalışıyorum ve eskisinden çok daha mutluyum. Düzenlenen birinci kampa katılmasaydım, ne bu kararı verecek cesareti kendimde bulabilirdim, ne de hala görüştiğim arkadaşlarıma sahip olabilirdim. Bunun yanı sıra şu anda işlevsel manyetik rezonans görüntüleme (fMRI) üzerine bir projede çalıştığım ve tezimi de bu konu üzerine yapmak istediğim için, bu Akademik Kampa katılacağım konuşmaların bana çok büyük bir fayda sağlayacağını düşünüyorum."

BİLİMSEL YAYINLAR ve DERGİLER

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), kurulduğu günden bu yana mesleki alanlarımızdaki gelişmeler ve teknolojik yenilikleri yakından takip etmiş, üyelerini ve kamuoyunu bilgilendirmiş, hatta birçok konuda da öncülük görevini üstlenmiştir. Bugün hayatımızın her alanında olan bilgisayarlara “bilgisayar” isminin verilmesinin de aralarında olduğu bu çalışmalardan bazıları aşağıdadır.

EMO Elektrik Mühendisliği Dergisi Bilişim Özel Sayısı

Bilgisayar ile ülkemiz yeni yeni tanışıyor, o zamanlar “computer” deniyordu. EMO’nun bilişim alanındaki bu özel sayısı konuya dair ilk kapsamlı yayın olması yanında, özellikle Aydın Köksal’ın bitmez tükenmez gayreti ile terimlerin Türkçeleştirilmesi çalışmasına da yer verilmesi nedeniyle fark yaratan ve geleceğe damga vuran bir sayı oldu. EMO, ülkemiz bilim dilinin Türkçeleştirilmesine yönelik çabaya daima destek verdi. Bu destek günümüze kadar artarak devam etti.

İçindekiler:

Bilişim Özel Sayısını Sunarken, Aydın Köksal

Bilgisayarların Yurdumuzda Bugüne Kadar Kullanışı Üzerine Bir Görüş

Günümüzde Bilgi Akış Teknolojileri, Önel Örs

Bilimsel Yönetim ve Bilgi Akış Teknolojisi, Önel Örs; Zafer Kurdakul

Yönetimde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Kimi Sorunlar, Aydın Köksal

Bilgi Bankasına Gidecek Bilgilerin Ön Analizi, Zafer Kurdakul

Türkiye’de Bilgisayar Kuruluşları, Önel Örs; Zafer Kurdakul

Bilgi İşlem Donanımları Kiralama ve Satılma Kararları, Aydın Köksal

Türkiye’de Bilgisayar Yapımına Başlanmalıdır, Aydın Köksal

Gösterici Uçlar İle Hasta Bilgileri Toplama Sistemleri, Tülin Tekman

Türkçe Bilişim Sözleri, Aydın Köksal

Türkiye Bilişim Derneği ve “Bilgisayar” Teriminin Kullanılması

EMO 1970’li yıllarda hızla gelişen bilgisayar teknolojisi-ni üyelerine ve kamuoyuna duyurmak için çeşitli yayınlar çıkartmanın yanı sıra, bazı kentlerde panel ve konferanslar da düzenledi. Konuyla ilgili olarak EMO’nun Cumhuriyet’in 100. Yılı Özel Sayısı’nda Elektrik Mühendisi ve EMO eski yöneticilerinden Abdülkadir Kahraman imzasıyla yayımlanan yazıya göre, henüz sektörde bir standart olmadığı için farklı terminolojiler kullanıyor ve birinin “Computer” dediğine, öbürü “Bilgisayar” bir diğeri “Elektronik Beyin” olarak adlandırıyordu.

EMO içinde örgütlenmiş bilgisayar mühendislerinin sayısı artarken, çeşitli meslek dallarından bu teknoloji ile ilgilenenlerin bir dernek çatısı altında toplanması düşüncesi de giderek güçleniyordu. Bu faaliyetlerin EMO yönetiminin çalışma programına da girmesinin ardından öncelikle bilgisayar terimlerinin Türkçeleştirilmesi girişimleri başladı:

“Konu ile ilgilenen teknik insanları bilgilendirme faaliyetlerinden sonra bu çalışmanın sonuçlandırılması için bir panel düzenlendi, farklı görüşleri savunan konuşmacılar panele davet edildiler. Panel süresince konuşmalar, tartışmalar yapıldıktan sonra panelin sonunda bir oylama yapıldı. Bu cihazın adı ne olmalıydı? Bilgisayar mı, Computer mi, Elektronik Beyin mi? Yapılan oylama sonucu Bilgisayar terimi oyların büyük çoğunluğunu aldı ve bu nedenle biz bu cihaza bugün Bilgisayar diyoruz.”

Türkiye Bilişim Derneği’nin (TBD) kuruluşu da bu dönemde oldu. EMO yönetimi zor şartlar altında olsa da TBD’nin kamu kurumu yararına çalışan bir dernek olarak kurulması sürecinde tüm olanaklarını kullanarak, üyelerini de bu doğrultuda çalışmak üzere harekete geçirdi. Dernek yapılanmasında Aydın Köksal, Güney Gönenç, Necdet Bulut, Nazif Tepedelenlioğlu ve Yurdakul Ceyhun’un da aralarında olduğu birçok EMO üyesi yer aldı.

TÜBİTAK ile Ortak Dergi: Elektrik

EMO, ülkemizde; üniversiteler, sanayi ve diğer araştırma kurumlarında yürütülen bilimsel ve/veya teknolojik çalışmaların paylaşılacağı bir ortam yaratılmasına yönelik çalışmaları kapsamında, 1991 yılında TÜBİTAK ile ortak bir dergi yayımlama kararı aldı. Bilimsel, teknolojik araştırmalar ve toplumsal haber içerikli olması planlanan dergi “Elektrik” adı altında İngilizce olarak 1993 yılında yayımlanmaya başlandı. İlgi ile karşılanan dergi TÜBİTAK tarafından halen yayımlanmaya devam ediyor. EMO, Elektrik Dergisi’nin 3. Sayısından itibaren yayım hazırlık çalışmalarından çekildi.

EMO Bilimsel Dergi

EMO 2011 yılında yayın dili Türkçe olan bir Bilimsel Dergi çıkartmaya başladı. Derginin Baş Editörlüğünü Prof. Dr. A. Hamit Serbest üstlenirken, Prof. Dr. Bahri Ercan, Prof. Dr. Murat Eyüboğlu, Prof. Dr. H. Altay Güvenir ile Prof. Dr. Hakan Kuntman Yayın Kurulu editörleri olarak yer aldılar.

EMO Bilimsel Dergi, özgün bilimsel araştırmalar ile ilginç uygulama çalışmalarına yer veren ve bu niteliği ile hem araştırmaclarına hem de uygulamadaki mühendisler seslenmeyi amaçlayan hakemli bir dergidir. Dergide, “Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği, Elektrik Mühendisliği, Kontrol Mühendisliği ve Biyomedikal Mühendisliği” alanlarında en az ulusal düzeyde bilimsel makaleler yer almaktadır. Dergi ile bilimsel ve/veya teknolojik özgünlük içeren makalelerin Türkçe yayımlanarak akademik çalışmaların sanayiye ve sanayide yapılan çalışmaların da akademik ortama taşınması hedeflenmektedir. Derginin Türkçe olarak yayımlanması Türkçenin “bilim ve teknoloji dili” olarak gelişmesine de katkı sağlamaktadır.

EMO yılda 2 kez çıkartılan derginin yayım politikası ve bilimsel içeriğinin belirlenme yetkisini bütünüyle Yayın Kurulu ve Danışma Kurulu'na bırakmıştır. Danışma Kurulu üyelerinin de akademisyenler, sanayiciler ve Ar-Ge çalışanları arasından, alanlarındaki uzmanlıkları özellikle dikkate alınarak oluşturulmasına özen gösterilmiştir.

EMO Bilimsel Dergi, 2015 yılının Ağustos ayında itibaren DergiPark üzerinden yayımlanmaya başlamıştır. TÜBİTAK ULAKBİM tarafından yürütülen Dergi Park Projesi ile ulusal akademik dergilerin kalitesini ve uluslararası etkisini artırmak amacıyla elektronik ortamda bir dergi yönetim sistemi kurulmuş olup, dergi barındırma hizmeti verilmektedir. DergiPark, dergilerin ulusal ve uluslararası dizinlere girebilmesi için standart bir altyapı hizmeti sunmaktadır.

EMO Bilimsel Dergi ayrıca içerik ve biçim açısından gereken kriterleri yerine getirerek, 2017 ve 2018 yılında yayımlanmış olan tüm sayılarıyla beraber ULAKBİM TR Dizin'de yer almaya başlamıştır. TÜBİTAK ULAKBİM tarafından Türkiye'de yayımlanan bilimsel dergilerin uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve bu dergilerdeki içeriğe erişimin sağlanması amacıyla geliştirilen TR Dizin, fen bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında makaleler içeren bir veri tabanıdır. TR Dizin, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ile Üniversitelerarası Kurul' un (ÜAK) atama ve yükseltmelerde kabul ettiği bir dizin olma niteliğiyle öne çıkmaktadır. Türkiye'de üretilen akademik bilgiye erişimi kolaylaştıran TR Dizin, dergilerin görünürlüğünün artırılması ve seçkin uluslararası dizinlerde yer alınması yolunda da önemli bir basamak olarak görülmektedir.

27. sayıya ulaşan EMO Bilimsel Dergi'de bugüne kadar toplam 154 makale yayımlanmıştır. EMO Bilimsel Dergi, DergiPark sitesinde 87 bin 152 kere görüntülenmiş ve 364 bin 817 makale indirimi gerçekleştirilmiştir (28 Kasım 2024 tarihi itibarıyla).

Çürümüşlüğü her yanımızı sardığı günümüzde Bilimsel/Akademik alanda da sahte makaleler, intihal yayınlar, düzmece dergiler ortalığı kaplamıştır. Dünyaca kendilerine saygın denilen çok sayıda dergi de bu tuzaklara düşmüş ve yayınladıkları makaleleri geri çekmişlerdir. EMO Bilimsel Dergi' de böyle bir durum yaşamamış ve yayımlanan hiçbir makale geri çekilmemiştir.

EMO Bilimsel Dergi'ye ulaşan makale sayısında son dönemde artış yaşanmaktadır. Bunun üzerine yılda 2

sayı olarak çıkartılan Bilimsel Dergi'nin 3 sayıya çıkarılması kararı alınmış olup, yoğun talebin Üniversiteler Arası Kurul'un 8 Mart 2024 tarihli "Doçentlik başvurularında Türkçe makale yayın şartı aranması" kararından kaynaklandığı belirtilmektedir. Başvuruların artması iş yoğunluğu getirse de EMO Bilimsel Dergimiz bilimsel/akademik düzeyini düşürmeden bu işi hakkıyla yapacak yetkinliğe erişmiştir. Emegi geçenlere teşekkür ederiz.

Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı

* ÜAK-08.03.20024

TABLO 9. MÜHENDİSLİK TEMEL ALANI

Başvuru Şartları	Puan
Mühendisliktelem alanından doçentliğe müracaat için; beyan edilen eserlerin ve akademik faaliyetlerin başvuru bulunulan bilim alanı ile ilgili olması ve bu çalışmaların en az doksan (90) puanın doktora ünvanının alınmasından sonra gerçekleştirilen çalışmalarından ("3. Lisansüstü Tezlerden Üretilmiş Yayın" başlıından sonra puanlar hariç) elde edilmiş puanla kaydıyla asgari yüz (100) puanın sağlanması gerekir.	
Lisansüstü tezlerden üretilen yayınlar, "Lisansüstü Tezlerden Üretilmiş Yayın" şartı dışında ayrıca puanlanamaz.	
Her çalışma, Tablo 9'da sadece bir bölüme puanlandırılır.	
Tek yazarlı makalelere yazar tam puan, İki yazarlı makalelerde başlıca yazar tam puanın 0,8'ini, ikinci yazar 0,5'ini alır. Üç ve daha fazla yazarlı makalelerde ise, başlıca yazar toplam puanın yansını alır, diğer yazarlar ise diğer yansını eşit paylaşırlar. Başlıca yazarın belirtilmediği iki veya daha fazla yazarlı makalelerde toplam puan yazarlar arasında eşit olarak bölünür. Diğer yayınlarda (bildiri,kıtap)	
2. Utusal Makale	ÜAK- 08.03.2024
Adayın hazırladığı lisansüstü tezlerden üretilmemiş olmak kaydıyla;	
a) TR Dizin kapsamındaki dergide yayımlanmış makale	10
b) Diğer hakemli dergide yayımlanmış makale	4
c) Diğer hakemli dergide yayımlanmış editörlük mektup, araştırma notu, özet veya kitap kritiği	2
Bu maddede kapsamında, doktora ünvanının alınmasından sonra, a bendinden en az 10 puan almak zorundadır.	
Yabancı uyruklu adaylar ile yurtdışı doçentlik denkliliği başvurusu yapan adaylar, TR Dizin tarafından taranan ulusal hakemli dergilerde yayımlanmış makale koşullu olarak yayımlanmaları durumunda, bunun yerine aynı sayıdaki yayımı 1. maddenin a, b veya c bentleri kapsamında yapmış olmaları şartı aranacaktır.	

EMO Enerji Dergisi

EMO, elektrigin ucuz, sürekli ve kaliteli olarak sunulması gereken bir kamu hizmeti olma özelliğinin yok sayıldığı, piyasalaştırmanın ana amaç haline getirildiği bir düzlemde kamu yararını temel alan, farklı bir yol arayışını da yansıtabilecek yeni bir dergi gereksiniminden yola çıkarak, EMO Enerji Dergisi'ni yayımlamaya karar vermiştir. EMO Enerji'nin elektrik hizmeti başat olmak üzere, enerjinin tüm diğer alanlarını da içerecek bir dergi olması amaçlanmıştır.

2007 yılının şubat ayında yayım hayatına başlayan EMO Enerji Dergisi için Kemal Ulusaler, Cengiz Göltaş, Cem Kükey, Olgun Sakarya, Mahir Ulutaş, Hayati Küçük, Oğuz Türkyılmaz, Nilgün Ercan, Nejat Tamzok, Gültekin Türkoğlu ve Necdet Pamir'in yer aldığı bir Yayın Kurulu oluşturulmuştur.

İlk sayıda “Enerjide Kriz Çanları” başlığını kapağa taşıyan dergide araştırma-inceleme, haber, analiz, değerlendirme, söyleşiler, Hukuk, Ar-Ge, Çalışma Dünyasından, Dünyadan Haberler, Enerji İstatistikleri, Enerji Güncesi, Enerji Çizgisi sayfalarıyla zengin bir içerik oluşturulmuştur.

İlk sayısı 10 bin, ikinci sayısı 7 bin 500 ve üçüncü sayısı 8 bin 500 adet bastırılan ve ücretsiz olarak dağıtılan EMO Enerji Dergisi, ilk sayıdan itibaren www.emo.org.tr adresinden de elektronik ortamda kamuoyuna açık olarak yayımlanmıştır.

Ülkenin genel seçimlere gittiği bir dönemde ikinci sayı-
sı çıkarılan EMO Enerji Dergisi, siyasal partilerin prog-

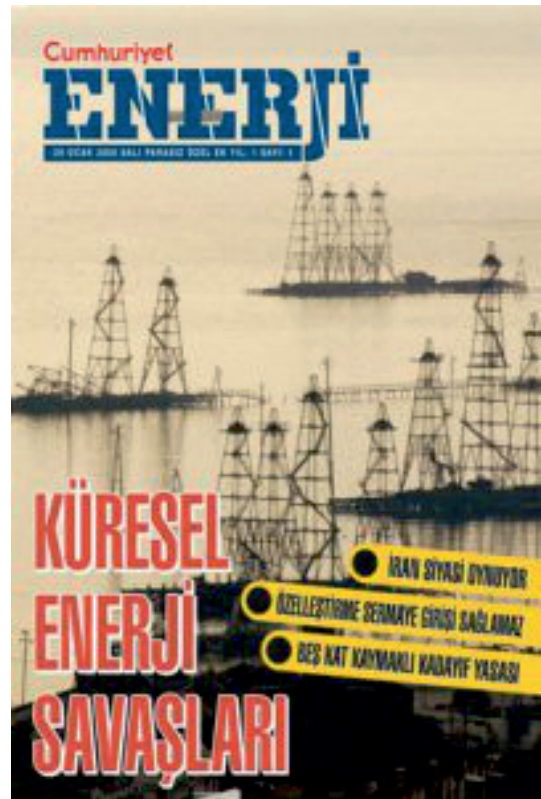
ramlarındaki enerji alanına yönelik öngörüyü ve septamalarını ele alarak günceli yakalamıştır. Dosya konusu olarak Petrol Kanunu ve bu kanunda yapılmak istenen değişiklikler, Türkiye'nin petrol sektörü açısından konumu incelenmiştir. Dosya kapsamında enerji politikalarının masaya yatırıldığı çeşitli toplantı ve kongrelerdeki

İlgili oturumlar da haber olarak okuyuculara sunulurken, PETKİM, BOTAŞ ve TPAO'nun konumu ve bu kurumlarla ilgili güncel gelişmeler de gözler önüne serilmiştir.

Enerji verimliliği ve nükleer enerji konusu da derginin ikinci sayısında kapsamlı olarak ele alınan iki başlığı oluşturmuştur.

İklim değişikliği ve küresel ısınma tartışmalarının yoğunlaşması nedeniyle derginin üçüncü sayısında dosya konusu olarak “İklim Değişikliği ve Enerji” seçilmiştir. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli III. Çalışma Grubu’nun “İklim Değişikliğinin Azaltılması” raporu, Fidel Castro’nun konuya ilişkin değerlendirmeleri ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu’nun “İklim Değişikliği ve İstihdam” raporu çeviri yoluyla dergimiz aracılığıyla Türkçe’ye kazandırılmıştır. Yine dosya kapsamında çeşitli yazı, rapor, basın açıklamaları ve panel haberleriyle iklim değişikliği konusundaki güncel gelişmeler de yansıtılmıştır.

3 sayı yayımlanan EMO Enerji Dergisi sonrası Cumhuriyet Gazetesi ile yapılan anlaşma gereği Cumhuriyet Enerji yayın hayatına başlamıştır.

Cumhuriyet Enerji Dergisi

Odamızın 40. Dönem çalışmaları içerisinde EMO ile Cumhuriyet Gazetesi'nin işbirliği ile aylık bir enerji dergisi çıkarılması kararlaştırılmıştır. Cumhuriyet Enerji adıyla yayımlanacak dergiye ilişkin protokol, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler ile Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi ve Yayın Kurulu Üyesi Mustafa Balbay tarafından 3 Ocak 2008 tarihinde imzalanmıştır. Protokol doğrultusunda her ayın son salı günü olmak üzere ayda bir yayımlanacak olan dergi, 24 sayfa olarak planlanmıştır. Ortak künye ile yayımlanan derginin logosu ve genel çerçevesine ilişkin hazırlıkların ardından ilk sayı, 29 Ocak 2008 tarihinde okurlarla buluşmuştur.

Alana yönelik sektör dergilerinden farklı olarak kamu yararını gözeten ve çıkar lobilerinden uzak bir anlayışla hazırlanan, enerji alanına bütüncül bir bakışı taşıyan EMO Enerji Dergisi'nin yayın çizgisinin Cumhuriyet Enerji'ye taşınması, daha geniş bir kitleye ulaşılması amaçlanmıştır. Ancak EMO Enerji Dergisi'nin, 3 aylık periyotta çıkarılması da 6 aylık ya da yıllık olarak yine yayın hayatını sürdürmesi öngörülmüştür.

Cumhuriyet Enerji Dergisi'nin ilk sayısında ocak ayında yapılan Enerji Verimliliği Haftası etkinlikleri kapsamında enerjinin tasarruflu ve verimli kullanımına ilişkin yasal düzenlemeler dahil yapılabilecek olan önerilere değinilen yazılar yer almıştır.

32 sayı yayımlanan dergi, yayın hayatına Aralık 2012 tarihinde son vermiştir. Artan ekonomik zorluklar bu yayın çalışmasını da engel olmuştur. Cumhuriyet Enerji dergisinin tüm sayılarını <https://www.emo.org.tr/yayinlar/dergi/listele.php?dergi=13> adresinden ulaşılabilir.

ALPU OVASI TERMİK SANTRAL PROJESİ VE MÜCADELE SÜRECİ

Elektrik Mühendisleri Odası
Eskişehir Şubesi

2017 yılının sonlarına doğru, Alpu Ovası'na kurulması planlanan kömürlü termik santral projesi ile ilgili gelişmeleri öğrenmemiz, tamamen tesadüfî bir şekilde oldu. Bu projeyle, verimli topraklarımızın külle kaplanacağı ve temiz havasının yerini kirli dumanın alacağı endişesi, hemen harekete geçmemize neden oldu. Tarımın, havanın, suyun ve yaşamın korunması adına başlattığımız bu mücadele, aynı zamanda Eskişehir'imizin de kaderini koruma mücadelesiydi.

Alpu Ovası, İç Anadolu Bölgesi'nin zengin ovalarından biridir. Porsuk çayının sulamada kullanılmasıyla birim alandan yüksek oranda tarımsal ürün elde edilmekte ve önemli ölçüde hayvansal üretiminin de yapılmasıyla ülke tarımına büyük katkı sağlamaktadır.

21 Ocak 2017'de Eskişehir Alpu Ovası, Büyük Ova olarak ilan edilmiştir. Bu karar, Alpu Ovası'nın tarım dışı kullanılamayacağını ve tarımsal SİT alanı olarak korunacağını güvence altına almıştır. Ancak, 26 Eylül 2017'de kamuya ait Alpu Ovası Kömür Rezerv Alanı'nın Özelleştirme İdaresi'ne devri, bu kararın aşılma istenen ilk engelini oluşturdu. Böylece, termik santral kurma kararı bir adım daha ileriye taşındı. TMMOB ve Eskişehir Çevre ve Yaşam Platformu (ESÇEP), başta olmak üzere çeşitli sivil toplum kuruluşları, termik santralın Alpu Ovası'na yapılmaması için ilk protestolarını başlattılar. Kamuoyunda ve sosyal medyada "Eskişehir Kıymetlidir" ilkesiyle mücadele hattı belirlendi.

TMMOB bünyesindeki odalar, projeye karşı basın açıklamaları yaparak kamuoyunu bilgilendirdi. Özellikle 4 Ekim 2017'de yapılan açıklamada, termik santralın geleceğe büyük bir ihanet olduğu vurgulandı.

Termik santral geleceğe ihanet

CAN HACIOĞLU

Türkiye'nin önemli tarımsal faaliyet gösteren ovalarının başında gelen Eskişehir'in Alpu ilçesinde termik santral kurulması için çalışma başlatıldı. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Eskişehir İl Koordinasyon Kurulu sekreteri Neşet Aykanat, "Ülkemizin en verimli ovalarından birinin göbeğine termik santral yapılmak istenmesi tarım ve geleceğimize ihanettir. Kömürlü termik santrallerle birlikte yaşamak

intihardır" dedi. Santrallerin zehir saçtığını vurgulayan Aykanat, "Kömürlü termik santraller oluşturdukları kül dağları ve asit yağmurlarıyla başta ormanlar ve sulak alanlar olmak üzere doğaya, tarım alanlarına da büyük zarar vermektedir. Santrallerin olduğu yerlerde tarımsal üretim azalmakta, kül ve asit yağmuru yağın köylerde verimli ürün yetiştirmekte, ayrıca ormanlarda ve sulak alanlarda yaşayan tüm canlıların yaşam hakları ihlal edilmektedir" diye konuştu.

• ESKİŞEHİR

22 Aralık 2017'de TMMOB Eskişehir İl Koordinasyon Kurulu (İKK), TMMOB Enerji Komisyonu ve EMO Enerji Daimi Komisyonu Başkanı Nedim Bülent Damar, EMO Eskişehir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Tuna, Başkan Yardımcısı Ender Kelleci ve Yönetim Kurulu Yedek Üyesi Oğuz Soylu'nun katılımıyla Eskişehir-Alpu'da kömür rezerv alanı ve enerji üretim alanı işletme hakkı devredilerek kurulmak istenen termik santrale karşı basın açıklaması yaptı. Açıklamada, Türkiye'deki mevcut santrallerin yüzde 40 kapasite

ile çalışarak tüketimi karşıladığı, elektrikte arz fazlası sorununun olduğu bir dönemde hem gereksiz hem pahalı hem de çevreyi kirletecek yanlış yatırımlardan biri olacak bu karardan acil olarak vazgeçilmesi istendi.

Tartışmalar, sadece meslek odalarıyla sınırlı kalmadı. 28 Aralık 2017'de ESÇEP, Alpu Ovası'na yapılması planlanan kömürlü termik santrale karşı imza kampanyası başlattı. Bu kampanya, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Tepebaşı Belediyesi, Odunpazarı Belediyesi, TMMOB, sivil toplum kuruluşları ve birçok vatandaşın işbirliğiyle geniş bir toplumsal hareket halini aldı. Aynı dönemde sosyal medya platformlarında da geniş bir farkındalık çalışması yürütüldü.

2018 yılının başlarında, Eskişehir halkı, siyasi partiler ve meslek odaları, termik santralın yapımının iptal edilmesiyle ilgili mücadeleyi yükseltti. Eskişehir Kent Konseyi ve TMMOB öncülüğünde "Eskişehir Kıymetlidir" platformu kurularak termik santrale karşı mücadele yürüten tüm muhalif kesimler ortak çalışmalar yapmaya başladı.

TMMOB Enerji Komisyonu Başkanı Nedim Bülent Damar, termik santralla mücadele için yürütülen çalışmalar kapsamında ES TV'de konuk olduğu programda Türkiye'nin kurulu gücünün 83 bin 229 MW olduğunu, elektrik ihtiyacının ise 47 bin 660 MW olduğunu, EPDK'dan alınan lisanslarla yapılan 26 bin 500 MW dâhil edilmeden bile arada yaklaşık 35 bin MW'lık bir fazlalık olduğunu belirtti. Bu verilerden yola çıkarak, insana ve çevreye verdiği zararlar bütün dünyaca kabul edilmiş olan termik santrallerin yapılmasına acil olarak gereksinim duyulmadığını vurguladı.

Termik santral kurulmasının önüne geçilmesine yönelik faaliyetler kapsamında Porsuk-Adalar çevresinde "Eskişehir Aşkına Sevgi Zinciri" oluşturuldu. Termik santral konusunda ikinci kez toplanacak olan Toprak Koruma Kurulu öncesinde yüzlerine maske takarak Valilik önünde protesto gösterisi yapan vatandaşlar,

“Havamı, suyum, kirlertme” diye haykırdı. Sivil toplum kuruluşları, siyasi parti, sendika, dernek, meslek odası temsilcileri ve yurttaşlar Anayasa’nın 56. maddesinde yer alan “Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların görevidir” ilkesinden hareketle; başta çocuklarımız ve halkın sağlığına, yaratacağı çevresel etkilerin ilimizin temiz havasına, suyunu, verimli tarım alanlarına zarar vereceği için Alpu Termik Santrali’ni istemediklerini belirterek, projenin geri çekilmesini talep ettiler. Yine o dönemde CHP Milletvekili Utku Çakırözer tarafından EMO verilerine dayanarak Alpu’da kullanılacak olan linyitin verimli olmadığı, Eskişehir’in etrafında yer alan 6 adet termik santralin kullanılmadığı vurgulandı.

TMMOB Enerji Komisyonu heyeti 21 Mart 2018’de Alpu’da kurulması planlanan kömürlü termik santral sahasında incelemelerde bulunmak üzere Eskişehir’e geldi. TMMOB Eskişehir İl Koordinasyon Kurulu bileşenlerinin temsilcilerinin de katılımıyla Alpu’da Termik Santralin kurulması planlanan bölge gezildi. Bu inceleme, projenin çevresel etkilerinin daha yakından anlaşılmasına katkı sağladı.

TMMOB Heyeti, 21 Mart 2018 tarihinde Alpu’da termik santralin yapılmak istendiği bölgede teknik incelemelerde bulundu. İnceleme sonrasında, TMMOB Heyeti ile Eskişehir İKK’nın gerçekleştirdiği toplantıda, termik santral projesine karşı yürütülen mücadele sürecinin seyri ve hukuki çalışmalar hakkında tartışılarak mücadele hattı üzerine fikir alışverişinde bulunuldu. Yapılan değerlendirmelerde, Eskişehir’e yönelik bu girişimin durdurulması gerektiği; yaşam alanı üzerinde böyle bir tesisin kurulamayacağı, bölgenin yüksek verimli bir tarım alanı olması ve üzerinde bulunan lületaşı ocakları ve ağaçlandırma bölgesi üzerine böyle bir tesisin kurulmasının mümkün olmadığı vurgulandı.

2018 yılı, hukuki süreçlerin hızlandığı bir dönem oldu. Toprak Koruma Kurulu, Alpu Ovası’ndaki tarım alanını, santral için tarım dışı alana dönüştürme kararı aldı. Ancak, bu kararın ardından Ziraat Mühendisleri Odası tarafından yapılan başvuru sonucu, Danıştay 10. Dairesi yürütmeyi durdurma kararı verdi. Bu, önemli bir durak noktaydı çünkü Alpu Ovası’nın tarım dışı kullanıma açılmasına yönelik ilk adım, hukuken engellenmiş oldu.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporu, söz konusu termik santral için 1500 sayfa uzunluğunda hazırlanmıştı ancak içeriği eksik, yanlışlıklar ve usulsüzlüklerle doluydu. Bu durum, başta TMMOB ve Eskişehir Büyükşehir Belediyesi olmak üzere birçok meslek odası ve sivil toplum kuruluşu tarafından eleştirildi ve raporun iptal edilmesi için dava açıldı. Jeoloji Mühendisleri Odası’nın yayımladığı Eskişehir Alpu Termik Santrali Nihai ÇED Raporunun Değerlendirilmesi Raporu’nda, proje bileşenlerinin etki alanları tanımlanmadığı, çevre ve insan sağlığı açısından bulunması gereken çalışmaların olmadığı, proje bileşenlerinin bölgenin depremselliğinden etkilenmesi durumunun yok sayıldığı, Jeoloji, hidrojeoloji ve jeoteknik verilerin birbirine entegre edilmediği, yüzey ve yeraltı sularının, faaliyetlerin bileşenlerinden ne kadar etkileneceğinin ortaya konulmadığı ve santralin yarardan çok zarar getireceği hususunda bilgilendirmeler yapıldı.

TMMOB Eskişehir İKK ise yaptığı basın açıklamasında halkın yaşam alanlarını tehdit eden, insan yaşamını ve doğayı merkezine almayan, sermaye gruplarının taleplerine göre şekillendirilmiş, doğayı talan projesi olarak karşımıza çıkan tüm proje ve uygulamaların karşısında olduğunu, bölgede yaşayan halkın görüşleri dikkate alınmadan yapılacak her türlü rant odaklı projenin karşısında kararlılıkla mücadele edileceğini, Alpu Termik Santral projesinde de ihaleyi alacak firmaların işlerinin, ihaleyi almaktan çok daha zor olacağını yani sahaya kazma vurulduğu anda karşısında konuya duyarlı tüm Eskişehir halkını ve bizleri göreceğini bilmesi gerektiğini ifade etti.

Sonuç olarak, Ağustos 2018’de Eskişehir 1. İdare Mahkemesi, ÇED raporunun iptali ve yürütmenin durdurulması için açılan davaya ilişkin bilirkişi keşfi yaptı ve düzenlenen ÇED raporunun hukuka uygun olmadığını belirterek iptaline karar verdi. Kamu kuruluşları temsilcileri ve TMMOB teknik heyetinin katılımı ile 28 Ağustos 2018 tarihinde gerçekleştirilen bilirkişilik keşfinde; TMMOB Yönetim Kurulu üyesi Ufuk Ataç, EMO Eskişehir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Ender Kelleci ve Başkan Yardımcısı Oğuz Soylu da yer aldı.

Hukuki süreçlerin yoğunlaştığı dönemlerde, TMMOB ve bağlı odalar tarafından yapılan basın açıklamalarıyla teknik veriler sunarak mücadelenin devamlılığı sağlandı. EMO Eskişehir Şubesi Yönetim Kurulu tarafından yapılan basın açıklamasında; “termik santrallara filtre takmanın filtreli sigara içmeye benzediği, çevre, iklim, sağlık için bu oyuna gelinmeden, termik santralların kapatılması ve yenilerinin kurulmaması için mücadele etmeye devam edileceği” vurgulandı.

24 Eylül 2018’de Greenpeace, EKOIQ, Troya Enerji Kooperatifi, Yeryüzü Derneği ve Eskişehir Kent Konseyi gibi kuruluşlar, Çevre Şenliği düzenleyerek termik santral projesine karşı seslerini duyurdu. Ayrıca, Temiz Hava Hakkı Platformu tarafından hazırlanan bir raporda, santralin Eskişehir dahil 24 ilde 11 milyon kişiyi olumsuz etkileyeceği ve hava kirliliği nedeniyle en az 3200 erken ölüme neden olacağı öngörüldü.

Eskişehir halkı ve sivil toplum örgütlerinin mücadelesi, 2020 yılı itibarıyla meyvesini verdi. Danıştay, Alpu Ovası’na yapılması planlanan termik santralin kamusal yarar taşımadığına karar verdi ve tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar arasında yer alan ve 12.12.2016 tarih ve 2016/9620 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ‘Büyük Ova Koruma Alanı’ ilan edilen Alpu Ovasında yapılması planlanan Alpu Termik Enerji Santrali projesi kapsamında Özelleştirme Yüksek Kurulunca alınan özelleştirme kararını iptal etti. Karar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’na onaylanarak kesinleşti.

Eskişehir İdare Mahkemesi de Alpu Ovası’nda yapılacak olan termik santral için hazırlanan Çevre Düzeni Planı’nı, mevzuata, planlama ilkelerine, şehircilik esaslarına ve kamu yararına aykırı olduğu gerekçesiyle oy birliğiyle iptal etti. Bu karar, termik santral projesinin hukuki olarak engellenmesinde büyük bir adım oldu.

Alpu Ovası, Türkiye’nin en verimli tarım alanlarından biridir. Buraya kurulmak istenen kömürlü termik santral projesi, hem çevreye hem de bölgedeki tarıma ciddi zararlar verecekti. Ancak, Eskişehir halkı, TMMOB, meslek odaları, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen etkili hukukî ve toplumsal mücadele sonucunda, projeye karşı büyük bir zafer kazanıldı. Eskişehir’in değerleri, toprakları ve sağlığı korunmuş oldu.

Bu zafer, sadece Eskişehir için değil, tüm Türkiye için çevreyi, sağlığı ve tarımı savunma mücadelesinin ne denli önemli olduğunu bir kez daha göstermiştir.

SAMSUN MOBİL SANTRALLARINA KARŞI HUKUK ZAFERİ*

Cumhuriyet Enerji, Sayı:3, Mart 2008

Türkiye’de uygulanan yanlış enerji politikalarının sonucunda 1990’lı yıllarda önce Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde çözüm olarak gösterilen “mobil santrallar” daha, sonra ülkenin her tarafına yaygınlaştırıldı.

2000 yılında ihale edilerek Bartın ve Dalaman’a konuşlandırılmak istenen 100’er megavatlık 2 mobil santral, yöre halkının karşı duruşu sonucunda tesis edilemedi. Siyasi iktidarın mobil santral ısrarı, enerji ihtiyacından çok plansızlık ve kâr transferi arayışından kaynaklanıyordu. Ülke ihtiyacına göre değil, kişi ve kurumların taleplerine göre sürdürülen enerji politikasında mobil santrallar da kendilerine çoğalmak için fırsat buldular. Bu anlayış içinde Bartın ve Dalaman’a konuşlandırılmayan her 2 santral da siyasi bir manevrayla Samsun’a kaydırıldı.

Aslında bu santralların adı mobil, kendileri sabit santrallar idi. Yakıt olarak 6 numaralı Fuel-Oil kullanılıyordu. Dolayısı ile yakıtın içerdiği yüzde 4.5 oranındaki kükürt, çevreyi ve insan sağlığını olumsuz etkileyecekti. Günde bin ton yakıt tüketilecek olan bu santrallardan 45 ton kükürt atmosfere salınacaktı. Uzmanlara göre atmosfere salınacak kükürtün yüzde 70-80’i filtre edilebiliyordu. Bu ise en iyi olasılıkla atmosfere günde 9-10 ton kükürt salınması anlamına geliyordu. 6 numaralı Fuel-Oil, bir rafineri atığı idi. Ve Türkiye’de ihale edilen 12 adet mobil santrala yetecek kadar 6 numaralı FuelOil üretilmiyordu. Yani gelişmiş ülkelerde kullanılması yasak olan bu atık madde ithal edilecekti. Bu; hem kirli, hem de dışa bağımlı bir yakıtlı Türkiye’nin elektrik üretmesi anlamına geliyordu.

Mobil santralların Samsun’da konuşlandırılacakları bölge ise Çarşamba Ovası gibi Türkiye’nin en verimli tarım ovasının ortasıydı. Üstelik denetimsiz sanayi nedeniyle baca emisyonları Samsun’u, Türkiye’nin kükürtdioksit (SO2) konsantrasyonu bakımından en kirli havasına sahip ilk üç ilinden biri yapmıştı. Artan her kükürtdioksit miktarı, atmosferde suyla birleşip, sülfirikasit (H2SO4) olarak Ova’nın üstüne yağacaktı. Bu da ovada tarımın bitmesine, Samsun’a içme suyu temin eden Çakmak Barajı’nın kirlenmesine sebep olacaktı. Üstelik mobil santralin kurulacağı yer, yerleşim bölgesine çok yakındı ve sülfirik asit etkisi buraları tehdit edecekti.

Samsun Çevre Birlikteliği Oluşturuldu

İnsan ve çevre sağlığı açısından Samsun’un karşı karşıya bulunduğu, uzayıp giden bu tehdit listesi karşısında demokratik kitle örgütleri, yanlarına vakıf, dernek ve sendikalar ile başta Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Samsun Barosu gibi kuruluşları da alarak “Samsun Çevre Birlikteliği”ni oluşturdular. Sekreteryasını ve sözcülüğünü TMMOB-EMO’nun yürüttüğü Birlikteliğin mücadelesi 7 yıl sürdü.

Her meslek örgütü kendi alanlarında raporlar hazırladılar. Paneller, konferanslar düzenlendi. Mitingler yapıldı. Samsun-Ordu Karayolu 3.5 saat trafiğe kapatıldı. Binlerce yurttaş, mobil santral önüne yürüyerek, tepkilerini gösterdiler. Çevre Birlikteliği içinde yer alan Samsun Barosu, Samsun halkı adına mobil santrallara karşı dava açtı. Uzun süren dava süreci sonunda “yürütmeyi durdurma kararı” verildi. Ancak, mobil santrallar hiçbir izin almadan, yasa ve yönetmelikler yok sayılarak tesis edildiler. Fiili durum yaratılarak yürütmeyi durdurma kararı uygulanmadı.

2003'te miting otobüsü üzerinde yer alan AKP milletvekili "Bu santral Samsun'a davet edenlerden hesap soracaklarını" söylediler. Başlangıçta öyle de yaptılar. TBMM'de "Meclis Araştırma Komisyonu" kurdular. Komisyon, başta TMMOB olmak üzere birçok kurum ve kuruluşun temsilcilerini dinledi. Aslında, AKP'li komisyon üyeleri, mobil santralı Samsun'a davet eden siyasi rakipleri ANAP'lı Büyükşehir Belediye Başkanı'nı hedef almışlardı. Ancak "siyasetin cilvesi" gereği Belediye Başkanı'nı AKP'ye transfer ettiler ve tekrar Başkan seçilmesini sağladılar.

Alınmayan Elektrige 128 Milyon Dolar Ödendi

Samsun'un Tekkeköy İlçesi'ndeki mobil santrallerin faaliyetlerinin durdurulması için Samsun Barosu'nun 2002 yılında açtığı dava üzerine Ankara 10. İdare Mahkemesi, 20 Şubat 2003'te mobil santrallerin çalışmasının durdurulmasına karar vermişti. Ancak yapılan sözleşmede verilen garantiler nedeniyle faaliyetleri durdurulan santrallerin sahibi Aksa ve Cengiz Enerji A.Ş'ye Ekim 2003-Temmuz 2007 döneminde toplam 128 milyon 199 bin 310 dolar devlet tarafından ödeme yapılmıştı. Ülkenin özel sektörün inisiyatifine bıraktığı üretim yatırımlarının yapılmaması nedeniyle elektrik enerjisinde baş gösteren sıkıntı gerekçe gösterilerek, 22 Temmuz genel seçimlerinin hemen ardından yargı kararları yok sayılıp, bu santraller çalıştırılmaya başlandı. Çevre Yasası'nda Nisan 2006'da yapılan değişikliğin ardından yargı kararlarını aşmaya dönük işlemler tesis edilerek, bu santrallerin faaliyetlerine başlamaları sağlanmasının üzerine "Samsun Çevre Birlikliği" yeniden mücadeleye başladı.

"Samsun Çevre Birlikliği"nin Yürütme Kurulu'nda yer alan Samsun Barosu, 4 dava açtı. Samsun Barosu, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın 23 Ağustos 2006 tarihli "nihai çevresel durum değerlendirme raporundaki taahhütlere uyulması kaydıyla sakınca olmadığına" ilişkin kararı ile bu sakınca olmadığına ilişkin kararın "ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) olumlu kararı" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı ile eşdeğer karar olduğuna ilişkin 8 Eylül 2006 tarihli işlemin iptali ve yürütmesinin durdurulması talebinde bulundu. Ankara 10. İdare Mahkemesi, 22 Ocak 2008 tarihli kararında, kesinleşmiş yargı kararı olduğu halde sakınca olmadığına ilişkin kararın ve bu kararı "ÇED olumlu kararı" ya da "ÇED Gerekli Değildir kararıyla" eşdeğer tutan işlemin hukuka uygun olmadığına hükmetti.

Hukuk Devleti Vurgusu

Kararda hukuk devletinin gereği olarak yargı kararlarının uygulanması üzerinde durulurken, şöyle denildi:

"Mahkememizin Danıştay 10. Dairesi'nce onanan ve yukarıda belirtilen kararların gerekçesinde, çevresel etki değerlendirmesi süreci işletilip ÇED raporu hazırlanması gerektiği açıkça belirtilmesine rağmen, davalı İdarece Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin geçici 6. maddesi gerekçe gösterilerek bu hususun dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda dava konusu olay ile ilgili olarak daha önce Mahkememizce verilerek kesinleşen iptal kararında belirtilen gerekçeler doğrultusunda davalı idarece işlem tesis edilmesinin, Anayasal ve yasal zorunluluk olması, mahkeme kararının uygulanmasının sonradan çıkartılan yönetmelik hükümleri ile bertaraf edilmesinin ise 'Hukuk Devleti' ilkesi gereğince hiçbir surette söz konusu olmaması nedeniyle, çevresel etki değerlendirme süreci işletilmeksizin hazırlanan ÇED raporuna göre, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın 23.8.2006 ve 6876 sayılı yazısı ile verilmiş bulunan 'nihai çevresel durum değerlendirme raporun-

daki taahhütlere uyulması kaydıyla sakınca olmadığına' ilişkin kararda hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Öte yandan, 'nihai çevresel durum değerlendirme raporundaki taahhütlere uyulması kaydıyla sakınca olmadığına' ilişkin Çevre ve Orman Bakanlığı'nın 23.8.2006 gün ve 6876 sayılı yazısı ile verilmiş bulunan kararın hukuka aykırı olması, 'ÇED olumlu kararı' ile 'ÇED gerekli değildir' kararının ise yukarıda açıklandığı üzere farklı durumlara ilişkin olması nedeniyle, söz konusu projeler hakkında Bakanlıkça sakınca olmadığına dair verilen kararın 'ÇED olumlu kararı' veya 'ÇED Gerekli Değildir Kararı' ile eşdeğer karar olduğuna ilişkin 8 Eylül 2006 gün ve 7411 sayılı işlemde de sebep ve konu açısından hukuka uygunluk görülmemiştir."

Yargı kararında hukuk devleti vurgusu ise şöyle ortaya konulmuştur:

"İptal edilen işlemler, hukuk alanında hiç doğmamış olarak kabul edilir ve tesis edildikleri tarihten itibaren yürürlükten kalkarlar. Bu nedenle, mahkeme kararı ile iptal edilen işlemlerin, tesis edildiği tarihten itibaren hukuk alanında hiç doğmadığının kabul edilmesi nedeniyle, hukuka bağlı olan idare tarafından gerekçesi ile birlikte iptal kararının doğrultusunda işlem tesis edilmesi hukuk devleti ilkesi gereğidir."

Ayrıca mobil santrallara Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından 8 ay süreyle deneme izni verilmesine ilişkin işlemler için de Samsun 2. İdare Mahkemesi'nce oybirliğiyle yürütmeyi durdurma kararı verildi.

Yapılan sözleşme gereği, çalışmadığı halde ayda 2.4 milyon dolar ödenen santrallerin yasalara ve yönetmeliklere uygun olmadığı yargı kararıyla saptanmasına karşın bu santrallerin çalıştırılmasına yönelik ısrar karşısında sözcülüğünü EMO Samsun Şubesi'nin yürüttüğü "Samsun Çevre Birlikliği" mahkeme kararlarının uygulanması için yerel gazetelere "Açık davet" başlıklı ilanlar vererek, mülki ve idari amirleri görevle davet etti. Bu gelişmelerin sonucunda mobil santraller yeniden durduruldu.

Bir an evvel enerji politikalarında yargı ve yöre halkıyla inatlaşma yerine uygun çözüm üretmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Alacakaranlıkta Mobil Santraller, 2008

Samsun'da konuşlandırılan mobil santrallara karşı 7 yıl süren mücadele, hukuk zaferi ile taçlandırılarak kazanılmıştır. Bu mücadelenin öyküsü EMO tarafından 2008 yılında "Alacakaranlıkta Mobil Santraller" adı altında kitaplaştırıldı.

Bu kazanımda Samsun'daki demokratik kitle örgütlerinin, kamu kurum ve kuruluşlarının önemli katkısı vardır. Samsun tarihine bir not olarak düşülmesi amacı ile bu mücadele Çevre Birlikliği sözcüsü Metin Telatar tarafından "Alacakaranlıkta Mobil Santraller" adlı kitapta anlatılmaya çalışılmıştır.

*Cumhuriyet Enerji Dergisi'nde 3 Mart 2008'de Metin Telatar imzasıyla yayımlanan yazıdan derlenmiştir. Tam metin için https://www.emo.org.tr/ekler/aaa8d9517b86210_ek.pdf?dergi=508

AKADEMİK, BİLİMSEL, SOSYAL VE SİYASAL ETKİNLİKLER

Mustafa Macit Mutaf
Elektrik Mühendisi
macit.mutaf@emo.org.tr

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) kurulduğu 1954 yılından bu yana kuruluş amaçlarına uygun olarak uzmanlık alanına giren konularda bilimsel, teknik, sosyal ve siyasal etkinlikler düzenlemektedir.

Mevcut uygulamalar, sorunlar ve çözüm önerilerinin değerlendirildiği yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilen etkinliklere; bilim insanları, üreticiler, proje tasarımcıları, uygulamacılar, kamu ve özel sektör çalışanları, karar vericiler ve öğrenciler olmak üzere geniş bir mühendislik topluluğu katılmaktadır.

Ülkemiz ekonomisi ve siyasi yapısı uluslararası emperyalist tekeller ve işbirlikçisi yerli sermayenin kontrolü altındadır. Bu egemen çevrelerin kontrol ettiği yatırım ve hizmetler halkımızın sorunlarını çözmekten uzak, insan ve doğa önceliği olmayan, yüksek kâr hedeflidir.

Elektrik, elektronik, kontrol ve biyomedikal mühendislerinin Anayasal meslek örgütü olan odamız, bağımsız ve demokratik bir Türkiye için, kamu çıkarlarının korunması, meslek ve meslektaş sorunlarının çözümü için toplum ve ülke gelişmesi yönünde, bilim ve teknolojinin yol göstericiliğinde mücadelesini sürdürecektir.

1963 yılında “1. Elektrik Mühendisliği Kongresi” ile başlayan etkinlikler sayısı toplamı Ekim 2024’te yapılan “10. Asansör Sempozyumu” dahil olmak üzere 278’i bulmaktadır. Ayrıntılara bakılırsa; Çalıştaylar-17, Forumlar-29, Günler-17, Konferanslar-2, Kongreler-35, Kurultaylar-6, Sempozyumlar-143, Yarışmalar-14, Kamplar-7, Paneller-8 adettir.

Her etkinlik kayıt altına alınmış ve kitap olarak yayımlanmıştır. Yazımız devamındaki etkinlikler listesi yayın haline gelmiş etkinlikleri kapsamaktadır, yayın haline gelmeyen çok sayıda etkinlik de vardır.

Basılı yayınlar dışında tüm etkinliklere EMO İnternet sayfası (<https://www.emo.org.tr>) “Etkinlikler” sekmesi üzerinden ulaşma olanağı vardır.

ÇALIŞTAYLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
BİYOMEDİKAL MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ, MEZUNLARIN DURUMU VE EMO`NUN ROLÜ ÇALIŞTAYI	2007	EMO
KAMU GİRİŞİMCİLİĞİ ÇALIŞTAYI	2007	ANKARA ŞUBE
YÜKSEK GERİLİM ÇALIŞTAYI (1. ULUSAL ELEKTRİK TESİSAT KONGRESİ KAPSAMINDA)	2009	İZMİR ŞUBE
EMO ASANSÖR A TİPİ MUAYENE KURULUŞU ÇALIŞTAYI	2010	EMO
KAMUSALLIK YENİDEN ÇALIŞTAYI	2010	ANKARA ŞUBE
YAPI DENETİM ÇALIŞTAYI	2011	ANTALYA ŞUBE
KAMUSALLIK YENİDEN ÇALIŞTAYI	2011	ANKARA, BURSA, DİYARBAKIR, ESKİŞEHİR, KOCAELİ ŞUBELER
İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ÇALIŞTAYI	2012	EMO
KARASAL SAYISAL YAYINCILIK ÇALIŞTAYI	2013	EMO
TALEP TAHMİN ÇALIŞTAYI	2014	EMO
TMMOB 1. BİLİRKİŞİLİK ÇALIŞTAYI, ANKARA	2015	TMMOB
HİZMET ÜRETİMİ ÇALIŞTAYI	2013	EMO
EMO ÖRGÜTLÜLÜĞÜ ÇALIŞTAYI	2014	EMO
BAŞKA BİR KAMUSALLIK MÜMKÜN ÇALIŞTAYI	2015	ANKARA ŞUBE
MESLEKİ DENETİM ÇALIŞTAYI	2016	EMO
BİYOMEDİKAL MÜHENDİSLİĞİ MESLEĞİ ve TÜRKİYE’DEKİ DURUMU ÇALIŞTAYI-ÜRGÜP	2017	ANKARA ŞUBE
ELEKTRİKLİ ARAÇLAR VE ŞARJ TEKNOLOJİLERİ ÇALIŞTAYI	2010	KOCAELİ ŞUBE

YARIŞMALAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
EMOGENÇ PROJE YARIŞMASI (BURSA)	2004	BURSA ŞUBE
BİTİRME TASARIM PROJE ÖDÜLLERİ (İSTANBUL)	2005	İSTANBUL ŞUBE
PROJE YARIŞMASI (İZMİR)	2008	İZMİR ŞUBE
ÖĞRENCİ PROJE SERGİSİ (KOCAELİ)	2011	KOCAELİ ŞUBE
EMO GENÇ PROJE SERGİSİ (ADANA)	2012	ADANA ŞUBE

FORUMLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
1. GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2005	DIYARBAKIR ŞUBE
AKDENİZ BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2007	ANTALYA ŞUBE
ÇUKUROVA BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2007	ADANA ŞUBE
1. İÇ ANADOLU ENERJİ FORUMU	2007	ANKARA ŞUBE
EGE BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2007	İZMİR ŞUBE
ORTA KARADENİZ BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2007	SAMSUN ŞUBE
DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2007	TRABZON ŞUBE
MARMARA ENERJİ FORUMU	2007	BURSA, İSTANBUL, KOCAELİ ŞUBELER
2. İÇ ANADOLU ENERJİ FORUMU	2009	ANKARA ŞUBE
HATAY BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2009	ADANA ŞUBE
EGE BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2009	DENİZLİ ŞUBE
DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ HİDROELEKTRİK ENERJİ POTANSİYELİ VE BUNUN ÜLKE ENERJİ POLİTİKALARINDAKİ YERİ	2009	TRABZON ŞUBE
1. SMM FORUMU (ELEKTRİK TESİSAT ULUSAL KONGRESİ KAPSAMINDA)	2009	İZMİR ŞUBE
2. GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ENERJİ FORUMU (ELAZIĞ, TUNCELİ, MALATYA, BİNGÖL)	2010	DIYARBAKIR ŞUBE
3. GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ENERJİ FORUMU (BATMAN, SİİRT, ŞIRNAK)	2011	DIYARBAKIR ŞUBE
4. GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ENERJİ FORUMU (MARDİN, ŞANLIURFA)	2011	DIYARBAKIR ŞUBE
2. SMM FORUMU (II. ELEKTRİK TESİSAT ULUSAL KONGRESİ KAPSAMINDA)	2011	İZMİR ŞUBE
5. MEZOPOTAMYA ENERJİ FORUMU	2011	DIYARBAKIR ŞUBE
MEZOPOTAMYA ENERJİ FORUMU	2011	DIYARBAKIR ŞUBE
KOCAELİ ENERJİ FORUMU	2013	KOCAELİ ŞUBE
3. SMM FORUMU (III. ELEKTRİK TESİSAT ULUSAL KONGRESİ KAPSAMINDA)	2013	İZMİR ŞUBE
BATI KARADENİZ ENERJİ FORUMU	2014	KOCAELİ ŞUBE
1. İZMİR BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2014	İZMİR ŞUBE
4. SMM FORUMU (IV. ELEKTRİK TEİSSAT ULUSAL KONGRESİ KAPSAMINDA)	2015	İZMİR ŞUBE
6. GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2015	DIYARBAKIR ŞUBE
5. SMM HİZMETLERİ ÖZEL OTURUM (V. ELEKTRİK TESİSAT ULUSAL KONGRESİ KAPSAMINDA)	2017	İZMİR ŞUBE
2. İZMİR BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2017	İZMİR ŞUBE
3. İZMİR BÖLGESİ ENERJİ FORUMU	2018	İZMİR ŞUBE
6. SMM HİZMETLERİ ÖZEL OTURUMU (VI. ELEKTRİK TESİSAT ULUSAL KONGRESİ KAPSAMINDA)	2019	İZMİR ŞUBE

PANELLER (Not: Basılı Yayın Olanlar)	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
EKONOMİK KRİZ ve MÜHENDİSLER PANELİ (Halit EKER anısı)	2009	ANKARA ŞUBE
İLETİŞİM ÖZGÜRLÜĞÜ! PANELİ	2011	DIYARBAKIR ŞUBE
YAPI DENETİM UYGULAMALARI VE SONUÇLARI	2011	İSTANBUL ŞUBE
3. BİLİM ve MÜHENDİSLİK ETİĞİ PANELİ	2011	İSTANBUL ŞUBE
BİLGİ GÜVENLİĞİ ve GÜVENİLİR BİLGİ PANELİ, ANKARA	2014	EMO
ENERJİ PLANLAMASININ TEMEL İLKELERİ PANELİ	2014	ANKARA ŞUBE
KİRALIK İŞÇİLİK, TAŞERONLUK ve KIDEM TAZMİNATI PANELİ	2016	ANKARA ŞUBE
17 MAYIS DÜNYA TELEKOMÜNİKASYON VE BİLGİ TOPLUMU GÜNÜ PANELİ	2016	ANKARA ŞUBE

KURULTAYLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
1. EMO ÖĞRENCİ KURULTAYI	1999	EMO
2. EMO ÖĞRENCİ KURULTAYI	2003	EMO
3. EMO ÖĞRENCİ KURULTAYI	2005	EMO
4. EMO ÖĞRENCİ KURULTAYI	2007	EMO
YETKİN, YETKİLİ UZMAN MÜHENDİSLİK KAVRAMI VE UYGULAMALARI KURULTAYI	2009	İSTANBUL ŞUBE
TESEM- TÜRKİYE ELEKTRONİK SANAYİ VE ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ KURULTAYI	2015	BURSA ŞUBE

Önemli Not: Listelenen tüm etkinliklere EMO internet sayfası etkinlikler sekmesinden ve yine sitede basılı yayınlardan derlenmiştir. Eksik kalan etkinlikler iletilirse listemiz revize edilecektir. REV: 06 Ocak 2025

SEMPOZYUMLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
1. BİLGİSAYAR ve HABERLEŞME SEMPOZYUMU	1985	BURSA ŞUBE
1.ELEKTROMEKANİK SEMPOZYUMU- ELKEMSEM'86	1986	BURSA ŞUBE
2. BİLGİSAYAR ve HABERLEŞME SEMPOZYUMU	1986	BURSA ŞUBE
2. ELEKTROMEKANİK SEMPOZYUMU- ELMEKSEM'88	1988	BURSA ŞUBE
2. ELEKTROMEKANİK SEMPOZYUMU- ELMEKSEM'93	1993	EMO
4 BİLGİSAYAR ve HABERLEŞME SEMPOZYUMU	1996	BURSA ŞUBE
4. ELEKTROMEKANİK SEMPOZYUMU- ELMEKSEM'97	1997	BURSA ŞUBE
5. BİLGİSAYAR ve HABERLEŞME SEMPOZYUMU	1998	BURSA ŞUBE
1. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	1996	EMO
TMMOB KAMU GİRİŞİMCİLİĞİ SEMPOZYUMU	1997	İSTANBUL ŞUBE
1. ASANSÖR SEMPOZYUMU	1999	İZMİR ŞUBE
1. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	1999	BURSA ŞUBE
2. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	1999	EMO
1. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2000	BURSA ŞUBE
2. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2001	BURSA ŞUBE
1. OTOMASYON SEMPOZYUMU	2001	İZMİR ŞUBE
1. RÜZGAR ENERJİSİ SEMPOZYUMU	2001	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
3. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2001	EMO
1. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU	2001	İZMİR ŞUBE
1. YEKSEM (YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU)	2001	İZMİR ŞUBE
2. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2002	BURSA ŞUBE
1. ELEKTRİK ELEKTRONİK BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİKLERİ (EEBM) EĞİTİMİ SEMPOZYUMU ve SERGİSİ	2003	ANKARA ŞUBE
3. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2003	BURSA ŞUBE
2. OTOMASYON SEMPOZYUMU	2003	İZMİR ŞUBE
4. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2003	EMO
2. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU	2003	DİYARBAKIR ŞUBE
1. ULUSAL YAZILIM MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU	2003	İZMİR ŞUBE - EGE ÜNİ.
2. YEKSEM (YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU)	2003	İZMİR ŞUBE
3. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2004	BURSA ŞUBE
AB-GATS SÜRECİNİN MÜHENDİSLİK ALANINA ETKİLERİ SEMPOZYUMU	2005	İSTANBUL ŞUBE
1. AĞ VE BİLGİ GÜVENLİĞİ ULUSAL SEMPOZYUMU	2005	İSTANBUL ŞUBE
2. ELEKTRİK ELEKTRONİK BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİKLERİ (EEBM) EĞİTİMİ SEMPOZYUMU	2005	SAMSUN ŞUBE
4. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2005	BURSA ŞUBE
1. EVK SEMPOZYUMLARI (ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE KALİTESİ SEMPOZYUMU)	2005	KOCAELİ ŞUBE
1. İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ ULUSAL SEMPOZYUMU	2005	ADANA ŞUBE
3. OTOMASYON SEMPOZYUMU	2005	DENİZLİ ŞUBE
1. SMM SORUNLARI SEMPOZYUMU	2005	ANKARA ŞUBE
5. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2005	EMO
3. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU	2005	EMO
2. ULUSAL YAZILIM MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU	2005	ANKARA ŞUBE -ODTÜ
3. YEKSEM (YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU)	2005	MERSİN ŞUBE
2. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2006	İZMİR ŞUBE
4. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2006	BURSA ŞUBE
5. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2007	BURSA ŞUBE

SEMPOZYUMLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
2. EVK SEMPOZYUMLARI (ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE KALİTESİ SEMPOZYUMU)	2007	KOCAELİ ŞUBE
2. İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ ULUSAL SEMPOZYUMU	2007	ADANA ŞUBE
NÜKLEER ENERJİ SEMPOZYUMU	2007	MERSİN ŞUBE
4. OTOMASYON SEMPOZYUMU	2007	SAMSUN ŞUBE
2. SMM SORUNLARI SEMPOZYUMU	2007	ANTALYA ŞUBE
6. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2007	EMO
4. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU	2007	İZMİR ŞUBE
3. ULUSAL YAZILIM MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU	2007	ANKARA ŞUBE- BİLKENT
4. YEKSEM (YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU)	2007	GAZİANTEP ŞUBE
2. AĞ VE BİLGİ GÜVENLİĞİ ULUSAL SEMPOZYUMU	2008	KOCAELİ ŞUBE
3. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2008	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
5. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2008	BURSA ŞUBE
6. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2009	BURSA ŞUBE
ELEKTRONİK GÜVENLİK SİSTEMLERİ SEMPOZYUMU (ULUSAL ELEKTRİK TESİSAT KONGRESİ KAPSAMINDA)	2009	İZMİR ŞUBE
3. EVK SEMPOZYUMLARI (ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE KALİTESİ SEMPOZYUMU)	2009	KOCAELİ ŞUBE
3. İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ ULUSAL SEMPOZYUMU	2009	ADANA ŞUBE
5. OTOMASYON SEMPOZYUMU	2009	İZMİR ŞUBE
2. RÜZGAR ENERJİSİ SEMPOZYUMU	2009	SAMSUN ŞUBE
7. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2009	EMO
5. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2009	İZMİR ŞUBE
4. ULUSAL YAZILIM MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU	2009	İSTANBUL ŞUBE-YTÜ
5. YEKSEM (YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU)	2009	DİYARBAKIR ŞUBE
3. AĞ VE BİLGİ GÜVENLİĞİ ULUSAL SEMPOZYUMU	2010	ANKARA ŞUBE
4. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2010	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
6. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2010	BURSA ŞUBE
1. GÜNEŞ ENERJİ SEMPOZYUMU	2010	ANTALYA ŞUBE
1. ELEKTROMANYETİK ALANLAR ve ETKİLERİ SEMPOZYUMU	2011	İSTANBUL ŞUBE
1. ATEX (PATLAYICI ORTAMLARDA GÜVENLİK) SEMPOZYUMU	2011	EMO
7. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2011	BURSA ŞUBE
4. EVK SEMPOZYUMLARI (ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE KALİTESİ SEMPOZYUMU)	2011	KOCAELİ ŞUBE
8. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2011	EMO
6. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2011	İZMİR ŞUBE
6. YEKSEM (YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU)	2011	DENİZLİ ŞUBE
5. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2012	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
7. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2012	BURSA ŞUBE
ULUSLARARASI VELEN, KAPİTALİZM VE AKILCI BİR İKTİSADİ DÜZEN İÇİN OLANAKLAR SEMPOZYUMU	2012	İSTANBUL ŞUBE
4. AĞ VE BİLGİ GÜVENLİĞİ ULUSAL SEMPOZYUMU	2013	ANKARA ŞUBE
AKILLI ŞEBEKELER VE TÜRKİYE ELEKTRİK ŞEBEKESİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU	2013	EMO
2. ATEX (PATLAYICI ORTAMLARDA GÜVENLİK) SEMPOZYUMU	2013	İSTANBUL VE KOCAELİ ŞUBELER
8. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2013	BURSA ŞUBE
2. ELEKTROMANYETİK ALANLAR ve ETKİLERİ SEMPOZYUMU	2013	İSTANBUL ŞUBE
5. EVK SEMPOZYUMLARI (ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE KALİTESİ SEMPOZYUMU)	2013	KOCAELİ ŞUBE
2. GÜNEŞ ENERJİ SEMPOZYUMU	2013	ANTALYA ŞUBE
4. İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ ULUSAL SEMPOZYUMU	2013	İZMİR ŞUBE
6. OTOMASYON SEMPOZYUMU	2013	İZMİR ŞUBE

SEMPOZYUMLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
9. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2013	EMO
7. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2013	İZMİR ŞUBE
1. YAPI ELEKTRONİK SİSTEMLERİ SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2013	İZMİR ŞUBE
7. YEKSEM (YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU)-KIBRIS-KKTC	2013	EMO VE KTMMOB
6. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2014	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
8. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2014	BURSA ŞUBE
3. ATEX (PATLAYICI ORTAMLARDA GÜVENLİK) SEMPOZYUMU	2015	KOCAELİ ŞUBE
9. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2015	BURSA ŞUBE
ELEKTRİKLİ ULAŞIM SİSTEMLERİ SEMPOZYUMU	2015	ESKİŞEHİR ŞUBE
3. ELEKTROMANYETİK ALANLAR ve ETKİLERİ SEMPOZYUMU	2015	MERSİN ŞUBE
6. EVK SEMPOZYUMLARI (ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE KALİTESİ SEMPOZYUMU)	2015	KOCAELİ ŞUBE
NIKOLA TESLA SEMPOZYUMU	2015	İZMİR ŞUBE
3. RÜZGAR ENERJİSİ SEMPOZYUMU	2015	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
10. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2015	EMO
8. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2015	İZMİR ŞUBE
2. YAPI ELEKTRONİK SİSTEMLERİ SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2015	İZMİR ŞUBE
8. YEKSEM (YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU)	2015	ADANA ŞUBE
ELEKTRONİK SANAYİ UYGULAMALARI SEMPOZYUMU (1. EEMKON İÇİNDE)	2015	İSTANBUL ŞUBE
İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SEMPOZYUMU (1. EEMKON İÇİNDE)	2015	İSTANBUL ŞUBE
ENERJİ POLİTİKALARI SEMPOZYUMU (1. EEMKON İÇİNDE)	2015	İSTANBUL ŞUBE
BİYOMEDİKAL MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU (1. EEMKON İÇİNDE)	2015	İSTANBUL ŞUBE
ELEKTRİK ve KONTROL MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU (1. EEMKON İÇİNDE)	2015	İSTANBUL ŞUBE
KENT ve ELEKTRİK SEMPOZYUMU (1. EEMKON İÇİNDE)	2015	İSTANBUL ŞUBE
7. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2016	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
3. ELEKTRİK ELEKTRONİK BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİKLERİ (EEBM) EĞİTİMİ SEMPOZYUMU	2016	İSTANBUL ŞUBE
9. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2016	BURSA ŞUBE
4. ATEX (PATLAYICI ORTAMLARDA GÜVENLİK) SEMPOZYUMU	2017	KOCAELİ ŞUBE
10. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2017	BURSA ŞUBE
1. GELECEĞİN TEKNOLOJİLERİ KONFERANSI: TURING'DEN GELECEĞE YAPAY ZEKA	2017	İZMİR ŞUBE
4. RÜZGAR ENERJİSİ SEMPOZYUMU	2017	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
11. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2017	EMO
9. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2017	İZMİR ŞUBE
3. YAPI ELEKTRONİK SİSTEMLERİ SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2017	İZMİR ŞUBE
8. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2018	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
10. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2018	BURSA ŞUBE
4. ELEKTRİK ELEKTRONİK BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİKLERİ (EEBM) EĞİTİMİ SEMPOZYUMU	2019	ESKİŞEHİR ŞUBE
11. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2019	BURSA ŞUBE
2. GELECEĞİN TEKNOLOJİLERİ KONFERANSI:İNSANLIK 2.0- BİYOLOJİSİ DEĞİŞEN İNSANA DOĞRU	2019	İZMİR ŞUBE
5. RÜZGAR ENERJİSİ SEMPOZYUMU	2019	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
12. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2019	EMO
10. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2019	İZMİR ŞUBE
4. YAPI ELEKTRONİK SİSTEMLERİ SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2019	İZMİR ŞUBE
11. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2020	BURSA ŞUBE
9. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2021	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR

SEMPOZYUMLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
12. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2021	BURSA ŞUBE
6. RÜZGAR ENERJİSİ SEMPOZYUMU	2021	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
13. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2021	EMO
12. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2022	BURSA ŞUBE
13. ULUSLARARASI ELECO (ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2023	BURSA ŞUBE
7. RÜZGAR ENERJİSİ SEMPOZYUMU	2023	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
14. TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMU	2023	EMO
11. ULUSAL AYDINLATMA SEMPOZYUMU (ETUK KAPSAMINDA)	2023	İZMİR ŞUBE
10. ASANSÖR SEMPOZYUMU	2024	İZMİR ŞUBE - MMO İZMİR
13. ULUSAL ELECO (ELEKTRİK- ELEKTRONİK- BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ SEMPOZYUMU)	2024	BURSA ŞUBE

GÜNLER	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
1. İLETİŞİM GÜNLERİ (İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SEMPOZYUMU)	1993	İZMİR ŞUBE
2. İLETİŞİM GÜNLERİ (İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SEMPOZYUMU)	1995	İZMİR ŞUBE
3. İLETİŞİM GÜNLERİ (İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SEMPOZYUMU)	1996	İZMİR ŞUBE
4. İLETİŞİM GÜNLERİ (İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SEMPOZYUMU)	1997	İZMİR ŞUBE
POLONYA ELEKTROTEKNİK GÜNLERİ	1977	EMO VE ANKARA ŞUBE
ELEKTRİK - ELEKTRONİK - BİLGİSAYAR VE HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ GÜNLERİ, DİYARBAKIR	2007	DİYARBAKIR ŞUBE
ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ GÜNLERİ, ANKARA	2011	ANKARA ŞUBE
1. ENERJİ VERİMLİLİĞİ GÜNLERİ	2011	İZMİR ŞUBE
5. İLETİŞİM GÜNLERİ (İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SEMPOZYUMU)	2011	İZMİR ŞUBE
2. ENERJİ VERİMLİLİĞİ GÜNLERİ	2013	İZMİR ŞUBE
3. ENERJİ VERİMLİLİĞİ GÜNLERİ	2015	İZMİR ŞUBE
1. ANKARA SİNYAL VE GÖRÜNTÜ İŞLEME GÜNLERİ	2017	ANKARA ŞUBE
4. ENERJİ VERİMLİLİĞİ GÜNLERİ	2017	İZMİR ŞUBE
2. ANKARA SİNYAL VE GÖRÜNTÜ İŞLEME GÜNLERİ	2019	ANKARA ŞUBE
5. ENERJİ VERİMLİLİĞİ GÜNLERİ	2019	İZMİR ŞUBE
6. İLETİŞİM GÜNLERİ (İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SEMPOZYUMU)	2019	İZMİR ŞUBE
6. ENERJİ VERİMLİLİĞİ GÜNLERİ	2023	İZMİR ŞUBE

SERGİLER	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
BİTİRME PROJELERİ SERGİSİ	2011	ANKARA ŞUBE
BİTİRME PROJELERİ SERGİSİ	2012	ANKARA ŞUBE
BİTİRME PROJELERİ SERGİSİ	2013	ANKARA ŞUBE
BİTİRME PROJELERİ SERGİSİ	2014	ANKARA ŞUBE
BİTİRME PROJELERİ SERGİSİ	2015	ANKARA ŞUBE

KONFERANSLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
10. DÜNYA ENERJİ KONFERANSI İstanbul	1977	EMO ve DEK-TMK
GÜNEY GÖNENÇ KONFERANSLARI, 2012-2015, ANKARA	2016	ANKARA ŞUBE
İLK BİLDİRİLER KONFERANSI	2012	ANKARA ŞUBE
İLK BİLDİRİLER KONFERANSI	2013	ANKARA ŞUBE
İLK BİLDİRİLER KONFERANSI	2015	ANKARA ŞUBE
1. GELECEĞİN TEKNOLOJİLERİ KONFERANSI: TURING'DEN GELECEĞE YAPAY ZEKA	2017	İZMİR ŞUBE
1. GELECEĞİN TEKNOLOJİLERİ KONFERANSI: İNSANLIK 2.0 BİYOLJİSİ DEĞİŞEN İNSANA DOĞRU	2019	İZMİR ŞUBE
İLK BİLDİRİLER KONFERANSI	2021	ANKARA ŞUBE

KONGRELER	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
1.TEKNİK KONGRE	1963	EMO
2.TEKNİK KONGRE	1965	EMO
3.TEKNİK KONGRE	1967	EMO
4.TEKNİK KONGRE	1970	EMO
5.TEKNİK KONGRE	1971	EMO
6.TEKNİK KONGRE	1973	EMO
7.TEKNİK KONGRE	1975	EMO
8.TEKNİK KONGRE	1977	İSTANBUL ŞUBE
9. TENİK KONGRE	1979	ANKARA ŞUBE
ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ ULUSAL KONGRESİ (YAYIN YOK)	1982	TRABZON TEMSİLCİLİK
1. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 1. ULUSAL KONGRESİ	1985	ADANA ŞUBE-ÇUKUROVA ÜNİ.
2. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 2. ULUSAL KONGRESİ	1987	EMO-ODTÜ
3. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 3. ULUSAL KONGRESİ	1989	EMO-İTÜ
4. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 4. ULUSAL KONGRESİ (ELEKTROBİL'91 KONGRE İLE EŞZAMANLI DÜZENLENDİ)	1991	EMO-DEÜ
5. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 5. ULUSAL KONGRESİ	1993	TRABZON ŞUBE-KTÜ
6. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 6. ULUSAL KONGRESİ	1995	BURSA ŞUBE
7. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 7. ULUSAL KONGRESİ	1997	ANKARA ŞUBE - ODTÜ
8. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 8. ULUSAL KONGRESİ	1999	GAZİANTEP ŞUBE-GAZİANTEP ÜNİ.
9. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 9. ULUSAL KONGRESİ	2001	KOCAELİ ŞUBE
10. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 10. ULUSAL KONGRESİ	2003	İSTANBUL ŞUBE-İTÜ
11. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 11. ULUSAL KONGRESİ	2005	İSTANBUL ŞUBE-YTÜ-TÜBİTAK
12. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 12. ULUSAL KONGRESİ	2008	ANKARA ŞUBE - ANADOLU VE ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİ.
13. ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ 13. ULUSAL KONGRESİ	2009	ANKARA ŞUBE - ODTÜ
1. ETUK, ELEKTRİK TESİSLERİ ULUSAL KONGRESİ ve SERGİSİ	2009	İZMİR ŞUBE
2. ETUK, ELEKTRİK TESİSLERİ ULUSAL KONGRESİ ve SERGİSİ	2011	İZMİR ŞUBE
3. ETUK, ELEKTRİK TESİSLERİ ULUSAL KONGRESİ ve SERGİSİ	2013	İZMİR ŞUBE
1. EEMKON, ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ ve SERGİSİ	2015	İSTANBUL ŞUBE
4. ETUK, ELEKTRİK TESİSLERİ ULUSAL KONGRESİ ve SERGİSİ	2015	İZMİR ŞUBE
2. EEMKON, ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ ve SERGİSİ	2017	İSTANBUL ŞUBE
ELEKTRİK ENERJİSİ DÖNÜŞÜMÜ KONGRESİ-ELAZIĞ	2017	EMO-FIRAT ÜNİ.
5. ETUK, ELEKTRİK TESİSLERİ ULUSAL KONGRESİ ve SERGİSİ	2017	İZMİR ŞUBE
WELMO'2017- IEEE World Electro Mobility Conference	2017	İZMİR ŞUBE
3. EEMKON, ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ ve SERGİSİ	2019	İSTANBUL ŞUBE
6. ETUK, ELEKTRİK TESİSLERİ ULUSAL KONGRESİ ve SERGİSİ	2019	İZMİR ŞUBE
CUMHURİYETİN 100. YILINDA RAYLI SİSTEMLER KONGRE VE SERGİSİ	2023	ESKİŞEHİR ŞUBE
7. ETUK, ELEKTRİK TESİSLERİ ULUSAL KONGRESİ ve SERGİSİ	2023	İZMİR ŞUBE
KAMPLAR	TARİH	DÜZENLEYEN BİRİM
EMO GENÇ YAZ EĞİTİM KAMPI	2009	İZMİR ŞUBE
1. AKADEMİK KAMP, İZMİR, SELÇUK, ŞİRİNCE, NESİN MATEMATİK KÖYÜ	2012	EMO
2. AKADEMİK KAMP, İZMİR, SELÇUK, ŞİRİNCE, NESİN MATEMATİK KÖYÜ	2015	EMO
3. AKADEMİK KAMP, İZMİR, SELÇUK, ŞİRİNCE, NESİN MATEMATİK KÖYÜ	2015	EMO
4. AKADEMİK KAMP, İZMİR, SELÇUK, ŞİRİNCE, NESİN MATEMATİK KÖYÜ	2016	EMO
5. AKADEMİK KAMP, İZMİR, SELÇUK, ŞİRİNCE, NESİN MATEMATİK KÖYÜ	2017	EMO
6. AKADEMİK KAMP, İZMİR, SELÇUK, ŞİRİNCE, NESİN MATEMATİK KÖYÜ	2017	EMO

Editör'den yazısı EMO'nun 70 yıllık tarihinde üyeleri, mesleği, ülke ve kamu yararına yaptıklarının derlendiği alışlagelen dışında bir yazı oldu. İyi okumalar.

Daha nice yıllara EMO, üyelerinle, geleneğinle ve geleneğini yaşatanlarla!

EMO'nun 70. YILINDA ODA ONUR KURULU'NA BİR BAKIŞ

Sırdas Karaboğa
Elektrik Mühendisi
sirdas.karaboga@gmail.com

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılını kutladığımız bugünlerde ülkemizi refah ve mutluluğa taşıyacak güçlerin başında yer alan meslek örgütümüz olan TMMOB ve Elektrik Mühendisleri Odamızın da kuruluşunun 70'inci yılını kutluyor olmak, bu meslek örgütünün üyeleri olan bizler için övünç kaynağı! Bilindiği gibi mühendislik mesleklerinin bir çatı altında disipline edilmesi amacı ile 1954 yılında 6235 sayılı yasa ile kurulmuş ve birliğe bağlı 10 meslek odası ile yola çıkmış olan TMMOB, şu an için 24 oda ve 660 bini aşan meslek mensuplarını bünyesinde barındırarak ülkenin, halkın ve üyelerinin çıkarlarını koruma çalışmalarını sürdürmektedir.

Aslında bu alanda daha önce mühendislerin çalışma alanlarını belirlemek amacı ile çıkarılan 1035 ve 3077 sayılı kanunlar ile bazı düzenlemeler yapılmış ancak bu kanunlarla istenilen sonuca ulaşılamayınca 6235 sayılı Yasa çıkarılmıştır. Bu kanunun 8'inci maddesi incelendiğinde Yüksek Haysiyet Divanı (Yüksek Onur Kurulu) yapılanmasının 5 kişiden oluşturulduğu görülmektedir. Ancak bu üyelerden birinin Bayındırlık Bakanlığı'nın temsilcisi olarak atandığı, diğer bir üyenin Temyiz Mahkemesi (Yargıtay) üyesi olduğu, 3'üncü üyenin Devlet Şurası Umumi Heyeti'nden atandığı kalan 2 üyenin ise TMMOB Genel Kurulu tarafından delegeler arasından seçilen üyelerle birlikte oluşturulduğu görülmektedir. 1983 yılında 66 sayılı KHK ile yapılan değişiklik ile üyelerin tamamının TMMOB Genel Kurulunca seçilen 5 asil üyeden oluşması, ayrıca genel kurul tarafından 5 yedek üyenin de seçilmesi hükme bağlanmıştır.

6235 sayılı Kanun ile kurulan TMMOB'nin kuruluş yapılanmasını incelediğimizde adeta bir devlet yapılanması ile karşılaşılmaktadır. Nasıl ki bir devlet için vazgeçilemez ana ilkeler: Yasama, Yürütme ve Yargı kurumları olmazsa "devlet" olmaz ilkesi yürürlükte ise TMMOB ve bağlı odaların yapısında da bu olgu aynen kurgulanmıştır.

Yasama yetkisi: Bu yapılanmada yasama görevini odaların ve TMMOB'nin Genel Kurulları üstlenmiştir. Bu kurullar, bünyesinde yer aldıkları kuruluşun oda üyeleri ve halkla ilişkilerini düzenleyen ve denetleyen tüzük ve yönetmeliklerini yapabileme yetkisine sahip olup, kendi kurumsal yapısını yapma ve koruma haklarına sahiptir, yani bir çeşit Oda ve mesleğin gelişimi için yasa (Tüzük ve yönetmelikler) yapabileme yetkisini taşımaktadır.

Yürütme yetkisi: Yürütme yetkisine baktığımızda bu konuda tek yetkilinin Oda Genel Kurulu adına idari, mali ve yönetsel işlevsellikleri ile donatılmış olan Yönetim Kurulu olduğunu görüyoruz. Yönetim Kurulu her türlü icraatından Oda Genel Kuruluna karşı sorumludur. Herhangi bir nedenle meydana gelen olumsuzluklar karşısında Genel Kurul tarafından ibra edilmez ise ülkenin yasaları önünde yargılanırlar.

Yargı yetkisi: Yargı sorumluluğuna baktığımızda Oda, üyelerinin kendi aralarındaki anlaşmazlıklar ya da iş yaptıkları müşterileri ile oluşabilen anlaşmazlık ve üyelerin kamu çıkarlarına karşı takındıkları etik dışı davranışların değerlendirilmesi ile yasa ve yönetmeliklere uymayanlar hakkında 6235 sayılı Kanun ile belirtilen ve TMMOB Disiplin Yönetmeliğine aykırı davranışları olanlar hakkında gerekli cezai yaptırım (yargılama) yetkisine sahip kuruluştur. Bu yetki odalarda, Oda Onur Kurullarına aittir. Bu kurulların Oda üyesi hakkında olumsuz bir yaptırım uygulaması halinde vermiş olduğu ağır para cezası veya geçici süreli meslekten men cezası ancak bir üst kademe organı olan TMMOB Yüksek Onur Kurulunca onanması veya bozulması durumunda geçerlilik kazanabilir.

Aslında Oda Onur Kurullarının var oluş nedenlerinin başında, Oda üyelerinin mesleklerini icra ederken bilerek ya da farkında olmadan meslektaşlarına veya toplumun diğer kesimlerinin çıkarlarına zarar vermelerinden kaynaklanan olgular gelmektedir ki bunu meslek etiği ve ahlakına uymayan davranışlar başlığı altında inceleyebiliriz.

Meslek etiği ve ahlakı günümüzde çeşitli mesleklerin yürütülmesinde esas alınan değerlerin başında gelmektedir. Mesleğin icra edildiği toplumun o meslek ile ilgili evrensel kabul görmüş belli bazı ilkelere etkilenen etik ilke ve değerleri ön plana çıkmaktadır. Mühendis bilimin ışığında, mühendislik bilgi ve becerilerini insanlığın hizmetine sunarken şahsi çıkarlarını daima ikinci planda tutmalıdır.

İnsanlar arasındaki ilişkiler başlangıçta karşılıklı saygı ve güven içermekte idi. Bu nedenle birbirlerinin sahip olduklarında gözleri yoktu, ahlaki değerleri yüksekti; ahlaki davranmak dürüst olmak insanların doğal davranışı olarak kabul edilir iken aksine davrananlar parmak ile gösterilir idi, ancak günümüzde toplum içinde ahlaki

dürüst kişiler parmakla gösterilir hale gelmiştir. Ahlakî davranışlar artık toplumda “Etik değerler” olarak ele alınmakta olup bu konu bir mesleki işlevi içerisinde incelendiğinde meslek etiği ve ahlakî olarak ele alınması gerekir. Başka bir deyişle “etik” meslek erbabı kişilere görevini yaparken nasıl yapılması gerektiğini belirlemede yardımcı olan değerler, ilkeler ve standartlardır. Mesleğini yaparken, meslek etiği ve ahlakî kurallarına uyma özenini göstermeyenler için Oda Onur Kurullarınca 6235 sayılı TMMOB Yasası ve TMMOB Disiplin Yönetmeliğinde belirtilen kurallar uygulanır.

Buradan yola çıkarak Elektrik Mühendisleri Odası Onur Kurulunca kendisine 69 yıldır intikal etmiş dosyaları arşiv kayıtlarından incelemek pek mümkün olamayacağından son 6 dönemde (42-47. dönemler) görüşülüp karara bağlanan toplam 2 bin 751 adet dosya incelenmiştir. Bu incelememizde Oda Genel Kurullarına sunulan dönem içi faaliyet raporları değerlendirilerek bir sonuca varılmıştır. Bu değerlendirmedeki olası eksik veya hatalar Onur Kurullarınca genel kurula sunulan çalışma raporlarının bir standart haline getirilmemiş olmasından kaynaklıdır. Onur Kurulunca verilen cezaların TMMOB Kanunu ve Disiplin Yönetmeliğine uygun halde yani kaç yazılı uyarı cezası, kaç hafif veya ağır para cezası ile kaç meslektan süreli ihraç kararları olduğu belirtilerek sunulmuş olması bizlerin daha doğru sonuca ulaşmasına yardımcı olur idi.

Aşağıdaki tabloda diğer mesleki konular başlığında sunulan 1222 dosya hakkında bize herhangi bir bilgi aktarılmadığından bu dosyalar için bir değerlendirme yapabilmemiz mümkün değildir. Ayrıca 42. ve 45. dönem raporlarında yer alan Yapı Denetim Kanunu kapsamında ele alınan 302 dosya hakkında yine sağlıklı veriler sunulmadığından değerlendirme şansına sahip değiliz. Ancak yasanın çıkarıldığı günden itibaren bu alanda düşük ücretle de olsa genellikle emekli üyele-

rimizin görev almasının emekli maaşlarının yetersiz olmasından kaynaklandığını ifade etmekte yarar vardır sanırım. Aldıkları çok düşük ücretlere karşılık özellikle yapı denetim firmalarında görev yapan diğer meslek mensubu mühendis arkadaşların çalışmaları sırasında proje veya imalat aşamasında yapılan bazı hatalar sonucu yapı denetim firması ve denetim elemanları mühendis meslektaşlarımıza bakanlıkça uygulanan cezai yaptırımın çoğunlukla haksız ve mesnetsiz olması nedeni ile hem bakanlık tarafından bir yaptırım uygulanmakta hem de ilgili meslek odalarına bu üyeleri İçin Onur Kurulları vasıtası ile ayrıca ceza verilmesi yönünde baskı yapılmaya çalışılmaktadır. Bu haksız ve yersiz bir uygulamadır. Kişiler kendi yaptıkları veya denetledikleri işlerden sorumlu tutulmalıdır, örnek olarak nasıl ki yolda giderken bir hatalı sürüş nedeni ile kaza yapan bir sürücünün aracında bulunan diğer yolcular sorumlu tutulmuyor ise yapının denetimi sırasında projeye uymayan bir imalatı görmeyen veya göz yuman ilgili ihtisas sahibi denetim mühendisi sorumlu tutulmalıdır. Konu hakkında bilgisi olmayan diğer kontrol elemanları sorumlu tutulamazlar. Meslek odalarından da bu üyelerine cezai yaptırım talep edilemez.

Bu ve bunun gibi durumlara rağmen 80 bine yakın Elektrik, Elektrik – Elektronik, Haberleşme ve Biyomedikal mühendisi arkadaşımızın çok çok büyük bir bölümünün meslek etiği ve ahlakî kurallarına uygun bir meslek yaşamı sürdürüyor olmaları gerçekten sevindirici bir durumdur. Hatalı ve kurallara uymayan davranışları olan kişiler her zaman her toplumda olabilirler bu incelemede baz alınan 12 yıllık çalışma döneminde sadece 2 bin 751 adet dosyanın Oda Onur Kurulumuza iletilmiş olması gerçekten övünülesi gereken bir durumdur.

Üyelerimizin yasa ve yönetmeliklere uyumlu çalışmalarına başka ne söylenebilir ki.

	Yazılı Uyarı	Hafif Para Cezası	Ağır Para Cezası	Meslekten Süreli Men	Diğer Mesleki Konular	Yapı Denetim Kurulu
42. Dönem					125	49
43. Dönem	14	65	35	25	7	
44. Dönem	63	367	223	67	103	
45. Dönem					505	253
46. Dönem	76	10	142	7	444	
47. Dönem	12	7	14	24	38	
48. Dönem	12	3	18	12	6	
TOPLAM	177	452	432	135	1228	302

2011-2020 YILLARI ARASI ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

Ebru Akgün Yalçın
Elektronik Mühendisi
ebru.akgun@emo.org.tr

“2011-2020 yılları arasında TMMOB, EMO, ülke ve dünya gündeminde neler oldu, neler yaptık?” görevi ilk olarak bana verildiğinde nereden başlayacağımı kestiremedim önce. Şüphesizki gerek meslek alanımızdaki gerekse ülke gündemindeki değişiklikler, dönüşümler çok hızlı bir şekilde gerçekleşiyordu o dönemlerde de... Hoş, memleket olarak bunlara hiç yabancı değiliz. Ancak bir yerden başlamak ve tarihe not düşmek adına 70. Yıl özel sayısına yakışacak tarzda ana başlıklar üzerinden gitmeye çalışacağım.

TMMOB ve EMO geçmişte olduğu gibi 2011-2020 yılları arasında kalan zaman diliminde de meslekten, meslektaştan, halktan ve doğadan yana olan tavrını her alanda sürdürmüştür. Özelleştirmelerin son sürat yapıldığı, nehir tipi HES projeleriyle doğanın talan edildiği, nükleer maceralara girildiği, kamusal bir hak olan enerjinin metalaştırılarak sermaye guruplarının kâr aracı haline getirildiği bu dönem içinde her fırsatta lafını söylemekten çekinmemiştir. Toplumsal kesimler arasındaki gelir eşitsizliğinden, iktidarın ayrımcı davranışları gibi darbe anayasasından şikayetçi olup darbe koşullarını aratmayacak baskıcılığın, basın özgürlüğünün lafta kalmasından, adalet sisteminin üstünlerin hukukuna dönüşmesinden doğacak sonuçlara hep vurgu yapılmıştır. Bu 10 yıllık zaman diliminde iktidar 2011 ve 2017 yıllarında iki kez anayasa değişikliği yapmış ve istediklerini almış olmasına karşın bugün hâlâ anayasa değişikliği gündemi zorlanarak deneme-yanılma yöntemine bağlanmak istenmektedir.

Diğer yandan EMO düzleminde ise bir yandan üye sayısında hızlı bir artış gözlenirken diğer yandan örgütsel faaliyetlerin kapsamı da meslek alanımızdaki teknolojik gelişmelere paralel olarak artmıştır. Üniversiteler, kamu kurumları, sendikalar ve sivil örgütler ile olan ilişkiler de güçlenerek sürdürülmüştür. Yıllardır akademik çevreler ve endüstriyel kuruluşlarla birlikte sürdürülen etkinliklere BPS, İBK, Akademik Kamp, ETUK, EEMKON, EMANET, EEMG, AMAÇ gibi zaman zaman tekrarlanan veya dönemsel yapılan etkinlikler de eklenmiştir. Kamusal Çalıştayları da yine bu dönem içinde sıklıkla gerçekleştirilerek kamusalılık bağlamında hem geçmişin değerlendirmesi hem de geleceğe dönük öneriler gündemde tutulmuştur.

EMO'ya KADIN ELİ DEĞDİ

Öncelikle bu yıllar kadın mücadelesinin sonuçlarının EMO'daki yansımaları açık bir şekilde yaşadığımız, gördüğümüz yıllar olarak karşımıza çıktı. Aralarında benim de olduğum ve Ankara, İstanbul, İzmir ve Gaziantep Şubelerinde kadın başkanlar dönemi EMO'da

ilk defa kadınların başkanlık düzeyinde temsil edildiği yıllardı. Sonrasında şubelerimizde kadın başkanların görev almalarıyla tabiri caizse EMO'ya kadın eli değdi. Şüphesiz ki temsiliyet düzeyini yıllar içinde artırma yönünde çalışmalar yapmış isek de gerek kadın üye sayısını gerek kadın kadroların sayısını istediğimiz düzeyde artırdığımızı söyleyemeyiz. Ancak erkek egemen bir meslek alanında kadın mühendislerin var olma mücadeleleri de EMO'da yadsınamaz bir boyuta geldi. Sadece EMO değil TMMOB düzleminde de kadın mücadelesi belli bir evreye gelerek kadınların talepleri Kadın Kurultayları'yla TMMOB düzleminde bütün odalarda etkisini gösterdi.

Yine bu dönemlerde üyelerinin %80'ini oluşturan ücretli, işsiz mühendis, mimar, şehir plancısının sorunlarının, taleplerinin tartışıldığı kurultaylar geniş saha çalışmalarıyla hayata geçirildi ki bu çalışmalar sahada, işyerlerinde üye, üye olmayan birçok meslektaşımızla yüz yüze gelme fırsatını yarattı ve TMMOB'nin mücadelesine önemli bir katkı sağladı. Mücadeleler sonucu Sosyal Güvenlik Kurumu'yla imzalanan protokolle mühendislik asgari ücretinin takibi sağlanmış ve ciddi yol katedilmişken, iktidar tüm ülkeyi kendi belirledikleri

asgari ücrete mahkûm eden ekonomi politikalarından vazgeçmeyeceğini göstererek ne yazık ki tek taraflı olarak protokolü iptal etti.

Kadınlar, gençler odaları ile birlikte mücadele ederken tabiki iktidar boş durmadı. TMMOB'nin yetkilerini elinden almak, işlevsiz bir örgüt haline getirmek için birçok yasal düzenlemeyi hayata geçirdi. Özellikle TMMOB'nin en önemli kamusal sorumluluk ve güçlerinden biri olan mesleki denetim uygulamalarının aranılırlığını ortadan kaldıran, arkasından hem siyasal hem ekonomik hem de örgütsel olarak güçsüzleştirmeye çalıştığı odalarımızı bir torbaya koymaya çalıştı. İktidarın dönem dönem raftan indirerek ülke gündemine sokmaya çalıştığı TMMOB kanunun değiştirilmesine yönelik tüm manevraları geniş kampanyalarımız ve kitlesel eylemliliklerimizle püskürtüldü. İktidar TMMOB'ye dokunamadı ancak çıkardığı yasa ve yönetmeliklerle özellikle mesleki denetim konusunda tam da istediği gibi kuralı, denetlenemez ve sonuçlarını çok acı bedellerle gördüğümüz kendisi için dikensiz bir gül bahçesi yaratmayı başardı.

Toplumsal yaşamı etkileyen deprem, sel, heyelan gibi doğal afetlerin etkilerinin nitelikli mühendislik uygulamalarının hayata geçirilmesi ve denetlenmesi ile en aza indirileceğini savunan TMMOB'nin yıllardır yürüttüğü mücadeleye rağmen, yaşanan her acı olayda mühendislik mesleğinin sorgulanması ve sorumluluğun tamamen meslektaşlarımıza yüklenmesi tartışması yıllardır süregelen tartışmalardır. Bu dönemlerde özellikle yapı denetim, asansör, test-ölçüm gibi alanlarda yetkin mühendislik, akreditasyon vb. tartışmalar EMO örgütülüğü içinde de yoğun tartışmalara neden oldu. Uzun tartışmalar sonucunda EMO kural koyan, standartları belirleyen, denetleyen, bu alanda yaşanan olumsuzluklara karşı görüşlerini ifade eden ve bu alanlarda çalışan meslektaşlarının yaşadıkları sorunları çözme iradesi gösteren bir pozisyonda kalmayı kamusal sorumluluğu gereği tercih etti.

GEZİ DİRENİŞİ

Türkiye tarihinin en büyük toplumsal duyarlılıklarından birisi olan ve memleketin neredeyse tüm illerinde karşılık bulan GEZİ direnişi TMMOB'nin kent planlaması, çevre, demokrasi taleplerini de toplumsal kesimlerle buluşturma ve anlaşılması açısından önemli bir eşikti. Her hak temelli arayışımıza gösterilen yaklaşım gibi bu protestolar da hükümetin sert bir şekilde karşılık

vermesiyle sonlanmış, birçok arkadaşımızın kaybı, yaralanması ve onlarca meslektaşımızın yargılanması ve tutuklanmasıyla son bulmuştur. Ama gerek TMMOB kadroları gerek EMO kadroları gerekse bizatihi bu karşı çıkışın öznesi olmuş vatandaşlar GEZİ döneminde attıkları "Bu daha başlangıç, mücadeleye devam" sloganını yaşamlarına düstur edinmiş ve yaşamın her alanında sözünü bu düsturla söyleyegelmektedir.

SOMA KATLIAMI

TMMOB ve Odalarının en önemli gündem başlıklarından birisi olan işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda 2014 Soma katliamı ayrı bir dönüm noktasıdır. Sayısız iş cinayetine tanıklık ettiğimiz ancak 301 madencinin yaşamını yitirdiği Türkiye'nin en büyük iş cinayetlerinden birisi olan Soma katliamı ile ilgili olarak, ilgili kurumlar daha herhangi bir araştırma-inceleme yapmadan dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız söz konusu olayın trafo patlaması nedeniyle gerçekleştiği açıklaması yapmış, bu haber de yazılı ve görsel medyada geniş bir şekilde yer almıştır. Ancak olayın trafodan kaynaklanmadığı gerek EMO yetkilileri gerekse de Bakanlık yetkililerinin incelemeleri sonucu ortaya çıkmıştır. İşletmenin kâr hırsı, denetimsizlik, iş güvenliği önlemlerinin alınmaması, madenlerde elektriksel güvenlik konularının hiçbirini gündemine almayan aynı zamanda Elektrik Mühendisi de olan Bakan "kamuoyunu yanıltıcı açıklamalar" ve "yanıltıcı yönlendirme yaptığı" gerekçesiyle 6 ay meslekten men edilmiştir.

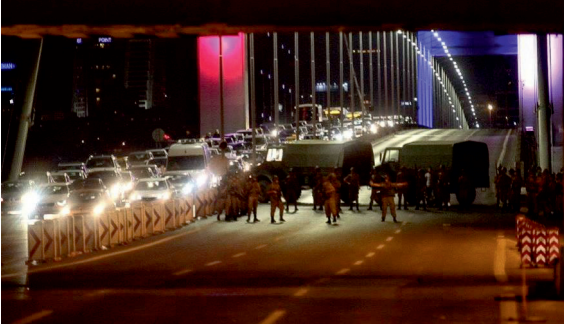

GAR KATLIAMI

Ve yine Türkiye tarihinin en büyük terör saldırılarından birisi olan Gar Katliamında 10 Ekim 2015'te "Emek, Barış, Demokrasi" isteyen, eşitsizliğe, adaletsizliğe, hukuksuzluğa, sömürüye inat, insanca yaşamak için, bir arada, barış içinde yaşayabilmek için buluşan binlerce insan, binlerce umut kana bulandı. Ve hiçbir şey eskisi gibi olmadı, olamayacak... Hayatta kalanlar kayıplarının yasını tutarken, bir yandan da hayatta kalmanın mahcubiyetini yaşadılar/yaşıyorlar. Ama yaşam devam ediyordu, eşitsizlik adaletsizlik hiç olmadığından daha çok etki ediyordu halkların üzerinde.

DARBE

Ancak bitmiyordu, devamında 15 Temmuz 2016'da yaşanan kanlı darbe girişimi toplumun tüm kesimleri üzerinde ağır ve tahribatı derin yaralar açtı. TMMOB "Ne Darbe Ne Dikta, Yaşasın Bağımsız Demokratik

Türkiye” diyerek ülkenin halktan, emekten, barıştan ve demokrasiden yana güçleriyle birlikte mücadeleye devam edeceğini ifade etti. Yüzlerce insan yaşamını yitirdi, binlerce insan KHK’larla işinden, aşından oldu. Sesini çıkarmak isteyenler hemen yaftalandı, tutuklandı. 2017 yılına gelindiğinde ise ülke gündeminde Anayasa referandumu vardı. TMMOB, referandum ile önerilen yönetim şeklinin Cumhurbaşkanı’nın daha fazla yetki ile donatılacağı, denetim mekanizmalarının zayıflayacağı, meslek odalarının ve diğer demokratik kitle örgütlerinin bağımsızlıklarını tehdit edeceği, bu durumun da Odaların mesleki denetim ve toplumsal sorumluluk gibi işlevlerini yerine getirmesini zorlaştıracacağı söylemleri ile diğer toplumsal kesimlerle birlikte referandumda HAYIR oyu kullanılması yönünde çağrılar ve geniş kampanyalar yürüttü. Ancak 2017 Anayasa referandumu ile de ülkede rejim değişti ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’yle de her kesimde olduğu gibi, meslek odalarının bağımsızlıkları, toplumsal sorumlulukları ve örgütlenme hakları konusunda ciddi yapısal dönüşümler yaşandı.

PANDEMI

Yazıyı yazarken ne çok şey olmuş derken, Türkiye’nin en’lerinden dünyanın en’lerini de yaşamış olduğumuz gerçeği geldi bir an aklıma. Pandemi... 2020 yılı başlarında yaşanan pandemi süreci tüm dünya gibi ülkemizde de hem sağlık hem çalışma hem de toplumsal yaşamın dönüşümü açısından büyük bir deneyimdi desek sanırım yanlış bir şey söylemiş olmayız. Kamusal sağlık sisteminin ne kadar önemli olduğu, bilimsel altyapının erişiminin temel bir insan hakkı olduğu, ilaca, aşıya, teste hatta maskeye erişimin bile sınıfsal olduğu gerçeğiyle dünya halkları yüzleşti. Kaderine terkedilen yoksul halklar, çalışma yaşamından koparılan emekçiler hayatta kalma mücadelesi verirken bir yandan da alternatif yaşam biçimlerini deneyimlediler.

Uzaktan çalışma, hibrit çalışma işverenlere geniş bir olanak sağlarken “her şey sizin sağlığınız için” söylemleri ile aslında emekçiler gene kapitalizmin kendileri için hazırladığı sınırlara hapsolmek zorunda kaldılar.

31 Mart 2015 tarihinde meydana gelen elektrik kesintisi Kıta Avrupası sisteminde, son 15 yılın üçüncü önemli arızası olmuştur. 8-10 saat süresiyle elektrik kesintisi yaşanmış, ülke karanlığa bürünmüştü hatırlarsanız. Dönemin iletim şirketinin genel müdürü, konuyu “arkadaşlar risk almışlar” diyerek geçiştirmeye çalışmış ancak işin aslının öyle olmadığı daha sonra ortaya çıkmıştı. Avrupa Elektrik İletim Ağı (ENTSO-E) Türkiye Proje Grubu ve

Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) tarafından ortaklaşa olarak hazırlanan “31 Mart Sistem Çökmesi Raporu”na bakıldığında olayın teknik gerekçeleri açıklanmış, ama işin ekonomi politikası es geçilmişti. Denetimsizliğin, özelleştirmelerin, liyakatsiz kadrolaşmanın, serbest piyasanın etkilerinden bu raporda bahsedilmemişti. Bizim ülkemizde nedense elektrik kesintileri doğal afetlerden, fırtınalardan, iklim koşullarından yaşanır... Bizim ülkemizde iş kazaları nedense elektrik trafosundan yaşanır... Bizim ülkemizde yangınlar nedense elektrik kaynaklıdır... Bizim ülkemizde afet anında haberleşme kesintiye uğradığında nedense hazırlıklı değilizdir... Bizim ülkemizde orman yangınları çıktığında nedense yeterli söndürme sistemlerimiz yoktur... Bizim ülkemizde asansör kazaları nedense kendiliğinden olur... Bizim ülkemizde nedense trafoya kediler girer... Bizim ülkemizde nedense binalar kendiliğinden çöker... Daha fazla uzatıp içinizi bunaltmayacağım. Saydığımız her şey doğrudan ve dolaylı olarak bizim meslek alanımızdır. TMMOB ve EMO 70 yıldır, bilimsel gerçeklerle ve toplumsal gerçekliğimizle örtüşen sözünü söylemiştir. Ve söylemeye devam edecektir. Mühendislik mesleğinin öyle birilerinin dediği gibi “kader”, “kıytırık imza” ve “bunlar istemezükçüler” diyerek itibarsızlaştırılmasına müsaade etmeyecektir. Her zamankinden daha çok birbirimize ve örgütümüze ihtiyacımız var, bizler bu örgütün bayrağının dalgalanması için her yerde, her zaman var olacağız.

Teknolojinin baş döndüren hızlı seyri, mühendislik ve toplumsal olaylardaki etkisini en çok bu dönemde hissettirdi. Yapay zekâ teknolojilerindeki gelişmeler hem meslek alanını ciddi ölçüde belirleyen bir pozisyona dönüştü. Bir yapay zekâ uygulamasında üretilmiş içerik, o yıllarda TMMOB ve EMO özelinde gündeme nasıl bakıldığını özetler olması açısından yazı metnine eklenmiştir. Ben demiyorum, yapay zekâ diyor :)

“2011-2020 yılları arasında, TMMOB, EMO ve diğer meslek odaları, Türkiye ve dünya gündeminde önemli yer tutan sosyal, ekonomik ve çevresel olaylara karşı aktif bir tutum sergilemişlerdir. Hem mühendislik alanındaki teknik sorunlar hem de toplumsal sorumluluklar doğrultusunda birçok proje ve açıklama yapılmış, ülkedeki gelişmelere müdahil olmuşlardır. Aynı zamanda, küresel çevre sorunları, dijitalleşme ve yenilenebilir enerji gibi başlıklarda mühendislik ve teknoloji alanlarında çözüm önerileri geliştirmişlerdir.”

TMMOB TÜRKİYE ENERJİ SEMPOZYUMLARI TARİHÇESİ; 1996'DAN 2023'E

Muhsin Dugan
Elektrik Mühendisi
muhsin.dugan@emo.org.tr

TMMOB Yönetim Kurulu tarafından TMMOB adına Türkiye Enerji Sempozyumu düzenlenmesi görevi Elektrik Mühendisleri Odası'na (EMO) verilmiştir.

Ekonomik sektörlerin ana girdisi ve günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan enerjinin akılcı ve bilimsel yöntemlerle planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi hedefi doğrultusunda, enerjide faaliyet alanlarını oluşturan üretim, iletim ve dağıtım ayaklarının bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir. Enerji kaynaklarının ülkemizin gerçek ihtiyaçlarından yola çıkarak verimli şekilde kullanılması, halka ucuz, kesintisiz ve kaliteli enerji sunumunun sağlanması için temel esastır.

Enerji alanının her yönüyle irdelendiği, sorunlara ulusal ve kamusal çıkarlar penceresinden bakılarak çözümler üretildiği, politika ve önerilerin tartışıldığı TMMOB Enerji Sempozyumları bu özelliğiyle, piyasadaki birbirine rakip çeşitli kesimlerin güdümünde gerçekleştirilen veya lobicilik faaliyetlerine hizmet eden diğer sempozyumlardan ayrı bir yerde bulunmaktadır. EMO tarafından ilki 27 yıl önce gerçekleştirilen ve geleneksel olarak her 2 yılda bir düzenlenen TMMOB Enerji Sempozyumu'nun tarihsel gelişimini özetlemek istedik.

Tüm odaların katılımıyla EMO ve Maden MO tarafından 1996 yılında Ankara'da, I. Türkiye Enerji Sempozyumu düzenlenmiştir. Birinci sempozyumun ardından 3 yıl sonra ikinci sempozyum düzenlenmiş daha sonra da her 2 yılda bir düzenlenerek geleneksel hale gelmiştir. En son Cumhuriyet'in 100. yılı olan 2023'te 14. Türkiye Enerji Sempozyumu "Cumhuriyet'in 100. Yılında Enerji" başlığıyla yapılmıştır.

15. Türkiye Enerji Sempozyumu da 2025 yılında düzenlenecektir.

Enerji sempozyumlarının birincisinin düzenlendiği 1996 yılına özellikle o yılda enerji alanına şöyle bir baktığımızda 1996 yılından 2024 yılına yani günümüze kadar nelerin değiştiğini, bu değişimlerle ilgili TMMOB ve bağlı odalar, asıl olarak da EMO'nun neler söylemiş olduğuna baktığımızda, sempozyumların yapılış nedenleri ve TMMOB ve EMO'nun ne kadar "haklı ve doğru" öngörülerde bulunduğu, öneriler getirdiği, halkımızı ve tüm kamuoyunu aydınlatığı ortaya çıkacaktır.

1996 yılında özet olarak;

- Elektrik üretiminin yüzde 92'si kamuda ve yüzde 8'i özel sektörde,

1996 yılında özet olarak;

- Elektrik üretiminin yüzde 92'si kamuda ve yüzde 8'i özel sektörde,

- Dağıtım sisteminin Kayseri, Çeş ve Kepez bölgeleri hariç tamamı kamuda,

- İletim sisteminin Çeş ve Kepez bölgelerindeki 154 ve 66 kV sistem hariç tamamı kamu tarafından işletilmekteydi.

- Petrol dışalım, üretim ve rafinerisinin tamamı kamuda (TPAO ve TÜPRAŞ),

- Kömür üretimi yüzde 90 kamuda (TKİ ve TTK)

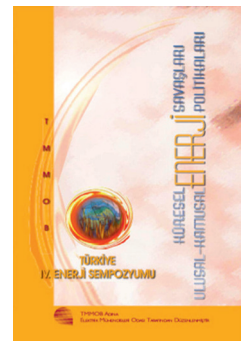
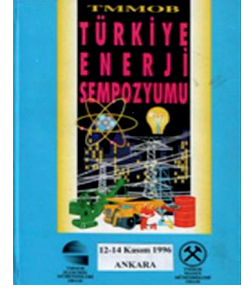
Doğalgaz sisteminin tamamı (dışalım-üretim-iletim ve dağıtım) kamudaydı (BOTAŞ).

2024 yılında özet olarak;

- Elektrik üretiminin yüzde 10'u kamuda ve yüzde 90'ı özel sektörde,

- Dağıtım sisteminin tamamı özel sektörde,

- İletim sisteminin tamamı kamudadır.

• Petrol sistemi TPAO hariç tamamen özel sektörde (TÜPRAŞ satılmıştır),

• Kömür üretiminde TKİ ve TTK iyice küçülmüş ve sektörde ithal kömür ve özel sektör üretimine geçilmiştir.

• Doğalgaz sistemi paramparça edilmiş ve sektör özel şirketlerin eline geçmiştir.

TMMOB ve EMO Türkiye’de enerji sektörünün başına gelecekleri öngörmüşler, halkı, kamuoyunu, uzmanları, ilgilileri, yetkilileri, karar alıcıları ve ülke yönetiminden sorumlu iktidarları uyarmak amacı ile yeni bir etkinlik başlatmışlardır.

Türkiye enerji sempozyumları 1996 yılında düzenlenen birincisinden Cumhuriyetin 100. yılında, 2023’te düzenlenen 14.’süne kadar enerji sektöründe;

- Doğruları,
- Halkın yararına olan politikaları,
- Halkın yararına karşı olan politikaları,
- Özelleştirmelerin yol açtığı ve açacağı sömürü, soygun, yağma ve felaketleri,
- Enerjide uygulanan yanlış politikaların ülke ekonomisinde açtığı onulmaz yaraları,
- Enerjinin yarattığı dış bağımlılıkları,
- Enerjide yapılması gerekenleri

ve enerji sektöründeki diğer tüm konuları ayrıntılı bir biçimde konunun uzmanları, akademisyenler, meslek odaları temsilcileri, sendika temsilcileri, sektör çalışanları, demokratik kitle örgütleri temsilcileri ve ilgili kişi ve kurumların katılımıyla tartışılmasına, görüşülmesine ve ayrıntılı raporların yayımlanmasına zemin oluşturmuştur.

Türkiye Enerji Sempozyumları geniş katılımlı, özgür, demokratik ve bilimsel yanıyla son 20 yılda enerji sektöründe bir boşluğu doldurmuştur.

Türkiye Enerji Sempozyumları TMMOB’nin kuruluş yasasında ve EMO’nun Ana Yönetmeliği’nde belirtilen amaç, görev ve sorumluluk çerçevesinde TMMOB ve EMO’nun halka ve kamuoyuna karşı görevinin bir gereği olarak halkı ve kamuoyunu bilgilendirmek, aydınlatmak, enerji alanında yanlışları ve yapılması gerekenleri anlatmak, belgeleriyle ortaya koymak için düzenlenmektedir.

Odanın Amaçları

EMO Ana Yönetmeliği 7. maddesi b ve c bendinde Odanın amaçları şöyle belirtilmiştir:

“b) Kamunun ve ülkenin çıkarlarının sağlanmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, tarımsal ve sınai üretimin artırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknolojik kalkınmasında, çevrenin korunmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak,

c) Meslek, ülke ve üye çıkarlarını korumak için resmi makamlar ve öteki ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, önerilerde ve girişimlerde bulunmak, gerektiğinde çalışma alanına ilişkin olarak kanuni yollara başvurmak, önlemek için gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak.”

EMO, Ana Yönetmeliği amaçlar bölümünde kendisine verilen görevler gereği yaptığı ve yapmakta olduğu birçok etkinlik kapsamında Türkiye Enerji Sempozyumu’nu da düzenlemektedir.

Sempozyum başlıklarına bakıldığında dikkat çeken en önemli konuların enerjinin kamu, kamusalılık, kamu yönetimi, küreselleşme, serbest piyasa, toplum, demokrasi ve barış ile ilişkisi olduğu görülmektedir.

Günümüzde Türkiye’de kamu yönetimi çökmüştür. Enerji alanında da diğer tüm alanlarda da kamu yönetimi çökmüştür.

Enerji sempozyumlarında özellikle enerji sektöründe çöküntü, adım adım kamu yönetimindeki çöküntüyle ilişkilendirilerek vurgulanmıştır.

Günümüzde;

- Eğitim çökmüştür, okullarda tuvaletler temizlenmemektedir,
- Sağlık çökmüştür, hastanelerde yeni doğan bebekler öldürülmekte, hastalar randevu alamamaktadır,
- Tarım çökmüştür, gıda fiyatları sürekli artmaktadır,
- Hayvancılık çökmüştür, sürekli et ithal edilmektedir,
- Adalet çökmüştür, Anayasa Mahkemesi kararları bile en alt mahkeme tarafından tanınmamaktadır,

- Millet iradesi çökmüştür, birçok belediyeye kayyum atanmıştır,
- Enerji sektörü çökmüştür, yolda yürüyen insanlar elektrik çarpması sonucu ölmektedir,
- Bayındır işleri çökmüştür, depremler yüzbinlerce binanın çökmesi ve onbinlerce insanın ölmesine yol açarak felakete dönüşmektedir,
- Doğayı koruma çökmüştür, orman yangınları günlerce haftalarca sürmektedir, ülkenin her tarafı delik deşik edilmekte, halk ormanlarını ve diğer kültürel varlıklarını devlete karşı korumaya çalışmaktadır.

Sonuç olarak kamu yönetimi yapılamamaktadır, en küçük doğal bir olay felaketle sonuçlanabilmektedir,

14. Türkiye Enerji Sempozyumu açılış konuşmasında Prof. Dr. Bilsay Kuruç özetle “ülkede krizleri zenginler çıkarır, yoksullar da ülkeyi krizlerden çıkarır” demiştir. Enerji sempozyumlarında krizler ve enerji konuları sürekli işlenmiştir. Enerjinin nasıl vergilendirme aracı olduğu, bütçeye ek kaynakların nasıl enerji üzerinden sağlandığı sürekli vurgulanmıştır.

Günümüz Türkiye’inde; krizlerden çıkmak için, planlı ekonomi için, sürdürülebilir kalkınma için, çevrenin korunması için, kamu yararı öncelikli enerji için, enflasyonun düşürülmesi için, gelir dağılımındaki dengesizliğin giderilmesi için, sosyal devlet için, hukuk devleti için, doğal kaynakların yağmalanmasının durdurulması için yapılması gerekenleri öğrenmek adına TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumlarındaki açılış konuşmalarını, oturumlardaki sunumları, tartışmaları, panelleri dikkatlice ele alıp değerlendirmek yeterlidir.

1996 yılında Ankara’da Milli Kütüphane’de düzenlenen Türkiye Enerji Sempozyumu’na dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel katılmıştır. Aradan geçen 27 yılda Türkiye’nin nereden nereye savrulduğunun göstergesi olurcasına artık TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumlarına değil Cumhurbaşkanı ve Enerji Bakanı, kamu adına herhangi bir genel müdür bile katılmamaktadır. TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumu’na kamu yönetiminin ilgisi azaldıkça enerjide kamu yararına işler, kamu çıkarlarının korunması, ulusal kaynakların ülke için kullanılması da azalmış ve azalmaktadır.

TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumları genel olarak yakın tarihimizde ülkemizde ve ülkemiz enerji sektöründeki gelişmeler hakkında tarihe not düşmek, doğru ve bilimsel bir perspektif sunmak işlevini yerine getirmiş ve bundan sonra da yerine getirmeye devam edecektir.

1996’da başlayan ve 2023 yılında 14.sü düzenlenen TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumu konu başlıkları aşağıda sıralanmıştır.

1-1996 Türkiye Enerji Sempozyumu

2-2000’li Yıllarda Ulusal Enerji Politikaları

3-“Küreselleşmenin” Enerji Sektöründe Yapısal Değişim Programı ve Ulusal Enerji Politikaları

4-Küresel Enerji Savaşları - Ulusal-Kamusal Enerji Politikaları

5-Küreselleşmenin Enerji Sektöründe Yapısal Değişim Programı ve Enerji Politikaları

6-Küresel Enerji Politikaları ve Türkiye Gerçeği

7-Enerjide Serbest Piyasasının Bedeli - Alternatif Enerji Politikaları

8-Küresel Enerji Politikaları ve Türkiye

9- Toplumsal Etkileri Çerçevesinde Enerji

10- Enerjide Toplumsal Yarar ve Kamusalılık

11- Enerjinin Geleceği

12- Enerji, Ekoloji ve Toplumsal Barış

13- Enerji, Yaşam ve Demokratikleşme

14- Cumhuriyetin 100. Yılında Enerji

2024 yılında kuruluşlarının 70. yılını kutlayan TMMOB ve EMO, 100. yıllarında da 170. yıllarında da Türkiye Enerji Sempozyumlarını düzenlemeye devam edecektir.

Sempozyumları aşağıdaki adresten görüntüleyebilirsiniz

<https://tmmobenerjisempozyumu.org.tr/>

ELECO; ULUSAL VE ULUSLARARASI KONFERANSLARI

İrfan Şenlik
Dr. Elektrik Mühendisi
irfan.senlik@emo.org.tr

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Bursa Şubesinin, 1986 yılından itibaren dönüşümlü olarak gerçekleştirdiği Bursa Elektromekanik Sempozyum ve Fuarı (Elmeksem) ile Bursa Bilgisayar ve Haberleşme Sempozyum ve Fuarı 1999 yılında birleştirilerek, ELECO (Electrical and Electronics Engineering Conference) ismi ile düzenlenmeye başlamıştır. Konferansa 2016 yılında bir isim değişikliği yapılmış, başlığa biyomedikal mühendisliği eklenmiştir. Böylece ELECO, Elektrik-Elektronik ve Biyomedikal Mühendisliği konferansı adını almıştır.

İlki ELECO'99 adıyla uluslararası düzeyde yapılan etkinlik, tek yıllarda uluslararası, çift yıllarda ulusal olarak düzenlenmektedir. Bugüne kadar ulusal ve uluslararası olmak üzere toplam 26 ELECO yapılmıştır.

Uludağ Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nin katkılarıyla gerçekleştirilen TÜBİTAK tarafından desteklenen konferanslara, alanlarında tanınmış ulusal ve uluslararası bilim insanları konuk olmaktadır. ELECO'da tanışan yabancı araştırmacılar birbirlerini kendi ülkelerinde düzenledikleri konferanslara da davet etmekte, bu açıdan bakıldığında ELECO konferansının bilim insanları arasında da bir köprü oluşturduğu görülmektedir.

ELECO başarısının ardında etkinliğin aynı deneyimli ekip tarafından yapılması yatmaktadır. Bu ekip sadece ülkemizde değil dünyanın çeşitli yerlerindeki konferanslarda da görev almış ve önemli bir deneyim kazanmıştır. Bu deneyim ELECO'nun kalitesinin yükselmesinin başlıca nedenidir ve ELECO bu sayede bir marka olmuştur.

Konferansın bu duruma gelmesinde emeği geçen çok sayıda kişi bulunmaktadır:

İlk Düzenleme Kurulu Başkanımız Prof. Dr. Nusret Yükseler'i saygıyla anıyoruz. Daha sonra başkanlık görevini üstlenen hocalarımız Prof. Dr. Hakan Kuntman, Prof. Dr. Nejat Tuncay, Prof. Dr. Özcan Kalenderli, Prof. Dr. Serdar Özoğuz, Prof. Dr. Aydoğan Özdemir'e ve konferansların Yürütme, Düzenleme ve Bilim Kurullarında yer alarak düzenlenmesine katkıda bulunan tüm akademisyenlere teşekkür ediyoruz.

Unutamayacağımız bir isim de 2008'de kaybetmiş olduğumuz değerli

Mehmet ŞEN
01.03.1960 - 15.12.2008

ELECO Konferans Başkanları

Prof. Dr. Nusret YÜKSELER
(01.11.1930 - 07.04.2010)
(ELECO 1999)

Prof. Dr. H. Hakan KUNTMAN
(ELECO 2000-2002-2004- 2006
2008-2009- 2015-2016-2017-2018)

Prof. Dr. R. Nejat TUNCAY
(ELECO 2001-2003- 2005-2007)

Prof. Dr. Aydoğan ÖZDEMİR
(ELECO 2010)

Prof. Dr. Serdar ÖZOĞUZ
(ELECO 2013)

Prof. Dr. Özcan KALENDERLİ
(ELECO 2011-2012-2014-2019-2020
2021-2022-2023-2024)

EMO, 1999 yılında uluslararası konferans düzenlenmesi önerisini Prof. Dr. Hakan Kuntman'a iletmış ve Kuntman ile Prof. Dr. Özcan Kalenderli'nin yaptığı çalışmada ilk olarak ELELE ismi önerilmiştir. Ancak daha sonra "Electrical and Electronics Engineering Conference" kelimelerinin baş harflerinden esinlenilerek ELECO isminde karar kılınmıştır.

Ulusal konferanslarımızda sıklıkla "Neden ELECO C harfi ile yazılıyor" diye sorulmaktadır. ELECO uluslararası bir konferansın ismidir, uluslararası konferans bir yıl da ulusal düzeyde düzenlenmektedir, bu nedenle konferansın ismi değişmemektedir. ELECO ismi tescil edilmiş bir isimdir yani bir markadır, logo üzerinde belirtilmiştir.

arkadaşımız konferans sekreterimiz Mehmet Şen. Mehmet Şen'in katkıları hiçbir zaman unutulmayacak kendisini saygıyla anıyoruz. Daha sonra uzun yıllar bu görevi üstlenen Hüseyin Yeşilseven'e ve mevcut konferans sekreteri Doğukan Ulupınar' a teşekkür ederiz.

ELECO'da konu başlıkları, elektrik-elektronik ve biyomedikal mühendisliğine yönelik geniş bir alana yayılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, ülkemizde söz konusu alanda düzenlenen en kapsamlı konferans olarak kendini göstermektedir. Konferansın bu şekilde yürütülmesinde EMO Bursa Şubesi'nin katkısı büyüktür, komite üyelerine ve gelen konuklara gösterdikleri konukseverlik katılımcılar üzerinde çok etkili olmuştur.

1999 yılından bu yana ELECO konferanslarında yürütme kurulunun üzerinde durduğu en önemli husus, gelen bildirilerin iyi bir süzgeçten geçmesi ve belli bir kalite çizisinin tutturulmasıdır. Gerçekleştirilen tüm konferanslarda kalite üzerinde titizlikle durulmuş, bildiriler çeşitli üniversitelerdeki seçkin öğretim üyelerinin, uluslararası konferanslarda da uluslararası düzeyde kendi alanında isim yapmış bilim insanlarının hakemlik süzgecinden geçirilmiş, değerlendirme sonucunda belli bir çizginin altında kalan ve/veya özgün çalışmaları yansıtmayan bildiriler elenmiştir.

2003 yılından itibaren, ELECO'da sunulan bildirilerden seçilen yüksek puanlı bildiriler, SCI ve SCIE, EI'de taranan dergilerin özel sayılarına davet edilmiş, genişletilmiş olarak aşağıdaki dergilerde makale olarak yayınlanmıştır:

- Analog Integrated Circuits and Signal Processing
- TUBİTAK-Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences
- IÜ Journal of Electrical and Electronics Engineering

ELECO'da sunulan bazı bildiriler EMO'nun hakemli bilimsel/akademik dergisi "EMO Bilimsel Dergi"de özel sayılar olarak yayımlanmaktadır. EMO Bilimsel Dergi, DergiPark tarafından taranmaktadır.

Konferansta kabul edilen bildirilerin sunulacağı oturumların yanı sıra, açılış konuşmaları, davetli konuşmalar, paneller, demo oturumları, mini konserler, teknik ve sosyal geziler de ELECO kapsamında yer almaktadır.

Daha önce de belirtildiği üzere, ELECO çift sayılı yıllarda ulusal konferans, tek sayılı yıllarda uluslararası konferans olarak düzenlenmektedir. Buna göre, ELECO 2024 13. Ulusal Elektrik-Elektronik ve Biyomedikal Mühendisliği konferansı olarak gerçekleştirilmiştir. Pandemi ve ekonomik sıkıntılar nedeniyle 2020 yılından beri çevrimiçi düzenlenen konferans bu yıl tekrar yüz yüze yapılmaya başlanmıştır.

Düzenlenen her ELECO'da ortalama 6 davetli konuşmacı yer almakta ve en az 30 bildiri oturumu yapılmaktadır. Bugüne kadar yüz yüze yapılan ELECO'ları 750-1000 arası katılımcı izlemiş olup, düzenlenen 26 konferansta toplam 20 bin kişiye ulaşıldığı söylenebilir.

ELECO konferanslarının listesi aşağıda verilmiştir. Bunların bir kısmı sayısal bir ortam olan IEEE Xplore'da yayımlanmıştır.

Ulusal ELECO Konferansları

- ELECO 2024 (28-30 Kasım 2024)
- ELECO 2022 (24-26 Kasım 2022)
- ELECO 2020 (26-28 Kasım 2020)
- ELECO 2018 (30 Kasım-1 Aralık 2018)
- ELECO 2016 (1-3 Aralık 2016)
- ELECO 2014 (27-29 Kasım 2014)
- ELECO 2012 (29 Kasım-1 Aralık 2012)
- ELECO 2010 (2-5 Aralık 2010)
- ELECO 2008 (26-30 Kasım 2008)
- ELECO 2006 (6-10 Aralık 2006)
- ELECO 2004 (8-12 Aralık 2004)
- ELECO 2002 (18-22 Aralık 2002)
- ELECO 2000 (8-12 Aralık 2000)

Uluslararası ELECO Konferansları

- ELECO 2023 (30 November-2 December 2023)
- ELECO 2021 (25-27 November 2021)
- ELECO 2019 (28-30 November 2019)
- ELECO 2017 (30 November- 2 December 2017)
- ELECO 2015 (26-28 November 2015)
- ELECO 2013 (28-30 November 2013)
- ELECO 2011 (1-4 December 2011)
- ELECO 2009 (5-8 November 2009)
- ELECO 2007 (5-9 December 2007)
- ELECO 2005 (7-11 December 2005)
- ELECO 2003 (3-7 December 2003)
- ELECO 2001 (7-11 December 2001)
- ELECO 1999 (1-5 December 1999)

IEEE Xplore'da yayımlanan ELECO 2021 bildirileri: <https://ieeexplore.ieee.org/xpl/conhome/9677617/proceeding>
 IEEE Xplore'da yayınlanan ELECO 2020 bildirileri: <https://ieeexplore.ieee.org/xpl/conhome/9316859/proceeding>
 IEEE Xplore'da yayınlanan ELECO 2019 bildirileri: <https://ieeexplore.ieee.org/xpl/conhome/8972036/proceeding>
 IEEE Xplore'da yayınlanan ELECO 2017 bildirileri: <https://ieeexplore.ieee.org/xpl/mostRecentIssue.jsp...>
 IEEE Xplore'da yayınlanan ELECO 2016 bildirileri: <https://ieeexplore.ieee.org/xpl/mostRecentIssue.jsp...>
 IEEE Xplore'da yayınlanan ELECO 2015 bildirileri: <https://ieeexplore.ieee.org/xpl/mostRecentIssue.jsp...>
 IEEE Xplore'da yayınlanan ELECO 2013 bildirileri: <https://ieeexplore.ieee.org/xpl/mostRecentIssue.jsp...>
 IEEE Xplore'da yayınlanan ELECO 2011 bildirileri: <https://ieeexplore.ieee.org/xpl/mostRecentIssue.jsp...>

ELECO İSTATİSTİKLERİ, 1999-2024

	Yıllar	Gelen Bildiri Sayısı	Kabul Edilen Bildiriler				Kabul Edilmeyen Bildiri Sayısı	Statü
			Sözlü Sunum	Poster Sunum	Toplam Bildiri Sayısı	Kabul Yüzdesi (%)		
1	1999	200	182	0	182	91	18	Uluslararası
2	2000	180	100	39	139	77	42	Ulusal
3	2001	210	106	56	162	77	48	Uluslararası
4	2002	240	107	53	160	69	80	Ulusal
5	2003	240	134	51	185	84	75	Uluslararası
6	2004	187	105	52	157	87	30	Ulusal
7	2005	176	100	53	153	65	23	Uluslararası
8	2006	221	105	38	143	70	78	Ulusal
9	2007	267	164	22	186	75	81	Uluslararası
10	2008	24	136	46	182	60	60	Ulusal
11	2009	287	124	47	171	64	116	Uluslararası
12	2010	220	140	80	140	64	80	Ulusal
13	2011	288	150	15	165	57	123	Uluslararası
14	2012	217	134	165	299	79	45	Ulusal
15	2013	221	138	40	178	80	43	Uluslararası
16	2014	229	126	38	164	72	65	Ulusal
17	2015	350	189	74	263	75	87	Uluslararası
18	2016	212	130	25	155	73	57	Ulusal
19	2017	454	255	52	307	68	147	Uluslararası
20	2018	149	100	11	111	75	38	Ulusal
21	2019	331	201	23	224	68	107	Uluslararası
22	2020	76	53	0	53	70	23	Ulusal
23	2021	157	129	0	129	82	28	Uluslararası
24	2022	197	138	0	138	77	41	Ulusal
25	2023	192	160	0	160	83	32	Uluslararası
26	2024	191	165	0	165	86	26	Ulusal
	TOPLAM	5.716	3.571	980	4.471	74	1.593	

Hazırlayan: Prof. Dr. Özcan Kalenderli

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE KAMU GİRİŞİMCİLİĞİNİN DÜNÜ, BUGÜNÜ VE GELECEĞİ SEMPOZYUMU

Hüseyin Yeşil

EMO 44 ve 45. Dönemler Yönetim Kurulu Başkanı

EMO İstanbul Şubesi 30. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı/1997-1999

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Dünyada ve Türkiye’de Kamu Girişimciliğinin Geçmişi Bugünü ve Geleceği Sempozyumu, Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İstanbul Şubesi tarafından, 6-7-8 Ekim 1997 tarihlerinde İstanbul’da Lütfü Kırdar Konferans Merkezi’nde geniş katılım ile gerçekleştirilmiştir.

1970’lerde İngiltere ve ABD’de uygulamaya konulan ardından bütün dünyaya yayılan ve 24 Ocak 1980’de İstikrar Programı ile ülkemize taşınan neoliberal politikaların egemen olduğu koşullarda, piyasa tek düzenleyici güç olarak öne çıktı; devletin küçültülmesi ve özelleştirme ideolojik bir dayatmaya dönüştü. Siyasi iktidarlar tarafından kamu sektörü ve kamu girişimciliği dünyada ve ülkemizde terkedilmeye başlandı. Özelleştirme uygulamalarının kötü sonuçlarının bedelini ise halkımız ödemek zorunda kaldı. Kamu girişimciliğini bilimsel olarak savunarak kazanımlarını ortaya koymak, nedenlerini ve sonuçları somut verilerle kamuoyuna aktararak, çözüm önerilerini değerlendirerek kamusalılıktan uzak yönetim anlayışı ile mücadele etmek amacıyla kapsamlı bir etkinlik düzenleme fikri ortaya çıktı.

Kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan, kamusal statüsüyle kamu yararına mücadele yürüten TMMOB’nin 34. Olağan Genel Kurulu’nda kabul edilen bir önerge ile kamu girişimciliğinin geçmişini, bugününü ve geleceğini ele alan bir etkinlik düzenlenmesi kararı alındı.

TMMOB adına EMO İstanbul Şubesi’nin sekreteryasını üstlendiği sempozyum hazırlıkları 2 yıl boyunca özveriyle sürdürüldü. Sempozyuma TMMOB ve bağlı odaları, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Kamu İşletmeciliği Geliştirme Merkezi (KİGEM), Türk Tabipleri Birliği (TTB), İktisat Fakültesi Mezunları, Enerji- Yapı Yol Sendikası ve akademisyenler destek ve katkı sundu.

TMMOB’nin ve bağlı odalarının, uzun yıllardır sürdürdüğü mücadele sonucunda toplumda ve diğer kurumlar üzerinde yarattığı güven, Sempozyumu örgütlerken çalışmaları kolaylaştıran en büyük etken oldu. Sempozyum hazırlıkları kapsamında üç Danışma Kurulu toplantısı gerçekleştirildi. Sempozyum Yürütme ve Bilim Kurulları oluşturuldu. Belirlenen takvim doğrultusunda yurtiçinden 80, yurtdışından 15 bildiri önerisi sekreteryaya özetler halinde iletildi. Sempozyumda sunulmak üzere

43 bildiri programa dahil edildi. 12 yurtiçi, 5’i yurtdışından olmak üzere toplamda 17 poster bildiri de etkinlik programında yer aldı.

Sempozyuma ilişkin temel kavramlar açıklığa kavuşturularak uluslararası bağlamda durum değerlendirilmeleri yapıldı. Türkiye örneğinde; sağlık ve sosyal güvenlik, eğitim konusunun ayrı birer oturum konusu olması kararı alındı. Sektörel bazda detaylı yapılan incelemelerin ardından tespitler ve şikayetler ile yetinilmedi; “Nasıl Bir Gelecek?” başlıklı oturum ile geleceğe yönelik tablo belirgin hale getirilmeye çalışıldı.

Sempozyum, 6 Ekim 1997’de Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı’nda açılış konuşmalarıyla çalışmalarına başladı. İstanbul Şube Yönetim Kurulu Başkanı olarak ilk söz tarafıma verilirken, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Asım Rasan, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Önen, KİGEM Yönetim Kurulu Başkanı Mümtaz Sosyal birer konuşma yaptı. Geniş katılım ve yoğun ilgiyle gerçekleşen “Dünyada ve Türkiye’de Kamu Girişimciliğinin Geçmişi Bugünü ve Geleceği Sempozyumu” 8 Ekim 1997 günü tamamlandı.

Bilindiği üzere; dünyada, özellikle ülkemizde uygulanan özelleştirme politikaları ile kamuya ait eğitimden sağlığa, enerjiden yer altı kaynaklarına tüm varlıklar pazarlandı; birer birer elden çıkarıldı. Özelleştirme uygulamalarıyla devletin ekonomik ve sosyal faaliyetleri ve sorumluluğu ortadan kaldırıldı. Özelleştirme uygulamaları siyasi iktidarların vazgeçilmez araçlarına dönüştürüldü. Yıllarca kamu, her türlü kötülüğün kaynağı olarak gösterildi. Ülkemizin ve tüm gelişmekte olan ülkelerin geleceğini yağmaya açmanın arka planı olan böylesi bir süreçte Sempozyum kapsamında ele alınan konular, görüş ve öneriler değerlendirilerek kamuoyuna aktarıldı.

Sempozyum hazırlık sürecinde görev alan birçok sendika, meslek odası, demokratik kitle örgütü temsilcisi ve bilim insanı arasında kolektif çalışma duygusu arttı. Bu duygunun yaratılıyor olması önemli bir kazanç sağladı. Kamusal hizmetlerin kolektif üretimi ve paylaşımını vazgeçilmez olarak gören çevrelerin ortak çalışmalar yürütebileceği böylesi alanlara ihtiyaç duyduğu gerçeği bir kez daha anlaşılırken, ortak bir payda üzerinde çalışmalar yürütmenin ve birlikte mücadele kanalları oluşturmanın önemi orta kondu.

Sendikaların, meslek odalarının, demokratik kitle örgütlerinin özelleştirmelere karşı mücadele ve kamusal politikaların devreye sokulması için yaratıcı müdahale araçları geliştirme konusunda yapması gereken daha çok şey olduğu gerçeğinden hareketle, her şeyden önce akıp giden zamana ve bütün hayatı kuşatan liberal bakışa karşı caydırıcı bir karşı duruşu örgütlemek zorunluluğu ile karşı karşıya kalınarak Sempozyum düzenlenmeye çalışıldı ve özveriyle sürdürülen çalışmalar neticesinde gerçekleştirildi; amacına ulaştı.

Kamu girişimciliğinin sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koyan Sempozyuma emeği geçen dönemin TMMOB Yönetim Kurulu'na, EMO ve EMO İstanbul Şubesi yönetim kurullarına, değerli Yürütme Kurulu Üyeleri, Bilim Grubu ile Sempozyum kapsamında düzenlenen oturumlarda söz alan tüm konuşmacılara, Sempozyum Sekreteri Ahmet Akküçük'e EMO örgütlülüğü ve şahsım adına bir kez daha teşekkür ediyorum...

Sempozyumun ardından EMO kamusal alan için etkinliklere devam etmiştir. 2007 yılında Ankara Şubesi "Kamu Girişimciliği Çalıştayı" düzenlemiş, yine Ankara Şubemiz bu sefer 2015 yılında "Başka Bir Kamusallık Mümkündür" başlığı ile bir çalıştay gerçekleştirmiştir.

Dünyada ve Türkiye'de Kamu Girişimciliğinin Dünü, Bugünü ve Geleceği Sempozyumu, Aralık 1997, İstanbul

1.Sempozyum Yürütme Kurulu: Ayfer Eğilmez, Ali Yiğit, Hüseyin Yeşil, Ahmet Akküçük, Alaettin Anahtarcı, Bayram Yıldırım Selma Sürücü, Prof. Dr. İzzettin Önder, Mehmet Yavuzkan, Beyza Çelenligil, Erol Ayartepe, Erhan Karaçay

2.Bilim Grubu: Prof. Dr. İzzettin Önder, Selma Sürücü, Dr. Sungur Savran, Dr. Nail Satılğan, Mehmeç Yavuzkan, Arslan Başer Kafaoglu, Dr. Tanay Sıdkı Uyar, Dr. Baha Kuban, Prof. Dr. Korkut Boratav, Dr. Tülin Öngen, Dr. Erinc Yeldan, Prof. Dr. Yıldırım Uler, Oktay Türel, TMMOB, KİGEM, EMO Merkez EMO İst. Şubesi, Petrol-İş Sendikası, DİSK-AR İ.Ü. İktisat Fakültesi, İFMC, Türk Tabipler Birliği, Jeofizik Müh. Odası, Enerji-Yapı Yol Sen

EMO, etkinlikte yapılan sunumları kitaplaştırarak, Ocak 1988'de iki cilt olarak yayımlamıştır. Kitaplara <http://tr.dokuman.emotv.tr/s/5G9JpC7FrTKAS9M> ve <http://tr.dokuman.emotv.tr/s/c8pRLiwdpYHNfGY> adreslerinden ulaşılabilir.

Ayrıca sempozyumun video kaydını <http://www.youtube.com/playlist?list=PL9EzgAcWy0Upg1IPYqYJhm3LlhVycRThY> adresinden izleyebilirsiniz.

KAMU GİRİŞİMCİLİĞİ VE KAMUSALLIK ÇALIŞTAYLARI ÜZERİNE

Ali Yiğit

EMO 36 ve 37. Dönemler Yönetim Kurulu Başkanı
aliyigit59@gmail.com

Özelleştirmenin ne anlama geldiğini anlayabilmek için özelleştirme kavramını KİT'leşme kavramı ile birlikte değerlendirmek gerekiyor. KİT'lerin oluşturulması 20. Yüzyılın ilk çeyreğinde yaşanan krizleri aşma konusunda kapitalizmin bulduğu yoldur.

1930'lerden itibaren ekonomik krizi aşma aracı olarak geliştirilen KİT'ler, özellikle 2. Dünya Savaşı Sonrası dönemde Sovyetler Birliği ve tüm sosyalist ülkelerdeki kazanımlara karşı Avrupa'nın bir barikat oluşturmak için geliştirdiği Refah Devleti - Sosyal Devlet uygulamaları etrafından şekillenmeye başlayan ve başta eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, enerji, iletişim vb alanların kamu tarafından örgütlenmesinin aracı olarak değerlendirilmelidir.

1930'lerden 70'lere kadar da hemen hemen bütün dünyada ölçeği tartışılabilir büyüklükte ve sayıda KİT'lerin oluştuğu ve ekonominin ağırlıklı olarak bunun üzerinden döndüğü bir sistem söz konusuydu.

1970'lere kadar bu uygulama Kapitalist Sistem için kısım sorunsuz şekilde gitti. Ancak 70'lerden sonra art arda yaşanan petrol krizleriyle birlikte sistem sarsılmaya başladı. Buna en tipik açıklamayı da şöyle söyleyebiliriz: Sistem tıkanmış ve yeni bir alan bulunması gerekiyor. Bundan yaklaşık bir asırdan fazla bir süre önce Rosa Luxemburg'un bir söylemi var, yani "Kapitalizm, ancak yeni yağma alanları bulduğu sürece varlığını sürdürebilir" diye. Yeni yağma alanı da KİT'lerdi ve bunlar tartışılmaya açıldı.

Bu tartışmanın da öncülüğünü ABD'de Reagan, İngiltere'de de Thatcher'ın oluşturduğu iktidarlar sürdürdüler. Nedeni her ne kadar sisteme nefes aldirmek ve yeni bir alan açmak olsa da şöyle tartışılıyordu.

Özellikle sağ liberallerin savunduğu bir düşünce, "Devlet vatandaşından vergi topluyor, bu vergileri vatandaşa hizmet olarak sunmak yerine, KİT'lerin açıklarını kapatmakta kullanıyor. Biz bu KİT'lerden kurtulursak, toplanan vergilerle vatandaşa hizmet verilir ve toplumda refah yükselir."

Buna karşın sol liberallerin söylemleri ise biraz daha farklı, ama aynıydı. Bunlar da şu şekilde bir söylemi öne çıkarmışlardı: "Devlet, bu kadar ekonomik büyüklüğü elinde tutarak ceberutlaştı, işkenceci oldu. Bu devleti ekonomik gücünden arındırırsak devlet demokratikleşir, demokratik devlet de kalkınmanın önünü açar, toplumda refah yükselir."

Bu iki tez, 80'lerin ortalarından 90'lara kadar Türkiye'de de akademik düzeyde tartışıldı. Çok öyle bizim kenarımıza, köşemize uğrar mı gibi bir kaygı taşımaksızın,

bunu birileri fantezi olsun diye tartışıyor sanmıştık. Ancak 80'lerin ortalarında Özal'ın iktidara gelmesiyle birlikte yeni bir süreç başladı Türkiye'de. Dünyadaki sürece de paralel olarak özelleştirme kavramı ortaya atıldı, yani bu biraz önce özetlediğim kavramın vücut bulduğu bir uygulama gündeme geldi.

1983 seçimlerinde köprü hisselerinin satışını gündeme getirmişti Turgut Özal. Halkçı Parti Genel Başkanı Calp'ın da meşhur "Sattırmayacağız" çıkışıyla birlikte biz bu kavramı ilk defa duyduk.

Seçimlerden sonra ilk uygulaması da elektrik alanında oldu. İstanbul'un Anadolu Yakası özel bir kuruluşa (Aktaş Elektrik) devredilerek ilk özelleştirme uygulaması da gerçekleştirildi. Aktaş Elektrik örneği sanal ortamda köprü hisseleri satışından sonra ilk varlık satışlarıdır.

Bu uygulamayı basit bir mülkiyet devri olarak değerlendirmek doğru değildir. Bu konu doğrudan kamu hizmeti kavramıyla beraber değerlendirilmesi gereken bir konuydu ve kamu hizmeti kavramının ne olup olmadığı üstüne tartışmalar başlatıldı. O döneme hatırlayacak-sınız, özelleştirme karşıtı cephenin öncüsü olan EMO ve Odamızın da olduğu kitle örgütleri, siyasi partiler, sendikaların tümü, "Bu alanların kamusal hizmet alanları olduğu, bunların özelleştirilemeyeceği" gerçeği üzerinden Özelleştirme Karşıtı Platformu (ÖKP) oluşturmuşlardır. ÖKP'nin oluşturulduğu dönemde karşı çıkışın yasal dayanakları da vardı; çünkü kamu hizmetlerinin kamu eliyle sürdürülmesi gibi bir zorunluluk söz konusuydu. Bunlar özel kuruluşlara devredilirse de imtiyaz sözleşmeleriyle devredilebileceği, ancak devirle bile kamu hizmetinin niteliğinin değişmeyeceği gerçeği vardı. Türkiye'de önce yasal anlamda, daha sonra da anayasal anlamda bir dizi değişiklikler yapılarak imtiyaz sözleşmesi anlayışı devre dışı bırakıldı.

Aynı dönemlerde Anayasa Mahkemesi, açılan bir davada verdiği ilginç bir karar vardır ve bugün bile hâlâ hukuksal anlamda geçerliliğini taşıyan bir karardır. Bu önemli yaklaşım Anayasa Mahkemesine özelleştirme uygulamalarıyla ilgili açılan bir davadan sonra vermiş olduğu gerekçeli kararın ekinde. Kararda konu şu şekilde ifade edilmektedir: "En geniş tanıma göre kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzelkişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararını ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir." Yani burada öne çıkan kavram, devletin bu hizmetleri düzenli ve sürekli bir şekilde yapması yaklaşımıdır.

Özelleştirme tartışmalarında öne çıkan bir başka temel tartışma da bir kamu hizmetinde fiyatlamamanın nasıl olacağıdır. Hatırlanacağı gibi, o dönemlerde kamu hizmetlerinde kâr güdüsünün önde olamayacağı ve hizmetin sürekliliğinin sağlanabilmesi açısından makul bir fiyatlama tartışmaları yapılmaktaydı. Ancak bütün bunların hiçbirisi yokmuş, Türkiye’deki hukuksal altyapı böyle değilmişçesine yapılan özelleştirmeler, imtiyaz sözleşmesi değil de özel hukuk sözleşmesiyle gerçekleştirildi. Aslında ülkemizdeki mevcut mevcut hukuk sisteminde bile hukuksuz olan bir şekilde özelleştirmeler yapıldı. Bir kamu hizmetini özel bir kuruluştan da satın alıyor olsanız -yani devretseniz bile- bu bir imtiyaz devri anlamına gelmektedir. Çünkü kamu hizmetini yapmak devletin asli görevi, bunu özel bir kuruluşla vermişse de bu bir imtiyaz hakkı devridir. Yani imtiyaz sözleşmeleri de doğal olarak Danıştay denetimine tabi olmak durumundaydı. Devirlerde Danıştay Denetimi önemli bir denetim mekanizmasıydı. Ancak yasal düzenlemelerle bunların imtiyaz sözleşmesi olmayacağı, bunların özel hukuk sözleşmeleri olduğu şeklindeydi ve özel hukuk sözleşmesi olarak tüm bu alanlar özel kuruluşlara devredildi.

Hatırlanacağı gibi geçmişte Osmanlı'dan devralınan kapütölyasyonlar (imtiyazlar) nedeniyle yaşanan olumsuzlukları gidermek için Cumhuriyet kurulduğunda İmtiyaz devir hakkı TBMM'ye verilmiştir. 1961 Anayasası ile Danıştay'ın kurulmasıyla İmtiyaz Sözleşmeleri konusu Danıştay Denetim verilecek Anayasal güvence sağlanmıştır. Ne yazık ki 1999 yılında yapılan Anayasa değişiklikleriyle Danıştay yetkisi "Görüş Bildirmeye" indirgenmiştir. Böylece imtiyaz devirleri konusundaki denetim yetkisi kaldırılmıştır.

Yine kamuoyunun ikna edilmesi açısından kullanılan argümanlardan bir diğeri de “Özelleştirmeyle beraber rekabet geleceği ve rekabetin de ucuzluk getireceği, devlet olarak gerekli hizmetleri veremiyoruz, arıza oluyor gidemiyoruz, şu oluyor, beceremiyoruz, yatırım yapamıyoruz vb ifadeler söz konusuydu. Özelleştirme ile gelecek özel kuruluşlar, arızalara da hızlı müdahale edecek, yeni yatırımlar da yapacak, hizmetin niteliği yükselecek.” yalanıydı.

Dünya genelinde de kabul gören bir şey konu ise elektrik, su, kablolu telefon, doğalgaz gibi, kanalizasyon da buna dâhil olabilir, ağ biçiminde örgütlenmiş olan yapıların -dünyadaki teknolojik düzey buna olanak vermemektedir- bir bölgede birden fazla ağın yapılması olanaklı değildir. Yani bunlar doğal tekel konumunda. Dolayısıyla doğal tekelde de rekabet olabilir mi; olamaz. Bunun olacağı üstüne de çok konuşuldu. Ancak en tipik örneği, bugün Türkiye’de tüm elektrik alanı özelleştirildi. Örneğin bir elektrik abonesi elektriği ya o bölgedeki yetkili

elektrik dağıtım şirketinden alacak o bölgedeki yetkili elektrik dağıtım şirketinden alacak. Çünkü abonenin evine tek bir şebeke geliyor. Dolayısıyla burada rekabet olabilme şansı yoktur.

Dediler ki, “Hizmetlerin niteliği yükselecek.” Nitelik yükseldi mi; hayır. “Fiyatlar ucuzlayacak.” Fiyatlar ucuzladı mı; hayır. Eskiğine göre elektrik fiyatları yaklaşık dört kat artmış durumda. Bu diğer mal ve hizmetler açısından da sıralanabilir, yani benzer özellikler göstermektedir.

Dolayısıyla kamuoyu öylesine bir şekilde kandırıldı ki, buna da en çok bürokratlar, -bütün tartışmalarda hep karşımızda onlar olurlardı- canhıraş savunurlardı ve şimdi hepsi de işsiz kalmış durumdalar.

Gelinen noktada ülkemizde özelleştirmeyi savunan kimse kalmamış olmasına karşın özelleştirme her alanda yapılmıştır ve yapılmaya devam edilmektedir.

Özelleştirmelerle birlikte, sadece bir mülkiyet devri ya da mal ve hizmetlerin fiyatlarının artmış olmasının ötesinde, dünya genelinde de baktığımızda, 80'lerin ortalarından bugüne kadar Kuzey ülkeleriyle Güney yoksul ülkeleri arasındaki gelir dağılımı o döneme göre Kuzey ülkeleri lehine iki kat daha artmış durumda. Ülkeler bazında baktığımızda da en zenginle en yoksul arasındaki gelir dengesi yine tersine bir şekilde yoksullar aleyhine artmış durumdadır. Yani bu süreç aslında bir sermaye aktarımına, bir gelir aktarım ve yoksulların biraz daha yoksul olduğu bir süreç evrilmiş durumdadır. Zaten bu amaçla yapıyordu; çünkü sistem tıkanmış, yeni bir alan açmak gerekiyor ve bu alanda da KİT'lerin kârlarının, sermayelerinin özel kuruluşlara aktarılması hedefleniyordu ve gerçekleştirildi.

Ülkemizdeki verilere baktığımızda daha vahim bir tablo görmekteyiz. 80'lerin ortalarından bugüne kadar en zengin yüzde

10'la en fakir yüzde 10 arasındaki fark 10 katına çıkmış. Bu ne anlam ifade ediyor? Artık düşük gelir grubu ve yoksulların temel ihtiyaçlarını karşılama konusunda, yani bu hizmetlere erişme ve ihtiyaçları oranında faydalanma konusunda bir problem ortaya çıkmış ve yoksullar artık bunları satın alamaz noktasına gelmiştir.

Bizim kuşağın aldığı hizmetler, eğitimler -yeterliliği ve kalitesi tartışılabilir- tamamen sosyal devletin ürünüdür. O dönemleri yaşayanlar bilirler. Bize şunu öğretirlerdi: “Vergi vereceksin, bu vergi sana yol, su, elektrik olarak geri dönecek.” Bu bir biçimde sosyal devlet uygulamalarıyla aslında bir gerçekliği de vardı bizim dönemimizde, ama bugün yok. Bugün yoksullar da nereden çalışıyorsa, asgari ücretliden ya da tüm çalışanlardan vergi alınıyor. Ancak bu vergiler alındığında, bu vergiler nerelerde kullanılıyor; herhangi bir şekilde doğrudan vatandaşın

[illegible]

Yoksulluktan Kurtulmanın Bir Yolu Olarak Üçüncü Bir Sektörün Yaratılması, Nasıl Bir Kamu Yönetimi?" biçiminde devam etti. Bu etkinlik kapsamında 17 adet de poster bildirir sunuldu.

Bundan sonra 10 yıl süreyle bu etkinlikler bu ölçeğiyle devam etmedi, özelleştirme sempozyumları ya da Özelleştirme Karşıtı Platformun değişik etkinlikleriyle devam ettiyse de 6-8 Aralık 2007'de EMO Ankara Şubesi yeniden bu kamu girişimciliği mantığı çerçevesinde etkinlikler yapmaya başladı. 2007'deki ilk etkinlik 'Kamu Girişimciliği Çalıştayı' adı altında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Aziz Köklü Salonunda Mülkiyeliler Birliği ile beraber gerçekleştirildi.

İlk Oturumda "Kapitalizmin Bunalımı ve Kamu Girişimciliği" konusu ele alındı ve Prof. Dr. Bilsay Kuruç, Prof. Dr. İşıya Üşür ve Gazeteci Ergin Yıldızoglu'nun sunumları oldu. İkinci Oturumda "Özelleştirme Pratikleri" konusunda Ali Yiğit, Doc. Dr. Funda Başaran, Çitçi Sen Başkanı Abdullah Aysu ve Doç. Dr. Filiz Çulha Zapçı'nın sunumları gerçekleştirildi. Üçüncü oturumda ise "Türkiye'de Kamusalallığın Yıkılışı" konusu ele alındı ve bu oturumda Kamu Girişimciliğini Geliştirme Merkezi - KİGEM Temsilcisi Ayla Yılmaz, Mülkiyeliler Birliği temsilcisi İlter Ertuğrul ve Prof. Dr. Aziz Konukman'ın sunumları oldu. Dördüncü Oturumda "Kamu Girişimciliği ve Özelleştirme: Eleştirel Bakış" konusu işlendi ve oturumda Prof. Dr. İşıya Üşür, Doç. Dr. Ufuk Uras, Dr. Faruk Alpka ve kamusalallık konusunda uluslararası bir isim olan Michael Albert'in sunumları oldu. Beşinci Oturum da "Kamusallık: Güncel Tartışmalar" üzerine yapıldı. Bu oturumda Prof. Dr. Galip Yalman, Dr. Ferda Keskin, Yrd. Doç. Dr. Levent Korkut, Doç. Dr. Serpil Sancar ve Prof. Dr. Alev Özkan'ın sunumları oldu. Altıncı ve son oturumda "Kamu Girişimciliği Eleştirisi ve Neoliberal Hegemonyaya Karşı Alternatifler" temalı forum Prof. Dr. Korkut Boratav moderatörlüğünde gerçekleştirildi. Boratav, Çalıştayda konuşulan konuların bir özetini ve sonuçlarını derledi ve konukların katkılarıyla etkinlik tamamlandı.

Daha sonraki etkinlik ise, 8-9 Ocak 2010 tarihinde "Kamusallık Yeniden" temasıyla ODTÜ Mezunlar Derneği'nde EMO Ankara Şubesi ve ODTÜ Mezunlar Derneği ile birlikte gerçekleştirildi. Etkinlik Prof. Dr. İşıya Üşür'ün "Kamusal Alanın Yeniden Düşünmek Neden Gerekli?" sunduğu bildiri ile başladı. İlk oturumda "Kamusallık Düşüncesinin Gelişimi: Tarih ve Teori" konusu işlendi ve bu oturumda Doç. Dr. Filiz Çulha Zapçı, Prof. Dr. Mark Neucleus (Prof. Dr. Mark Neucleus mazereti nedeniyle gelemedi ve bildirisini Araştırma Görevlisi Burak Özçetin sundu) Yrd. Doc. Dr. Fahriye Üstüner'in sunumları gerçekleşti. İkinci Oturum "Yeni

Bir Toplumun İnşasında Ekonominin Örgütlenmesi" teması işlendi ve bu oturumda Prof. Dr. Korkut Boratav, Prof. Dr. İşıya Üşür ve Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu'nun sunumları oldu. Üçüncü oturumda "Dünyada Değişik Kamusalallık Pratikleri" konusu işlendi ve bu oturumda Metin Yeğin ve Küba Elçiliğinden Jorge Crespo Milan'ın sunumları oldu. Dördüncü Oturumda "Toplumsallığın ve Kamusalallığın İnşasında: Medya ve Yerel Yönetimler" konusu ele alındı. Bu oturumda geleceğini bildiren İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu son anda mazeret bildirmeden katılmadı. Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir yine etkinliğe katılmadı ancak bildirisini partisinin Ankara İl Başkanı sundu, Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık ve Samandağ Belediye Başkanı Mithat Nehir'in sunumları gerçekleştirildi. Beşinci ve son oturumda "Medya" konusu ele alındı ve bu oturumda Murat Yetkin, Doc. Dr. Doğan Tılıç ve Ertuğrul Kürkçü'nün sunumları gerçekleştirildi. Etkinlik konukların katkılarını sunduğu Forum oturumuyla tamamlandı.

Bu alandaki bir başka etkinlik ise 9-10 Aralık 2011 tarihlerinde "Kamusallığın Savunusu ve Toplumsal Muhalefet" temasıyla EMO Ankara Şubesi tarafından Ankara Üniversitesi Atam Salonu'nda gerçekleştirildi. Etkinlik açılış oturumunda Prof. Dr. İşıya Üşür'ün "Kamusal Alanı Niçin Düşünmeliyiz?" bildirisıyla başladı. Etkinliğin birinci oturumunda "Devlet, Kamu ve Hak Kavramlarını Yerine Koymak" başlığında Prof. Dr. Mark Neucleus, Doç. Dr. Filiz Çulha Zapçı ve Araştırma Görevlisi Ahmet Bekmen konuşmacı olarak katıldı. İkinci Oturum, "Yeni Kamusal Öznenin İnşası." Konuluydu. Bu oturumda Prof. Dr. Serpil Sancar ve Foti Benlisoy'un sunumları oldu. "İnternet çağında toplumsal muhalefet" konulu oturumda James Petras, Doç. Dr. Funda Başaran, İrfan Aktan, Ergin Yıldızoglu'nun sunumları oldu. "Hak ve Özgürlükleri Güvenceye Alan Yeni Bir Anayasa"

oturumunda ise Yasemin Özdek, Hüseyin Aslan, Ayşegül Devcioğlu, Hasip Kaplan, Orhan Miroğlu konuşmacı olarak katıldılar. Son oturum yine forumla devam etti.

Bu konudaki son Çalıştay ise 22-24 Mayıs 2015 tarihlerinde 'Başka Bir Kamusalallık Mümkün' temasıyla EMO Ankara Şubesi ve Mülkiyeliler Birliği tarafından Ankara Üniversitesi Atam Salonu'nda gerçekleştirildi.

Çalıştay benim hazırladığım Kamu Girişimciliği ve Kamusalallık Yeniden Etkinlikleri'nin geniş bir özetinin sunumuyla başladı.

Çalıştayda sırasıyla aşağıdaki oturumlar gerçekleştirildi. Oturum Başkanlığını Prof. Dr. Korkut Boratav'ın yaptığı "Neoliberal Yıllar - Türkiye'de Toplumsal Dönüşüm Dinamikleri" başlığında Doç. Dr. Serdal Bahçe ve Prof. Dr. Ahmet Haşim Köse: "Türkiye'de Toplumsal Sınıflar, Neoliberal Yıllarda gelir ve Zenginlik Bölüşüm Dinamikleri", Yrd. Doç. Dr. Ferda Dönmez Atbaşı, "Neoliberal Kapitalizm Çağında Kamunun Tasfiyesi ve

Uluslararası Katılımlı Çalıştay

9-10 ARALIK 2011
10.00 / 17.00

KAMUSALLIK YENİDEN

A.Ü. ATAM SALONU • ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞIRLIK FAKÜLTESİ • ANKARA

KAMUSALLIĞIN SAVUNUSU ve TOPLUMSAL MUHALEFET

Kamusal Alanı Niçin Düşünmeliyiz?
Prof. Dr. İşıya Üşür

Devlet, Kamu ve Hak Kavramlarını Yerine Koymak
Prof. Dr. Mark NEUCLEUS • Doç. Dr. Filiz Çulha ZAPÇI • Arg. Dr. Ahmet BEKMAN

Yeni Kamusal Öznenin İnşası
Prof. Dr. Korkut BORATAV • Prof. Dr. Serpil SANCAR • Foti BENLİSOY

İnternet Çağında Toplumsal Muhalefet
Prof. Dr. James PETRAS • Doç. Dr. Funda BAŞARAN • İrfan AKTAN • Ergin YILDIZOĞLU

Hak ve Özgürlükleri Güvenceye Alan Yeni Bir Anayasa
Prof. Dr. Yasemin ÖZDEK • Hüseyin ASLAN • Ayşegül DEVÇİOĞLU • Kaya GÜVENÇ • Hasip KAPLAN • Orhan MİROĞLU

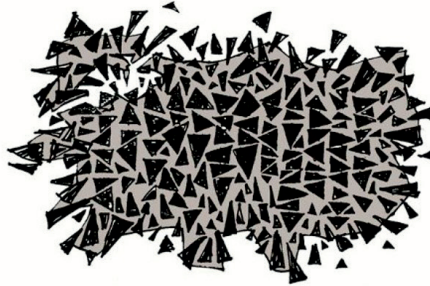
ODTÜ MEZUNLAR DERNEĞİ

EMO Bursa Şubesi • EMO Diyarbakır Şubesi • EMO İstanbul Şubesi • Samsun Mülkiyeliler Odası • SPO Ankara Şubesi
Çalıştay Halka Açık Dürüst • Derneği TBB Federasyonu • Haberleri • ODTÜ Mezunlar Derneği • Öğretici Tıp

ANKARA ŞUBESİ

TMİOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI ANKARA ŞUBESİ
Necatibey Caddesi No:102/3 Maltepe Ankara • <http://ankara.emo.org.tr>
Telefon : 0 312 231 44 74 • Faks : 0 312 232 10 88 • e-posta: ankara@emo.org.tr

SOMA: MADENCİ KATLIAMI

13 Mayıs 2014

Otomasyon ve Kontrol Sistemleri Eksik, Eski ve İptidai	Neoliberalizme Karşı Duruşta Kritik Dönemeç	Kılavuzsuz Piyasanın Dümeni	Yeni Bir Yaklaşım Gerekli
--	---	-----------------------------	---------------------------

13 Mayıs 2014 günü Soma'da 301 madencinin hayatını yitirdiği bir katliam yaşandı. Alışıldığı üzere kaza hemen elektrik arızası/trafo patlaması olarak duyuruldu. Elektrik Mühendisleri ve Maden Mühendisleri Odalarının hızlı, çabuk ve doğru refleksi kamuoyunu yanlış yönlendirmenin önünü aldı ve katliam tüm gerçekliği ile gözler önüne serildi,

EMO, Ağustos ayında çıkan Elektrik Mühendisliği Sayısını SOMA özel sayısı olarak yayınladı.

https://www.emo.org.tr/yayinlar/dergi_goster.php?kod=970&dergi=1

Yayında yer alan yazılar aşağıdadır.

İÇİNDEKİLER

EMO'dan... Hüseyin YEŞİL	7
EDİTÖRDEN SOMAYI UNUTTURMAYACAĞIZI E. Orhan Özücü	9
MADENCİ KATLIAMI Mehmet Torun	11
"OTOMASYON VE KONTROL SİSTEMLERİ EKSİK, ESKİ VE İPTİDAİ"	14
SOMA FACİASININ GÜN YÜZÜNE ÇIKARDIKLARI Nejat Tamzok	17
GÜNLÜK JEOTEKNİK DEĞERLENDİRME ŞARTI	20
SOMA'DA SENDİKAL HAREKETİN SIKINTILARI Tayfun Görgün	23
"YATAĞAN SOMA OLMASINI" Türkiye Maden-İş Yatağan Şubesi, Tes-İş Yatağan Şubesi	26
NEOLİBERALİZME KARŞI DURUŞTA KRİTİK DÖNEMEÇ Musa Çeçen	28
TÜRKİYE'DE KÖMÜRDEN ELEKTRİK ÜRETİMİ Olgun Sakarya	31
KÖMÜR ÜRETİMİ 13 YILDIR KESİNTİSİZ BUYUYOR Kahraman Yapıcı	34
KÖMÜR YAKMALI SANTRAL Çeviri: Banu Salman-Kahraman Yapıcı	38

13 Mayıs 2014 SOMA Madenci Katliamı ve EMO

Derginin "EMO'dan" bölümünde dönemin yönetim kurulu başkanı Hüseyin YEŞİL EMO tavrını ve yaklaşımını dile getirdi.

**"EMO'dan
Hüseyin YEŞİL
EMO 44.Dönem Yönetim Kurulu Başkanı**

18-19 Nisan 2014 tarihinde yapılan Genel Kurulumuzda seçilen Yönetim Kurulumuzda görev bölüşümü yaptıktan sonra hepimizde derin acı yaratan SOMA'da 301 madencinin öldüğü bir katliamı yaşadık. 13 Mayıs 2014'de meydana gelen bu katliam haberini alır almaz İzmir Şubemiz ile yaptığımız görüşme sonucunda, içinde uzmanların da olduğu şube yöneticilerimiz derhal olay yerine gittiler ve gerekli incelemelere başladılar. Ben, Yazman Üyemiz Hüseyin Önder ve Enerji Birim Koordinatörümüz Olgun Sakarya ile birlikte gece Ankara'dan yola çıkarak 14 Mayıs 2014 öğlene doğru olay yerine ulaştık. Yolda iken yapılan açıklamalarda olayın kömür ocağındaki bir trafo patlaması sonucu meydana geldiği belirtiliyordu. Bunu söyleyen işletme sahibi ve Enerji Bakanı Taner Yıldız ıdı.

İzmir Şubemizden giden heyetin yaptığı incelemeler sonucunda olayın trafo patlamasından meydana gelmediği belirlenmişti. Ayrıca Maden Mühendisleri Odası yöneticilerinin de tespiti böyleydi. Olayın kömürün yanmasından meydana geldiği, trafonun patlamadığı tespiti yapılmıyordu. Yazılı ve görsel basın bize sorduğunda olayın trafodan kaynaklanmadığını çok emin bir şekilde dile getirdik. 2 gün içinde yaklaşık 35 televizyon kanalı, radyo ve yazılı basınla görüşlerimizi paylaştık. Nitekim bir gün sonra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji Bakanlığı uzmanlarının ilk tespitleri görsel ve yazılı basında yayımlandı ki, olay trafo patlamasından kaynaklanmamıştı. İki gün sonra da hem Enerji Bakanı Taner Yıldız hem de işletme sahibi bu tespiti kabul ettiler.

Aslında EMO ve Maden Mühendisleri Odası olmasaydı yapılan yoğun propaganda sonucunda olayın trafo patlamasından meydana geldiği kamuoyuna benimsetilecekti. EMO büyük bir oyunu bozmuş halka gerçekleri anlatmıştı. Bu yapılmıyordu sonradan ortaya çıkan ihmaller, maden ocasının hangi şartlarda olduğu, kar için aşırı üretim gerçekleştirmek üzere işçilerin hangi zor ve insani olmayan koşullarda çalıştırıldıkları ortaya çıkmıyacaktı. Kısaca EMO bu olayda yapılması gerekeni hızlı ve doğru bir biçimde yapmıştır. Ankara Şubemizin önerisi doğrultusunda da bu olayda ihmali olduğu ve kamuoyunu yanlış bilgilendirdiği için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız hakkında disiplin soruşturması açılması kararı aldık. Bu çalışmalarda görev alan İzmir Şubemiz ile Ankara Şubemiz yönetici ve üyelerine bir kez daha teşekkür ederim.

Tüm Türkiye'yi yasa boğan bu katliamın ve diğer işçi ölümlerinin sorumlularından hesap sorulması gerekmektedir. Biz de bunun takipçisi olacağız.

Özel sayının editörü E. Orhan ÖRÜCÜ, Editörden yazısında süreci özetlemiştir:

“Editörden E. Orhan ÖRÜCÜ

Elektrik Mühendisliği Dergisi’nin 451. sayısının dosya konusu SOMA. Ne yazık ki bu dosyamız mesleki sorunlar ve çözümler üzerine değil de siyasi iktidar, sermaye ve hatta yerel sendika işbirliği ile işlenen organize cinayet üzerine.

Soma Faciası’nın üzerinden 3 ay geçmesine rağmen sorunların çözümüne yönelik hiçbir önlem alınmaması ve hiçbir çalışma yapılmaması, hatta üzerinin örtülmeye çalışılması ülkemizde çokça rastlanılan bir uygulama. Bizler de Soma ve benzeri iş cinayetlerini unutturmamaya, sorumluları hesap vermeye çağırma-ya devam edeceğiz.

451. sayımızda zamana karşı bir çalışma ile hazırladığımız bu dosya ile sağır duvarlara ulaşamamak da derdimizi anlatalım istedik.

Kurulduğu 1954 yılından bu yana, yani 60 yıldır ülke, meslek ve meslektaş sorunlarından yola çıkarak tavrını belirleyen Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), Soma Faciası’nda da bu sorumlulukla hareket etmektedir.

Dosyamızın ana konusu olan kömür sektöründe yaşanan iş kazalarının ana nedeni küresel politikalar sonucu uygulanmakta olan özelleştirme ve taşeronlaştırma uygulamalarıdır. Bu uygulamalara son verilmeden iş kazalarının önlenmesi ve ülkemiz madencilik sorunlarının çözümü mümkün değildir. Kazaların sistemsal nedenleri açık ve net olarak belli olmasına rağmen mühendislerin, iş güvenliği uzmanlarının, teknik nezaretçilerin ve diğer teknik elemanların mahkemelerde sorumlu olarak gösterilmesi yaşanan en büyük haksızlıktır.

Madencilik, doğası gereği kendine özgü koşullar arz eden ve bu nedenle bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetim gerektiren dünyanın en zor ve riskli iş koludur. Özellikle yeraltı kömür madenciliği, işçi sayısı başına düşen kaza ve ölüm sıralamasında bütün sektörlerin başında yer almaktadır. Soma Faciası’nın 3. ayında Soma’da yaşamını kaybeden maden emekçileri ile birlikte Kozlu, Karadon, Dursunbeyli, Kemalpaşa, Gediz, Küre, Ermenek, Sorgun, Armutçuk ve diğer maden işletmelerinde meydana gelen iş cinayetlerinde yaşamını kaybeden tüm maden emekçilerini ve meslektaşlarımızı saygıyla anıyoruz.

Soma’da ne olmuştu?

Bilindiği üzere; 13 Mayıs 2014 tarihinde Manisa’nın Soma İlçesi’ndeki yeraltı kömür ocağında meydana gelen faciada, aralarında 5 maden mühendisinin de bulunduğu 301 maden emekçisi yaşamını yitirmiştir.

Meydana gelen facia; Dünya madencilik tarihinin en acı olaylarından biri olarak kayıtlara geçmiştir. Söz konusu olay, 21. Yüzyıl’ın en büyük maden kazası olarak nitelenmekte olup, içinde bulunduğumuz yüzyılda böylesi bir facianın yaşanmış olması, Dünya madencilik çevreleri tarafından şaşkınlıkla karşılanmaktadır.

Faciadan sonra, yetkililer tarafından, bu tür olayların madenciliğin “fıtratında” olduğu yönünde açıklamalar yapılmıştır. Madencilik ve benzeri iş kollarında kazaların yaşandığı doğrudur. Ancak madencilik sektöründe “facialar” artık çok gerilerde kalmıştır.

Felaketin ortaya çıkmasının ardından EMO, hem merkez hem de İzmir Şubesi’nden iki farklı heyetle bölgeye derhal ulaşmış; ilk aşamada katliam ile ilgili yaratılmaya çalışılan bilgi kirliliğinin önüne geçilmiştir. Her kazada olduğu gibi suçlanan elektrik sistemi burada da hemen “Trafo patladı” denilerek katliamın gerçek nedeninin üzeri örtülmeye çalışılmıştır.

İlk açıklamalarda trafo patlaması olarak belirtilen ve olağan bir kaza izlenimi verilmeye çalışılan felaket, boyutları itibari ile ülkemizde yaşanan en büyük “iş cinayeti” durumundadır. Facia, hem “madencilik” hem de “işçi sağlığı ve güvenliği” alanında son 12 yıldır ağırlaştırılmış bir biçimde sürdürülen “özelleştirme”, “piyasalaştırma” ve “taşeronlaştırma” politikalarının çöktüğünü göstermektedir.

Gerek Odamızın olay günü, olay yerinde yapmış olduğu incelemelerde, gerek Maden Mühendisler Odası’nın açıklamalarında ve firma yetkililerinin beyanatlarında, gerekse savcılık tarafından açıklanan bilirkişi ön raporunda kazanın oluş biçimi kömür yanmasına bağlı karbonmonoksit (CO) zehirlenmesi olarak belirlenmiştir. Havalandırma, erken algılama, kişisel güvenlik donanımları, kaçış yolları, özel yaşam alanları gibi konularda tesisin ciddi eksiklikler taşıdığı, olayın oluş biçimi ile ilgili yapılan tartışmalarda açığa çıkmıştır.

EMO Yönetim Kurulu, Soma’da yaşanan maden faciasının ardından 14 Mayıs 2014 tarihinde bir basın açıklaması yaparak, işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerine dikkat çekti. Bölgedeki EMO heyetinin inceleme çalışmalarını sürdürdüğüne dikkat çekilen açıklamada, trafonun patlama olasılığının olmadığı ifade edildi.

Odamız dışında TMMOB ve bağlı odaları ile özellikle Maden Mühendisleri Odası, sürece acilen ve doğru bir biçimde müdahale ederek yaratılmaya çalışılan bilgi kirliliğinin ve örtbas çabalarının önüne geçmiştir.

Dosyamızda Soma gerçeğinin her yönüyle incelenmesi ve tarihe not düşülmesi amaçlanmış ve ulaşabildiğimiz değerli dostlarımızın katkıları ile her açıdan genel bir resim ortaya konulmaya çalışılmıştır.

TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Maden Mühendisi Mehmet Torun’un “Madencilik ve İş Güvenliği Politikalarında İflasın Adı: Madenci Katliamı!” başlıklı kapsamlı değerlendirme içeren yazısıyla başlayan dosyamızda, EMO İzmir Şubesi’nin Soma Raporu yaşanan faciaya teknik anlamda ayna tutarken, yapılması gerekenleri gündeme getiriyor. Dosya kapsamında Maden Yüksek Mühendisi Dr. Nejat Tamzok’un “Soma Faciası’nın Gün Yüzüne Çıkardıkları” başlıklı facianın nedenlerini sorgulayan çalışması da yer alıyor. DİSK/Dev Maden Sen Genel Başkanı Ta yfun Görgün’ün Soma’da sendikal hareketin sıkıntılarını açık yüreklilikle anlattığı yazısını okuyabileceksiniz. Yatağanlı maden ve enerji işçilerinin “Yatağan Soma Olmasın!” çığlığına da yer verdik. Dergimizin Yayın

Kurulu Üyesi Elektrik Mühendisi Musa Çeçen'in neoliberalizmin saldırı aracı olarak denetimin piyasa- laştırılmasını ele aldığı yazısı ise geniş bir perspektifle Soma Faciası'na giden yolun taşlarının nasıl bir bir döşendiğini gösteriyor. EMO Enerji Birim Koordinatörü Olgun Sakarya, Türkiye'de kömürden elektrik üretiminin geçmişten bugüne yerini ortaya koyan incelemesi ile EMO Basın Birimi'nden Kahraman Yapıcı'nın dünyada kömürün kullanımına ilişkin yazısı da dosya kapsamında yer alıyor. Dosyamızı tamamlayıcı bir çalışma olarak Uluslararası Enerji Ajansı'nın Enerji Teknoloji Perspektifleri 2014 Raporu'ndan kömür ile ilgili bölümün çevirisini dergimizde bulabileceksiniz.

Soma ve benzeri faciaların bir daha yaşanmaması için Soma bir milat olmalı ve madencilik politikaları, mevzuatı ve uygulamaları tümüyle gözden geçirilmeli ve yeniden düzenlenmelidir. Ancak bu çalışmalar sırasında geçmişte olduğu gibi meslek odaları, üniversiteler ve sendikalar dışlanmamalıdır. EMO olarak tüm üyelerimizle birlikte bu çalışmalara katkı vermeye hazır olduğumuzu bildiririz.

Emeği geçen tüm arkadaşlarımıza, özel olarak da EMO Basın Birimi'nde görev yapan Banu Salman ve Kahraman Yapıcı'ya teşekkür ederim.

Son söz yerine sevgili Mehmet Torun'un yazısının sonundaki cümleyi alıntılar istiyorum: "Soma'da babasını kaybeden 7-8 yaşlarındaki bir kız çocuğuna babasının cennete gittiğini söyleyenlere verdiği yanıt; 'Ben babamın cennete gitmesini istemiyorum, yanımda olmasını istiyorum'" olmuştur.

Bu kızımız ve yetim kalan 450 çocuğumuz için insani sorumluluğumuzun karşılığı, Soma'yı unutturmamak ve hesap sormak olmalıdır."

SOMA DAVASI 2025'E KALDI

301 madencinin hayatını kaybettiği, Türkiye'nin en büyük iş cinayeti olarak tarihe geçen Soma Katliamı'na ilişkin 28 kamu görevlisinin yargılandığı davanın üçüncü duruşması 25 Aralık 2025 günü Soma 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Mahkeme, duruşmayı 27 Şubat 2025 tarihine erteledi.

Birgün'den Aycan Karadağ'ın haberine göre Avukat Murat Cemal Gündüz, duruşma sonrası yaptığı açıklamada, kamu görevlilerinin "görevi kötüye kullanma" suçundan yargılandığını ifade etti. Ancak bilirkişi raporları ve Anayasa Mahkemesi kararı, bu kişilerin "birden fazla kişinin ölümüne neden olma" suçundan sorumlu tutulmaları gerektiğini açıkça ortaya koyduğunu dile getirdi. Gündüz, mahkemeye görevsizlik itirazında bulunduklarını ve davanın Ağır Ceza Mahkemesi'ne taşınmasını talep ettiklerini ifade etti.

Mahkeme, görevsizlik kararının hüküm olduğundan ve ilerleyen süreçlerde verilebileceği gerekçesiyle bu itirazı reddetti. Duruşmada, ifadesi alınmayan sanıkların bulunduğu ve dosyada kısmi eksikliklerin olduğu belirtildi. Sanık vekillerinin, yeni bir bilirkişi raporu alınması talepleri reddedildi.

Davanın görülmesine 13 Nisan 2015 tarihinde 8'i tutuklu 37'si tutuksuz toplam 45 sanık, 162 mağdur yaralı, 487 maktul müşteki ve 436 tanık ile yapılan duruşmayla başlanmıştı...

EMO 70 YILDIR ÜLKEMİZDE ELEKTRİK ENERJİSİ POLİTİKASININ TOPLUM YARARI ÖNCELİĞİ GÖZETİLEREK OLUŞTURULMASI İÇİN ÇALIŞIYOR

Nedim Bülent Damar
EMO 25. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı
damarnb@gmail.com

Cumhuriyetin kuruluşunda çok düşük düzeyde olan elektrik üretimi ve dağıtımı yabancılar ile birlikte özel sektör eli ile sağlanmakta idi. Daha sonra elektriğe olan ihtiyacın artması ile devlet kuruluşları, belediyeler ve bazı özel kuruluşlar elektrik üretim tesisleri kurmaya başladılar. Elektrik ihtiyacının karşılanabilmesi için kaynakların araştırmasını yapmak üzere 1935 yılında kurulan Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİEİ) çalışmaları ve bu çerçevede çalışmalar yapan çeşitli kamu kuruluşlarının çabaları sonucunda Devlet, hidroelektrik santralleri DSİ vasıtası ile hayata geçirmeye, termik santral yapımı ve elektrik işlerinin yönetimini aslen bir maden yönetim kuruluşu olan Etibank üzerinden yapmaya başladı.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra tüm dünyada savaşın zararlarını giderme ve yeniden yapılanma çalışmaları başladı ve bu çerçevede enerjiye olan ihtiyaç hızla arttı. O zamanlar elektrik enerjisi en çok ihtiyaç duyulan enerji kaynağı olduğundan kolay temin edilebilmesi için teknik ve bilimsel çalışmalar hızla ilerliyor, su ve kömür yanında başka kaynaklardan da kolay elektrik elde edilmesi için araştırmalar yapıyordu.

Türkiye de aynı şekilde enerji ihtiyacı hızla artan ülkeler arasında idi ve elektrik sisteminin en uygun şekilde yönetilmesi için arayışlar sürüyordu.

TMMOB ve Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) kuruluş yılı olan 1954 yılında elektrik enerjisi üretim ve dağıtımında kurumsal karmaşa sürmekte idi. Her ne kadar yabancı şirketlerin elinde olan elektrik üretim şirketleri millileştirilmiş ise de elektrik üretimi devlet,

belediye özel şirket, özel idare vb çeşitli kuruluşlar vasıtası ile yapılmaya devam ediyordu.

Elektrik üretiminin kurumsal yapılanması konusu ve çeşitli görüşler tartışılırken, ülkenin elektriğe olan ihtiyacı hızla artıyor ve temininde güçlükler çekiliyordu.

TEİAŞ istatistiklerinden alınan yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere 1940 ila 1955 yılları arasında üretim/tüketim yüzde 398 oranında yani yılda ortalama yüzde 24.88 artmıştır.

Bu durum EMO'nun kuruluş yılında elektrik enerjisi açısından ülkenin durumunu oldukça çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Elektrik enerjisine olan gereksinimin had safhada olduğu bu dönemde, elektrik enerjisinin elde edilmesi için gerekli insan kaynağı olan elektrik mühendisleri kendi mesleki örgütleri EMO'nun kurulması ile bu örgüt altında birleşerek, elektrik hizmetinin yerine getirilmesi konusundaki görüşlerini dile getirmek olanağına kavuşmuşlardır.

Kuruluş yıllarında EMO öncelikle teknik konularda görüşlerini ifade etmek, güncel sorun ve gelişmelere yorum ve önerilerde bulunmakla yetinmiştir. Bunun ana nedeninin o yıllarda elektrik mühendislerinin büyük çoğunlukla kamu kuruluşlarında mühendis veya yönetici olarak çalışıyor olması ve EMO yönetiminde ve çevresindeki kişilerin üretilecek görüş ve önerileri bizzat uygulayacak kişiler olması düşünülebilir.

TÜRKİYE ELEKTRİK ENERJİ ÜRETİMİNİN BİRİNCİL ENERJİ KAYNAKLARINA GÖRE YILLAR İTİBARIYLA GELİŞİMİ (1940-1974) ANNUAL DEVELOPMENT OF TURKEY'S ELECTRICITY GENERATION BY PRIMARY ENERGY RESOURCES													
Birim(Unit) : GWh													
YILLAR YEARS	TAKSİMURU +İTİHAL KOMUR HARD COAL +IMPORTED COAL	LÜNYİT LIGNITE	TOPLAM TOTAL	FÜEL-ÖİL FUEL-OIL	MOTORİN DİSEL OİL	LPG	NAFTA NAPHTHA	TOPLAM TOTAL	DOĞAL GAZ NATURAL GAS	YENİLENEBİLİR +ATIK RENEW AND WASTES	TERMİK THERMAL	HİDROLİK HYDRO	GENEL TOPLAM GENERAL TOTAL
1940	317.7	22.6	340.3					23.8		18.9	383.0	13.8	396.8
1941	324.8	33.2	358.0					21.0		15.5	394.5	20.7	415.2
1942	318.0	40.0	358.0					17.9		9.6	385.5	22.7	408.2
1943	347.5	48.8	396.3					20.6		16.7	433.6	23.8	457.4
1944	379.8	51.3	431.1					24.0		14.9	470.0	26.1	496.1
1945	413.0	54.1	467.1					23.2		13.7	504.0	23.8	527.8
1946	439.6	53.9	493.5					27.9		14.1	535.5	27.1	562.6
1947	483.3	66.3	549.6					35.2		13.6	598.4	26.6	625.0
1948	498.3	94.7	593.0					39.0		13.9	645.9	30.4	676.3
1949	521.8	119.9	641.7					47.9		17.7	707.3	29.3	736.6
1950	540.7	137.1	677.8					59.8		21.8	759.4	30.1	789.9
1951	596.1	145.1	741.2					75.2		25.0	843.4	44.5	887.9
1952	666.8	163.0	829.8					89.4		42.4	961.6	58.6	1020.2
1953	772.5	208.3	980.8					106.6		45.9	1133.3	67.5	1200.8
1954	875.9	266.7	1142.6					137.3		39.7	1319.6	82.9	1402.5
1955	955.0	337.5	1292.5					158.4		39.8	1490.7	89.1	1579.8

Şekil 1: TEİAŞ Elektrik İstatistikleri

1970 yıllarının başına kadar teknik görüş paylaşımı devam etmiştir. Sarıyar, Hirfanlı ve birkaç diğer baraj ve hidroelektrik santrallerinin inşası, Keban baraj ve santralının planlama ve yapımına karar verilmesi konularında teknik ve gereklilik hususlarında görüşler oluşturmuştur.

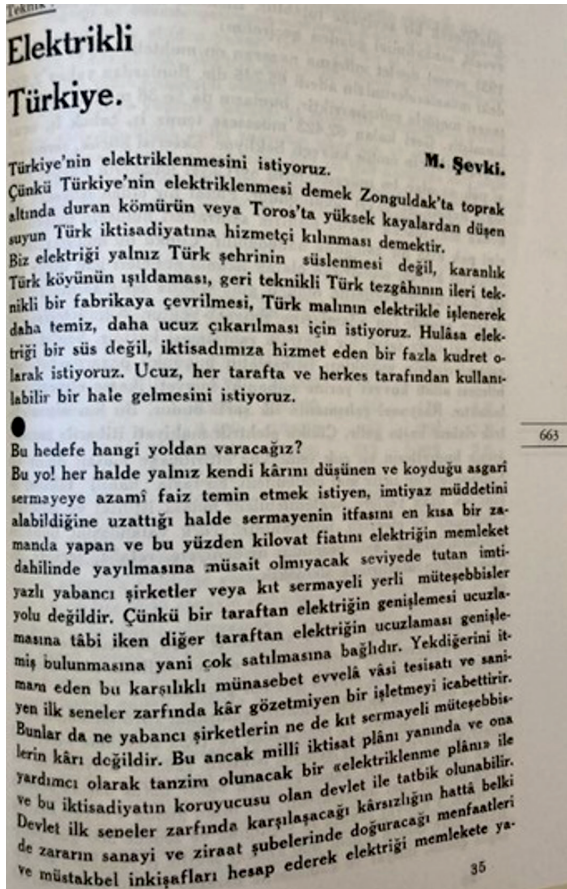
1950 ile 1970 yılları arasında Türkiye’de elektrik hizmetinin kurumsal yapısının nasıl olması gerektiğine dair önemli tartışmalar süregelmiştir.

1960 Anayasasının ülkeye getirdiği önemli demokratik değişiklikler ve Devlet Planlama Teşkilatı’nın (DPT) faaliyete geçmesi ile elektrik enerjisi alanında örgütlenme sorunu daha ciddi bir şekilde ele alınmaya başlamıştır.

Türkiye’de Cumhuriyetten Sonra Elektrik Enerjisi Politikası Gelişimi

Cumhuriyetin kuruluşunda çok az olan elektrik üretimi birkaç yabancı şirketin elinde idi. Bu durum Devletin küçük müdahaleleri olmakla birlikte başkaca bir yol geliştirilemediği için ilk yıllarda bu şekilde devam etti. Daha sonra yabancı şirketlerin imtiyazları 1935 ile 1943 yılları arasında çeşitli yasa ve anlaşmalar ile ellerinden alınarak şirketler millileştirildi.

1931 yılında Türkiye’de kişi başına düşen elektrik 6 kWh ile Avrupa’nın sonuncusu idi ve hatta kişi başı tüketimi 7 kWh olan Fas’tan bile daha az elektrik tüketiliyordu. Toplam yıllık üretimi 82 milyon kWh civarında olup bu üretimin yüzde 94’ü yabancı şirketler, yüzde 4’ü

Şekil 2: Kadro Dergisi Sayı 13, Sayfa 35, Yazar: Mehmet Şevki Yazman Elk. ve Mak. Müh. (1896-1974)

belediyeler, yüzde 2’si ise özel kuruluşlar tarafından yapılmakta idi. Üretilen enerjinin yüzde 40’ı sanayide, yüzde 32’si konut ve aydınlatmada, yüzde 28’i ise diğer sektörlerde tüketiliyordu. Nüfusun yüzde 3’ünün konutunda elektrik vardı.

Türkiye’de elektrik enerjisi durumu böyle iken elektrik enerjisi politikasının ne şekilde olması gerektiği sürekli tartışılıyordu. Bir tarafta Devletin imkânı olmadığı için elektrik enerjisinin temin ve dağıtımının özel sektör ve yabancı imtiyazlı şirketler tarafından üretilmesini savunanlar, öteki tarafta elektriğin ülke için çok gerekli olduğu ve bu nedenle planlı bir şekilde Devlet tarafından yapılmasını savunanlar vardı. Şekil 2’de bu hususta 1933 yılı başında Kadro dergisinde çıkan bir makalenin ilk sayfası verilmektedir.

Burada çarpıcı bir şekilde “elektriklendirme hedefine, yalnız kendi karını düşünen imtiyazlı yabancı şirketler ve yerli müteşebbisler tarafından yapılacak tesisler ile varılamayacağı” ifade edilmektedir. Elektrik hizmetinin o zamanlar “millici” görüş olarak anılan, devlet eliyle elektrik hizmetinin verilmesini savunanların görüşleri özetle bu şekilde ifade edilmekte idi.

Elektrik enerjisi politikası ile ilgili tartışma uzun süre devam etmiş ve Devlet hızla artan elektrik talebine kurumsal bir çözüm getirme yönünde kesin bir tavır almamış, kurumsallaşmaya gitmemiştir.

EMO’nun kurulduğu yıllarda elektrikte kurumsallaşma ve artan elektrik talebi tartışmaları elektrik alanındaki en önde gelen iki konu olmaya devam etmiştir.

1960 Anayasası ile gelişen planlı dönemde elektrik üretim, iletim ve dağıtımının tek bir kuruluş vasıtası ile ve devlet tarafından yapılması hususu planlama kuruluşu DPT tarafından öne çıkarılmaya başlanmıştır. Uzun süren hazırlıklar sonrasında birkaç imtiyazlı şirketin imtiyazlarının devam etmesine izin verilerek elektrik hizmetinin tek elden Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) tarafından yürütülmesine yönelik yasa yürürlüğe sokulmuş ve TEK fiilen kurulmuştur. Kuruluş çalışmaları sonrası çeşitli kuruluşlara dağıtılmış olan elektrik üretim, iletim ve dağıtım hizmetleri TEK bünyesine devredilmiştir. Ancak Çukurova ve Kayseri elektrik şirketlerinin imtiyazları devam ettirilmiştir.

TEK kuruluşundan sonra elektrik üretim, iletim ve dağıtım tesisleri yapımı hızlı bir şekilde artmış ve özellikle köylerin elektrikleşmesinde büyük gelişmeler olmuştur. Elektrikleşmede bu hızlı gelişme elektrik talebinde de önemli artışlara neden olmuştur. Bununla birlikte gerekli üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin talep artışına paralel olarak inşa edilememiş olması sonucunda elektrik temininde uzun ve sık elektrik kesintileri meydana gelmiş ve elektrik sistemi sürekli olarak ülke gündemini meşgul etmeye devam etmiştir.

TEK’in kurulması sonrasında da elektrik hizmetinin özel sektör tarafından verilmesini savunanların iddiaları devam etmiştir. 1970’li yıllarda alçak sesle devam eden bu iddialar 1980 darbesi sonrasında yükselmiş ve 1985 yılında çıkarılan 3096 sayılı yasa ile Yap-İşlet-Devret yöntemi ile elektrikte özelleştirmenin yolu açılmıştır. Daha sonra çıkarılan yasalar ve TEK’in önce 3, daha sonra 4 ve sonradan pek çok parçaya ayrılması ile özelleştirme

çalışmaları devam etmiş, en nihayet 2001 yılında çıkarılan Enerji Piyasası Yasası ile elektrik hizmetinin kamu hizmeti olma niteliğine son verilmiş ve elektrik üretim ve dağıtım hizmetleri tamamen özel sektör tarafından verilen bir hizmet durumuna getirilmiştir.

Bugün Türkiye’de elektrik üretim ve dağıtımını piyasa uygulamaları ilkelerine göre özel sektör tarafından yapılmaktadır. Devlet iletim tesislerini işletme yanında üretim tesislerinin yaklaşık yüzde 19’unu işletmektedir, 2023 yılında kamu kuruluşlarının elektrik üretimi içerisindeki payı yüzde 13.4 seviyesinde olmuştur.

Görüldüğü üzere 1930’lu yıllardaki elektrik hizmetinin kamu veya özel sektör eli ile yapılması tartışması önce kamu eli ile yapılması ve günümüzde de özel sektör eli ile yapılması şeklinde devam etmektedir.

Türkiye Elektrik Enerjisi Politikası Uygulamalarına TMMOB Elektrik Mühendisleri Odasının Bakışı

Kuruluş yıllarında teknik ve mesleki konulara yoğunlaşmış olan EMO, 1970’li yılların başından itibaren yönetiminde demokrat elektrik mühendislerinin yer alması ile ülke sorunlarına daha yakından bakmaya başlamıştır. Ülkede uygulanan tüm politikaların son tahlilde siyasi otorite tarafından belirlendiği gerçeği ile hareket eden EMO yöneticileri ülke gerçeklerini ön plana alarak geniş yurttaş kitlelerinin elektrik enerjisinden en uygun şekilde yararlanabilmesi için öneriler geliştirmeye başlamışlardır. Bir taraftan meslek sorunları ile ilgilenirken, öteki yandan ülke elektrik enerjisi politikasının nasıl olması gerektiği konularını sürekli yayınları olan EMO dergisinde dile getirmişler ve ayrıca 1970’li yılların başında başlayarak periyodik kongre ve konferanslar ile görüşlerini kamuoyu ile paylaşmışlardır.

1964 yılında yapılan II. Teknik Kongre’nin konuları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

II. TEBLİĞLERİN KONULARI

a — Özel Konular:

- 1 — Elektrik alanında Türkiye’nin teknik eleman ihtiyacı ve eğitim sisteminin geliştirilmesi.
- 2 — Türkiye’nin artan enerji ihtiyacının karşılanması hususunda bugün için termik imkânların mı yoksa hidrolik imkânların mı kullanılması daha ekonomik olacaktır.
- 3 — Köy elektrikleştirilmesinde ele alınacak köylerin öncelik sırasının tespitinde göz önüne alınması gereken faktörler ve bugünkü tatbikatın münakaşası.
- 4 — Türkiye’de televizyon kurulmasında karşılaşılabilecek güçlükler, alınması gereken tedbirler, program temini ve mübadelesi.
- 6 — Türkiye’de elektrik endüstrisinin bugünkü durumu ve geliştirilmesi için alınması gereken tedbirler

b — Serbest Konular:

Yukarıdaki konular dışında ve Elektrik Mühendisliği ile ilgili her türlü konularda yazılan tebliğler «Serbest Konular» içinde değerlendirilir. Bu konular Kongreden önce hiçbir tahlile tabi tutulmaksızın kongrede yazarları (kongrede yazarları bulunmadığı takdirde komite üyelerinden birisi) tarafından okunur

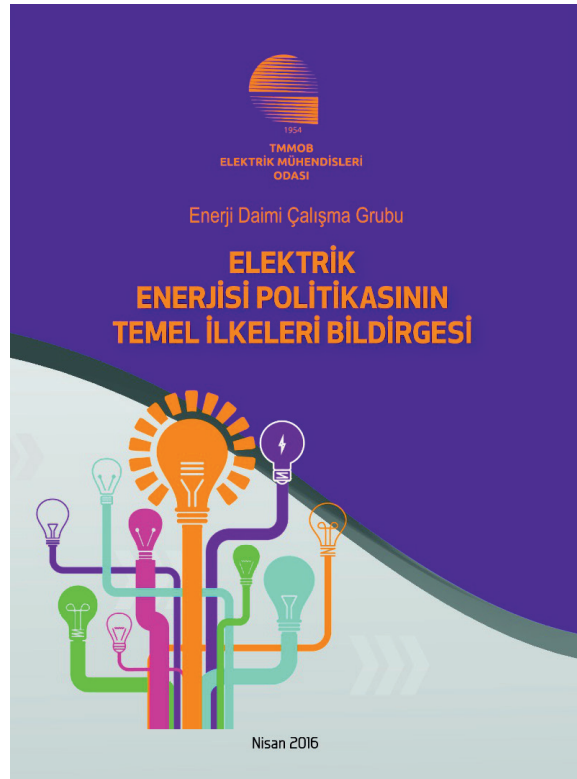
1979 yılında yapılan 9. Teknik Kongre konularına bakıldığında ise adı teknik kongre olmasına karşın kongrede ülke elektrik hizmetinin ne şekilde verilmesi gerektiği, eksiklikler, siyaseten yapılan tercihlerin yanlışlığı ve benzeri ülke elektrik enerjisi politikasına ilişkin görüş ve önerilerin öne çıktığı görülmektedir.

Giderek ülke sorunlarına daha fazla ilgi gösterilerek yurttaş açısından en yararlı politikaların üretilmesi yolunda sürekli uyarılar ve farkındalık yaratacak görüşler kamuoyuna ve ülke yöneticilerine yansıtılmıştır.

1985 yılından sonra başlayan enerji politikası değişikliği ile bir kamu hizmeti olarak kabul edilmiş olan elektrik temini, özel girişimcilere de açılarak piyasa metası olarak tarif edilmeye başlanmış ve öncelikle elektrik üretiminin özel sektör eli ile yerli ve yabancı şirketler tarafından yapılmasına imkân tanınmıştır.

EMO elektrik temininin bir kamu hizmeti olması gerektiği görüşü ile bu politikaya çok sert şekilde karşı çıkmıştır. Bu çerçevede yapılan yasa ve yönetmeliklere karşı yasal yollara başvurmuş, davalar açmış, kongre ve konferans şeklinde yapmış olduğu etkinliklerde elektrik hizmetinin bir kamu hizmeti olarak kamu eliyle verilmesini savunmuştur.

2001 yılında yapılan yasa değişikliği ile elektrik temin hizmeti bir piyasa metası olarak kabul edilerek, elektrik enerjisi üretim ve dağıtım hizmetlerinin özel sektör eli ile yapılması devletin ana amacı olarak belirlenmiştir. Elektrik hizmetinin kamu kuruluşu vasıtası ile verilmesi ilkesinden vazgeçilmesi sonrası elektrik hizmetinin ana kuruluşu TEK bölünerek küçültülmüş ve kısa süre içerisinde yok edilmiştir.

EMO bu süreç içerisinde de elektrik hizmetinin özelleştirilmesine karşıtlığını sürekli olarak kamuoyu ile paylaşmış ve uygulamalar karşısında davalar açarak mücadelesine devam etmiştir.

Elektrik enerjisi konusunda bugün de yurttaş yararına olmayan, çevreye verdiği zararlarla büyük yıkımlara yol açan, ülkeyi büyük oranda dış ülkelere bağlayan, üretim ve dağıtım pahalı olan uygulamalar devam etmektedir. Doğalgaz ve ithal kömür ile ülke elektrik üretiminin yaklaşık yüzde 43'ü dışa bağımlıdır. Elektrik fiyatları yurttaşın omuzunda büyük yükü. Pahalı elektriğe rağmen kesinti ve arızaların önü alınamamakta, elektrikten kaynaklanan kazalar nedeni ile insanlar caddelerde, tarlalarda ölmektedir.

Bu durumu çok önceden görmüş olan EMO elektrik enerjisi politikasının temel ilkelerini bir bildirge şeklinde kamuoyuna ve yönetim kademelerine sunmuş olup bu ilkeleri her daim korumakta ve ülke elektrik enerjisi politikasının bu ilkeler çerçevesinde kurulmasını anlatmaktadır.

https://www.emo.org.tr/ekler/f203365aaf97f9b_ek.pdf adresinde yer alan bu ilkeler çerçevesinde EMO ülkemizde elektrik enerjisi politikasının toplum yararı gözetilerek uygulanmasını savunmuş ve savunmaya devam etmektedir.

70 yıldır süren bu mücadelenin, elektrik enerjisi politikası, elektrik temininin kamu hizmeti niteliğine dönüşünceye kadar süreceğine inanıyoruz.

Aşağıda belirtilen temel ilkeler EMO ENERJİ DAİMİ ÇALIŞMA GRUBU YÜRÜTME KURULU'nun 20.12.2014 Tarih ve 2014/6 sayılı toplantısında kabul edilerek EMO ENERJİ DAİMİ ÇALIŞMA GRUBU nun 20.12.2014 Tarih ve 44/02 sayılı toplantısında onaylanmıştır.

Aynı toplantılarda ana ilkelerde değişiklik yapılmadan bu temel ilkelerin açıklamalarının yapılarak bir bildirge haline getirilmesi, önce EDÇG Yürütme Kurulunda görüşülerek karara bağlanması, bilahare elektronik ortamda EDÇG üyelerinin görüşüne sunulması ve üyelerden gelecek görüş ve öneriler değerlendirilerek EDÇG Yürütme Kurulu tarafından son haline getirilip EMO ELEKTRİK ENERJİSİ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ BİLDİRGESİ adı altında EMO Yönetim Kurulu onayına sunulması kararlaştırılmıştır.

Konu son şekli ile 07.02.2015 tarih ve 44/7 sayılı Enerji Daimi Çalışma Grubunda görüşülerek aşağıdaki şekilde EMO Yönetim Kurulunun onayına sunulmasına karar verilmiştir.

Bildirge bu şekli ile EMO Yönetim Kurulunun 20.05.2015 tarih ve 44/36 sayılı kararı ile kabul edilerek yayınlanmasına karar verilmiştir.

Bu dokümanda TMMOB Elektrik Mühendisleri Odasının esas aldığı elektrik enerjisi politikasının temel ilkeleri kısa açıklamaları ile bir bildirge olarak yer almaktadır.

ELEKTRİK ENERJİSİ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ

“EMO, elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtım arasındaki organik bağı ve doğal tekel konumunu göz önüne alarak, bu faaliyetlerin; bünyesinde ilgili meslek odaları, sendikalar ve tüketici örgütlerinin de temsil edildiği özerk bir kamu kurumu tarafından, merkezi bir planlama anlayışı ve kamu hizmeti gereklerine uygun bir şekilde tek elden yönetilmesini savunur. Bu anlayış ışığında bu ilkeleri benimser.”

EMO ELEKTRİK ENERJİSİ İLE İLGİLİ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİNİ KISACA AŞAĞIDA BELİRTİLDİĞİ GİBİ BELİRLEYEREK KABUL ETMİŞTİR: ELEKTRİK ENERJİSİ;

1. Kullanımı bir insan hakkıdır. Kimse bu haktan mahrum bırakılamaz.
2. Kolay ulaşılabilir ve erişiminde herkes eşit olmalıdır.
3. Kullanımı yoksul kesimlere ekonomik yük oluşturmamalıdır.
4. Güvenilir, kaliteli, sürekli ve yeterli olmalıdır.
5. Serbest piyasa koşullarına terk edilmemelidir.
6. Kaynaktan kullanımına kadar çevreyle uyumlu, toplumsal denetime açık ve planlı olmalıdır.
7. Üretimi, kaynak çeşitliliği içerisinde önceliği yerli, yenilenebilir kaynaklara vererek, sosyal yapı ve çevresel etkenler göz önüne alınarak yapılmalıdır.
8. Üretimde dışa bağımlılığı en az seviyeye düşürecek önlemler alınmalıdır.
9. Kaynaktan tüketimine kadar tüm aşamalarında etkin ve verimli kullanılmalı, bu konuda toplumsal bilinç oluşturulmalıdır.
10. Üretim, iletim, dağıtım ve tüketiminde yerli elektromekanik sanayi ve AR-GE çalışmaları özendirilerek geliştirilmelidir.

-4-

Elektrik Enerjisi Politikasının Temel İlkeleri Bildirgesi

Enerji Daimi Çalışma Grubu

**ELEKTRİK
ENERJİSİ POLİTİKASININ
TEMEL İLKELERİ BİLDİRGESİ**

Elektrik enerjisi kullanımı bir insan hakkıdır. kimse bu haktan mahrum bırakılamaz.
Elektrik enerjisi kolay ulaşılabilir ve erişiminde herkes eşit olmalıdır.
Elektrik enerjisi kullanımı yoksul kesimlere ekonomik yük oluşturmamalıdır.
Elektrik enerjisi güvenilir, kaliteli, sürekli ve yeterli olmalıdır.
Elektrik enerjisi serbest piyasa koşullarına terk edilmemelidir.
Elektrik enerjisi kaynaktan kullanımına kadar çevreyle uyumlu, toplumsal denetime açık ve planlı olmalıdır.
Elektrik enerjisi üretimi kaynak çeşitliliği içerisinde, önceliği yerli, yenilenebilir Kaynaklara vererek, sosyal yapı ve çevresel etkenler göz önüne alınarak yapılmalıdır
Elektrik enerjisinin üretiminde dışa bağımlılığı en az seviyeye düşürecek önlemler alınmalıdır.
Elektrik enerjisinin kaynaktan tüketimine kadar tüm aşamalarında etkin ve verimli kullanılmalı, bu konuda toplumsal bilinç oluşturulmalıdır.
Üretim, iletim, dağıtım ve tüketiminde yerli elektromekanik sanayi ve ar-ge çalışmalarını özendirerek geliştirilmelidir.

İhtisar Sokak No: 10 Kat: 3 Karşıyaka / Ankara
Tel : +90 (312) 425 32 72 Faks : +90 (312) 417 38 18
E-Posta: emo@emo.org.tr www.emo.org.tr

EMO Yayıncılık No: C/2016/641
ISBN: 978-605-01-0851-4

emoportal.org [/emoorgtr](https://www.facebook.com/emoorgtr) [/emoorgtr](https://www.instagram.com/emoorgtr) [/EMOORGTR](https://www.youtube.com/emoorgtr)

EMO 16. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Özdoğan Gündüz yaptığımız röportajda mücadeleyle geçen yaşamını anlattı:

“SAKINCALI İNSAN OLARAK YAŞAMAK VAR YA...”

EMO Basın- Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 16. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Özdoğan Gündüz, 1970’li yıllarda kendileriyle birlikte Oda’nın yönetiminde yaşanan değişim, mesleki haklar ve ülke için yürütülen mücadele ile ödenen bedelleri anlatırken, bugün yaşanan pek çok sorunun temelinin nasıl da yıllar öncesine dayandığını canlı tanıklığını yapıyor.

Gündüz, EMO’nun 70. yılı nedeniyle hazırlanan Elektrik Mühendisliği Dergisi özel sayısı için sorularımızı yanıtladı:

EMO’da aldığınız görevlerle ilgili bilgi verebilir misiniz?

Gündüz: 15. Dönem’de Yönetim Kurulu Üyesi idim. 16. Dönem’de de Başkan oldum. Bugünden farklı dönemlerdi... “Abilerimiz” yönetimdeydi sürekli. O zaman 30’lu yaşlardaydım, 1970’li yıllarda. Bizden önceki nesil odayı kurmuşlar, belli bir seviyeye getirmişler ama çok fazla eksikleri vardı. Bu eksik de şuradan kaynaklanıyor; 61 anayasası ile Türkiye geniş, güzel ve ileri bir hukuk sistemine kavuştu. Ancak getirilen özgürlükler topluma az yayıldı, hızı yavaştı. Bizden önceki abilerimiz Odayı, bağımsız bir sosyal sivil toplum kuruluşu (STK) olmaktan çok hükümetin üst kademelerine bağımlı bir şube gibi çalıştırıyorlardı. Zaten yönetim kurulu üyeleri de o dönemde iktidarın genel müdürleri, mesela -o zaman TEK falan yoktu, enerji ile uğraşan Etibank’tı- Etibank’ın Genel Müdürü burada genel başkan olurdu. PTT’nin daire başkanı Yönetim Kurulu Üyesi olurdu, Ereğli Demir Çelik’ten olurdu. Bunlar zaten hükümetle birlikte çalışan insanlar, yaptıkları zaten hükümet icraatı. Kendi icraatı bozursa, kim söyleyecek bunu? Öyle yapılmaz, böyle yapılmalı diyebilir mi, mümkün değil. EMO’da genç neslin yönetimde olmadığı bir dönem devam ediyordu.

İlk defa ben bu durumu değiştirmek istedim ve tabi ki kolay olmadı. 15. Dönem Genel Kurulu İstanbul’da yapıldı. O zaman genel kurullar elektrik mühendislerinin sayısı az olduğu için bütün üyelerin iştiraki ile yapılıyordu, delege sistemi yoktu. Genel kurulda ben tek başıma, hiçbir ekibim, arkadaşım olmadan bu size söylediklerimi daha geniş anlamda ifade ettim. Ve o günkü genç nesle hitap ettim. Konuşmamdan sonra dediler ki, seni yönetime seçeceğiz, gençlerden mesaj geldi, işte Yıldız Üniversitesi’nden, teknikten başvurular oldu. Aday oldum ben, onların listesi delindi ve Yönetim Kurulu’na da girdim. O 1 sene abilerimizle birlikte Yönetim Kurulu Üyeliği yaptım. Ancak kafalarımız pek uyuşmadı. Onlar gene klasik sistem, bakanlık icraat yapıyor, Elektrik Mühendisleri Odası onu övüyor, methediyor bakanlığı. Bakanlığın şubesi gibi çalışıyor. Halbuki EMO’nun kişiliğinin, bir düşünce sisteminin

olması gerekir. İşte ikinci dönem 16. Dönem Genel Kurulu’ndan önce bu durumumu öğrenen arkadaşlarımız sürekli benimle temasa başladılar. Bilhassa ODTÜ grubu benimle temas eden grup oldu. Genel Kurul’a 25-35 yaş arasındaki insanlardan kurulu genç liste ile girdik. Bu genel kurul, ticaret odaları, borsaları birliğinin binasında yapıldı, bulvarda o zaman buradaydılar. O nesli destekleyenler salonu terk ettiler, bizim nesil yönetime geldi.

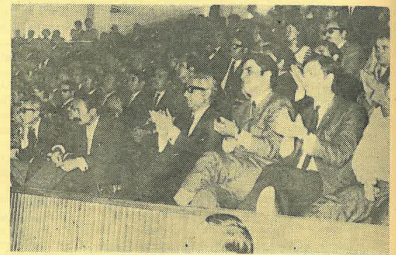
16. Dönem Yönetim Kurulu olarak ne gibi faaliyetler yaptınız?

Gündüz: Yönetim Kurulumuzun icraatı 3 ana konuda yoğunlaştı. Bunlardan biri o zaman teknik elemanlar, mühendisler personel kanunu dışındaydı. Devlet memuru statüsünde değillerdi. Ücret sistemi, özlük hakları özel kararname ile düzenlenmişti. Bu da diğer devlet memurları kesimine göre mühendisler için bir teşviktir. Çünkü o dönemde Türkiye hızla kalkınma yolunda olan ve buna ihtiyacı olan bir ülke olduğu için mühendisler

Teknik Elemanların Büyük Forumu ve Boykotun Sonuçları

Kamu kuruluşlarında 4/10195

sayılı kararnameye bağlı olarak çalışan teknik elemanların durumlarını reform iddiası taşıyan personel kanunu açısından saptamak amacı ile Ankara’da 29 Mayıs günü, Elektrik, Gemi, İnşaat, Harita, Kimya, Maden Makina, Orman, Mimarlar Odaları, Türkiye Jeofizikçiler Birliği, Teksen, Teknikerler Sendikası, Teknik Öğretmenler Sendikası ve Türkiye Kamu Jeologları Sendikası istemi ile ortak bir forum düzenlendi. Dört bini aşkın teknik elemanın katıldığı bu büyük forumda üyeler biçimsel yönleri ile personel kanunu tasarımsı ve bunun yanı sıra siyasal iktidarın bu kanun tasarsına temel teşkil eden, varlığını her ne pahasına olursa olsun sürdürmek amacıyla güden oligarşik felsefesini giddetle eleştirdiler. Forumun amacı ile teknik persone-

lin bundan böyle izleyecekleri tutum basına da verilen bildiriyile açık seçik belirtildi. Özetle bildirinin önerisi şu şekildedir:

«Üretime katkı ölçüsünde ve tabanı insan gibi yaşamayı sağla-

yan adaletili bir ücret tablosuna ve terfi sistemine dayanan ayrı bir statüye alınmaları, işçi sayımları, grev, toplu sözleşme ve diğer hakların tanınması isteninde ve bunları kesinlikle almayla, Anayasanın öngördüğü reformlar gerçekleştirilerek ülkemiz halk yararına büyük üretim hamlelerine erişinceye, çalışan ve tüm değerleri yaratan kol ve kafa emekçileri kurtuluncaya kadar mücadeleye kararlıyız.»

Forum sonunda siyasal iktidara karşı direnişe geçmek üzere yurt çapında 2 günlük bir boykot uygulamasına gidilmesi kabul edildi. Odalar arası boykot yürütme kurulunun yönettiği 1-2 haziran tarihli boykot nedeniyle, muhtemel politik baskı ve kovuşturmalara karşı, merkezde bir de hukuk komitesi kurulmuş bulunmaktadı.

söyleşiler dizisi

devlet memurlarına göre daha iyi bir ücret sistemine tabi oldular. Daha sonra bizim dönemimizin bulunduğu dönemde bunu kaldırmak istediler ve teknik elemanları devlet personel rejimine sokacağız diye tasarı hazırladılar. İşte bizim yönetim kurulumuzun önemli bir icraatı bu devletin teknik elemanları, devlet memurları statüsü içinde eritme projesine karşı çıkmak oldu.

Peki ne yaptık? İki laf söylemekle karşı çıkmış olmaz bir kuruluş. Önce deklarasyonlarla bu niyetimizi belirttik. Arkasından baktık ki iktidarın bizim söylediklerimize aldırış ettiği yok o zaman EMO ve İnşaat Mühendisleri Odası dışındaki diğer tüm odalar iktidar yandaşlığıydı.-TMMOB da faal değildi, İMO bizden sonra kongre yapıp, genç neslin eline geçen tek oda, bir de biz vardık. İki oda birleştik, bu personel rejimine karşı eylem planı ortaya koyduk. Ne yaptık? Bütün mühendisleri toplandıya çağırdık, forum yaptık spor salonunda. O salonda gelen bütün mühendisler durum anlatıldı ve forum şu kararı aldı: "Biz teknik elemanlar olarak 3 gün iş bırakma eylemi yapıyoruz."

Mühendislik tarihinde ilk defa bir mühendis grubunun isyanıdır bu iş bırakma. Bunun etkisiyle tabi daha geniş kitleler desteklemeye başladı bu tavrı. İkinci bir forum ile tekrar 3 günlük iş bırakma eylemi yapıldı. Ayrıca gene teknik elemanlar veya mühendisler kütlesi içinde bir yürüyüş yapıldı o tarihte. Teknik elemanların yüzde 80'inin karşı çıkmasına rağmen, "biz işçi miyiz, işçi gibi yürür müyüz" denilmesine rağmen, biz bu yürüyüşü gene organize edip yürüttük. Türk mühendislik tarihinin ilk protesto yürüyüşüdür.

Toplu istifa girişiminiz de oldu değil mi?

Gündüz: Baktık hükümet gene tavrını değiştirmiyor, ısrar ediyor, tekrar hamle yapmaya karar verdik. EMO olarak üyelerimize yönelik bir deklarasyon yayınladık ve dedik ki: "Hükümetin tavrı karşısında artık devlet hizmetinde bulunmak istemiyoruz. Bütün üyelerimiz ekteki istifa dilekçesini imzalayıp Odamıza göndersinler. Biz bu dilekçeleri toplayacağız, yeterli sayıya ulaştığımız takdirde işleme koyacağız. Ancak şartlarımız da şudur; istifa dilekçelerinden sonra tekrar devlete dönüş olursa, herkes kalktığı koltuğa oturacak. Bu şart gerçekleşmezse, 1 kişi dahi olsa, hiçbirimiz işyerine dönmeyeceğiz. İkinci şartımız da bu eylemden dolayı kişisel zarar gören olursa onu biz oda olarak tazmin edeceğiz."

Bu şekilde bir istifa dilekçesi ortamı yarattık. Tabi bunların hükümet nezdinde etkisi az olsa da kamuoyunda çok etkili oluyor. Eylemin amacı da o zaten kamuoyunu kendi tarafına çekmek. Biz bunları başardık ama personel kanuna girmeyi önleyemedik. O zamanki bakanlık haklarımızın geçici olarak muhafazasını sağladı tabi ileride ne olacağını açıkça biliyoruz, "şimdilik siz ses çıkarmayın, eski halinizle ücretlerinizi ödeyelim, sonra biz gereğini yaparız" şeklinde yatıştırdılar. Bizim istediğimiz istifa dilekçeleri de ne yazık ki istenilen rakama ulaşmadı. Üyelerimizin kibirleri vardı. O dönemin mühendisliği kendisini ayrı üstün bir sınıf farz ediyordu. Biz başkanız, müdürüz, genel müdürüz, niye istifa edelim zaten istediğimiz her şeyi elde etmişiz havasında. Bizim bu isteklerimiz maalesef ki kabul edilmedi. Personel kanununa tabi olduk.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

İHLAMUR SOKAK NO. 10/1 YENİŞEHİR - ANKARA

Sayın Üyemiz,

Devlet Personel Kanunu, senin üretim değerini inkâr edilerek; ülke çıkarlarına ve gerçeklerine aykırı olarak ortaya sürülmektedir.

İktidar partisi, çağdığı koalisyon ortaklarına geniş primler vererek siyaset sahnesindeki baş aktörlük görevini devam ettirmek istemektedir.

Senin memleket kalkınmasına yaptığın katkırı imaminkiyle aynı gören hattâ imâmı sana tercih eden samimiyetsiz politikacıların hazırlattığı Devlet Personel Kanununa karşı en güçlü ve en tesirli şekilde birleşmeye mecbursun. Bu birleşmeyle politikacılara vereceğin acı ders yurdunun gerçekten kalkınmaya yönelmesini ve kurtuluşunu sağlayacaktır.

Ya gerçekten iş huzurunun sağlandığı ortamda gönül rahatlığıyla, haysiyetle görevine devam edecek ya da bütün değerlerini zedeleyen Devlet Personel rejimini içinde çalışmamak için işini terkedeceksin. Milyarlık tesisler senin kaleminin ucundan yükselmekte devletin yatırımları senin dudaklarının ucuna ve gözlerinin dikkatine terk edilmektedir. Kalkınan Türkiye ne kadar senin eserine kalkınacak ileri Türkiye de senin gunurun olacaktır. Üretim değerini politikacıların saltanat çıkarlarına feda etmeyecek olan da yine sensin.

Dölyse başarıyı sağlamak ve tamamlamak için Yönetim Kurulumuzun programladığı 'yolda hiç bir yan tesire kapılmadan cesaretle yürümelisin.

1 - Ekte sunduğumuz istifa dilekçesini çalıştığın müessesenin en büyük makamına hitaben doldur, imzala ve odamıza postala.

2 - Tüm üyelerimizden gelen dilekçeler toplandıktan sonra odamıza, uygun bir tarihte müesseselere toptan gönderilecek ve ayrıca size işi bırakmanızı bildirilecektir.

3 - Meselelerimiz halledildikten sonra işe başlamanın herkesin bıraktığı sandalyeye dönmeyle mümkün olacak, içimizden herhangi bir kişinin kıyma uğramasına asla müsaade etmeyeceğiz.

4 - Odamız istifa dilekçelerini tam bir emniyet içinde tutacak, kullanılmasına ihtiyaç olmadığı taktirde Mürkasin adresine postalayacaktır.

5 - İstifa dilekçeleri en geç 31 Mayıs 1970 de Odamız adresine postalanmalıdır.

AK GÜNLER, KARA GÜNLERDE CESARETLE BİRLEŞENLERİNDİR.

Saygılarımızla,

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
Yönetim Kurulu

Ama ben kişisel olarak personel kanununun yürürlüğe girdiği Aralık 1970'de İller Bankası'nın Simel Şirketi'ne istifa dilekçemi verdim, memuriyetten ayrıldım. Tek başıma, kimse yapmasa bile mademki ben bu işin önderliğini yapıyorum, bunu benim öncelikle yapmam gerekir deyip devlet hizmetinden ayrıldım.

Bahsettiğiniz 3 önemli icraattan ikincisi neydi?

Gündüz: O dönemde özel okullar vardı, devlet okullarının yanında. Hemen hemen tamamı özel mühendislik okullarıydı. Kalkınan Türkiye'nin ihtiyacı olan teknik elemanları devletin kendisi yetiştirmesi gerekirken devlet bu görevi özel sektörün kâr öncelikli amacına teslim etti. Mühendis okulları birden çoğaldı. Ne teknik eğitimin istediği öğrenci seçimi yapıldı ne de nitelikli öğretici arandı. Pedagojik formasyondan yoksun meslektaşlarımız uğraş konuları dışında da olsa ders vermeye başladılar.

Bu özel okullar sadece bizim camiamız için değil Türkiye çapında bir sorun haline geldi. Nasıl mı? Bir tarafta devlet okullarında okumak için seçme sınavlarına hazırlanan, girdikten sonra da yeterli mali imkanı bulamayıp barınma ve yeme içme sıkıntıları içinde bütün gün derslere devam etmek, geceleri ders çalışmak zorunda olan ve buna rağmen sene kaybeden insanlar, diğer tarafta çoğu devlet kadrosunda olan geceleri özel okullara giden hiçbir maddi sıkıntı çekmeyen ve geceleri okuyarak, hattâ doğru dürüst devam etmeden ve hiç sene kaybetmeden diploma alanlar.

Böylece meslek hayatında da politik destek bulanların ön saflara geçtiği, eşit fırsatların olmadığı, kolay diplomanın zor diplomayı alt ettiği bir Türkiye'nin kapıları ardına kadar açılıyordu.

Mühendislik eğitimi ticari meta haline getirilince öncelikle memleketin kıt kaynakları en verimli şekilde kullanılabilir miydi? Deprem ülkesi olan Türkiye'de can güvenliği tehlikeye girmez miydi? Dünyada hızla ilerleyen bilim ve teknolojiye ayak uydurabilir miydik? Dışarıya muhtaç olmadan ve onlara para ödemedi ileri teknolojiyi yurdumuzda üretebilir miydik? Bu ve benzeri birçok soru o zaman gündeme gelmişti.

Ayrıca bu okullarda okuyan arkadaşlarımız bir eziklik ve güvensizlik duygusu içindeydi. Onlarla temas kurduk. Biz sizleri mesleğimizin itibarlı ve kendine güveni olan bireyleri olarak görmek istiyoruz. Kamuoyundaki kanaatleri değiştirmek ve bazılarının ticaret metası olmaktan kurtulmanızı, parasız eğitim hakkından yararlanmanızı istiyoruz, dedik. Bunu sağlamanın tek yolunun da bizimle birlikte bu okulların devletleştirilmesi kampanyasına katılmaları olduğunu ifade ettik. Bir kısmı bu kampanyaya destek verdi.

Arkasından, öğretim üyesi olmadığı için o dönemlerde, gene şimdi de belki öyledir, mühendis arkadaşlar veya mühendis mektebindeki bazı hocalar bu özel okullarda ders vermeye gidiyorlardı. Elektrik fakültelerinin hocalarının gittikleri özel okulları tespit ettik. Hepsini disiplin kuruluna sevk ettik. Bu tip okullarda ders verdikleri, mühendislik hizmetinin değerini düşürdükleri memleket aleyhine faaliyette bulundukları gerekçesiyle Oda üyeliğinden çıkarmaya çalıştık. Bu başarılı oldu mu? Bir kısım üyeler terk ettiler, gitmediler ama bir kısmı da aldırmadı, devam etti

Bu çabalarımız hemen sonuç vermese de daha sonraki yıllarda kamuoyu baskısı daha da artınca Anayasa Mahkemesi kararıyla gerçekleşti.

Yönetiminiz dönemindeki üçüncü önemli icraatı anlatır mısınız?

Gündüz: Üçüncüsünde o zaman elektrik hizmetleri dağınık vaziyetteydi Türkiye'de. Hidrolik santralleri Devlet Su İşleri yapıyordu, termik santralleri, iletim hatlarını Etibank yapıyordu, dağıtım hizmetlerini belediyeler ve İller Bankası yapıyordu. Bir de Cumhuriyet

öncesinden gelen imtiyazlı özel şirketler vardı, Kayseri, İzmir ve civarı gibi. Yani elektrik hizmetlerinin toplu olarak bir yerden yönetildiği bir durum yoktu. Dağınıktı. Gayet tabi böyle bir ortamda koordineli bir yatırım yapılamadığı için elektrik hizmetlerinde büyük israflar oluyordu ve güvenli bir hizmet verilemiyordu. Biz, elektrik hizmetlerinin tek elde toplanmasını istiyoruz, Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) Kanunu çıkarılacak. Buna hükümet de evet diyor. Ancak bizim istediğimiz gibi bütün hizmetlerin tek yönetimde olduğu değil, gene işine geldiklerini dışarıda bırakarak bir kanun çıkartmaya çalışıyorlar. Nasıl oluyor? TEK kurulacak fakat hidroelektrik santrallerin etüt, proje ve inşaatları TEK'in kontrolünde olmayacak, Elektrik Etüt Genel Müdürlüğü TEK bünyesinde olmayacaktı.

İkincisi belediyelerin elindeki dağıtım şirketleri TEK dışında kalıyordu. Yani Ankara'da EGO işletecek, TEK karışmayacak buna. Her belediye kendi başına kendi elektrik hizmetlerini yapmaya devam edecek şekilde. Bizim tek elde toplanmasını istediğimiz elektrik hizmetleri, kanunun amacı da olmasına rağmen sağlanamıyordu. TBMM komisyonunda da bunu savunduk. Tarafımızı destekleyen milletvekilleri oldu ama azınlıkta kaldılar. Gene hükümetin dediği gibi çıktı o kanun. Beğenilmemiş olacak ki şimdi darmadağın ettiler.

Kısa hizmet süremiz içindeki 3 ana hizmet bunlardı. Diğerlerini ihmal etmiş değiliz tabi ki üyelerimizin hakları, hukukları, savunmaları, huzursuzluklarına müdahalemiz de devam etti sürekli.

Sonraki dönem aday oldunuz mu?

Gündüz: Hayır olmadım. Bıraktım. Çünkü artık bir dönemi değiştirmiştik. Ve yorulmuştum. Elektrik Mühendisleri Odası başkanlığını yaparken iki tane de işçi sendikasının genel başkanlığını yapıyordum; Teknik İş Sendikası ve Tek Bank İş Sendikası. Teknik İş Sendikası'nın üyeleri öyle 3-5 mühendis veya teknisyen değildi. İller Bankası'nın Türkiye çapındaki bütün işçileri, İmar İskân Bakanlığı'nın bütün teşkilatı, TÜBİTAK, Kızılay, Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK), Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, Spor Toto işçileri... Türkiye'nin en güçlü bağımsız işçi sendikasıydı. Biz ne DİSK'e bağlıydık, ne Türk-İş'e, müstakil bir sendikaydık.

DİSK güçlü bir sol sendikalar birliğiydi. Bir de Türk-İş vardı, hükümetin suyuna giden bir konfederasyon. Üçüncü bir konfederasyon eksikliği vardı Türkiye'de, sosyal demokrat kesimi savunacak bir işçi konfederasyonu gerekliydi. Bu konfederasyonun kurulmasına da ben ön ayak olmak istedim. Türk-İş ve DİSK'in dışında kalan sendikalardan yaklaşık 28'ini toplantılara çağırdık, yeni bir konfederasyon kuralım diye. Epeyce de çalıştık. Prensiplerini hazırladık, belli bir seviyeye getirdik ama resmîyete sokmadık. Toplantılar devam ediyor. Tabi sıkı yönetim var. Zannetmeyin ki ortalık böyleydi, askerler, askeri mahkemeler, örf idare bildirileri uçuşuyordu etrafta, öyle bir dönemde yaşıyoruz. O sırada Cumhuriyet Halk Partisi Ulus'taki matbaasını tasfiye ediyor. Matbaayı sendika olarak satın aldık, günlük gazete çıkarmak için, Sesimizi daha gür çıkartalım diye. Ve o dönemin önemli gazete yazarlarından İlhami Soysal vardı, Akşam Gazetesi'nde, mevcut yönetimlerle kavgalı bir adamdı. Aynı zamanda Türkiye'nin de cumhurbaşkanı seçememe

söyleşiler dizisi

gibi bir sorunu vardı, o sırada. Eskisinin görevi bitti, yeni cumhurbaşkanı seçilemiyordu, Genelkurmay Başkanı rap rap rap resmi yerleri geziyor, gösteri yapıyor, ben olacağım cumhurbaşkanı diye. Demirel ve Ecevit ise askeri kesimden istemiyorlar ama kendi aralarında da uzlaşmıyorlardı bir türlü. İşte o sırada biz matbaayı satın aldık. Ve İlhami Soysal'ı ben davet ettim; matbaa aldık, başına geçeceksin, günlük gazete çıkaracağız sendikada diye.

Sıkıyönetim Tutuklaması...

Gittik matbaayı satın aldık. Kızılay'da bir otel vardı, altındaki bodrum kata matbaayı kuracağız ama makineler heyula gibi ağır. Büyük zorluklarla geliyor, kızaklarla, 15-20 işçiyle, kamyonlara iteleniyor, indirmesi, vs. otelin önüne indirdiler. Ne oldu biliyor musun? O gece beni tutukladılar, askeri mahkemeden. 20-30 gün sıkıyönetim hapishanesinde yattım ben. Neymiş suçumuz? Marksist Leninist Birleşik Cephe (!) kurmak. O cephe dediği de bizim sendikalarla konfederasyon kuracağız ya, onu kastediyorlar herhalde hala bilmiyorum. Bu sırada sendika başkanıydım, EMO'da değildim. EMO'da da başka bir tutuklama kararımız var. EMO tarihinin hiç rastlanmayan olaylarıdır, onu da ayrıca anlatayım.

20 gün sonra tutukluluk hali kalktı. Mahkeme de delil yetersizliğinden beraat kararı verdi. İlhami Soysal da gelmedi, zaten adamı Genelkurmay Başkanı yolda indirtip askerlerine dövdürmüştü, o da haklı olarak korkuyordu. "Ortalık karışık, biraz yatışsın sonra yaparız" diyordu. Dolayısıyla biz matbaamızı aldık, işimizi görmeye devam ettik. Matbaayı çalıştırdık, ama ticari bir faaliyet yapamadık, yapmadık. Daha çok etraf sendikaların yahut bizi tanıyanların getirdikleri dergi tipi şeyleri bastık. Tüzükler, şunlar bunlar, bildiriler vb.

EMO görevinizle ilgili yakalama kararı nedir?

Gündüz: Biz çok maceralar yaşadık. 16'dan 17'ye geçen dönemde yine bizimle aynı eğilimde olan insanlar yönetime seçildiler. Ama 17. Dönem'e geçilecek kongre sırasında birçok olay cereyan etti. Sağ kesim bizim o bir dönemlik faaliyetimizden çok rahatsız olmuş. Bilhassa üst kesim... Bakanlık, genel müdürlük seviyesindeki insanlara emirler veriliyor, bu yönetim kurulunu bir daha seçtirmeyeceksiniz veya yenisini de bunların kafasında adam seçmeyeceğiz, bizim adamlarımız seçilecek kararıyla geliyorlar. Ne yapıyorlar? Kongre Pazar günü. Genel müdürler emirlerindeki tüm elemanları, Su İşleri, Etibank, İller Bankası, Türkiye çapındaki bizim kongreye katılacak üyeleri harcırahlı olarak Ankara'ya taşıdılar. Devlet kesesinden para verip kongrelere getirdiler adamlarını, sonradan adamları olmadığı da çıktı ya ortaya, neyse... Kongrenin açılış konuşmasını yaptım. Divan Başkanı seçilecek, bizimkiler ve karşı taraf aday gösteriyor. Oylar veriliyor, hata oldu diye itiraz ediliyor ve her itiraz sonrasında yeni bir oylama kararı alınıyor. Sabah 9'da başladık bu işe, o günün gecesi saat 21'e kadar Divan Başkanı'nı seçemedik. Karşı taraf hazırlıklı gelmiş, sabote ediyor genel kurulu.

Saat 21.00'den sonra kongre başladı. Konuşmalar yapılacak, arkasından seçimler yapılacak, bizim faaliyet raporumuz var, faaliyet raporunu da okuyoruz. Gece yarısı sabaha karşı seçimler bitiyor ve karşı grup kaybediyor, yenisi az farkla seçiliyor. Allah selamet versin, orada bırakalım onları. Sonra ne oldu biliyor musunuz? Karşı grubun elemanları veyahut liderleri bizim faaliyet raporunda "komünizm propagandası var" diye sıkıyönetime şikayet ettiler bizi. Sıkıyönetim mahkemesi bu şikayet üzerine bizim yönetim kuruluna tutuklama kararı çıkartıyor. Bu tutuklama kararı üzerine ilk önce birkaç arkadaşımızı tutukladılar. Biz haber aldık. Tutuklama devam ederken yerimizi, adresimizi değiştirdik. 4 kişiyi buldular, tutukladılar, götürdüler. O zaman tabi daha kolaydı saklanmak. Arkadaşın biri TRT'de çalışıyor, yönetim kurulu üyeliği yapmış. Polis bunu alıp götürürken yanındaki arkadaş bize haber veriyor. Biri elektrifikasyonda çalışıyor, onu alıyorlar, oradan bize haber ediliyor, sıra bize geliyor artık... O dönemin ünlü bir ceza hukukçusu vardı. Adı aklıma gelmiyor, çok meşhur. Arkadaşlardan birinin hanımı onunla temasa geçiyor, o avukat geliyor, bizim savunmamızı üzerine alıyor. Onun verdiği tahliye dilekçesi üzerine tahliye oluyor arkadaşlar. 5-10 gün kadar içeride kaldılar. Şimdi arşivlerden bulup o faaliyet raporunu okuyun bakalım neresinde neyin propagandası var. Anlattıklarım dışında rahatsız edici ne var? Bu da EMO tarihinin tutuklanan ilk yönetim kurulu vakasıdır. Yani hepimiz hapishane deneyiminden geçtik. Ben girmedim, ama başta anlatığım gibi sendikacılık faaliyetinden girdim.

Gerçekten zor günlermiş...

Gündüz: Bunun bedelini kim çekti? Daha çok ben çektim. Sakıncalı insan olarak yaşamak var ya... Aradan 5-6 sene geçtikten sonra tekrar devlet dairesine girdim. Gerçi beni almıyorlardı ama o sırada Ecevit kısa süreli iktidara geldi, ben tekrar devlet dairesine girdim. Girdim ama herkes benim yanıma oturmaya korkuyor devlet dairesinde. Ne olacak? İzole bir insan gibi yaşatmaya çalışıyorlar.

söyleşiler dizisi

Bir süre sonra Ecevit iktidardan düştü. Düşünce biz zaten listede belirliyiz. Görevlerimizi aldılar elimizden, Türkiye Elektrik Kurumu'nda. Ne oldu? "Sen bankamatik memuru olacaksın, sana masa da vermiyoruz, sandalye de vermiyoruz, maaşını bankaya yatıracağız, git oradan al, buraya da girme" dediler. Maaşımı aldım, kendim de Milli Kütüphane'de istediğim gibi çalıştım, oturdum, okudum, yazdım. Çoğu yılını böyle geçti.

Ağır bir bedel miydi?

Gündüz: Her yapılan eylemin bir de muhatabı olacaktır. Elbette onlar da ellerindeki olanakları bizi susturmak için kullanacaklardır. O devrin itibarsızlaştırma ve karalama sloganyla yani komünistlikle yaftaladılar. Komünizm de tıpkı kapitalizm, liberalizm, sosyalizm gibi sosyo-ekonomik bir rejim kuramıdır. Eğer komünist olsaydım hiç gıcınmadan bunu söylerdim. Ama değilim. 1957 yılında İstanbul Aksaray CHP Gençlik Kolu Başkan'yım. 1959 – 1960 yıllarında İstanbul CHP İl Gençlik Kolu yönetim kurulu üyesiydim. EMO'daki görevlerim sırasında da Çankaya CHP İlçe örgütü üyesiydim. Başka bir siyasal örgüt ile ilişkim olmadı. Ancak başında olduğum örgüt üyelerinin her eğilimden bireyleriyle arkadaşlığım dostluğum olmuştur.

Ben Atatürk sağken dünyaya gelmiş biriyim. Onun tertemiz yaptığı bu vatanın onunla birlikte o temiz havayı teneffüs etmenin gururunu taşıyorum. Onun kurduğu Cumhuriyet, açtığı sınavla beni Anadolu'nun kuş uçmaz kervan geçmez bir köyünde bulmuş, orta ve lise tahsilimi parasız yatılı olarak tamamlattı. Ben kendimi her zaman hem bu vatana hem de onu kurtaranlara borçlu hissediyorum.

Yüce Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'ni bana verdiği bir görev olarak kabul ettim. "Vazifeye atılmak için, içinde bulunduğum durumun imkân ve şeraitini düşünmedim."

Atatürk ile ilgili duygularımın özetini EMO'nun Cumhuriyetin 100. Yılı dolayısıyla çıkardığı dergide "Cumhuriyet değil, Atatürk Cumhuriyeti" başlığı altında anlatmışım. İsteyen İnternet üzerinden bu başlığı yazarak okuyabilir.

Onun için yaptığım sosyal çalışmalardan dolayı ödediğim bedellerin ağırlığından ne şikâyetçiyim, ne de pişmanım. Aksine vicdanen rahat ve huzur doluyum. O eylemleri yapmasaydım ömrüm boyunca pişmanlık içinde olurum.

"İyi ki yapmışız" veya "keşke..." dediğiniz şeyler var mı?

Gündüz: O gün yaptığımız her şey için iyi ki yapmışız diyorum.

Keşke yapmasaydım dediğim hiçbir şey yok. Ama keşke yapabilseydik dediğim şey var. Yukarıda da anlattığım gibi iki oda (EMO ve İMO) işbirliği yapabiliyorduk. Diğer odalar yanımızda değillerdi. Keşke mühendisleri bir araya getirebilsek, toplu eylem yapabilseydik. Biz yalnız kaldık çünkü o dönemde. Bir tek inşaat mühendisleriyle beraber yapabildik eylemlerimizi. Bütün mühendis odaları bizim gibi davranabilseydi -ki ben eylemlerimizin o günlerde ses getirici eylemler olduğunu zannediyorum ve öyle de oldu aslında-, kamuoyu daha çok bu işe girerdi. Ve bizim dediklerimizin bir kısmı yapılabilirdi. Biz başaramadık ama elimizden geleni de yaptık.

Küskünlüğünüz var mı?

Gündüz: Hiçbir yere küskünlüğüm yok. Sadece şu olabilir; bizden sonra gelen bizimle aynı eğilimdeki yönetime sitem edebilirim. Biz bize derdini intikal ettiren her üyeye elimizden gelen yardımı yapmaya çalışıyorduk. Biz Odada fiilen görevdeyken değil ayrıldıktan sonra tutuklanma olayıyla karşı karşıya kaldık. Mevcut yönetim en azından hukuki yardım teşebbüsünde bulunabilir, insani yönden tahliye sonrası hal hatır sorabilirlerdi. Neyse onların da kendilerine göre haklı gerekçeleri vardır. Ama badireli günlerde Odamızı ayakta tutabildikleri için kendilerine teşekkür ediyorum.

EMO 70. yılını doldurdu. Sizce bundan sonraki süreçte nasıl bir EMO olmalı? Neler yapılmalı?

Gündüz: Odamız mesleki konularda çalışmalarını sürdürüyor. Elbette takdirle karşılıyorum. Ben günlük aktüalitetleri takip edemediğim için söyleyeceklerim yerli yerine oturmayabilir. Odamız, tarihi sürecine bakarak kazanılan mevzileri kaybetmeden "Çağdaş Türkiye" koşusunun bayrağını sonraki nesillere aktarmalı.

Son Olarak...

Bu anlattıklarım içinde başarılı ve unutulmaz faaliyetler benden çok Yönetim Kurulu üyelerimizin önemli katkılarıyla oluşmuştur. Yanlış veya yapılmamalıydı denilenlerin sorumluluğu bana aittir. Bu duygularla;

Yönlendirici fikirleri ve özverili çalışmalarıyla Odamızın unutulmazları arasında yer alan Yönetim Kurulumuzun Sekreter Üyesi Akad Çukurova'ya sağlıklı ömürler dilerken, Nazif Tepedelenlioğlu, Lütfü Akkan, Engin Günce ve Yılmaz Dağdeviren'i saygıyla anıyorum.

söyleşiler dizisi

EMO 16. Dönem Genel Sekreteri Akad Çukurova, “sarı sayfalar” uygulaması ve Teknik Personel Kanunu’na karşı direniş de içinde olmak üzere 1970’li yıllarda yaptıkları faaliyetleri anlattı...

SIKIYÖNETİM, BOYKOTLAR VE EMO...

EMO Basın- 1950’li yılların Adana’sında, içinde bulunduğukları yokluk koşullarına rağmen gösterdiği azim ve çalışkanlığıyla mühendislik kapısını aralayan bir isim; Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 16. Dönem Sekreter Üyesi (Yazman) Akad Çukurova, dergimizin 70. Yıl Özel Sayısı için sorularımızı yanıtladı. Çukurova, EMO’nun sol görüşlü ilk yönetiminin işbaşına gelişinden NATO’ya kafa tutuşlarına, boykot ve eylemlere, sıkıyönetim dönemine ve tutuklanmalarına dek uzanan olayları samimiyetle anlatırken, “Oda alışkanlıktır, hobinin ötesinde bir şey. Ben Odacıyım derim mesela. Bu övündüğüm bir şeydir” diye konuşuyor.

Ahmet Akad Çukurova, 1943 yılında Kadirli’de öğretmen baba ve ev kadını bir annenin üç çocuğundan biri olarak dünyaya geliyor. Babasını 1 yaşında iken kaybediyor. İlk ve ortaokulu Kadirli’de okuduktan sonra Adana Erkek Lisesi’ne yatılı öğrenci olarak giriyor. 1960 yılında liseyi bitirdiğinde üniversite sınavı için iki arkadaşıyla birlikte İstanbul’a gidiyor. Çukurova, “O zamanlar Hukuk Fakültesine girişler sınavsızdı; diğer bütün üniversiteler kendi sınavlarını kendileri yaparak öğrenci kabul ediyorlardı, girdiğim sınavlardan Siyasal Bilgiler hariç hepsini kazandım. O dönemde öğrencilerin başarı ölçütü İstanbul Teknik Üniversitesi’ni (İTÜ) kazanmak, liselerin başarı ölçütü ise kaç öğrencinin

İTÜ sınavını kazandığı idi. O yıl benim kasabamdan, Kadirli’den İTÜ sınavını kazanan tek kişi bendim” diye anlatıyor.

İTÜ’yü 6 senede tamamladıktan sonra Ankara’ya gelip İller Bankası’na bağlı bir şirket olan Simel’de işe başlıyor. EMO’da daha sonra aynı Yönetim Kurulu’nda yer alacağı Özdoğan Gündüz ile de burada tanışıyor. Tam annesini de Ankara’ya getirip düzenini kurmuşken, Simel onu kendi kasabasına Kadirli’ye şantiye kontrol mühendisi olarak atıyor. Ankara’daki evi kapatıp tekrar Kadirli’ye gidiyorlar. Sonra da yine Ankara, Mamak Muharebe Okulu’nda askerlik günleri...

Askerlik dönüşünde TEK’in Akköprü’deki elektronik araştırma laboratuvarında işe başlıyor. Ankara’da tek başına yaşıyor, gidilecek bir sinemalar var, bir de EMO ve Yüksek Mühendisler Birliği’nin lokalleri... Bazen Birlik’te daha çok da EMO’da zaman geçiriyor. Çukurova, “Bir gün briç oynayanların bir kişisi eksik olmuş. ‘Gel otur dördüncü ol’ dediler, ‘Ben bilmem’ dedim, ‘Olsun gel otur, öğrenirsin’ dediler. Oynadık, bu iş ilginç dedim, beğendim, ama bir güzel öğrenmeliyim. Briç kitabı aldım, ders kitabı gibi hatmettim” diyor.

Briç sevdası böyle başlıyor. Ama bir süre sonra EMO Yönetim Kurulu, lokalde oyun oynanmasını yasaklıyor. Bunun üzerine oyun taraftarları tarafından Oda yönetimine karşı eleştiriler başlıyor, muhalif bir grup oluşuyor. Çukurova, 1970 yılında EMO yönetimine seçilmeleriyle sonuçlanan o günleri şöyle anlatıyor:

“EMO görevde atlama basamağı gibi kullanılıyordu”

“Simel’de aynı odada çalıştığımız, dost olduğumuz Özdoğan Gündüz Yönetim Kurulu üyesiydi diye hatırlıyorum; ancak diğer üyelerle uyum içinde değildi. Üniversite yıllarımızda öğrenci derneklerinden edindiğimiz tecrübeler ışığında EMO yönetiminde bir değişiklik yapabilir miyiz diye irdeledik. Önce yakın çevremiz olan İller Bankası ve Simel şirketindeki üyelerin nabzını yokladık; sonuç ümit vadeliyordu. Lokalde oyun oynanmasını isteyenler sayıca hatırı sayılır düzeydeydi. İstanbul Şubesi’nde de Merkez yönetimine karşı, İstanbul Şubesi için Emgen Han’da alınan daire sebebiyle çok sert tartışmalar yaşanmaktaydı, diğer taraftan yasal dayanağı olmamakla birlikte Anayasal hakkımız olduğu savıyla İstanbul’da kurulan Teknik Personel Sendikası sol bir hareket olarak süratle güçleniyordu. Bu sebeple İstanbul Şubesi’ne bağlı üyelerin desteğini yüzde 100 alabilirdik. Mevcut yönetimin başkanı ODTÜ Rektörü Prof. Mustafa Parlar idi. Üyeler İETT Genel Müdürü,

TEK ve PTT’de daire başkanları gibi ünvanlı ve itibarlı kişilerdi ama gerçek odacılık yapamıyorlar, hükümetin payandası niteliğinde, EMO’yu görevlerinde bir atlama basamağı olarak kullanıyorlardı. Bizse genç, enerjik ve daha tecrübeli cemiyetçi idik.

ODTÜ’de bizim üniversiteden mezun olmuş ve çok sevilen Prof. Dr. Güney Gönenç’le ve Prof. Dr. Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu ile görüştük ve birlikte çalışmaya karar verdik. Genel Kurul’da divan başkanlığı seçimini kaybettik, haklı itirazlarımıza kulak tıkandı ama biz yılmadık, iyi bir kürsü çalışmasının da etkisiyle seçimleri kazanmayı başardık. 7 kişilik yönetim kurulu bizi listeden 5 kişi girdi, diğer listeden 1 kişi (Makina Kimya Endüstrisi Genel Müdür Yardımcısı) kazandı ve hemen istifa etti. Listeler dışı olarak Yılmaz Dağdeviren Yönetim Kurulu’na girdi, ayrıldı, birlikte uyum içinde çalışma imkanı bulduk. İlk toplantımızda Özdoğan’ı başkan, Nazif’i başkan yardımcısı seçtik, ben Genel Sekreter, Lütfi Akkan da muhasip (sayman) üye oldu. O zamanlar odalar şimdiki gibi zengin değildi, mali sıkıntı içindeydi, sıkıntılara rağmen hayli başarılı olduğumuzu düşünüyorum.”

Böylece EMO’da sol görüşü ilk yönetim işbaşına gelmiş olur. Ancak bugünden geçmişe baktığında “bazı konularda daha nazik olabilirdik” diyor Çukurova:

“Hepimiz gençtik, çocuktuk, ben daha 2 senelik mühendistim. İlk olarak bütün Yayın Kurulu’nu, komisyonları lağvettik, yanlış yaptık. Kurullarda her türlü insan var, ayıklamaya tabi tutmanız lazım yani yararlanacaklarınızdan yararlanın, olmadı. Hemen oda müdürünü attık. Sonra bir müdür bulduk, o da TİP’liymiş, vaktinin çoğunu TİP’te geçiriyordu, onu da attık, hır çıktı. Ondan sonra müdürlük görevini ücretsiz olarak ben yürüttüm. Derginin yarısını sarı, yarısını da beyaz yaptık. Sarı kısımda sosyal konuları işliyorduk, bizlerin bile öğrendiği şeyler oluyordu, öbür tarafta da teknik konuları işliyorduk. Sarı sayfalar bayağı tepki aldı ama bayağı da taraftar buldu. ‘Biz sizi eğitmek için bu bilgileri veriyoruz’ dedik. Olacak şey mi? Ama yaptık. Biraz yumuşak girebilirdik, sert davranışlarımız oldu. O sırada Teknik Personel Kanunu’nu kucağımızda bulduk. Bizim hemen hemen bütün mesaimiz bununla ilgili oldu. Ama kanunu çıkardılar tabi engel olamadık.”

Teknik Personel Kurultayı ve Boykot

Çukurova, TMMOB ile ilişkilerin de sorunlu olduğunu anlatıyor. Ziraat Mühendisleri Odası’nın (ZMO) TMMOB’ye katılmasını kabul etmeyerek tepki gösteren inşaat, mimar, makine, elektrik, maden ve kimya mühendisleri odaları birliktten ayrılarak, Odalar Arası Yürütme Kurulu diye bir kurul oluşturmuşlar ve her ay bir odanın salonunda toplanıyorlar. Çukurova, şunları aktarıyor:

“Bu Yürütme Kurulunda EMO’yu ben temsil ediyordum. 4/10195 sayılı kararnameye göre çalışan teknik personelin 657 sayılı Personel Kanunu kapsamına alınması girişimine karşı mücadeleyi hayli etkin bir çalışma olarak özveriyle yürüttük. Teknik Personel Kanunu’na karşı çıkıyoruz ama bunu yaparken kullandığımız slogan ‘İşçi Doğduk, İşçi Öleceğiz.’ Halbuki işçi değiliz. Ama ideolojik bir altyapı oluşturmaya çalışıyorduk. Selim Sır-

rı Tarcan’da bir Teknik Personel Kurultayı düzenledik, müthiş bir katılım vardı. Sonra bir boykot girişimimiz oldu. Boykota da iyi katılım olmuştu. Boykot hareketini TRT de bayağı iyi vermişti.

O sırada bizim Oda olarak ayrı bir girişimimiz oldu. Özdoğan’ın fikriydi, ‘Bizleri personel kanunu kapsamına alırsanız istifa edeceğiz’ diyorduk. Üyelerimizin istifa mektupları bizde toplanacaktı, biz de hep birlikte bunu işleme koyacaktık. Hepimizi birden atamayacakları için bizi bu kapsamdan çıkartsınlar istiyorduk. ‘Siz bu kanunu çıkartmaya devam ederseniz, biz de buradan çekileceğiz ve memleketin elektrik işlerini hacı hocanın üfürüklerine, nefeslerine bırakacağız’ diye bir basın bildirisi yayımlamıştık. O da bayağı eleştiri almıştı.”

Boykot ses getirirse de kanunun çıkarılmasına engel olamamışlar. Ancak kendilerinin hedef haline geldiğini ve işyerlerinde sıkıntılar yaşadıklarını şöyle anlatıyor Çukurova:

“Özdoğan çalıştığı kurumdan ayrıldı. Yılmaz PTT’deki görevinden ayrılarak TRT’ye geçti. Benim de huzurum kaçmıştı, bana karşı ayrımcılık uygulanıyordu. Yılmaz beni de TRT’ye aldırarak istedi, tayinimi çıkarttırdı. Müdürlümle bir görüşmemiz oldu, ayrılmamı istemediğini söyledi. Ben de rahatsız olduğum uygulamaları anlattım. Artık olmayacağını söylediler, ben de TRT’ye gitmekten vazgeçtim. Ancak Personel Kanunu’nun uygulanması için en kritik tarih olan 28 Şubat’ta verilen sözlerin bir anlam taşımadığını kanıtlayan bir olay oldu. Bunun üzerine kişisel eşyalarımı topladım, kurumdan ayrıldım ve TRT’ye geçtim.”

“NATO’da çalışılmasına aracılık etmeyiz!”

Çukurova, EMO yönetimindeyken yaşadıkları bir olayı da şöyle aktarıyor:

“Mesela benim yanlış bulduğum üslup, bize Genelkurmay’dan bir yazı geldi. Diyor ki, ‘NATO’nun SHAPE araştırma laboratuvarında görevlendirilmek üzere 2 elektronik mühendisine ihtiyaç vardır, önereceğiniz iki mühendisin isim ve bilgilerinin bildirilmesi...’ Cevap: ‘Biz NATO’yu ulusal çıkarlarımızla bağdaştırmadığımız için bir üyemizin orada çalışmasına aracılık etmeyiz, bilgilerinize.’ Sayın mayın hiçbir şey yok. Bunu ben imzaladım. Yazı da benim. Adamlar onu alınca hop oturup hop kalkmışlar. ‘Atın bunları içeri’ demişler. Bazı tesadüfler de insana yardımcı oluyor. Bizim bir amiral üyemiz vardı, Seyfi Ağabey (Seyfi Kipmen) çok Atatürkçü sağlam bir adam, her genel kurula gelirdi. Anıtkabir’e Atamızı ziyarete göndereceğimiz heyetimizin başında görevlendirirdik, giderdi, Atatürk’e saygılarımızı sunduğunu iletirdi bize. Onun haberi oluyor, ‘Ya bırakın. Çocuklar vatansever çocuklar, memleketlerini severler, gençler daha, olur öyle şeyler idare edin’ diyor, kapatıyor.”

EMO’da 16. Dönem bitip yeniden Genel Kurul’a giderken yönetime tepkiler artıyor ve karşı güçler örgütleniyor. İktidar desteğinde, meslekte birlik grubu oluşturuluyor, Kayseri’den Konya’dan otobüslerle üye taşıyor. Bütün siyasi partiler genel kurula davet edilmesine rağmen sadece TİP Genel Başkanı Behice Boran geliyor. Ancak olaylar çıkması nedeniyle konuşma yapamıyor. Akad Çukurova, 16. Dönem Yönetim Kurulu

söyleşiler dizisi

üyelerinin yeni dönem için aday olmadığını, yeni adayların da “küçük kurul”da kararlaştırıldığını belirtirken, “Arkadaşlarımızın seçilmesi için aslanlar gibi mücadele ettik. Seçimler yapıldı, itirazlar oldu ama sonuçta 17. Dönem Yönetim Kurulu da yine sol görüşlü isimlerden oluştu” diye anlatıyor.

“Sıkıyönetim Komutanlığı sizi arıyor”

Ardından 12 Mart ve sıkıyönetim dönemi başlıyor. Bir gün Akad Çukurova’ya “Sıkıyönetim Komutanlığı sizi arıyor” diye haber geliyor. Çukurova, o günleri şöyle anlatıyor:

“Ben Yönetim Kurulu Üyesi değilim, bizden 1 sene sonraki gruptan bahsediyorum. Kayseri’den birileri sıkıyönetime bize şikayet etmiş, Genel Kurula sunduğumuz faaliyet raporunda suç işlediğimizi iddia ediyor. Faaliyet raporunu ben yazmıştım ama Yönetim Kurulu’nda okunarak son şekli verilmişti. Koca bir kitap gibi, bastırılmış ve Genel Kurul’da dağıtılmıştı. Sıkıyönetim dosyası Ankara’ya göndermiş. Sıkıyönetimden geldiği için savcılık da çok önemsemiş. İddia korkunç; Türk Ceza Kanunu’nun 141, 142, 311, 312., maddelerine muhalefet, yani Komünizm propagandası yapmak, bir sosyal sınıfın diğer bir sosyal sınıf üzerinde tahakkümünü kurmak için gizli örgüt kurmak, devletin güvenlik güçlerine alenen hakaret. Biz faaliyet raporunda bu ciddi suçları işlemişiz.

O zaman çok enteresan şeyler oluyordu, mesela ben TRT’den çıkıyordum, Sakarya Caddesi’nden yürüyerek EMO’ya geliyordum. Yoluma genelde bir arkadaş çıkıyordu, benim ortaokuldan sınıf arkadaşım. Oturuyorduk, konuşuyorduk, bir şeyler içiyorduk. Meğerse o adam MİT ajanıymış ve beni takip edermiş. Devletimiz bizim potansiyel suçlu olduğumuza karar verip MİT görevlilerine takip ettiriyor. Oysa bizim demokratik solcu, devrimci olmaktan ve bu görüşlerimizi her ortamda ifade etmekten başka bir eylemimiz yoktur.”

Tutuklama ve Ulucanlarda 24 Gün Hapis...

EMO’nun o dönemki Hukuk Müşaviri, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının da avukatlığını yapan Niyazi Ağırnaslı. Suç teşkil ettiği ileri sürülen 16. Dönem Faaliyet Raporu’nu inceliyor ve “suçun basın yoluyla işlendiği iddiası var, eğer ceza verilerse basın yoluyla işlendiği için ceza 1/6 oranında artırılır, bir hafta geçirebilirseniz zaman aşımı oluşacak, basın kısmı düşecek, suçlu bulunsanız bile 1/6’lık ilaveden kurtulursunuz” diyor.

Akad Çukurova durumu diğer arkadaşlarına bildiriyor ve rapor alıp şehir dışına çıkma planları yaparken, Oda Yönetim Kurulu üyelerinden Metin Oruçbeştepe arıyor, sonra da TRT’ye geliyor ve birlikte durum değerlendirilmesi yapıyorlar. Oruçtepe, bir tanıdıkları aracılığıyla bağlantı kurdukları, Türk Haberler Ajansı’nda çalışan ünlü bir gazeteci ile görüşme ayarlıyor. Gazeteci, “arkadaşım” dediği savcıcı arıyor, “ifadenizi alıp sizi serbest bırakacak” diyerek onları Adliye’ye gönderiyor. Ancak Çukurova’nın içine bir kurt düşüyor, adliye girişindeki ankesörlü telefondan Niyazi Ağırnaslı’yı arıyor. Ağırnaslı, serbest bırakılacaklarını düşünmüyor ve “belki bir dost ahbap işi yapar, yine de ikiniz birlikte girmeyin, biriniz girsin, biriniz beklesin” diyor.

Savcının odasına ilk önce Metin Oruçbeştepe giriyor, bir türlü çıkmıyor, bir süre sonra kapıya bir polis dikiliyor. Çukurova’nın durumu telefonla bildirmesi üzerine Niyazi Ağırnaslı gelip Savcı ile görüşüyor, odadan çıktığında da Çukurova’ya “Hepiniz tutuklandınız” diyor. Hemen TRT’ye dönüp, ulaşabildiği arkadaşlarına durumu bildiren Akad Çukurova, kaçma planı yapmaya başlıyor. Polisin önce Simel’e oradan Etibank’a oradan da TRT’ye geleceğini hesaplıyor, “yarın akşama kadar vaktim var” diye düşünüyor. “Bir rapor alıp kaybolayım, ilk şoku atlatalım, ondan sonrasına bakarız...”

“Memleketten hemşerilerin (!) gelmiş”

Ertesi gün TRT’ye gidiyor, hasta kağıdını hazırlıyor, tam hastaneye gidecekken EMO 16. Dönem Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nazif Tepedelenlioğlu, yanına geliyor diye arıyor. Onu beklerken telefon çalıyor, müracaattaki görevli, “Memleketten hemşerilerin gelmiş, seni görmek istiyorlar” diyor. Çukurova, arayana telefona istiyor, polis olduklarını anlıyor ve “Bekleyin, geliyorum” yanıtını veriyor. Sonrasında olanları da şöyle anlatıyor:

“Müracaat ana binada, biz arkadaki bitişik binadayız. Hemen giriş katına indim, orada arka sokağa açılan bir kapı var, genelde hep açık olur, oradan çıkıp gideceğim, ama o an kapalı. O sırada TRT Yönetim Kurulu’ndan Sunuhi Ağabeyi gördüm. ‘Abi vaziyet böyle, şu kapıyı açtırırsan ben kaçarım’ dedim. Sağa baktı, sola baktı, açacak birilerini bulamadı, ‘Polisler seni tanır mı’ diye sordu. ‘Hayır’ dedim. ‘Gel öyleyse’ dedi, koluma girdi, müracaatın önünden geçtik, ‘Hadi sana güle güle’ dedi. Kaldırma adımımı attım, iki adam iki koluma giriverdi. ‘Merhaba’ dediler, ‘Seni götürmeye geldik.’ Kafamı kaldırdım, yolun karşısında Nazif, yengeç gibi yan yan basarak uzaklaşmaya çalışıyor.

Aldılar beni emniyete götürdüler, bodrumda bir odaya indik. Akşam oluyordu zaten, ‘Beyefendi yalnız kalacak’ dediler. Üzerimdeki kravatı, saati, gözlüğü ne varsa aldılar. İntihar etmemem içinmiş. Bank gibi bir şey var, oraya oturabiliyorsun, başka oturacak bir şey yok, yatak hiç yok. Duvarlarda ürkütücü yazılar, işte şu kadar kaldım, şöyle işkenceye uğradım diye... Ertesi gün Cumhuriyet Gazetesi’nde ilk sayfada iri puntolarla haber: ‘Elektrik Mühendisleri Odası Yöneticileri Tutuklandı.’

“Adanalı, orada mı olur?”

Gece vakit epey ilerlemişti, dışarıda gürültüler duydum, kapıya vurdum, gözü açtılar, ‘Ne istiyorsun?’ dedi adam. ‘Gözlüksüz dayanamıyorum, gözlüğümü ver misin, baş ağrısı yapıyor’ dedim. Baktı adam, ‘Nerelisin?’ dedi. ‘Adanalıyım’ dedim. Şak şak kapı açıldı, ‘Gel hemşerim’ dedi, ‘Adanalı orada mı olur?’ ‘İki çay getirin’ diye seslendi. Çayı içerken ‘Suçun ne dedi?’ ‘Siyasi’ dedim. ‘Kalk lan’ dedi, geri tıktı içeri, çay da kaldı. ‘Ben seni biraktırıyorum, hemşerimiz burada yatar mı’ diyen adam, attı yeniden içeri. Ertesi sabah Adliye’ye götürdüler, giyabi tutuklama vicahiye çevrildi. ‘Kimlere haber vereyim dediler?’ ‘Hiç kimseye’ dedim. Aldılar Ulucanlar’a götürdüler. İçeriye girdiğimde Metin’i gördüm. Metin beni görünce çok sevindi.

Daha sonra Yılmaz Dağdeviren’i getirdiler. Yılmaz İzmir yöresine tatile gitmişti. Kaldığı motelden aramıştım, ayrıldı demişlerdi. Bulamayınca kardeşine

haber vermiştim, kardeşi de arıyor bulamıyor. Yılmaz ilk gittiği yeri beğenmeyip ayrılıyor, gittiği yeri de beğenmeyip geri dönüyor. Kardeşi aradığında bulamıyor ama polisler aradığında buluyor. Tutuklayıp getirdiler. Ondan sonra Lütfü Akkan da geldi kendi teslim oldu, 'Ben kaçmaya dayanamıyorum' diye. Biz 4 kişi orada kaldık. Özdoğan ve YK'deki diğer arkadaşlar ise kaçak durumundaydı. Hapiste 24 gün kaldık. Bilirkişinin 'Hiçbir suç unsuru yoktur' şeklinde verdiği rapor üzerine bizi serbest bıraktılar."

Pencereden Uzatılan Üzüm...

Çukurova, hapishane günleri ile ilgili de şunları anlatıyor:

"Önce insanı tecrit bölümüne koyuyorlar. Orası ranzalardan oluşuyor, tualeti yok, bir köşede bir delik ve bir musluk var; kullanmak için gece olmasını bekliyorsunuz. Burası dolunca koğuşlara gönderiyorlar. Ertesi gün pencereden bir ses 'Buradaki elektrik mühendisi arkadaş kim' diye sordu. Pencereye uzanıp 'Benim' dedim. Pencereye bir tabak üzüm bırakıp devrimci selamlarını ilettiler. Meğerse o gün solcuların koğuşunun banyo günüyümüş, banyoya giden yol tecritin önünden geçiyor. Çocuk gazetede okumuş, dayanışma gösteriyor. Ne kadar mutlu oldum, bilemezsiniz."

İki gün sonra Metin ile beni onuncu koğuşa gönderdiler. Onuncu koğuş Osman Bölükbaşı için yapılmış, hapishanenin en lüks koğuşu. Genelde devlet memuru olan tutuklular kalıyor. Bize 'Suçunuz ne' dediler, 'Siyasi' dedik, uzak durdular. Ertesi gün iri yarı çam yarması gibi bir adam girdi koğuşa, ayakkabılarının ökçesine basa basa yürüyor, bütün sakinler ayağa fırladılar, 'Buyur kıllı abi' dediler. Adam 'Devrimci gardaşlarım' diye sarıldı bize, şapur, şapur öptü. Ondan sonra koğuştaki itibarımız bir hayli arttı. Meğerse -ismini unuttum- adam 'Maraş Canavarı' imiş, idamla yargılanıyor. Vakti zamanında bir devrimci ile aynı hücrede kalmışlar, devrimci olmuş."

EMO Yönetim Kurulu üyeleri hakkında açılan dava ise bu sırada bilirkişiye gönderiliyor. Bilirkişi, Barolar Birliği Başkanı Faruk Erem, çok meşhur bir avukat ve profesör. Normalde bu tür davalarda bilirkişilik yapmayı kabul etmiyor, "fikir suçu diye bir kavrama katılmadığı" için ancak bu davayı alıyor ve "hiçbir suç unsuruna rastlanamamıştır" diye bilirkişi raporu veriyor. Bunun üzerine yönetim kurulu üyeleri tahliye ediliyor.

Temiz Kağıdı Şartı

Dışarı çıkan 4 arkadaştan ikisi çalıştıkları kurumda eski görevlerine dönerken, TRT, Yılmaz Dağdeviren ve Akad Çukurova'dan temiz kağıdı istiyor. Mahkeme devam ettiği için temiz kağıdı alamıyorlar. Bir tanıdık devreye giriyor ve ağır ceza reisiyle görüşüyor, ardından men-i muhakeme kararı jet hızıyla çıkıyor. Ondan sonra göreve başladıklarını anlatan Çukurova şöyle devam ediyor:

"O zaman kendi kendime düşündüm. Sen fakir bir ailenin çocuğusun. Solcusun artık kayda da geçtin, senin başarılı olabilmen için, öncelikle mesleğinde vazgeçilmez olman lazım. Bunun için de iş dışı etkinliklerimi biraz rölantiye alıp mesleğime odaklandım. EMO ile ilişkim giderek azaldı; gerçi önceleri küçük kurullara katılma, genel kurullarda kurmay heyet üyeliği, danışma kurulları toplantılarına katılma aksamadan devam etti ama buna ayırdığım zaman giderek azaldı. Odacılık genlerimize işleştirmiş, bu hobinin ötesinde bir şey. Ben Odacıyım derim mesela. Bu övündüğüm bir şeydir. Her zaman da Oda ile ilişkim sıcak tutmaya çalıştım. Meslektaşlarımdan bu işi çok iyi yaptığını izliyordum. Cemiyetçilik bir alışkanlık ya, bu defa uzun yıllar İTÜ'lüler Birliği Derneği ve Vakfı yönetimini üstlendim."

1970 yılında girdiği TRT'de çalıştığı 35 yıl boyunca Türkiye'de yayıncılığın gelişimine de birebir tanıklık eden Çukurova, 39.5 yıl kamu hizmetinin ardından 2006 yılında emekliye ayrılıyor.

EMO eski Yönetim Kurulu başkanları Teoman Alptürk ve Bülent Damar ile söyleşi...

“BÜTÜN HAYATIMIZ BURADA GEÇTİ”

EMO Basın- Türkiye’de sağ ve sol gruplar arasındaki çatışmaların en yoğunlaştığı dönemde İTÜ ve ODTÜ’de okuyan ve daha sonra devrimci mücadelelerini aktif biçimde görev aldıkları Elektrik Mühendisleri Odası’na (EMO) taşıyan eski Yönetim Kurulu başkanları Teoman Alptürk ve Bülent Damar ile dergimizin 70. Yıl Özel Sayısı için söyleşi yaptık. İkisi de 68 kuşağı olan Teoman Alptürk ve Bülent Damar, 70’li yıllardan bu yana EMO’da yönetim kadrolarında yer almış, komisyon çalışmalarına katkı sağlamış, çeşitli etkinlikler ve yayınların yanı sıra çok sayıda eyleme de katılmış önemli isimler. Damar, “Bütün hayatımız burada geçti” diyor. Alptürk de ekliyor: “Gelip buranın havasını solduktan sonra buradan ayrılmak çok zor.”

Teoman Alptürk 1944 Bornova doğumlu. İzmir Atatürk Lisesi mezunu olduğunu gururla söylüyor: “Çünkü en baba liselerden birisiydi. Atatürk Lisesi’nin şöyle bir özelliği vardı; orada okumuş daha sonra öğretmenliği seçip tekrar oraya dönmüş kimselerin eğitim verdiği bir yerdi. Yani bir derse girersin, üniversite gibi 2-3 saat deneylerle anlatırlardı, öyle bir yerdi, hala da oranın etkisi altında, kaç sene önce de olsa.”

Liseyi bitirdiğinde ailesi doktor olmasını istiyor ama Teoman Alptürk mühendis olma hayalinin peşinde. Önce İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi sınavında kendini deniyor, sonra ver elini İstanbul, Yıldız Okulu’nun sınavları... Sınavı kazanınca ailesi “zorunda kalıyor” onu İstanbul’a göndermeye. Bazı akrabalarının orada yaşaması da avantaj sağlıyor.

Nedim Bülent Damar ise 1947 Ankara doğumlu, ailesi aslen Erzurumlu ancak daha sonra Balıkesir’de de yaşamışlar. Babası devlet memuru ve Bülent Damar ailedeki 5 erkek çocuğun en büyüğü... İlkokulu Erzurum’da bitirdikten sonra ortaokulu Kayseri Talas’ta, liseyi Tarsus Amerikan Koleji’nde yatılı olarak okuyor. Lise bitince İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ve Robert Koleji’nin (Boğaziçi Üniversitesi) sınavlarına giriyor ve üçünü de kazanıyor. Daha sonra Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi sınavında da başarılı oluyor. “Aslında İstanbul’a gitmek istiyordum ama olmadı. Babam istemedi” diyor Damar, ODTÜ ile Siyasal arasında biraz tereddüt ettikten sonra ODTÜ’yu seçmiş.

Ancak Damar'ın devrimciliği ODTÜ'de başlamıyor, daha lisede okurken çok aktif olduğunu anlatıyor:

“Bizim sınıftan bir sürü devrimci insan çıktı. Oldukça sosyal bir okuldan geliyorum. Onun sonucunda Siyasal Bilgiler'e gideyim de siyaseti biraz daha fazla yapayım diye düşünürken kafamda, teknik tarafım ağır bastı, elektrik mühendisliğini çok istiyordum, o yüzden 1966 yılında ODTÜ'ye girdim.”

Alptürk ve Damar, Odamızın 70. yılı nedeniyle hazırlanan Elektrik Mühendisliği Dergisi özel sayısı için sorularımızı şöyle yanıtladılar:

Üniversitelerin en hareketli olduğu dönemde Yıldız ve ODTÜ'deymişsiniz. O yıllardaki ortam ve yaşananlardan bahseder misiniz?

Alptürk: Ben 68 kuşağıyım. Tabi Bülent de öyle. Yani her gün bir olay vardı üniversitede. Zaman zaman boykotların yapıldığı toplantılar olurdu. 68 olayları başladıktan sonra İTÜ, Robert Koleji gibi okullarla yardımlaşarak birtakım öğrenci olayları yürüdü gitti. Biz de o şeyin içinde yer aldık. Hatta bizim İstanbul Şubemizde başkanlık yapmış olan Alaattin Anahtarcı vardı, benden 1 dönem gerideydi zannediyordum. Yıldız'da bölümler daha çok sağcıların elindeydi, elektrik de bunlardan biriydi. Biz Alaattin ile benim başkanlığımızda ilk girdiğimiz seçimi maalesef kaybettik, MHP'liler çok ağırlıktaydı. Ama 1 sene sonra alındı Öğrenci Birliği. 5 bölüm vardı, 3-2 solun eline geçti.

“Edebiyat dersine Behçet Necatigil girerdi”

Benim seçilememiş olmama rağmen Öğrenci Birliği elektriğin temsilcisi olarak beni tanıyordu, MHP'lileri tanıımıyordu. Onun da birtakım sıkıntıları oldu tabi. Bana 1-2 dönem kaybettirdi o iş. Tabi ortam öyle olunca, hocalar da öyle... Ama okula ders vermeye gelen yazarlar da vardı. Behçet Necatigil mesela edebiyat öğretmeniymiş Yıldız'da, mühendislik okuyorsunuz ama edebiyat dersi vardı. Birçok kimse koşup giderdi onun dersine. Her bölümün hocası farklıydı, o mimarlığın hocasıydı ben elektrikten gider dinlerdim.

Damar: Bizde felsefe dersi vardı.

Alptürk: Yıldız'ın yatılı bölümleri bile vardı, fakir öğrencileri alırlardı, zaten kıyamet oradan kopuyordu, çocuk Yıldız'dan Beşiktaş'a gitmeden okulu bitirirdi. Yıldız ile Beşiktaş arası yürüyerek 10 dakikalık yol ama parası yok, orada yemek yemeyecek, oysa yatılı okulda her şey var, onun için orada derhanede kalıyor. Akşam orada yatıyor, kalkıyor, derse giriyor, çalışıyor, yiyor içiyor, tekrar yatıyor, kalkıyor, hep aynı yerde, öyle bir durum vardı.

Bir boykot döneminde baktık bir sürü çocuk geliyor, 8-10 yaşlarında. Bir iki tanesini çevirdik, “Sizi kim gönderiyor buraya?” diye, “Beşiktaş camisi imamı” dediler. Hayırdır? İşte “Bakın bakalım komünistler ne yapıyor” diyorlarmış, öyle rapor alıyorlarmış.

Damar: Bizim okulda da Sosyalist Fikir Kulübü altında örgütlenmiş çeşitli sol gruplar vardı. Orada arkadaşlar bir araya gelip sosyal konuları görüşürdü, şunu yapalım, bunu yapalım diye. Öğrenciler yönetim ile organik bir ilişki içindeydi. Rektör Kemal Kurdaş'tı, daha sonra da

Erdal İnönü. Öğrenci temsilciliğinin rektörlükte yeri vardı. Senatoda görev alıyordu, karar mekanizması içine yasal olarak giremiyordu ama sözünü söyleyebiliyordu.

Komer'in Arabasının Yakılması Olayı

Şimdi bu Amerikalı Elçi Komer'in arabasının yakılması olayında, Komer, Rektörlük tarafından kendisine gelme denildiği halde geldi. Birisi arabayı görüp de haber verince orada toplanan insanların bir anda yaptığı bir olaydı, planlanmış, gelirse arabasını yakalım denilen bir şey değil, öyle gelişti. Ama o olayda yer alanların maalesef büyük bir bölümü yok edildi. Yusuf Aslan idam edildi, bir sürü insan öldü, öldürüldü. Birçok öğrenci sadece o sırada orada bulunduğu için hapse atıldı. Bir tanesi daha sonra Türkiye'nin en önemli bilgisayar uzmanı oldu, üyemizdir de, geçenlerde vefat etti. Bugün Türkiye'de bilgisayar sistemlerini kuran adam olarak biliniyor.

Doğrusu ODTÜ içinde pek eylem olmazdı. Tabi dışarıdan içeriye tasallut çok fazlaydı. İşte herkesin bildiği 5 Mart 1971 ODTÜ yurtlarına baskın olayı var. Ben mezun olmuştum ama okuldaydım o sırada ve 5 Mart olaylarını fiilen yaşadım. Biz yurtlardaydık, geceden geldiği belli oldu zaten. ODTÜ kampüsünün altında ısıtmanın ve elektriğin geçtiği dehlizler var. Bütün tesisat oradan geçer. Bunlar üzerimize çok fazla ateş açınca oralara girdik. Fakat biz oraya girince çıkış yerlerini tuttular. Çok fena kıstırdılar. Çok silah sıktılar. Çok iyi tedbir alındığı için, yurtların inşaat yapısı da kötü olmadığı için -kurşun geçip insana çarpsa da yaralamıyordu ki çarptığı çok oldu- yaralanmadık. Bizim tarafta en fazla 3-4 tane küçük, bildiğiniz tabanca vardı, onlarla ateş edildi o kadar. Orada bulunması çok tehlikeli olanlar zaten gitmişlerdi.

“Sinan Cemgil, Yusuf Aslan, hepimiz birlikteydik”

Ertuğrul Kürkçü, Koray Doğan ve Erhan Erdoğan benim kolejden sınıf arkadaşlarım. Onlar ODTÜ'ye de geldiler. Sinan Cemgil, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan hepsiyle beraberdik Sosyalist Fikir Kulübü'nde. Ama o zamanki durum şimdiki gibi değildi. Kimse kimseye ne yaptığıyla ilgili övünmez, böbürlenmezdi. Ayrışma yoktu, hepimiz kardeş gibi otururduk. Hatta bir ara ODTÜ'yü işgal ettik biz. O sırada Taylan mı öldürülmüş, tam nedenini hatırlamıyorum ama söylemiştik birkaç gün içinde gideceğiz diye. Ama işgali görseniz, şimdiki şenlikler gibiydi, şarkı, türkü söylüyorsunuz, oturuyorsunuz. Hiç kimse de bize bir şey demedi. Sonra bitirdik işgali.

Sinan Cemgil ve Deniz Gezmiş ile ilgili anınız var mı?

Damar: Sinan, Mimarlık öğrencisiydi. Bizim için o zamanlar çok olağan olmayan bir şekilde evliydi. Babasının profesör olması, eski komünist partiden olması gibi bir durumu var tabi sol görüş açısından aileden yetişmiş olduğu için bizlerden biraz daha farklıydı. En önemli özelliği ne biliyor musunuz? O kadar güzel konuşurdu ki, o kadar güzel bir sesi vardı ki, ODTÜ Stadyumu'nda konuştuğu zaman bütün stadyum duyardı, davudi bir sesi vardı, kitleye heyecan verirdi, Sinan'ın en önemli özelliği oydu. Sinan Cemgil'in öteki özelliği de çok alçakgönüllüydü. ODTÜ mimaride en önemli ders resim, çizimdi. Büyük bir salonları vardı, hala da var, o

söyleşiler dizisi

salonda 4. sınıflar da, 1. sınıflar da çizim yapardı. Sinan'ı gördüm, gider 1. sınıflara yardım ederdi, mimariyi de iyi bilirmiş, öyle derlerdi.

Deniz Gezmiş de bizim zamanımızda ODTÜ'ye geldi, İstanbul'da barınamamışlardı, üniversite yurdunda kaldılar bir süre.

Aileleriniz olaylardan dolayı endişeli miydi?

Damar: Olayları duyuyorlardı ama hiçbir şeyden haberleri yoktu ki... Ben mektupla haberleşirdim.

Alptürk: Haberleşme bu kadar hızlı değildi. Eve telefon etmek istediğin zaman postaneye gidiyorsun, yazdırıyorsun, telefon da yoktu önceden, komşunun telefonundan çağırıyorduk... Ama tabi dönem itibarıyla hiç aileleri düşüncecek halimiz yoktu. Hele İstanbul'da, ODTÜ tabi daha bir arada. İstanbul çok dağınıktı. O zaman en baba adam olarak Harun Karadeniz vardı, İTÜ'de. O örgütlemeye çalışırdı okulları. Yıldız Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü hocalarından, yazar Oğuz Atay da mücadelelerimizde hep yanımızdaydı. Ama gerçekten zor dönemlerdi. Hatırlıyorum, 10 gün uykusuz kalmışım nöbet tutuyoruz, postane gibi bir yer vardı, okulun arkasında, orayı tutardık. Okul kapalı, orada oturup, bilgin dışında kimseyi sokmuyorsun okula. 10 gün sonra öğrenci birliğinde otururken uyuyakalmışım, belki 2 saat bilemiyorum, bana "Hadi sen eve git" dediler. Ben de gittim ama o akşam Battal diye bir arkadaşı okulun önünde öldürmüşler. Belki duymuşsunuzdur, "Oruç tutuyor musun?" diye soruyorlar, sonra da öldürüyorlar MHP'liler. O mesela 50 yıldır benim içimde uhdedir. Ben orada olsam kurtarabilir miydim acaba diye...

Bu tür olaylar her yerde yaşanıyor. Bitirme sınavına girerken askerler başımızda tüfikle durmaya kalktılar.

Damar: Bizim farkımız vardı, bizim bölümlere asker, polis, şu bu giremezdi.

Alptürk: Bize de giremiyordu ama teknik okul olunca müdür davet etti. Sen sınava giriyorsan asker başında duruyor. Ben ve 5-10 kişi çıktık, ondan sonra arkası geldi ama öyle yapanlar 1-2 dönem kaybetti. Unutulmadı o eylem hocalar tarafından...

Damar: Ben dönem kaybetmedim, 4 yılda bitti.

Alptürk: 12 Mart 1971'den sonraki dönem öyle kötüydü ki ben şubatta mezun oldum, 13 Nisan'da TEK'te işe başladım. Odaya da geldim hemen. Akşam geliyorum televizyonlara bakıyorum, İstanbul'u gösteriyor, eski şeyleri gösteriyor, bak bunlar böyle böyle yapıyor diye. Sen bildiğin için eylemleri, kendini seçiyorsun hemen televizyonda. Ve onlara dayanarak bir sürü adamı götürdüler. Afişlemeye çıkardık burada da sağa sola çeşitli afişler asardık.

Damar: "Elektrik özelleştirilmesin" gibi afişlerdi bunlar. Bizim zamanımızda teknik elemanların örgütlenmesi diye bir şey vardı. Oda tek başına değildi, Teknik Elemanlar Derneği (TEKDER) ve Teknik Elemanlar Sendikası (TEKSEN) da vardı. Yalnız Oda'da değil, buralarda da çalışırdık, yönetimlerinde görev alırdık, işyerlerine gidip örgütlenme çalışması yapardık.

"Ankara'dan resmen kaçtık"

Ben mezun olunca Artvin'de Gürcistan sınırına yakın bir bölgedeki Etibank Murgul Bakır İşletmesi'nde göreve başladım. Niye orayı tercih ettiğime gelince; o dönem devlet daireleri öğrencilere, mezun olunca gelip çalışsınlar diye burs verirdi. Etibank da ODTÜ'ye geldi, ismimizi aldı, sonra gitti. Ardından birileri her ay getirip bize elden burs vermeye başladı, bankaya falan yatmazdı. Onun sonucunda da zorunlu bir hizmet vardı. Dolayısıyla o zorunlu hizmeti yapmak için oraya gitmem gerekiyordu. Ama bu zorunlu hizmet de gitmezsen şöyle olur, böyle olur şeklinde ağır bir yaptırım değil, en fazla o parayı geri vereceğine dair bir taahhüt o kadar. Ama o

zamanlar biraz başım da dertteydi, Ankara'dan resmen kaçtık. Orada beni kimse bulamaz diye gittim zorunlu hizmeti bitirdim.

Neden başınız dertteydi?

ODTÜ öğrencisi ve Dev-Genç üyesi olursanız başınız dertte oluyordu o zamanlar. 5 Mart baskınından sonra bizi aldılar Ankara Emniyeti'ne götürdüler. Sonra bıraktılar ama 40 kişiyi tuttular bizden. Sonra da 200-250 kişi hakkında dava açtılar. O kişilerden biri de bendim. 74'te af çıkınca, dava düştü.

Alptürk: Bütün eylemleri kaydediyorlar, sen bilmiyorsun ne olduğunu. Mesela ben TEK'te çalışırken bir tarihte Suriye'ye gitmemiz istendi, Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı ve ben 3 kişi gideceğiz. En çömez olarak bana "Git pasaport işlerini hallet" dediler. Pasaportları verdim, ikisinininki geldi, benimki gelmedi. Benim pasaportum niye gelmedi diye telefon ettim, "Birkaç gün bekleyeceksin" dediler. Ben Şube Müdürü olmuştum o zaman, bir öğlen TEK'teki odama, 2 tane izbandut gibi adam geldi, elektrik ile ilgili bir şey istiyorlar zannettim, "Hayrola" dedim, "Senin pasaport gecikecek" dediler. O gün akşamüstü bir arkadaşına rastladım, siyasal bilgilerde hoca mıydı ne, şimdi tam hatırlamıyorum, Valiyi tanyormuş, aradı konuştu, bana, "Git Emniyete al pasaportunu" dediler. Gittim, dediler ki "Senin dosyan çok kabarık. Üstelik de yeşil pasaport alıyorsun. Vereceğiz fakat bildiğimizi bil." Epey beklettiler, birkaç saat sonra verdiler pasaportu ve işaretli pasaport. Onlar kendilerine göre bir şey koymuşlar. "Ensendeyiz" der gibi...

Ama TEK'te çalışıyorsunuz, devlet kurumunda...

Damar: O zamanlar en emniyetli yer devlette çalışmaktı.

EMO'ya nasıl üye oldunuz?

Alptürk: O yıllarda üniversiteler mezunların listesini Odaya göndermek zorundaydı. Herkes gelip kaydını yaptırırdı, artı ufak tefek dertler için gelip Odadan akıl alanlar çoktu. Biri de bendim mesela mezun olur olmaz böyle bir burs meselesi yüzünden yer seçmem gerekiyordu. Son dönem 1 yıl burs almıştım, mecburi hizmet kapsamında bana dediler ki illa Eğitim Bakanlığı'nda çalışacaksın. Ben Eğitim Bakanlığı'nda ne yapacağım? Geldim burada konuştuk biraz, sonra milli eğitime gittim, ben zaten başlamışım TEK'te çalışmaya, bu ne? Düzeldi. O zaman Oda baya resmi kurum gibi bir yerdi. Ama tabi gelip buranın havasını soluduktan sonra buradan ayrılmak çok zor.

Damar: Benim Oda ile ilişkim öğrenciyken başladı. ODTÜ'de son sınıftayken, yaklaşık 20-30 kişi buraya gelip hem çalıştık, hem de 1970 yılında demokratların Odayı bürokratların elinden aldığı genel kurulda boy gösterdik. Son sınıftaydık, tabi üyelik Teoman'ın dediği gibi zorunluluktan ama 1970'te mezun olduğumuzda biz bütün yönetimi tanyorduk, geldik üye olduk. Ondan sonra da öyle devam etti.

Sizin tanışıklığınız, dostluğunuz nasıl başladı?

Alptürk: İkimiz de Necatibey 11 numarada (TEK) çalıştığımız için birbirimizi tanıyoruz. TEK'in o zaman

10-12 tane binası vardı. Bizim bina işletmeler binasıydı.

Damar: Teoman 3. kattaydı, ben 4. kattaydım.

Alptürk: Birlikte enerji konusunda çalışmayı kabul ettim Bülent ile. Ve çalıştık. Çok da iyi oldu. O dönemde bakan değiştirdik biz Bülent ile.

Damar: Onu sen anlat.

Alptürk: Keban hatları o dönem çok önemliydi, Türkiye elektrik sıkıntısı çekiyor, Keban yeni yeni devreye giriyor ve enerji Keban'dan batıya aktarılıyor. O hat gitti mi her yer karanlık oluyor. Öyle genel ciddi bir problem olmuştu, Kamuran İnan da Enerji Bakanıydı. Zaten Enerji Bakanı olduğu zaman eski bakanlardan Selahattin bey "Sen görürsün gününü" demiş, "Orada bir Oda meselesi var, nasıl başa çıkarsın?"

Bakan Düşüren Açıklama

Kamuran İnan da belki okumuş etmiş bir adam ama enerjiyle ilgisi yok. Yanlış şeyler söyledi. Sorumluluğu yöneticilere yıkmaya çalışıyorlardı, ancak öyle bir şey yoktu. Biz de Keban'dan ne olduğunu öğrenip demec verince, Cumhuriyet Gazetesi 1. sayfadan Odanın açıklamasını yayımladı. Bunun üzerine Demirel, Kamuran İnan'ı görevden aldı.

Aslında Demirel -her ne kadar TMMOB olarak hakında disiplin süreci yürütmüş olsak da- bizim odaların görüşüne önem verirdi. Bizim sayemizde TEK'in Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcısı, daire başkanları kurtuldu. Ve mesela hala benim çok garibime gider, Bülent'in çalıştığı dairenin başkanı ile ben aynı kattaydım, adam o günlerde bizim kapıdan geçerken eğilerek geçerdi, bizi kurtardınız gibisinden.

Damar: Odaya çok büyük bir saygı duyuluyordu, tamamen farklı görüşte olsalar da saygı duyuyorlardı. Odanın çalışmalarına çok önem veriyorlardı.

Alptürk: Tabi işte 1980'de Odaların faaliyeti durdurulmuştu, sonra açıldı, "Herkes faaliyetine devam edebilir, genel kurullarını" yapabilir denildi. Ben de Bülent'ten devralmıştım, para yok, pul yok, adam yok... 30. yılı kutlayalım, onun sayesinde para toplarız dedik, peki parayı nasıl toplayacağız, kim verecek? TEK Genel Müdürü Ayhan Erkan'a gittim, "Bize yardım edin" dedim. Bir gün sonra beni çağırdı, bir liste verdi, "Bu şirketlere telefon ediyorum, hepsi sizin derginize ilan verecek, onları alacaksınız" dedi. O günün parasıyla 5-6 milyon lira para toplamıştık, bugün herhalde 600 bin lira falandır. Biz onunla faaliyetleri yapmıştık.

Ayhan Erkan, bizim görüşümüzde değildi ama beni görünce önündeki düğmeleri iliklerdi, Oda Başkanımıyım diye. EMO çok büyük saygı görürdü.

"Polisler Oda Lokaline dadandı"

1980 sonrası göreve başladım da, nasıl başladım? Kimse yok! Genel kurul yapacağız görev yapacak insan sayısı kadar insanı anca bulup getirebiliyoruz genel kurula. Polis, "Nerede arkadaşlarınız, hani, niye gelip konuşmuyorlar?" diye soruyor. "Sizlerle karşılaşmamak için getirmiyoruz" diyorum. Öyle şeyler oldu. Hiç tanımadığım bir başka derneğin toplantısına gidiyorum, oraya Dernekler Masası'ndan gelen adam, "Teoman Bey sen

söyleşiler dizisi

buraya da mı geliyorsun” diyor. Bu kadar izliyorlardı.

Aşağıda bir lokamız vardı, restorana çevirdik, belki para kazanırız da, 3-5 kuruş, çalışanların maaşlarını öderiz diye, oraya da polisler dadandı. Gece, gelip oturuyorlar, gitmiyorlar, giderken de para ödemiyorlar. Onlar olunca da kimse gelmiyor. Sonunda orayı da iptal etmek durumunda kaldık. Böyle garip bir dönem geçirmiştik.

Bugünden geçmişe baktığımızda “iyi ki yapmışız” veya “keşke” dediğiniz şeyler var mı?

Alptürk: O dönemde yani 80 sonrasında, diğer odalarda da sıkıntı var, bizde de var. Para yok ama bir de üyelerle ilişki kurabilmen gerekiyor. O nedenle ilk etkinliği, sağ olsun Ahmet Serbest vardı Adana’da, onun gayreti ile Adana’da Teknik Kongre ve Sergi yaptık ve oradan bir miktar para aldık. Bir sonrakini de Karadeniz’de Karadeniz Teknik Üniversitesi ile yaptık. O zamanlar tabi tartışmaları başlattıysak da çok yeterli olduğu söylenemez. Bir de ben TMMOB Başkanı oldum o aralar. EMO ve TMMOB Başkanlığını bir arada yaptım. İki kızım var benim. İlki 1978’de, ikincisi 1984’te doğdu. Kızlar ne zaman büyümüş fark etmedim bile... 5 dönem TMMOB Başkanlığı yaptım.

Damar: Benim devam etmesi gerekirken, devam etti-remediğim için üzüldüğüm bir kurum var. 1970’lerin sonlarında nükleer santrale karşı bir hareket başlattık. EMO olarak TMMOB adına bir Nükleer Enerji Raporu hazırladık. Türkiye’de nükleer santralleri ilk kez gerçek anlamda anlatan bu raporu TMMOB bir kitapçık olarak bastı. Ve şöyle bir program yaptık: Türkiye’nin her tarafına gideceğiz ve nükleer santrallerin ne kadar zararlı olacağını anlatacağız. Trabzon’dan Silifke’ye Silifke’den İstanbul’a, İzmir’den Kayseri’ye, 11 ayrı ilde panel yaptık. O zamanki ilgiyi gerçekten unutamam. Silifke’de kaymakamlık bir okul verdi bize. Ama nasıl forsluyoruz, “Toplantı yapmaya geldik, bize bir yer gösterin” diyoruz, “Bir okul verelim” diyor kaymakam ve gelip dinliyor. Okul olduğu gibi doluyor, önü de doluyor. İnsanlar o kadar bilgiye açtı. Bu türlü çalışmaları devam ettirebilirdik. 12 Eylül’den sonra sekteye uğradı bu.

“Çalışmalarımız sonucunda nükleer santral ihalesi reddedildi”

Bu çalışmalar sonucunda Ecevit, masasına gelen nükleer santral ihalesini reddetti. Odanın örgütlülüğü iyiydi o zaman. Devletin içerisinde nükleer santrale karşı çok insan da vardı. İzmir’de bir Bölge Müdürü hatırlıyorum, Ankara’dan bizi arabasıyla İzmir’e götürdü bu konuşmaları yapalım diye.

Oda kendini anlattığı zaman ne kadar etkin olduğunu bir örnekle anlatayım; 2018 yılında Eskişehir Alpu Santrali’na karşı TMMOB komisyonu olarak belediye ile görüşmeye gittik. Başkan Yılmaz Büyükerşen bizi kabul etti ama bürokrat gibi dinliyor. Sonra “Biz bunun yapılmamasını destekliyoruz ama memleketin enerji ihtiyacı...” deyince, “Hocam anlatalım” dedik. Ondan birkaç gün önce de Enerji Bakanı “Arz sorununuz yoktur, kurulu gücümüz ihtiyacın çok üzerinde” diye açıklama yapmış. Onu falan anlatınca Belediye Başkanı yanındakine döndü, “Elektrik ihtiyacımız yokmuş. Bize geliyorlar baskı yapıyorlar, bunu yapmazsak şöyle olur, böyle olur diye, bu nasıl bir şey? Bunlar bizi kandırıyor,

bundan sonra bütün gücümüzle destekleriz” dedi. İnsanın kendi mesleği olmayınca vakti de olmayınca bazı şeyleri bilemez. Dolayısıyla Odanın bu konuları halka, insanlara anlatması lazım. Yurttaşın bilmesi lazım. Bilmezse elektrik gelirse nimet, gelmezse ne yapalım o kadar.

EMO’nun bugünkü durumu ve daha iyi bir gelecek için yapması gerekenler ile ilgili görüşünüzü öğrenebilir miyiz?

Damar: Bütün hayatımız burada geçti... Bana göre Odanın yapması gereken en birinci iş yurttaşla daha yakın ilişki kurması. Bunun da yolu bildiğini anlatmasından geçer. Bildiğini anlatması da kadro ile olur. Bir kişinin anlatması ile olmaz. Kadroları çoğaltmak lazım. Kadroları çoğaltmak da onları bir amaca yöneltmekle olur. Bu amacı bulup çıkarmak lazım. Yani şimdi ülkenin bu şartlarında, her gün gündemin değiştiği, ekonominin bu kadar darda olduğu, insanların geçim derdi ile uğraştığı, hayatın bu kadar zor olduğu, siyasetin bu kadar karmaşık olduğu bir ülkede bu kolay bir şey değil. Ama bu da o hayatın bir parçası. Burası Elektrik Mühendisleri Odası olarak varsa, bildiğini anlatması bile yeterli, çok yüksek bilgi anlatması gerekmiyor.

Ben bazı şeylere çok önem veriyorum, mesela etkinliklere ve bunlara dışarıdan insan çağırmaya. Onları ne kadar çok yapabilirsek o kadar iyi. Bunlar bir sürü başka şeyden daha önemli. Kitap da, yayın da olursa çok güzel, onlar da yapılmalı ama ne yazık ki bizim halkımız okumuyor, okumadığı için bilmiyor ama duyunca aklında kalabiliyor. Bu çok önemli. Bir de tabi gerçekleri söylemek çok önemli. Çünkü öyle bir hükümet var ki özellikle son 20-25 yıldır -eskiden de öyleydi gerçi de- AKP dönemi artık bunu en tepe noktası haline getirdi, her şey yalan üzerine inşa ediliyor. Yanlış bilgi vermek, halkı kandırmak, yanlış algılar yaratmak tamamen bir politika oldu şu anda ülkede. Hepimiz yaşıyoruz. Bunu yıkmak ancak doğru bilgi ile mümkün.

Alptürk: Bülent’in söylediklerine aynen katılıyorum EMO için. Bizim çok iyi örgütlenip çok iyi anlatmamız lazım. Halkın yanındayız diyoruz, toplumun çıkarlarını koruruz diyoruz, bunu insanlara iyi anlatmamız lazım. Bunun için çok yakın bir şekilde onlara gidip, mümkün olduğu kadar yaygın bir şekilde bunları anlatmak gerekiyor. Herkes biliyor ki, bize kızanlar bile biliyor ki, bizim söylediğimiz her şeyi hayat doğrulamıştır, gerçek yaşam doğrulamıştır, bugüne kadar ne söylediysek... Ama kütüphanelerde kaldı. Örgütü daha sıkı birlik-telik içinde olmaya zorlamamız ve insanlara ulaşmayı sağlamamız lazım.

Teoman Alptürk; 1975-1978 yılları arasında, 21, 22, 23 ve 24. Dönemlerde EMO Yönetim Kurulu Üyeliği yaptıktan sonra, 1981-1994 yılları arasında 27, 28, 29, 30, 31, 32 ve 34. dönemlerde 7 kez Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptı.

Bülent Damar; 1977-1979 yılları arasında EMO 23. Dönem Yönetim Kurulu Üyeliği, 24. Dönem Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı ve 25. Dönem Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini üstlendi.

Elektrik Mühendisleri Odası 29. Yönetim Kurulu Saymanı Necla Aka ile söyleşi...

EMNİYET'TE “EMO'YA KİMLER GİDİYOR” SORGUSU

EMO Basın- Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) logosunun belirlendiği 1984 yılındaki yarışmanın jüri üyesi, EMO 29. Dönem Yönetim Kurulu Saymanı Necla Aka, öğrenciliğinden başlayarak Oda faaliyetleri ve meslek yaşamından kimi olayları anlatırken, Türkiye'nin 1970 ve 80'li yıllardaki karanlık dönemine de ayna tutuyor.

Necla Aka, 1948 Nevşehir doğumlu, ancak aile Mersin'e taşınmış ve liseyi burada okumuş. Babası avukat, 4 kardeşler. Kendisinden 2 yaş büyük ablası tıbbi kazanmış ancak o dönem “rüzgar gibi esen” ODTÜ'yu tercih etmiş, Mimarlık okuyor. Yıl 1965, Necla Aka da başarılı bir öğrenci, o da ablası gibi tıbbi kazanıyor ama ODTÜ'ye kayıt yaptırıyor. Ablasının izinden gitse de bölüm seçmeye geldiğinde Elektrik Mühendisliği'ne geçiyor.

Okuduğu dönemde “ODTÜ'den her hafta bir cenaze kalktığını” söylüyor Aka. ABD Büyükelçisi Robert Komer'in aracı yakıldığında da laboratuvarlardamış. Yaşananları şöyle aktarıyor:

“Tabi herkes bu haberi alınca işi gücü bıraktı Rektörlüğe doğru yürüyoruz. 2 asistan vardı, bizim asistan çıkmamıza göz yumdu, zaten tutamaz. Öbürü ‘gitmeyecekler’ diyor. Bunların ikisi kavga etti biliyor musunuz koridorda. Ama gidildi tabi, çünkü orada olay olmuş araba yanıyor.”

Mezun olduktan sonra Türkiye Elektrik Kurumu'nda (TEK) çalışmaya başlamış. Tabi hemen EMO'ya da üye olmuş. TEK Necatibey Caddesi üzerinde ve EMO'ya yürüyerek 5 dakika. Aka, “Her öğlen Oda'ya gelirdim. O dönem Odayla çok sıkıydı ilişkiler ve odalar çok politikti. Mesela dergiler ağırlıklı olarak siyasi yazılarla çıkardı. Dergilerin aktif siyasete ilişkin sarı sayfaları vardı” diyor.

“İşkencede ölen arkadaşlarım oldu”

1980'li yıllarda darbe ve arkasından gelen sıkıyönetim dönemlerinde EMO yönetim kurullarında yer almış. 1982 yılında Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Ankara Şubesi 6. Dönem Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı ve 1984-1986 yılları arasında da EMO 29. Dönem Yönetim Kurulu Saymanlığı yapmış. Yönetim kadrolarında Türkiye İşçi Partisi (TİP) isimlerin bulunduğu dikkat çekerken, “Kamuoyu ve karar vericiler nezdinde Oda mimliydi” diye konuşuyor.

12 Eylül döneminde TEK'te çalışırken, mühendis bir mesai arkadaşının, “öğrenciliği döneminde bildiri dağıttığı (!)” gerekçesiyle tutuklandığını belirten Aka, o dönem yapılan haksızlıkları ve yaşanan acıları şu

söyleşiler dizisi

sözlerle aktarıyor:

“Arkadaşım çok işkence görmüş ve o zaman ben de Odada yöneticiydim. ‘Odaya gidip gelen kim?’ diye sormuşlar. Daha sonraki görüşmelerimizde, ‘Odaya giden birisinin ismini, senin ismini versem o işkenceden kurtulacaktım’ dedi. Bunu kendi anlattığı için biliyorum, hani kıl payı, demek ki gelip alacaklardı bir bahaneyle... Taa öğrenciliğinde dağıttığı bildiri, yıllar sonra içeri alınmasına yol açtı. Mahkemeye çıkana kadar 3-4 ay geçti ve mahkemeden serbest bırakıldı. Yani boşu boşuna bu işler. Tabi daha uzun yatanlar çok oldu, o dönem birçok arkadaşımız heder oldu, üniversiteden işkencede ölen arkadaşlarım oldu. Yani işte malum hepimizin bildiği dönemler bunlar. Darbe ile de her şey susturuldu. Yani Odanın imajı, Odaya gidip gelen makbul olmuyordu zaten o tarihte de.”

EMO Logosu

1970’lerde Sanat Kurumu’na üye olan Aka, bir dönem geniş bir ressam çevresi olduğunu, hatta kendisinin de o günlerden bu yana satın aldığı eserlerle önemli ressamların da aralarında yer aldığı ufak bir koleksiyon oluşturduğunu belirtiyor. Bu alanlara yönelik ilgisi nedeniyle 1984 yılında EMO Yönetim Kurulu’nda Oda logosunun belirlenmesi ile ilgili kendisinin görevlendirildiğini anlatan Aka, bir yarışma açıldığını ve bunun gazete ilanı ile duyurulduğunu kaydetti. Yarışma jürisinin de Grafiker Ressam Mürşide İçmeli, Grafiker İbrahim Demirel, Mimar ve Gazeteci Önder Şenyapılı, TMMOB Genel Sekreteri Bülent Tanık ve kendisinden oluştuğunu ifade eden Aka, şunları ifade ediyor:

“Gelen çalışmalar çoğunlukla yıldırım şeklindekiydi. Böyle soyut bir şey yoktu. Bize göre en güzeli, en soyut şekilde ifade eden bu eseri. Dikkat çeken bir logoydu. Yapan kişi grafiker Ümit Öğmen idi. Genç bir insandı. Bakın hem ‘e’ harfi var, aydınlık-karanlık metaforu var.

Bu seçildi. O tarihte biz 1. olan arkadaşla 2 bin 500 lira verdik diye hatırlıyorum. O zaman için fena bir para değildi. Güzel bir çalışma oldu. İlk zamanlar baskıda çok hatalar olsa da zamanla oturdu. Rozetini de yaptırarak, üyelerimize dağıttık.”

Macaristan Gezisi

Necle Aka, Yönetim Kurulu üyesiyken yapılan çalışmalarla değinirken, Macar Elektrik Mühendisleri Odası’nın daveti üzerine EMO İstanbul Şube Başkanı ile birlikte 2 kişi Macaristan’a gittiklerini anımsıyor. Macaristan’da Ganz trafolarının üretime geçişinin 100. yılı nedeniyle düzenlenen kongre ve kutlamaya katılmak üzere birkaç günlük bir gezi gerçekleştirilmiş. Daha sonra Macar Elektrik Mühendisleri Odası yetkililerini de Ankara’da konuk etmişler. Birlikte yenilen bir yemekte babasıyla Macar temsilci nasıl anlaşmışsa anlaşmış, sonradan babasına Macaristan’dan kart bile göndermiş.

Necle Aka, TEK, Bahçeli semtine taşındıktan sonra eskisi gibi sıklıkla Oda’ya uğrayamamış. TEK’in bölünmesinin ardından EÜAŞ ve TEİAŞ’ta çalışan, son olarak da Çayırhan Termik Santrali Proje Müdürlüğü yapan Aka, 32 yıllık kamu görevinin ardından 2008 yılında emekli olmuş. Daha sonra bir süre özel sektörde çalışsa da artık mesleki çalışmalar yapmıyor. Ancak meslek alanımızdaki üniversite sayısının fazlalığını eleştiren Aka, şunları söylüyor:

“Ben üniversiteden mezun olduğumda TEK’te bir arkadaşım vardı, benden önce mezun olmuştu, onu ziyarete gitmiştim. Bana da gel çalış dediler, daha mezuniyet belgelerim çıkmadan çalışmaya başladım. O zaman o kadar kapışılmıştık ki, bir yerde işe girmişken, öbür daire gel bizde çalış diyordu. Şimdi her meslek şişmiş vaziyette. Bir ülkede 209 tane üniversite olur mu? Niteliksiz, kalitesiz, çok yazık. Bunları düşününce insan çok üzülüyor.”

TMMOB İŞYERİ TEMSİLCİLİĞİ

Selçuk Esen
Elektronik Yüksek Mühendisi
İstanbul Türk Telekom TMMOB İşyeri Temsilcisi, 1976-1980

Örgütlülük, yaşam sürecinde bir arada olunan her süreyi, yaşamı kolaylaştırmak dayanışmak ve paylaşmayı artırmak adına, birlikte hareket etmeyi gerektiren bir davranış biçimidir. Bu doğadaki her canlı için geçerlidir. Bunu başaran her birliktelik zoru kolay yapan bir yaşamı paylaşır.

Örgütlülüğün bu olumluluğuna karşın, paylaşım karıştırlarının varlığı örgütsüzlük adına en büyük sorundur. Bu sorunun tarafları arasındaki mücadele ise yaşam kavgasının kendisidir.

Bu mücadele ve kavga insanlık tarihi boyunca yaşanmıştır, yaşanacaktır. Her boyutta incelenmesine ilişkin kitaplar dolusu konuşulabilir, yazılabilir.

Konumuzu bu genelin bir parçası olarak ele alırsak, mesleki demokratik kitle örgütümüz TMMOB ve bu birliktelik içinde var olan bizler açısından özelleştirecek bir şeyler söylemeden önce örgütümüzün yapısına ilişkin kısa bir bilgi vermek yararlı olacak.

22 Ekim 1954 tarihinde 6235 sayılı yasayla, on mühendislik dalıyla birlikte kurulan TMMOB Anayasasının 135. maddesinde belirtilen kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Mühendislik hizmetlerinin gelişimiyle ortaya çıkabilecek sıkıntıların giderilmesi, her mühendislik dalının kendi özelindeki mühendislik hizmetlerini düzenlemek ve kamuya yönelik hizmet amacı ile kurulmuştur TMMOB.

Örgütümüz başlangıçta, mühendislerin ve tüm teknik personelin haklarının düşünülmesinden çok, teknolojilerin uygulanmasında aracılık ve yardımcılık yapması öne alınarak düşünülmüş ve öyle kurgulanmıştır. 1954'lü yıllardan 1970'li yılların başına kadar TMMOB yöneticilerinin çoğunun devletin üst kademesindeki bürokratlardan oluşmuş olması bunun temel göstergesidir.

Kuruluş yılında 147 olan üye sayısı (Nafia Vekaletine verilen dilekçeyle zorunlu üyelik statüsünde) aynı yıllarda kısa zamanda 8 bine ulaşmıştır. 70 yıl sonra bugün ise 700 bine yaklaşan üyesi ve 24 meslek dalında dev bir örgüttür.

TMMOB ve bağlı odaların mühendis örgütlenmesinde 1970'li yıllarda başlayan arayışların önceliği, üyesinin emek eksenli örgüt mücadelesi olmuştur. Bu doğrultuda yapılan çalışmalarla üyesiyle bütünleşmenin yollarını aramış ve bu konuda başarılı olmuştur. Bu konuda yapılan çalışmaların bir bölümünü sıralayacak olursak;

Üyelerinin mesleki teknik yayınlarla donatılmasına yö-

nelik kapsamlı çalışmalar, mühendislik hizmetlerinin meslek normları içinde yapılmasına ilişkin uygulamaların hazırlanması, SMM hizmetlerinin mühendislik emeğine uygun koşullarda yapılmasına ilişkin düzenlemeler, ferdi kaza sigortalarıyla donatılması çalışmaları, ücretli çalışanların haklarının toplu sözleşmelere bağlı olmasına ilişkin çabalar.

Bütün bu çalışmaların ve yaşamın gerçeklerinin, tarım toplumundan sanayileşme ve teknolojiyle çıkmaya çalışan ülkemizin motor gücü olan mühendislerin ve tüm teknik elemanların çalışma şartlarının değişmesi ve gelişmesi, kafa ve kol emeğinin hakkı olarak ürettiklerinden gereken payı almalarına ilişkin çalışmalara dönüşmüştür.

Sendikal Örgütlenme

Ancak, 1954'ten 1970'li yıllara kadar geçen 26 yıl bunun, o günkü örgütlenmeyle olamayacağını, dolayısıyla sendikal örgütlenmenin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Bu yolda çalışmaların başlangıcını Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) oluşturmaktadır. TEKSEN'in 12 Şubat 1970'te kurulup 12 Mart 1971 darbesiyle kapatılmasının ardından 4 Haziran 1972'de Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED) kurulmuştur. 1980 yılına kadar çalışabilen TÜTED, TMMOB örgütlenmesinde önemli katkılar ve birikimler sağlamıştır. (TEKSEN örgütlenmesinin öncüleri Niyazi Doğanay'ı rahmetle, Latif Karadağ ağabeyimi saygıyla anıyorum)

Mevcut iktidarların TMMOB üyelerinin sendikal örgütlenmesinin önünü kesmek için yasal düzenlemeler yaparak kamuda çalışan mühendislerin yasal üyelik zorunluluğunu kaldırmaları TMMOB örgütlülüğünün önünü kapatamamıştır.

TMMOB örgütlülüğünün kendi iç dinamizmini geliştirecek çalışmalar gündeme gelmeye başlamıştır. Daha önceleri de yapılan ancak fazlasıyla üstünde durulmayan gelecek kuşağın mühendis adaylarına yönelik "genç mühendis" adayları için bünyemizde çalışma imkanları geliştirilerek, onları Odalarımızın onur konukları yaptık. Onlara öğrencilik yaşamlarından sonrası için yardımcı olmaya çalıştık. Bu TMMOB'nin geleceğini ileriye taşıyacak bir yol oldu ve devam ediyor...

Tüm bu örgütlenmeye yönelik çalışmaların en temel unsuru olarak mühendislerin çalışma alanlarında örgütlü olmasını sağlayacak İşyeri Temsilcilikleri hayata geçirilmiştir.

TMMOB'nin Mayıs 1974'te yapılan 19. Genel Kurulu'n-

da kabul edilen TMMOB İşyeri Temsilcileri Kurulu ve İşyeri Temsilciliği Yönetmeliği'nin 1. maddesi şöyledir:

“Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu, Ana Yönetmeliği ve Yönetmelikleri gereğince, mühendis ve mimarların işyerinde örgütlülüğünün geliştirilmesi, meslek ve ülke sorunlarının ayrılmaz bir bütünlüğü içinde ülke çıkarlarının, mühendis ve mimarların demokratik ve toplumsal hak ve sorumluluklarının takibi, işyerindeki üretim sürecinin mesleğin ve çağdaş bilimin gereklerine uygunluğunun denetimi, mühendis ve mimarların özlük haklarının, grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklarının savunulması ve elde edilmesi ve diğer çalışanlarla dayanışmanın sağlanması amacıyla, TMMOB'nin işyerleri ile ilişkisini sağlamak üzere; İşyeri Temsilcileri Kurulu ve İşyeri Temsilcilikleri kurulur.”

Devrim Niteliğinde Açılım

TMMOB için bir devrim niteliğinde olan bu açılımla ülke genelinde yüzlerce il ve ilçede üretim yerlerinde, kamu kurumlarının teknik hizmet veren işyerlerinde işyeri temsilcilikleri açıldı. Çalışanların TMMOB il/ilçe koordinasyon kurullarına başvurmaları sonucu, işyerinde yapılan seçimler iki yıl süre için oluşturuldu.

Yönetmeliğin 14. maddesine göre İşyeri Temsilcileri Kurulu ve İşyeri Temsilciliğinin görevleri şunlardır:

“a) Kurulduğu işyerindeki üretim sürecinin ülke çıkarları ve çağdaş bilimin gereklerine uygunluğunu, işyeri ve işyerinin faaliyette bulunduğu iş kolundaki mesleki sorunları incelemek, değerlendirmek, çözüm önerileri geliştirmek ve bunları TMMOB İl/İlçe Koordinasyon Kurulu'na ve TMMOB'ye aktararak ortak bilinç ve tavır geliştirilmesini sağlamak amacıyla ortak çalışma yapmak.

b) Katılımcı demokratik kanalların araştırılarak yaşama geçirilmesi için her türlü çabayı göstermek,

c) İşyerindeki mühendis ve mimarların ortak demokratik, ekonomik ve mesleki istemlerini belirlemek ve bu yönde çalışmalar yapmak, çalışanların tümünün katıldığı ortak platformlar oluşturmak.

d) İşyerindeki sendikalar ve diğer demokratik kitle ve meslek örgütü temsilcileriyle ilişki kurmak, mühendis ve mimarların sendikal örgütlülüğünü sağlamak ve üyelerinin özlük haklarını korumak amacıyla çalışmalar yürütmek, TMMOB'nin görüş ve kararlarını o işyerindeki mühendis ve mimarlara iletmek,

e) Gerekğinde işyeri yetkilileri ile orada çalışan mühendis ve mimarlar adına ilişki kurmak,

f) TMMOB İl/İlçe Koordinasyon Kurulu Sekreteri ya da TMMOB Yönetim Kurulu tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek.”

Burada altını kalın harflerle çizdiğim ve bir vefa borcu olarak gördüğüm en önemli nokta, böylesi bir örgütlenmeyi düşünen ve hayata geçiren TMMOB yönetimi ve onun unutulmaz başkanı Teoman Öztürk ağabeyimin emekleridir. TMMOB'nin yayın organı Birlik Haberleri'nin önemli katkısı da bir başka etkeni. Bütün bu etkenlerin en önemli nedeni ise çalışanların temel hak-

TMMOB işyeri temsilcisi olarak İstanbul Telefon Başmüdürlüğü'ndeki tüm memur, teknisyen ve işçi dernekleriyle toplanarak birlikte davranma kararı almıştı.

larına sahip çıkmaya olan özlemleri idi. Bu nedenlerle işyeri temsilcilikleri bir çığ gibi büyümüş yüzlerce kamu kuruluşunda çalışmaya başlamıştır.

Türk Telekom'da İşyeri Temsilciliği

Bu konunun bir parçası olarak bugünkü adıyla Türk Telekom'daki çalışma yıllarımda işyeri temsilciliğinin oluşumu için çalışan arkadaşlarımızın da olurlarını alarak 1976 yılında Selçuk Esen-Sengül Aygen ve Taner Gedik olarak başvuruda bulunduk ve il koordinasyon kurulunun yaptığı seçimde seçildik. Dört yıl süren işyeri temsilciliğimiz 12 Eylül 1980'le birlikte sona erdi. Bu dört yıllık süreçte yapılan çalışmaları, halen gururunu taşıyarak anlatacak olursak:

İşyerimiz o yıllarda İstanbul'un tüm yakasında hizmet veren bir yapıdaydı ve 300'e yakın mühendis çalışıyordu. Her alandan mühendis vardı ancak büyük çoğunluğu elektrik-elektronik mühendisiydi. Ben ayrıca 1971 yılından başlayarak Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu'nda da görev aldım. Başmüdürlüğümüz Gayrettepe'de olmasına karşın İstanbul'un her yerinde çalışan, birbirini görme şansı az arkadaşlarımız vardı. İlk iş olarak bu birlikteliği oluşturmanın yollarını aradık. Sonuçta Başmüdürlükte yaptığımız görüşmede temsilci arkadaşlarımızla bir teklif sunarak bu sorunu kısmen çözdük. Çözümü yönetim de çok beğenmişti.

Çözüm her ayın ilk çarşamba günü saat 15.00'te yemekhane salonunda tüm mühendislerin bir araya gelmesiydi. O gün uzaktaki arkadaşlar da işlerini ayarlayarak Gayrettepe'de oluyordu.

Bu konunun kabul gören çözümü şuydu: Başmüdürlüğümüzün 7 grup başmühendislikten oluşan bir çalışma şekli vardı. Bunlar Santraller Grup Başmühendisliği, Proje Grup Başmühendisliği, Altyapı Grup Başmühendisliği, Tesisat Grup Başmühendisliği, Kablo Altyapı Grup Başmühendisliği, Elektronik Cihazlar Grup Başmühendisliği, Yapı Grup Başmühendisliği idi. Bütün bu gruplardaki çalışmaların birbiriyle ilişkilerinin kurulmasını gerektiren bilgilenmeler eksikti ve bunların netleştirilmesi gerekiyordu. Bunları grup başmühendisleri bile net olarak bilmiyordu. Toplantıya gelineceği gün ilgili grup başmühendisi geniş bir rapor hazırlayacak ve diğer gruplar da bunları dinlemeye gelecekti. Bu konu etrafındaki bilgilerin tartışılması çok

ilgi çekmişti. Tabii bu ekseninde yapılan konuşmalarda, güncel konulara da bir biçimde giriliyordu. (Toplantı duyurularını EMO antetli kağıtlarıyla yapmış olmamızın etkisini belirtmeden geçemeyeceğim.)

Aylık toplantılarımızın konusu dışındaki konuşmalarımız ve görüşmelerimiz sıklaştı. Bu durum arada toplantılarımıza katılan yönetici konumundaki arkadaşlarımızın da dikkatini çekmeye başlamış ve toplantılarımıza katılım artmıştı. Her toplantı bir öncekinden kalabalık oluyordu. İki saat olarak planladığımız toplantılarda günün konusunun bitiminde farklı şekillerde bizlere sorular yöneltiliyordu. Çeşitli sorunları dile getiren soruların bir bölümünü bizler yanıtlarken, bir bölümünü toplantıya katılmış olan Başmüdürlük yetkililerine bırakıyorduk. Özellikle özlük haklarına ilişkin soruların cevaplarının verilemeyeşi, toplantı bitiminden sonraki sohbetin konusu oluyordu. Bu soruların büyük bir bölümü yan ödemelerin yanlış ve eksik uygulanması, fazla çalışma sorunu, teknik personele verilen giysiler, ulaşım konusundaki uygulamaların yanlışlığı gibi şeyler oluyordu.

Bu toplantılardaki soruların, giderek temel sorunlara doğru evrilmesi Türk Telekom bütünlüğü içinde konuşulur hale gelmişti. Toplantılarımızın en can alıcı kısmında TMMOB örgütlülüğümüz konu oluyordu. Özlük haklarına ilişkin sorulara karşılık verdiğimiz bilgilerin çok farklı bir etki yarattığı açıktı. Bir gün bu sohbette o kadar çok TMMOB'den bahsetmişim ki bir arkadaşım "Toplantımıza Teoman Öztürk gelse ve onunla tanışsak" dedi. Ben hiç teklemeden "Gelecek toplantıda burada olacak" dedim.

"Alkışları biz de, bizi tutuklayanlar da unutmadı"

İlk toplantı çağrı metnine TMMOB Başkanı Teoman Öztürk'ün konuşmasını ekleyerek bildirimde bulundum. Doğrusu bunu yaparken kimseye hatta Teoman ağabeyime bile danışmamıştım. Bizi ilgiyle izlediğini birkaç kez söylemişti. Aslında Başmüdürlükçe nasıl karşılanacağını kestiremiyordum. Yazılı çağrı belgesini götürdüğümde bir şey sormadılar tek kelime etmediler. O'nun, toplantıya geldiğinde gülümseyerek "Sen bunu iyi düşündün mü?" sorusuna gülümseyerek cevap vermekle yetindim. Ve o gün lokantanın 200 kişilik kısmında yaptığımız toplantıda oturacak yer yoktu, teknik personelin

dışındaki çalışanlar da lokantayı doldurmuşlardı. Toplantı bittiğindeki alkışları ben hiç unutmadım ama 12 Eylül'de Sengül Aygen ablamla birlikte tutukluluğumuzdaki sorgulamamızı yapanlar da unutmamıştı. Neredeyse her toplantıya ilişkin not edilmiş sorgularla karşılaşmıştık. Tutukluluğumuzun nedenlerinde biri de bu olmuştu.

TMMOB işyeri temsilciliğimizin kurum içindeki saygınlığı da farklı boyutlara ulaşmıştı. Sanırım 1979 yılı Haziran ayıydı. Tüm Türk Telekom'u ilgilendiren sözleşmeli personel uygulaması düşüncelerinin konuşulduğu ve tepkilerin nereye gideceğinin belli olmadığı günlerdi. İstanbul Türk Telekom'daki tüm derneklerin, sendikaların bir toplantı yapması gündemdeydi. İşyeri temsilciliğimizden, Başmüdürlükte yapılacak toplantıya katılmamız ve toplantıyı bizim yönetmemizi istiyorlardı. Tabii ki kabul ettik bundan gurur duyduk. Çok uzun süren bu toplantının tutanağını Genel Müdürlüğe verilmesi kaydıyla Başmüdürlüğe iletmıştik. Bu tepkiler sonucu konu sıcak gündemden çıktı ancak sanırım 2-3 yıl sonra tekrar bu yola girildi.

TMMOB işyeri temsilciliği örgütlülüğü yalnızca işyerimizde değildi. Türkiye'nin farklı illerindeki 96 kurumda örgütlenerek önemli çalışmalar yaptı; TMMOB'ye bağlı Odalarımızın üye tabanının genişlemesinde büyük rol oynadı.

TMMOB güçlü alt yapısıyla ülkemizin zorlu günlerinde kendini hissettiren güç olarak yer aldı. Söylenecek daha o kadar güzel şey var ki... Bunların en önemlilerinden birisi de TMMOB yayın organı Birlik Haberleri'nin bu oluşuma katkısıydı. Örgütlenmenin bir emek ve ilişki sonucu olacağına inandığımı ve bunun TMMOB'nin devam sorunu olduğunu söyleyerek nokta koyarken, bu yolda emek vermenin her mühendisin ve örgütlerinin ödevi olduğunu eklemek istiyorum.

Soldan, Ayaktakiler: Alaettin Anahtarçı (Oda müdürü) - Yavuz Çizmeci-Ersin Kaya-Ali Hikmet Erol
Oturanlar: Gönül Taylan- Selçuk Esen-Karabey Kalkan- Yüksel Birdal(Başkan)

TÜRKİYE'DE TELEKOMÜNİKASYON

Dr. Fikret Yücel
Elektronik Yüksek Mühendisi
fikretyucel@gmail.com

Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) kuruluşunun 70. yılı dolayısıyla çıkarılan bu dergide "Türkiye'de Telekomünikasyon" isimli yazımla yer almam bana değerli kardeşim Selçuk Esen'in bir ikramı. Ona tahsis edilen bu yerin tarafımdan işgalinin Aristoteles'in M.Ö. 4. yüzyılda yazdığı Retorik isimli kitapta yaşlılar hakkındaki şu sözleriyle ilişkilendirilmesinden endişe duyuyorum:

"Yaşlılar umuttan ziyade anılarla yaşarlar, çünkü hayatın ellerinde kalan, upuzun geçmişe kıyasla pek azdır. Umud geleceğe, anılarsa geçmişe aittir. Gevezelikleri de bu yüzdendir; sürekli geçmişten bahsederler, geçmiş hatırlamak hoşlarına gider."

"İnsan sosyal bir varlıktır" sözü de Aristo'ya ait. Gerçekten, doğa içinde yalnız bir insan güçsüz ve çaresizdir. İnsan doğaya karşı gücünü diğer insanlarla birlikte yaşayarak kazanır. Bu birliktelik aralarında iletişim kurma ihtiyacını doğurur. İletişim kurulmasında mimik, jest, şekil, resim, yazı, konuşma dili, müzik gibi çeşitli iletişim elemanları kullanılır. İnsanlar eski çağlardan beri bu elemanları uzağa nakletmek ihtiyacını duymuşlardır. Bunu sağlayan çeşitli araçların geliştirilmesi, iletişim alanını genişletmiş, haber ve bilgi teatisi (karşılıklı alıp verme), bilgi ve habere ulaşım yayılmış ve zenginleşmiştir.

İletişim Teknolojilerinin Gelişimi

İletişimin insan hayatındaki önemine, mühendislik, mimarlık, tıp ve sanatta sağlanan önemli gelişmelere rağmen, çok uzakta olmayan bir geçmişe kadar, iletişimde kullanılan yöntem ve araçlarda oldukça ilkel kalınmıştır. Telekomünikasyonda uzun süre 1 bitlik enformasyonla yetinilmiştir. Askeri ve güvenlik amacı ile, evet ve hayır, var ya da yok, olumlu veya olumsuz bilgisi, çeşitli şekillerde iletilmekte idi. Alfabe kodlayarak daha fazla bilgi nakletmek için kimisi düşünce aşamasında kalmış çeşitli yöntemlere başvurulmuş olup bunlardan ilginç ve önemli örnek olarak eski Yunanlıların kullandığı "Polybius Yöntemi" gösterilebilir. Yunan alfabesindeki 24 harf, 5 sütun, 5 satıra yerleştirilerek (Polybius karesi) her harfin koordinatı belirlenir. Biri satırları, diğeri sütunları temsil eden beşer meşaleden oluşan iki grup meşale vasıtası ile harfler tanımlanarak uzağa iletilir.

Bu fikir 18. yüzyılın sonlarında Fransa'da Claude Chappe tarafından mekanik telgraf sisteminde uygulanmıştır. Bu sistemde yeni hiçbir şey yoktur. Başarılı olmasının sebebi teleskop ile birlikte kullanılmasıdır.

"Amerika'nın Leonardo"sı lakaplı Samuel Morse'un

1840 yılında elektriksel telgrafı bir hizmet olarak sunması iletişimde yeni bir çıkış açmıştır. Bu hizmet uzun süre uzaktan haberleşmede başat rol oynamıştır. Morse'un geliştirdiği Mors alfabesi bir metnin en kısa zamanda gönderilmesini sağlayan optimum koda çok yakındır. Morse, İngilizce metinler üzerinde çalışarak en çok kullanılan harflere en kısa kodları vermiştir. Bu alfabenin elemanları bugünün 0 ve 1'ine karşı gelen nokta ve çizgidir. Elektriksel telgraf vasıtasıyla yazılı haber ve belgelerin iletimi sağlanıyordu.

Zaman içinde geliştirilen harf basan cihazlar sayesinde posta telgraf merkezleri telgraf metinlerini Mors cihazları ile Mors alfabesini kullanarak gönderip almak yerine yazı makinesi benzeri bir cihaz olan teleprinter ile yazıp almaya başladılar. Daha sonra her biri telemprimör cihazına sahip abonelerin bağlandığı, ilerde bahsedeceğimiz telefon şebekeleri benzeri, yazılı haberleşme servisi, teleks sistemi oluşmuştur. Faks cihazının geliştirilmesi sonucunda teleks servisi kullanımı giderek azalmış ve sonunda ortadan kalkmıştır. Mevcut telefon hatlarından yararlanarak karşılıklı iki tarafta da var olan faks cihazı vasıtasıyla resim, yazı, grafik gibi verilerin hızlı bir şekilde aktarımı sağlanabilir. Faks, facsimile (Latince'de "benzer bir şey yapmak" anlamındaki facsimilar) kelimesinden türetilmiştir.

Şekil, resim, grafik, belge, konuşma, müzik gibi her türlü haber ve bilginin sayısal ortamda sayısal cihazlarla nakledilebilir olmasından sonra faks kullanımında azalma olduysa da hala kullanılıyor.

Telgrafın başat rolü, 1876'da Alexander Graham Bell tarafından telefonun hizmete sokulmasına kadar devam

etti. Bu suretle ses, evvela konuşma, daha sonra müzik, uzağa nakledilebilir oldu. Gerçekte telefonun mucidi Amerika'da yaşayan bir İtalyan göçmen olan Antonio Santi Giuseppe Meucci'dir. Patent başvurusu bir dizi şanssız olay dolayısıyla bir türlü sonuçlanamamıştır. 2002 senesinde ABD Temsilciler Meclisi Meucci'yi telefonun mucidi olarak kabul etmiştir. Bununla birlikte Graham Bell'in telefonun bir hizmet olarak sunulması ve bu hizmetin genişlemesindeki rolü çok önemlidir.

Telefonun icadından kısa bir süre sonra telefon sahiplerinin birbiri ile bağlantılarının sağlanması, konuşmaların yönlendirilmesi konusu gündeme gelmiş ve ilk manüel telefon santrali 1878'de ABD'de hizmete açılmıştır. Hızla büyüyen ve genişleyen telefon şebekeleri üzerinde dünyanın her yerinde manüel telefon santralleri kurulmuştur. Konuşmalar bu santrallara bağlı abonelerin istekleri doğrultusunda bu işle görevli personel (çoğunlukla operatris) tarafından yönlendirilmektedir. Haberleşmeden beklenen en önemli özelliklerden birisi mahremiyet ve gizlilik. Manüel bağlantılarda mahremiyetin ihlali şüphe konusudur. Nitekim, ABD'de Kansas City'de cenaze levazımatçısı olan Almon Brown Strowger bir süredir siparişlerin düşmekte olduğunu fark eder. Konuyu takip eden Strowger telefon santralindeki bir operatrisin rakip şirketin sahibinin eşi olduğunu öğrenir. Bu hanım, kendisi üzerinden geçirilmek istenen sipariş isteklerini kocasının telefonuna yönlendirmek suretiyle sipariş adresini değiştirmektedir. Bunun üzerine Strowger 1970'li yıllara kadar bütün dünyada kullanılan elektromekanik telefon santrallerinin ilk örneğini geliştirir. Elektromekanik telefon santralleri gelişme zincirinde çeşitli modeller bulunmaktadır. Bundan sonrasında sayısal telefon santrallerine daha sonra da sanal telefon santrallerine ulaşılır.

Telefon aboneleri ile santraller ve santraller arası bağlantılarda çıplak havai hat ve simetrik kablo kullanılmakta ve bunların sayıları artan ihtiyacı karşılamak üzere giderek artırılıyordu. Özellikle uzak mesafeli bağlantılarda bir bağlantının sadece bir konuşmaya tahsisinden doğan yüksek telefon ücretleri, iletişim yolunun bir konuşma için gerekli frekans bandından çok daha geniş bir bandı nakledebilir kapasitede olmasından faydalanma yolunu açtı. Böylece frekans paylaşımı çoklama (frequency division multiplexing) sistemleri ortaya çıktı. İlk rekans paylaşmalı çoklama, 1917 yılında ABD'de havai hat üzerinde çalışan 4 kanallı bir cihazda kullanıldı. Zamanla havai hat ve simetrik kablolar üzerinde çalışan bu cihazların sayıları yanında kapasiteleri de artırıldı, bir hiyerarşik düzen oluştu. 1930'lara gelindiğinde, daha yüksek sayıda kanal elde edilmesinde gerekli özelliklere sahip transmisyon yollarına ihtiyaç hasıl oldu. Bunun sonucunda koaksiyel kablolar iletişim ağı içindeki yerini aldı.

İlerdeki yıllarda çoklama işleminin zaman paylaşmalı olarak uygulanması başlatılmış, bu sistemde de bir hiyerarşik düzen oluşmuştur. Zaman paylaşmalı sistemler haberleşme cihazlarının sayısallaşmasında ilk adımı teşkil eder.

Hertz ve Marconi ile başlayan telsiz iletişimi büyük mesafelerin aşılmasında fayda sağladığı gibi, iletişimde

yeni bir nakil ortamı da sunmuştur. Özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra geliştirilen R/L sistemleri, analog ve sayısal hiyerarşik kademeleri ile uzak mesafe ve ülke-rarası bağlantılarda büyük fayda sağladılar. Nihayet artan kanal sayısı ve yüksek hız ihtiyacı, iletişim yollarında önemli bir yeniliğe, fiber optik kabloların kullanımına yol açmıştır.

Kıtalararası bağlantılar ve coğrafi engellerin aşılması uydular yardımı ile mümkün olmuştur. Uyduların iletişimde kullanılması fikrini ilk ortaya atan bir bilimkurgu yazarı, Artur C. Clarke'dır (1945).

Elektronikte, özellikle mikroelektronikteki gelişmeler, haber ve bilginin iletilmesinde kullanılan cihazlarda da önemli değişim sağlamıştır. Bu suretle bilinen bazı teknolojilerin, örneğin darbe kod modülasyonu (Pulse Code Modulation: PCM) gibi, hayata geçirilmesi mümkün olmuştur. 1980'li yıllarda, metin, ses ve görüntü, bilgisayarla dijital (sayısal) ortamda işlenmeye başlanmıştır. Bunun ardından telekomünikasyon cihazlarının da sayısallaşması ile sayısal verilerin telekomünikasyon ağı üzerinden iletimi mümkün olmuştur. Böylece bilgi teknolojileri ile iletişim teknolojileri birleşerek "Bilgi ve İletişim Teknolojileri" adını almıştır. Bu aşama aynı zamanda telekomünikasyonda bilgisayarın kullanılmaya başlandığı dönemi gösterir.

Bu gelişmeler sonucunda bütün dünyaya yaygın bir çoğul-ortam (multimedia) ve veri (data) ağı oluşmuştur. Bu çerçevede İnternet teknolojilerinin gelişmesi sayesinde meydana gelen İnternet ağı, bilgiye ulaşmada en hızlı ve ucuz yol özelliğini taşıyor.

İnternet'teki bu gelişmeler yaşanırken hareketli kullanıcıların da iletişim ağlarından faydalanmaları konusunda ilerlemeler gerçekleşmiştir. Bu ilerlemeler sonucunda hücresel şebekelere ve akıllı cep telefonlarına erişilerek bireylerin çoğul ortamda bulundukları yerden her türlü bilgiye ulaşabildikleri bir dünya oluşmuştur.

Bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde bilginin işlenmesi, iletimi ve depolanmasının hızlı, güvenli ve yaygın bir şekilde gerçekleştirilmesi, önemli bir bilgi birikimi oluşmasının yolunu açmış ve bilgi birikimi insanların faydalandığı üç temel kaynaktan birisi olmuştur. Bilindiği gibi, diğer ikisi madde ve enerjidir.

Cumhuriyet Öncesi Dönem

Osmanlı İmparatorluğu'nda telekomünikasyon konusunda, üretim, teknoloji geliştirme, hatta hizmet sunma yönünden çok gerilere gitmek mümkün değildir.

1840 senesinde Tanzimat Fermanı sonucu olarak Osmanlı Devleti halkının ve yabancıların posta hizmetlerini görmek amacı ile Posta Nezareti kurulmuştur.

Fransa'da oldukça geniş bir ağa ulaşan, ABD ve İngiltere'de de kullanılan mekanik telgraf sistemi Osmanlı İmparatorluğu'nda kullanılmamıştır. Ülkede kurulan ilk elektrikli haberleşme sistemi, 1854 senesinde Kırım Savaşı sırasında İngilizler tarafından İstanbul Varna arasında döşenen denizaltı kablosu üzerinde çalışan telgraf bağlantısıdır. Bundan sonra Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde oldukça geniş bir telgraf şebekesi oluşturulmuştur. Bu şebeke üzerinden çok sayıda vilayetin

İstanbul ile bağlantısı sağlanıyordu. Kurtuluş Savaşı sırasında bu bağlantılardan çok yararlanılmıştır. Bu bağlamda çok sayıda telgrafçı fedakar ve cesur çalışmaları ile Kurtuluş Savaşı'na önemli katkılarda bulunmuştur. Bunların içinde Telgrafçı Manastırhı Hamdi Bey, 16 Mart 1920 günü İstanbul'un İngiliz birlikleri tarafından işgal edildiğini ve gelişmeleri, bizzat Mustafa Kemal Paşaya makine başında bildirmek suretiyle tarih sahnesine çıkmıştır. Ahmet Hamdi Bey Cumhuriyet döneminde kendisine soyadı olarak Martonaltı'yı seçmiştir.

1867 senesinde İstanbul'da kurulan PTT Fabrikası, Mors telgraf cihazlarının bakım ve tamiri ile işe başlamış, daha sonra aynı cihazların üretimini yapmıştır. O tarihlerde PTT Fabrikası ürünleri katıldığı sergilerde benzersizliği ve kalitesi ile övgüler, madalyalar ve beratlar almıştır. Bu kuruluş maalesef gelişen teknolojiyi takip edememişti.

1855 yılında Posta Nezareti'nden ayrı bir de Telgraf Nezareti kuruldu. 1871 yılında bu iki nezaretin birleşmesi ile Posta ve Telgraf Nezareti oluşmuştur. Bu kuruluş 1922'de saltanatın kaldırılmasına kadar varlığını sürdürdü.

İlk telefon şebekesi bir İngiliz şirketi tarafından 1911 senesinde İstanbul'da kurulmuş ve 1935 senesinde milileştirilinceye kadar bu şirket tarafından işletilmiştir.

Cumhuriyet Türkiye'si'nde Telekomünikasyon

Yolu, okulu, hastanesi, fabrikası, vasıtası, doktoru, ebesi, mühendisi olmayan bir ülke devralan genç cumhuriyetin ilk yıllarında telekomünikasyona öncelik verdiği söylenebilir. Bunda İstanbul'daki İngiliz telefon şirketi anlaşmasının sürmekte olması ve İzmir İktisat Kongresi'nde özel sektör öncelikli bir ekonomik model uygulanması kararının etkili olduğu düşünülebilir.

Türkiye'de ilk otomatik telefon santrali 1926 yılında Ankara'da hizmete verilmiştir. 2 bin hatlık olan bu santral PTT Umum Müdürlüğü'ne aittir. Bundan önce, İzmir'de İstanbul Telefon Şirketi ekşi ustası Halil Orhan'ın kurdukları 200 hatlık bir manyetolu telefon şebekesi hizmete açılmış bulunuyordu. 1927'de İzmir Belediyesi ve Ericsson Şirketi'nin ortaklığı ile "İzmir ve Civarı Telefon Anonim Şirketi" kurulmuştur. Bu şirket İzmir'de 1928 senesinde Ericsson ürünü bir otomatik telefon santralini hizmete açmıştır. Şirket 1938 yılında devletleştirilinceye kadar faaliyetini sürdürmüştür.

PTT Fabrikası, Cumhuriyet döneminde de faaliyetine devam etmiştir. Ülkemizde oldukça uzun bir süre işletmesi yapılan Mors telgraf cihazlarının bakım ve imalatına devam ettikten sonra, havai hatlarda kullanılan bazı parçaların ve löklanşe pil üretimine, daha sonra da lokal ve merkezi bataryalı mamul santral imalatına başlamıştır.

İkinci Dünya Savaşı bitimine kadar Türkiye'de telekomünikasyon alanında önemli bir gelişme olmamıştır. Bunda tercih kadar dış ödemelerdeki dengesizliğin rolü de gözden gelinemez. Zira o tarihlerde telekomünikasyonda kullanılan her türlü cihaz ve malzeme ithal edilerek temin edilebiliyordu. Buna havai hatlarda kullanılan bakır teller, fincanlar, hatta ahşap direkler de dahildi, PTT Genel Müdürlüğü, zaman zaman yaptığı

dış alımlarla ihtiyacı karşılamaya çalışıyordu. Abone bağlantılarında kullanılan kablolar, telefon santralleri, uzak mesafe haberleşmesinde kullanılan cihazlar, telefon makineleri dengeli olarak sağlanmak mecburiyetindedir. Bunlardan birisinin eksikliği diğerlerine yapılan yatırımın boşa kalmasına sebep olabilir. Ülkede bu durum sık sık yaşanmakta olup buna PTT'nin maruz kaldığı ödeme güçlükleri de eklendiğinde talepler bir türlü karşılanamıyordu.

Türkiye'de telekomünikasyon ihtiyacının karşılanması ve telekomünikasyon sanayiinin kurulmasının PTT'nin gayretleri neticesinde gerçekleştiğini söylemek yanlış olmaz. Nereden nereye geldiğini anlamak için 1940-1965 yılları arasında Türkiye'nin telekomünikasyon hizmetleri bakımından görünümüne bakmak yardımcı olur.

1940 yılında bütün ülkede bulunan esas telefon postası sayısı 40 binden ibaret olup, telefon yoğunluğu, yani 100 kişi başına düşen telefon sayısı, 0,2'den ibarettir. Telefon o denli az yaygındı ki, nüfusun büyük ekseriyeti ömürlerinde telefon görmemişlerdi. Örneğin ben, telefonla ilk kez lise öğrenci iken, 1942 yılında konuşmuş idim.

Bu durum uzun süre böyle devam etmiş, telefon almak üzere müracaat edip bekleyenlerin sayısı mevcut abone sayısını geçmiştir. Bu hal işletmede önemli sorunlar meydana gelmesine sebep olmuştur. Uzun çevir sesi bekleme süreleri, sonrasında bağlantının oluşturula-

maması, aboneleri telefon etmek yerine adrese gitmeyi tercihe zorluyordu. Lokal konuşmaların bu durumu yanında uzak mesafe konuşmaları da uzun bekleme sürelerine ilaveten gürültülü, diyaforonili bağlantılar üzerinden yapılabiliyordu. Konuşmalar adi, acil, yıldırım adı verilen tarifelere tabi tutuluyordu. Bir adi telefon konuşmasının sağlanmasının birkaç gün sürmesi olağan hallerdendi.

PTT zaman zaman yapmak imkanını bulduğu ihalelerle bu duruma çare bulabilmek gayreti içinde idi. Ağ yapısı, farklı zamanlarda farklı kaynaklardan satın alınan teçhizat türleri zenginliği ile bir sergi görüntüsü almıştı. Bunlar arasında sadece üç telefon kanalı elde etmek için yapılmış bir salonu kaplar büyüklükteki kuranportör cihazını hatırlarım. Cihaz, 15-20 cm çapında filtre bobinleri, direnç teli sarılarak yapılmış dirençler, akü büyüklüğünde elektrolitik kondansatörler gibi devre elemanlarından meydana geliyordu. Orijinali kaybolmuş elkitabının tercümesini anlamak için sözlük kullanmak gerekiyordu. Örneğin kondansatöre meksefe, dirence mukavemet deniyordu. Yaşanılan sıkıntılara bir nebze faydası olur amacı ile bazı mühendisler, cihazların yedek parçalarını kullanarak tek ve üç kanallı kuranportör cihazlar imal etmek ve mevcut cihazların kanallarını bölüp iki kanal yapmak gibi katkılarda bulunmuşlardır.

1954 yılında Türkiye'nin NATO'ya girmesi NATO altyapı projelerinden yararlanmasının yolunu açmıştır. Bu sayede PTT bazı yeni havai hatlara, bunlar üzerinde çalışan kuranportör sistemlerine sahip olduğu gibi, Türkiye'ye ilk R/L sistemi bu yolla girmiştir. İlk R/L sistemi İzmir (Yamanlar) ile Yunanistan arasında 1959 senesinde çalışmaya başlamış, bunu büyük çapta R/L cihazlarının kullanıldığı Kuzey R/L ve Güney R/L şebekelerinin kurulması izlemiştir.

NATO altyapı projelerinden temin edilen R/L sistemleri öncesi Türkiye'de uzak mesafe bağlantıları sadece havai hatlar üzerinden gerçekleştiriliyordu. Yukarıda sözünü ettiğim 3 kanallı kuranportör sisteminden sonra ülkemize giren daha yüksek kapasiteli cihaz, Almanlar'ın 2. Dünya Savaşı'nda Rusya'yı işgalleri sırasında bu ülkenin iklim şartlarına uygun olarak geliştirdikleri 15 kanallı MG15'tir. Standart olmayan bu cihazdan birisi İstanbul-Ankara, diğeri İstanbul-Sofya arasında olmak üzere iki sistem kurulmuştur. Bu sonucusu Türkiye'nin Sofya üzerinden Avrupa ile olan telefon haberleşmesini sağlıyordu. NATO altyapı projeleri sayesinde oldukça yüksek sayıda havai hat inşası ve bunlar üzerinde çalışan standart 3 ve 12 kanallı kuranportör sistemi kazanılmıştır.

Bu bağlamda iletişimde gerekli teknik yönetici seviyesindeki personel 1920-1950 yılları arasında İstanbul'daki PTT Mektebi Ali'sinde yetiştiriliyordu. 1930'larda bir grup Yüksek Mühendis Mektebi (bugünkü İTÜ) öğrencisi Fransa'ya "Ecole Supérieure de Telecommunication" a eğitime gönderildi.

1935 yılında PTT Umum Müdürlüğü'nün mühendis ihtiyacını karşılamak üzere Yüksek Mühendis Mektebinde Ord. Prof. Emin Kalmuk Başkanlığında kurulan Muhabere İşleri Şubesi, Mustafa Santur ve Bedri Karafakıoğlu önderliğinde gelişerek bugünün İstanbul Teknik Üniversitesi Elektronik ve Haberleşme Bölümü'ne

evrilmiştir. (Prof. Dr. Duran Leblebici).

Bazı sanat okullarında orta seviyedeki personel, PTT Teknisyeni yetiştirilmesi için PTT ile Milli Eğitim Bakanlığı anlaşmışlardı

PTT, 1954 yılında Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT) statüsüne geçirilmiştir.

NATO altyapı projelerinden temin edilen teçhizat ile uzak mesafe haberleşmesinde bazı imkanlar kazanılmış olmakla birlikte Türkiye'nin telekomünikasyon ihtiyacını karşılamak için PTT dış alımları sürdürmüştür. Bu müddet zarfında ihalelerin uzaması, bazen iptal edilip başa dönülmesi gibi örnekler bu konunun kesin çözümünün ancak yerli imalatla mümkün olacağı fikrinin kabulünü sağlamıştır.

PTT'nin 1957 yılında Ankara'da bir araştırma laboratuvarı kurma düşüncesi sonuçsuz kaldıktan sonra 1965 yılında konu tekrar gündeme gelmiş ve o yıl İstanbul'da PTT Araştırma Laboratuvarı (PTT Arla) kurulmuştur.

Bu olay ülkemizin elektronik ve iletişim sanayisinde önemli bir başlangıç ve dönüm noktası olduğu gibi, telekomünikasyon hizmetleri alanında yeni bir girdi hizmeti de görmüştür.

Bu tarihlerde PTT telefon santrali ve telefon makinesi ihtiyacını karşılamak üzere yerli üretim şartlı açtığı birkaç ihalede başarısız olduktan sonra 1967 yılında yaptığı ihalede olumlu sonuca ulaşmıştır. Bunun sonucunda, PTT ile Kanadalı Northern Electric Şirketi ortaklığı olarak kurulan NETAŞ, telekomünikasyon sanayimiz ve hizmet sağlanmasında önemli bir başka adımdır.

Bu suretle mevcut manüel telefon santrallarına ek olarak direkt aramalı adım adım ilk Strowger elektromekanik santralların gelişmiş hali olan endirekt aramalı (yazıcılı) telefon santrallarından sonra crossbar telefon santrallarına geçiliyordu. Ayrıca telefon makinelerinin kısmen yerli olarak imal imkanı sağlanmış oluyordu.

Bundan kısa süre sonra, başta Türk Kablo ve Simko (Siemens) olmak üzere, bazı enerji kablo imalatçıları telefon kablosu imalatına başladılar.

PTT Arla, Tahtakale'deki geçici yerinde başladığı faaliyetini kendisi için inşa edilen Ümraniye'deki binada sürdürdü. Transmisyon yolları üzerinde çalışan frekans paylaşımlı multipleks sistemlerini geliştirip üretti. Bunu yaparken PTT Arla ülkemizde ilk kez elektronik haberleşme cihazları sanayisinde tersine mühendislik (reverse engineering) ve inovasyon uygulamalarını da ortaya koyuyor ve bazı imalat teknolojilerini ülkeye kazandırıyor.

Bu arada NETAŞ, telefon santralları ve telefon makinesi imalatında yerli içeriği artırma uğraşını başarılı şekilde sürdürüyordu.

Sonuçta PTT, yatırımları için gerekli bütün teçhizatı, telefon santralları, telefon makineleri, kablo ve transmisyon cihazlarını yerli olarak sağlama imkanına kavuşmuş oldu. Bu imkan PTT'ye şehirler arası konuşmaları otomatik olarak yapmak yeteneğini kazandırdı.

1974 yılında PTT, santrallar arası jonksiyon kapasitesinin artırılması amacı ile bir İtalyan şirketinden satın aldığı ilk sayısal cihazları İstanbul'da işletmeye açtı. Aynı yıl 30 kanallı PCM sistemi geliştirmek üzere PTT Arla ile Marmara Araştırma Enstitüsü (bugünkü MAM) tarafından hazırlanan sözleşme PTT ile TÜBİTAK arasında imzalanmıştır. Bu işbirliği ile geliştirilen sistemler 1981 yılında hizmete sunulmuştur. Daha sonra PCM sistemlerinin bütün hiyerarşik kademeleri PTT Arla ve onun devamı olan TELETAŞ tarafından geliştirilip üretilmiştir.

Analog R/I sistemleri PTT Arla'nın yaptığı bir lisans anlaşması çerçevesinde 1981 yılından itibaren üretilmeye başlandı. Daha sonra PTT'nin transmisyon yollarını sayısallaştırması programına uygun olarak dijital R/L sistemleri TELETAŞ tarafından gene lisans anlaşması çerçevesinde 1987'de imal edilmeye başlanmıştır.

1983 yılında, PTT, NETAŞ ve Northern Telecom arasında imzalanan ön alım, lisans ve tedarik anlaşması Türkiye'de telefon santrallarının sayısallaşmasının başlangıcını sağlamıştır. NETAŞ bu anlaşma uyarınca

lisansla DMS sayısal santrallarını üretmeye başlamıştır.

1984 yılında bir anonim şirkete dönüştürülen ve TELETAŞ ismini alan PTT Arla, İTT'nin Avrupa'daki şirketlerinden BTM (Bell Telephone Manufacturing) ile bir lisans anlaşması imzaladı ve BTM, TELETAŞ'ın ortağı oldu. Bu lisans anlaşması çerçevesinde TELETAŞ, Sistem 12 sayısal telefon santralları imaline başladı.

Gerek DMS, gerekse Sistem 12 santrallarında 2 binin altındaki abone sayıları için abone başı fiyat çok yüksekti. NETAŞ, geliştirdiği ve Dicle ismi verilen kırsal santralla buna çözüm buldu. Ürettiği çok sayıda Dicle'yi yurdun birçok küçük şehrine kurdu.

Benzer şekilde TELETAŞ, geliştirdiği ve Levent adını taşıyan kırsal santralları ilerde bahsedeceğimiz özelleştirme operasyonu ile en büyük ortak haline gelen yabancı ortağın muhalefeti yüzünden üretemedi.

Bu gelişmeler devamında PTT, öncelikle birikmiş isteklerin eritilmesine yönelmiş, telefon yoğunluğu ilk kez 1970 yılında yüzde 1'i aştıktan sonra, 1989'da yüzde 10'un üstüne çıkmış ve 2001 yılında yüzde 29'a ulaşmıştır. 2000'li yıllar mobil telefonun oldukça büyük sayılara ulaştığı ve sabit telefon açısından artık doyuma ulaşıldığı yıllardır. Temel gereksinimlerin karşılanmasında önemli yol aldıktan sonra PTT yeni teknoloji ve hizmetlere yönelmiştir.

Bu bağlamda ilk fiber optik kablo ithal edilerek 1985 yılında hizmete sunulmuştur. 1986'da Simko, ithal ettiği fiberleri Türkiye'de kablolaştırmaya başladı. Bunu diğer telefon kablosu üreticilerinin benzer şekilde davranmaları izledi. Daha sonra HES Kablo arıtılmış cam kütükten fiber çekerek fiber optik kablo imalatını gerçekleştirdi. Bugün ülkemizde çok sayıda fiber optik kablo üreticisi bulunuyor, az da olsa ihraç ediyor.

TELETAŞ, lisansla ürettiği fiber optik hat teçhizatını 1987'de, kendi geliştirdiğini ise 1989'da PTT'ye teslim etmeye başlamıştır.

Mobil telefon alanına 1986 yılında araç telefonu ile giren PTT, o tarihte yasalara göre lisans vermek mümkün olmadığından iki firma ile gelir ortaklığı esasına bağlı olarak GSM anlaşması imzalamış, daha sonra bu anlaşmalar lisansa çevrilmiştir. 2000 yılında üçüncü bir lisans Türk Telekom'a verilmiştir. Sonraki yıllarda, dünyadaki gelişmeye paralel olarak ülkemizde de mobil telefon kullanımında büyük bir gelişme yaşanmıştır. Bugün ülkemizde 90 milyon üstünde mobil telefon bulunmakta olup bunların yaklaşık yüzde 80'i akıllı telefon kullanmaktadır.

Devre anahtarlamalı veri (data) şebekesi 1986'da, paket anahtarlamalı şebeke ise 1990 yılında hizmete girmiştir,

1986 yılında başka bir hizmet türü olan çağrı (paging) sistemi hizmete verilmiştir.

Bilgisayar kullanımının yaygınlaşması İnternet kullanımının artması sonucunu doğurmuştur.

Ülkemizde İntelsat uydusu sistemine bağlı yer istasyonları 1979 (Atlas Okyanusu) ve 1986 yılında (Hint Okyanusu), Eutelsat uydusuna bağlı yer istasyonu gene 1986 yılında hizmete girdi. Türkiye'nin ilk yerel uydusu 1993'teki

başarısız fırlatıştan sora 1994'te yörüngesine yerleşti ve bunu diğerleri takip etti.

Bütün bu gelişmeler sonucu PTT, yatırımlarını zamanında, dengeli ve uygun fiyatla yapabilmek için büyük imkan sağlayan yurtiçi enstrümanlara sahip olmuştur. Belki de daha önemlisi, bu yatırımlarda kullanılan bazı ürünlerin, bilhassa PTT Arla, TELETAS ve NETAS tarafından geliştirilen özgün ürünlerin fikri mülkiyet payının yüksekliğidir. Önemli bir yerli mülkiyet payı sağlayan bu ürünlere lisansla üretilen diğer cihazlardaki katkı payları da eklendiğinde büyük bir katma değere ulaşılmaktadır.

1993 yılında, biraz da bütün dünyada başlayan PTT tekellerinin sorgulanmasının etkisiyle, TELETAS ve NETAS özelleştirildi, daha doğrusu yabancılaştırıldı. Bu suretle telekomünikasyon pazarı tamamen yabancı şirketlere sunulmuş oldu. Başlamış geliştirme projeleri gündemden kaldırıldı, yerlisi geliştirilmiş bir kısım teçhizat yerine ithal edilenler tercih edildi. Şirketlerin Ar-Ge bölümlerindeki mühendisler dünyanın dört bir tarafına dağıldı. Oysa;

“PTT Arla ve Teletas tersine mühendislikten hareketle pek çok iletişim cihazının tasarım ve üretimini yaptı, özgün ürün ve sistem geliştirme yeteneğini elde etti. Bunun yanı sıra yan sanayi geliştirmek, kamunun başka bir biriminde, Tübitak MAM'da Ar-Ge yeteneği yaratılmasına destek olmak gibi misyonlar da üstlendi. 1980'lere gelindiğinde Türkiye, Teletas sayesinde dünyada henüz yeni başlayan dijital dönüşüme ayak uydurmaya çalışan bir ülke haline gelmişti. Derken Teletas ve bilişim sektöründeki benzeri Netas özel-

leştirildi ve yabancılara satıldı” (Lütfü Yenel, 2021'de T24'e verilen röportaj).

TÜBİTAK'ın “Kamu Kurumları Araştırma Geliştirme Projeleri Destekleme Programı kapsamında TUSAŞ-TÜBİTAK Uzay iş ortaklığı ile yerli olarak geliştirilen Göktürk-2 uydusu da 2012 yılında fırlatılmıştır.

Yakın Geçmişten Bugüne

Yakın bir geçmişe kadar ABD dışında neredeyse bütün ülkelerde telekomünikasyon ve posta hizmetleri kamu kuruluşları tarafından sağlanmıştır. 1970'lerin sonlarında, başta AB olmak üzere birçok ülkede tekel idareler sorgulanmaya başlamıştır. Bu hareket, teknolojik inovasyon, artan rekabet ve özel hizmetler, teğsi, serbest hareket etme eğilimi ve Avrupa entegrasyonu gibi yapısal gelişmelerin sonucudur. Sonuçta, 80'li yıllarda, genel bir davranış şekli olarak, posta ve telekomünikasyon hizmetlerini ayırıp telekomünikasyon hizmetlerinin özelleştirilmesine başlanmıştır. Bununla eş zamanlı olarak kamuya bağlı düzenleyici ve denetleyici kurumlar oluşturulmuştur.

Türkiye'de evvela 1995 senesinde PTT Genel Müdür-lüğü'nden posta hizmetleri ayrılarak Hazine Müsteşarlığı mülkiyetinde Türk Telekom A.Ş. kurulmuştur. Bir hazırlık döneminden sonra aynı yıl yapılan ihale ile Türk Telekom A.Ş. hisselerinin yüzde 55'i Oger Telekom Ortak Girişim Grubu'na satılmıştır. Satın aldığı hisselerin karşılığının önemli bir bölümünü Türk bankalarından sağladığı kredilerle ödeyip, bu kredileri ödemedi şirketin karlarını ve sattığı şirket mallarının karşılığını alıp giden Oger'in hikayesini burada anlata-

cak değilim. Ama böylece, şirket hisseleri evvela kredi veren bankalara geçmiş, sonra da şirket, Varlık Fonu portföyüne alınmıştır.

Türkiye’de telekomünikasyon sektörünü düzenleyip denetleyen yetkili kuruluş Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’dur (BTK). Bu kurum kurulurken başka birçok ülkenin de yaptığı gibi ABD’nin Federal İletişim Kurulu’ndan (Federal Communications Commission: FCC) faydalanılmıştır.

1980’lerde Avrupa’da mobil telefon ağı düzensiz ve karmaşık bir durumda idi. 1982’de ETSİ (European Telecommunications Standart Institute) bünyesinde kurulan özel bir çalışma grubu, Group Special Mobile (GSM) hareketli bir telefon sisteminin özelliklerini saptamaya başladı.

1G, mobil telefon, veya telsiz telefonun ilk jenerasyonuna verilen isim olup bu jenerasyonda analog telekomünikasyon standartları kullanılır. 2G’de sayısal telekomünikasyon standartlarına geçilmiş ve ilk kez 1991 yılında Finlandiya’nın GSM şebekesinde hizmete girmiştir. 2G, telefon yanında metin, resim ve multimedya mesajları gönderip alma imkanını sağlıyordu. Üçüncü jenerasyon, 3G ise, mobil telefonların İnternet’e ulaşmasını, İnternet sayfalarında gezinerek müzik ve video indirmek imkanını kazandırmıştır. 4G ise, 3G’nin geliştirilmiş hali olup daha geniş bant, yüksek çözünürlüklü (high definition: HD) TV, video konferans, üç boyutlu TV ve bulut bağlantıları sağlanmaktadır. Bu özellikleri dolayısıyla 4G, “Uzun Süreli Evrim (Long Term Evolution: LTE) olarak anılır.

5G standartları ise günümüzde kullanılmaya başlamış bir sistem olup 4G’ye nazaran çok daha hızlı ve kısa gecikmelidir. Buna uyumlu cihazlarda önemli değişiklikler olması ve sanal gerçeklik teknolojilerinin gelişmesi bekleniyor. Neticede 5G teknolojisinin iş, eğitim, eğlence, reklam alanlarında kısaca bütün yaşamda köklü değişiklikler yapması bekleniyor.

Bu arada uygulamaların sanal ve artırılmış gerçeklik ve yapay zeka alanlarına kayması ve insan kadar nesneleri de içermesi bekleniyor. 5G sayesinde IoT (Internet of Things: Nesnelerin İnterneti) genelde nesnelerin, özelde İnternet’e bağlı fiziksel cihazların, sensörleri veya yazılımları aracılığı ile topladıkları verileri aralarında aktarmalarını ve bunların paylaşılmasını sağlar. Bu işleyiş akıllı ev sistemlerinden endüstriyel otomasyona kadar birçok alanda cihazların İnternet’e bağlanıp ekosistem kurmasına olanak sağlar.

Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak bazı yeni hizmetler kazanılmıştır. Sanal Gerçeklik (SG-Virtual Reality) kişinin kendisini orada sandığı, bilgisayar tarafından kurgulanmış üç boyutlu ortamlardır. Bilgisayar, akıllı telefon veya oyun konsoluna yüklenmiş uygulama ve içerikleri bir gözlük ve/veya başlık (Head Mounted Display: HMD) ile denenebilir. Devamlı olarak gelişen SG hemen her alanda eğitim amacı ile kullanılmaktadır. Simülasyon tabanlı olarak kurgulanan SG teknolojisi yardımı ile örneğin bir sürüş ve uçuş deneyiminde çeşitli girdiler, sürücü ve pilot tepkileri yaşatılarak bunların eğitimi yapılabilir. Benzer şekilde, tıp alanında cerrahi uygulamalar ve kadavra üzerinde

çalışmalar uygulanabilir. Endüstride lojistik, montaj ve onarım uygulamalarında kullanılabilir.

Giyilebilir Teknoloji (Wearable Technology) eğlence, sağlık, eğitim, iş, güvenlik gibi amaçlarla insanlar tarafından kullanılan teknolojik araçlardır. İnsan hareketlerini takip eden sensörlerle teçhiz edilmişlerdir. Yukarıda sözü edilen gözlük ve başlık yanında vücut sensörleri, akıllı saatler giyilebilir teknoloji ürünleridir.

Artırılmış Gerçeklik (AG-Augmented Reality), bilgisayar tarafından üretilen ses, görüntü, grafik ve Küresel Konumlama Sistemi (Global Positioning System: GPS) yardımı ile mevcut verilerin zenginleştirilmesidir. AG yardımı ile insan hislerine hitap eden girdiler zenginleştirilir ve ortaya çıkan yeni gerçeklik kullanıcının algısına sunulur. Bu teknolojiye faydalanabilmek için kullanılan akıllı telefon, tablet ve gözlüğe AG tarafından tanımlanmış uygulamaların yüklenmiş olması gerekir. Bu teknolojiyle tasarlanan afiş, reklam panosu ve animasyonlar sayesinde firmalar ürünlerini daha etkili şekilde pazarlamak imkanına sahip olurlar. Bundan başka sanat galerileri, müzeler ve sinema AG’den en çok yararlanan alanlardır. SG, yapay bir ortamda kişilere farklı deneyimler yaşatır. AG ise, gerçek bir mekanda yapay simülasyonların kullanılmasıdır.

Türkçemize Sanal Evren (SE) olarak giren Metaverse kelimesi, Yunanca meta (öte, ileri) ve universe (evren) kelimeleri anlamlarının birleşimini ifade eder. Kişisel bilgisayarlara ilaveten, SG ve AG cihazları ve diğer iletişim araçlarının katılımı ile oluşturulan, üç boyutlu sanal ortamları destekleyen bir ağıdır. Bu ağ yardımı ile yaratılan sanal dünyada insanlar çalışabilecek, alışveriş yapabilecek, sosyalleşebilecek ve dünyanın herhangi bir yerindeki konser, konferans ve gösterilere bulundukları yerden katılabilecekler. Bu eylem ve katılımlar, uzaktan ve seyirci gibi olmak yerine, içine girebildiği, kendisini orada hissettiği, somut ortamlarda gerçekleşiyor gibi olacak. Geleceğin İnterneti gözü ile bakılan Metaverse, üç boyutlu sınırsız sayıda görsel evreni birleştiren bir kavramdır. Geliştirilmesinde Yapay Zeka, Nesnelerin İnterneti, Blockchain, NFT (Non-Fungible Token), SG ve AG teknolojilerinin kullanıldığı Metaverse’e, başta ismini Meta olarak değiştiren Facebook olmak üzere, büyük ABD şirketleri çok büyük yatırımlar yapıyor. Günümüzde çok sayıda Metaverse oyunu geliştirilmiş olduğu gibi, bu sanal evrenin parası da, çeşitli kripto paralarla şimdiden hazır.

Yukarıda saydığım ve arkası gelecek olan bütün bu yenilikler, inovasyon çalışmalarının, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sonucudur. Burada, deneyimlere anlam vermeye ve bilgiyi anlamaya yardımcı ve yeni fikirler yaratılmasında etkili olan hayal gücünün katkısını ihmal etmemek gerekir.

Bitirirken

Bu yazıda özetlenen gelişmelerin sonucunda bilgi ve iletişim teknolojilerinde geline seviye ve oluşan devasa iletişim ağı, bilgi çağındaki toplumsal ve ekonomik gelişmenin temelindeki en önemli unsurdur. Bu ortamın sunduğu imkanlar insanları daha çok ve değişik istekte bulunmaya yöneltmekte, bu da yeni gelişmeler yapmayı yüreklendirmektedir.

Toplumsal alanda, bireylerin birbirleri ve kurumlarla olan ilişkileri giderek daha fazla sanal ortamda yürütülür hale gelmiştir. Bunun sonucunda uzaktan ya da evde çalışmak, bir araya gelmeden toplantı yapmak mümkün olmuş, ev-ofisler ortaya çıkmıştır.

Bilgiye erişim ve bilgi paylaşımı yaygınlaşmış ve hızlanmıştır. Bunun Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları üzerindeki etkisi açıktır.

Politikacılar, karar mercileri, akademisyenler, uzmanlar ve sıradan vatandaş aynı platformda buluşarak düşüncelerini paylaşabilmekte ve gündemi etkileyen bir etkileşim yaratabilmektedirler. Bunun demokrasi kültürüne katkısı yadsınmaz.

Yeni teknolojiler devletin sağlık, kamu hizmetleri ve eğitim konularında verdiği hizmetlerde yenilikler getirmesine olanak sağlamış, bu hizmetlerden yararlanmanın tabanını genişletmiş ve eşit faydalanmada bir ilerleme sağlamıştır.

Haber ve bilginin hızlı dağıtımı, dünyanın hangi köşesinde olursa olsun, etkisinin artmasına sebep olmaktadır.

Ekonomik alanda bilgi ve iletişim teknolojileri yardımıyla üretkenlik ve verimlilik artmış, katma değerde büyüme, mal ve hizmet üretme ve dağıtımında iyileşmeler sağlanmıştır.

İletişim imkanlarının yaygınlaşması bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. İnsanlar kendilerine ulaşmasını istemedikleri telefon çağrılarından, e-postalardan, hacker (bilgisayar korsanı) ve virüslerden şikayetçi-

dirler. Diğer yandan radyodifüzyon postaları ve TV vericileri diğer taraftaki insanların isteklerini göz ardı ederek tek yönlü bilgilerle yüklenmiş dalgaları sürekli şekilde yaymaktalar.

Mahremiyet ve hususiyetler, kişisel bilgilerin tahrif edilmesi ve açıklanması ile ihlal edilmektedir. İletişim sisteminin işlevi, insanların hususiyet, mahremiyet ve güvenilirlikleri ile dengelenmediği sürece tamamlanmış sayılamaz.

Genelde bilgi toplumunun, özelde bilgi teknolojilerini kullanan bireylerin bazı beceri ve yeteneklere sahip olmaları gerekir. Bilgiye erişim ve SG gibi teknolojileri kullanmayı başaramayan kişilerin maruz kalacakları zorlukları tahmin etmek zordur. Yaşlı kişilerin bundan daha basit hizmetler için dahi karşılaşabilecekleri güçlükler vardır. Üstelik bütün dünyada yaşlı nüfus sayısı hızla artıyor.

Bilginin temel üretim faktörü olarak bu denli çok kullanıldığı bir ortamda bilgi güvenliğinin sağlanması vazgeçilmez bir esastır. Oysa bilgi güvenliğini zedeleyen olaylara çok sık rastlanıyor. Bilgi güvenliği, bilginin izinsiz kullanılması, açıklanması, yok edilmesi, değiştirilmesi ve tahrif edilmesine karşı korunması ve bilgiye izinsiz erişimin engellenmesi için yapılan işlemlerin tümüne verilen isimdir.

Bilgi güvenliği aşağıdaki üç temel unsurdan oluşur:

Gizlilik: Bilgilerin yetkisiz erişime karşı korunması,

Bütünlük: Bilgilerin yetkisiz değişim ve bozulmalara karşı korunması, yani bilginin tam ve doğru olarak korunması,

Erişebilirlik: Bilgiye yetkililerce ihtiyaç duyulduğunda erişebilir olması.

Bilgi güvenliği ile ilgili uluslararası standartlar mevcuttur.

Bir başka sorun bilgi kirliliğidir. Ulaşılan bilginin doğruluğundan emin olmak çok önemlidir. Bilgi kirliliğine sadece doğru olmayan bilgiler değil, çok sayıda gereksiz ve faydasız bilgi de sebep oluyor. Bilgi kirliliği, yararlı bilgi edinme alanını daraltmakla birlikte zaman kaybına da yol açar. Bilgi kirliliği ile baş edebilmek için kullanılan kaynakların iyileştirilmesi, alınan bilginin doğrulanması, dikkat, algı, bellek, öğrenme, karar verme gibi zihinsel özelliklerin geliştirilmesi fayda sağlar.

Son Söz Yerine

Son söz olarak ülkemizin bol Ar-Ge ve İnovasyon yapan ve bunların sonucunda elde ettiği ürünleri çok sayıda üreten bir duruma gelmesini diliyorum.

Bu yazıyı kaleme alırken yanlış yapmak, eksik bırakmak endişesi ile oldukça genç yaşta (88) kaleme aldığım “Telekomünikasyonun Öyküsü, TTGV Yayınları, 2016” kitabımdan sık sık faydalandım. Gene de, sürçü lisan ettiysek affola.

EMO KURUMSAL WEB SAYFALARI VE e-posta ADRESLERİ

Ramazan Pektaş

EMO 49. Dönem Yönetim Kurulu Yazmanı

EMO Ankara Şubesi 18. 19. Ve 20. Dönem

Yönetim Kurulu Başkanı

ramazan.pektas@emo.org.tr

Önder Özdemir

onder@ozdemir.biz

80'li yılların ortasından itibaren haberleşme sektöründe önemli gelişmeler yaşandı. 90'lı yılların başında mobil haberleşme sistemleri ve İnternet hayatımıza girdi. Türkiye'de, 12 Nisan 1993'te TÜBİTAK ve ODTÜ işbirliği ile başlatılan TR-NET projesi kapsamında 64 Kbps kapasiteli bir kiralık hat kullanılarak ABD'deki Ulusal Bilim Vakfı Ağı (NSFNet) arasında ilk İnternet bağlantısı kuruldu. İnternet'in ilk yıllarında genellikle leased line (kiralık hat), TURPAK, DialUp modem gibi yöntemlerle bağlantı sağlanıyordu. Bazı kamu kurumları ve özel kuruluşların farklı konumlardaki tesisleri için kurdukları kendilerine ait hatlardan da veri alışverişi yapıyordu.

Bu yıllarda bilgisayar mühendisleri de EMO üyeleri arasındaydı ve bir yandan bilişim/yazılım alanında önemli görevler yapıyorlar, diğer yandan da bilişim alanında çalışan elektrik, elektronik ve haberleşme mühendisleri ile birlikte Oda'nın bu alanda hem politikalarının oluşmasına hem de bu teknolojilerin kullanımına kapı açmaya çalışıyorlardı.

İnternet'in çok az bilindiği ama merak edildiği ilk dönemlerde EMO 2 önemli toplantı gerçekleştirdi. Bir tanesi TÜBİTAK salonunda popüler sinema ve müzik şahsiyetlerinin de katıldığı bir toplantı idi. Diğer ise üyelere yönelik EMO toplantı salonundaki bilgilendirme toplantısı idi. ODTÜ Bilgi İşlem Dairesi'nden bir ekibinin katılımı ile üyelere İnternet anlatıldı ve tarayıcı ile İnternet erişimi demosu yapıldı.

İnternet'in tanıtımına öncülük eden EMO, İnternet'in ilk aktif kullanıcılarından biri oldu. Funda Başaran ve Önder Özdemir'in çabalarıyla emo.org.tr alan adı alındı, bu alan adı ile e-posta kullanımı İnternet sayfası gibi servisler kullanılmaya başlandı. Eğitim merkezindeki bilgisayara yerel ağ bağlantısı kurularak 28.8 kb/s hızında bir kiralık hat ile ODTÜ üzerinden İnternet bağlantısı sağlandı.

EMO İnternet sayfası, kiralık hat ile İnternet hizmeti başladığında Oda genelindeki pek çok üye bu çalışmalara henüz anlam veremiyordu. Bilişim Komisyonu kurulması 2000 yılında gerçekleşti ve İnternet ile ilgili

teknolojiler, servisler ve uygulamalar Odanın çalışmaları arasına fiili olmanın ötesine geçerek resmi olarak da girdi. O dönemki komisyon çalışmaları İnternet sayfaları oluşturulması, e-posta adresleri ile kurumsal haberleşme yapılması, Oda arşivinin oluşması, otomasyon, üyelere emo.org.tr uzantılı e-posta hizmeti verilmesi gibi başlıca birkaç konuya odaklanmıştı. Bunun ardından (büyük olasılıkla TMMOB'da ilk) e-dergi adıyla basılı olmayan sadece İnternet sayfamızda bulunacak bir de yayın başlatıldı ve 3 sayı yayımlandı ancak bu yayın daha sonra devam ettirilemedi. Bu konuda Mayıs 2002'de 413 sayılı Elektrik Mühendisliği Dergisi'nde Bilişim Komisyonu'nun kuruluşu ve e-dergi hakkında yayımlanan yazı şöyle:

Ramazan Pektaş (37. Dönem EMO Bilişim Komisyonu Başkanı)

“... ”

Bu yazı aslında hem e-dergi, hem de Bilişim Komisyonu'nun kısa bir öyküsü. EMO bünyesinde kendi görebildiğimiz sıkıntıları gidermek için bir komisyon önerisi ile ortaya çıktığımızda “peki ne yapacaksınız yapın, size engel olan mı var?” şeklindeki tamdık destek (!) alınınca geriye sadece komisyonu oluşturacak isimler kalıyordu.

Yoğun kulislerden sonra, her Şubeden katılımın olacağı, komisyon üyelerinin e-mail ile haberleşeceği, EMO'nun web sayfası, elektronik arşiv, otomasyon programı, işletim sistemine yönelik sorunlar vs.nin kapsandığı bir projeksiyon ile tekrar destek vericilerimizin kapılarını aşındırmaya başladık. Üstüne üstlük bir de komisyon çalışma programı yazmıştık, yani işin vaatler kısmı da tamamdı.

Birgün, nihayet o güzel haber geldi. Geldi gelmesine ama acaba bu bizim komisyon muydu? Çünkü biz komisyonun adından başka her şeyini düşünmüştük, adı nasıl olsa halledilirdi... “Bilişim Komisyonu kuruldu, hadi gözünüzü aydın” dendiğinde önce anlam veremedik. Ne, kime aydın olacaktı? Bunu neden bize söylüyorlardı?... İlk şaşkınlığı atlattıktan sonra anladık ki bu bizim programı dahi hazır olup adı belli olmayan komisyondur.

(*) Yazının tamamını EMO Elektrik Mühendisliği dergisinin Mayıs 2002 de yayınlanan 413. sayısındaki https://www.emo.org.tr/ekler/f8dd8c68d02e161_ek.pdf?dergi=330 adresinden okuyabilirsiniz

Bu işler olur da durmak olur mu?

Hemen kolları sıvadık ve Şubelerle irtibata geçerek kurduğumuz komisyon için konuya vakıf, örgütü tanıyan ve zaman ayırabilecek üyeleri bize bildirmeleri için kulis faaliyetlerine başladık. Doğal olarak hem zamanı olan, hem örgütü tanıyan hem de konusunda birikimli üyeleri bulmak kolay değildi. Ama sabrın sonu da selamet idi. Gaziantep'ten İstanbul'a kadar Şubelerden komisyon üyelerimiz oldu sonunda. Yaklaşık 25 komisyon üyemiz oldu. Bir elektronik posta listesi oluşturarak komisyon üyeleri arasında hemen bir tartışma ve fikir alışverişi başlattık. Daha önce hazırlamış olduğumuz vaatler manzumesini de ortaya koyduk. Birkaç yazışmadan sonra bildiği -miz türden bir komisyon toplantısı yapma eğilimi ağır bastı. Ve bir gün, herkes plajda güneşlenirken biz Ankara'da toplandık. Mangalda kül bırakmadık.

Ve dedik ki:

- *Komisyon 3 ana başlıkta toplansın:*
- elektronik arşiv,*
- web sayfası,*
- otomasyon.*
- *Her bir konu başlığının bir de sorumlusu olsun...*
- *Tartışmalarımızı elektronik ortam ile yapalım...*

Bu tarz bir komisyon çalışmasını 2001 Haziranında başlattık ve halen bizce de başarılı bir çizgide devam ediyor. Çalışma tarzımızın sanal ortam üstüne kurulu olması -na karşın üretimimizin 1 yılda klasik komisyonlarla yapılabileceklerin çok üstünde olduğunu biz değil, komisyon dışındaki arkadaşlarımız söylüyor.

...

Bu yollardan ve aşamalardan biraz el yordamıyla geçildi. Bilişim Komisyonu İnternet sayfalarının daha etkin olması, şube bazında faaliyetlerin ve etkinliklerin duyurulması ve her şubenin kendi e-posta adresinin kullanıma alınması yönünde çalışmalar yürüttü. En önemlisi de üyelere ad.soyad@emo.org.tr yapısında kurumsal e-posta adresleri dağıtıldı. EMO o dönemde bütün üyelerine e-posta adresi veren ilk TMMOB birimi olmuştu. Odanın enerjisini yoğun olarak serbest çalışan elektrik mühendislerine harcadığı zamanlarda bu adımlar atıldı.

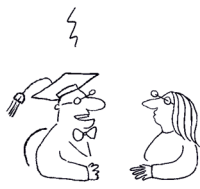
İnternet sayfası için kurumsal yapıyı oluşturma çalışmaları gelişerek devam etmiş ve bugün halihazırda kullanılmakta olan sayfa ve otomasyon altyapısı 2007 yılında kullanıma girmiştir. Dönemine göre kıyaslandığında EMO'nun İnternet teknolojilerinin geleceğini ve önemini zamanında gördüğünü ve gerekli adımları attığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bilişim ve İnternet teknolojileri konusunda kurumsal bir yapı olarak günceli kaçırmayan refleksler göstermiştir. Kurumsal İnternet sayfaları üzerinden şubelerin faaliyetlerini duyurabildiği, üyelerin ömür boyu kullanabilecekleri Oda bağlantılı adreslere sahip olduğu, Oda işleyişinin önemli ölçüde otomasyon sistemi kullandığı bir süreç büyük sorunlar yaşanmadan gerçekleştirilmiştir. Üzerinden geçen 17 yıldan sonra ihtiyaçların ve teknolojinin baskılamasıyla yeni bir altyapıya geçiş zorunlu hale gelmiştir. 2024 sonu itibarıyla otomasyon sistemimiz ve EMObil uygulaması ile ilgili ihtiyaçlarımızın belirlendiği Teknik Şartname hazırlanarak önümüzdeki on yılların ihtiyaçları da tahmin edilerek yeni, modüler ve esnek bir otomasyon sistemi çalışmasına geçilmeye karar verilmiştir. Bu doğrultuda hazırlanan Teknik Şartnameye göre yapılacak olan yeni otomasyon sisteminin 2025 yılı ortasından sonra uygulanmaya başlaması beklenmektedir.

FENNİKARİKATÜRLER ЛЕИИКВІКІЛҚҮБГЕВ

BİR kaynaktan
alintiya "intihal"...

...iki kaynaktan
alintiya "araştırma"...

...yüzlerce
kaynaktan
alintiya "kitap"...

milyonlarca
kaynaktan
alintiya da
"yapay
zekâ" denir!

—

Tayfun Akgül

Elektrik Yüksek Mühendisi Nevvar Sünnetçioğlu ile 1950'lerde başladığı ve Türkiye'den Almanya'ya uzanan meslek yaşamını konuştuk

100 YAŞINA YAKLAŞAN BİR KADIN MÜHENDİSİN GÖZÜNDEN...

Bahar Tanrısever
bahartanrisever@gmail.com

EMO Basım- Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) ilk kadın üyelerinden 271 sicil numarah Nevvar Sünnetçioğlu, çocukken babasının kurduğu elektrik santralının bahçesinde, motorlar ve direklerin arasında oynadığı oyunlardan, Elektrik Yüksek Mühendisliğine uzanan yaşam yolculuğunun köşe taşlarını dergimize anlattı. Meslek yaşamına 1950'li yıllarda Etibank ve Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nde (EİEİ) başlayan, 1965'te EMO Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapan ve ardından yurtdışına yerleşen Sünnetçioğlu, o yıllarda elektrik şebekeleri ve nükleer enerji alanında yoğunlaşan çalışmalarını aktarırken, yakın geçmişe de canlı tanıklık yapıyor.

Nevvar Sünnetçioğlu'nun babası Kemal Sünnetçioğlu 1895 Muğla doğumlu, dini bilimler eğitimi almış olsa da pek çok farklı alanda kendini yetiştirmiş bir isim. 30 yaşında ziraat makineleri teknisyeni olmuş, 1927 yılında özel şoför okulu açarak Ege Bölgesi'nin şoförlerini yetiştirmiş. Paris'te bir okuldan yazışma ile elektrik dersleri aldıktan sonra 1929 yılında Milas'ta projeli ilk düzenli elektrik santralını kurmuş, sonraki yıllarda da İstanbul'da elektrik müteahhütlüğü ve teknik malzeme ticareti yapmış.

İşte bu santral 1931 yılı doğumlu Nevvar Sünnetçioğlu'nun evlerine çok yakınlık ve bahçesi de kardeşlerin oyun alanıymış. "Çocukken elektrik direklerinin, fabrikaların içine girerdim, o motorlar nasıl dönüyor diye dikkat ederdim" diye anlatan Sünnetçioğlu, bu izlenimlerinin Elektrik Mühendisi olmasındaki etkisini de "Otomatik olarak bilinçaltıma yerleşmiş sanırım" sözleriyle dile getiriyor. Ortaokuldayken İstanbul'a taşınmışlar, Erenköy Kız Lisesi, ardından İstanbul Teknik Üniversitesi'ne (İTÜ) giden Nevvar Sünnetçioğlu, dergimizin özel sayısı için yaptığımız röportajda sorularımızı şöyle yanıtladı:

Türkiye'de bırakın Elektrik Mühendisliği okumayı, üniversite eğitimi alan kadın sayısının bile çok az olduğu bir dönemde İTÜ'yü bitirdiniz. Neden bu mesleği seçtiğinizden başlayarak, üniversite yıllarınızı anlatabilir misiniz?

Sünnetçioğlu: Fizik ve matematik benim en çok sevdiğim konulardı. Elektrik de fizikğin bir parçasıdır tabi, o zamanlar üniversiteye puan ile giriliyordu, Erenköy Kız Lisesi Fen Bölümü'nden mezun olmuşum, lise bitirme

ve olgunluk sınavları dolayısıyla çok yüksek bir puana sahiptim. Bu şekilde puanı yüksek olanlar hemen herkesin istediği Mimarlık Fakültesi'ne giriyordu. Ben de otomatik olarak böyle yaptım ise de mimarlıktaki dersler hoşuma gitmedi. Ben matematik ve fizik hayranıydım. Bir gün makine ve elektrik fakültesi öğrencilerinin beraberce dinlediği yüksek matematik dersine girdim. Amfi ağzına kadar doluydu. Dersi veren çok sertliği ile meşhur matematik hocasıydı. Ama ben anlatılanlara hayran oldum ve hemen fakülte değiştirmeye karar verdim. Ne yazık ki o matematik hocasını, "sınıfta bıraktı, sene kaybıma sebep oldu" diye bir öğrenci epey zaman sonra vurarak öldürdü.

Elektrik fakültesine geçtiğimde 2'si kadın gerisi erkek olan 30 kişilik bir sınıf idik. Fakat diğer kız arkadaş da ilk sene sınıfta kalınca ikinci sınıftan itibaren sınıfın tek kız öğrencisi oldum.

"Notları vapurda yazardım"

Derslerde ben hep en ön sırada otururdum, öğretmenin söylediklerini, profesörler, doçentlerin söylediklerini can kulağı ile dinlerdim ve hiçbir şekilde böyle deli gibi not yazmazdım. Şimdi herkese de aynı şeyi tavsiye ediyorum. Çok iyi dinlediğim için bütün o söylenenleri hafızama kaydetmiş oluyorum herhalde -iyi bir hafızam vardı- biz Erenköy'de oturuyorduk, yani 3 vasıta değiştirerek gidiyordum üniversiteye, dönüşte de aynı şekilde. Ben vapurda otururdum, hocaların anlattıklarını yazardım. Yazma işini hocayı dinlerken değil de, sonra yapıyordum. Bunun çok faydası vardı. Çünkü insan

anladığı bir şeyi yazıyordu. Orada hoca konuşurken daha henüz anlamaya fırsat olmadan paldır küldür bir şeyler yazıyorlar, o da hiçbir zaman sağlam olmuyordu. Üstelik sınıftaki bütün erkek arkadaşlarım notları almak için peşimden koşarlardı. 1953 yılında İTÜ Elektrik Bölümü'nü iyi dereceyle tamamladım.

Mezun olduktan sonra hemen nerede çalışacağım konusu çıktı. O dönemde Türkiye'de teknoloji konusunda birçok teşebbüse giriliyordu ama projeler hep Ankara'da hazırlanıyordu. Proje işleri, tesis başlangıç işleri, şöyle böyle derken Etibank'ın büyük enerji tesislerine yönelik projelerle uğraşan kısmına girdim. Orada birkaç yıl çalıştım. Ondan sonra EİEİ'ye geçtim. Turgut Özal benim çalıştığım dönemde oranın Genel Müdür Yardımcısıydı, benim de şefimdi. Daha sonra DPT'ye geçti. Uzun seneler çalıştığım için birçok anım var onunla ilgili olarak da...

EMO'ya kuruluşundan 3 ay sonra Mart 1955'te üye olmuşsunuz...

Sünnetçioğlu: Etibank'ta çalışırken üye oldum. EİE-İ'deyken de EMO İdare Heyeti'ne girdim ama bu kimin teşviki ile oldu, kim beni oraya önerdi, nasıl oldu hatırlamıyorum. Yalnız orada idare heyetinde çalıştığımı iyi hatırlıyorum.

1962'de Elektrik Mühendisliği Dergisi'nde "Açık Havada Tesis Edilen Metal Muhafazalı Trafo Tesisleri" başlıklı yazınız yer almış. 1963 yılında Ankara'da düzenlenen "1. Elektrik Mühendisliği Kongresi"nde "Salt Tesislerindeki Son İnkişaf" konulu bir sunumunuz olmuş. Yine Elektrik Mühendisliği Dergisi'nde 1963 yılında "Trafo ve Salt İstasyonlarında Basınçlı Hava Tesisatı" ile 1964 yılı Temmuz ve Kasım aylarında iki ayrı sayıda "Elektrik Mühendisliğinde Teknik Etüd" ve "Transformatörlerin Soğutulması" konulu makaleleriniz yer almış. 1965 yılında da EMO Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev almışsınız.

Sünnetçioğlu: Ben o yazıları pek saklayamamışım sanırım. Bu kadar sene geçmiş olmakla beraber, yer değiştirmiş olmam, Türkiye'de kalmamam dolayısıyla birçok şeylere artık sahip değilim. Ama Türk kadını Avrupa kadını ile mukayese ederek yazılar yazdığımı hatırlıyorum batıya. 1956 yılında ben Almanya'ya gittim. Aslında Etibank bizi Amerika'ya göndermek istiyordu ve İngilizce kurslarına girdik çıktık. Marshall projesi ile o zamanlar grup halinde mühendisler Amerika'ya gidiyordu, eğitim görüyorlardı. Ama tam ben Amerika'ya gideceğim sırada proje iptal oldu veya rafa kaldırıldı. Bunun üzerine kendi kendime karar verdim, mademki hazırlandım, başka bir yere gideyim diye. O da Almanya oldu.

Proje çalışmalarım esnasında AEG firmasının Etibank ile bağlantısı vardı, AEG oradan ihale alıyordu. Etibank'ın yaptığı birçok santral projesinde AEG benim

kadın mühendis olarak çalıştığımı görünce çok ilgilendi, "Sizi Almanya'ya gönderelim" dediler. AEG'nin tesislerinde bir proje vardı, kendi reklamı için, firmayı tanıtmak için genç mühendisleri 1 sene süreyle stajyer olarak kabul edip, onları çeşitli bölümlerinde gezdirirler, AEG'nin çalışma şekli hakkında fikir sahibi olursunuz. Böyle bir teklif geldi, ben de kabul ettim.

"Barakalarda çalıştık, bilgisayarın dedesini gördüm"

II. Dünya Savaşı sonrasına denk gelmiş Almanya'ya gidişiniz. O dönemin Almanyasını ve çalışma koşullarınızı anlatır mısınız?

Sünnetçioğlu: Frankfurt'a gittim 1956 yılında. Almanya savaştan çıkmış, harabeler halindeydi. Buna rağmen toparlanmaya çalışıyordu. Birçok şeyler, tesisler barakalarda çalışıyordu. Ben ilk bilgisayar merkezini orada gördüm. Bilgisayarım dedesi diyelim, o zamanlar kocaman dolaplar şeklindeydi, kartlarla çalışılıyordu, orada çalıştım bir süre. Sonra kendi istediğim bölümler

vardı, merak ettiğim, elektrik konusunda, bunlarda çalışırken AEG "Size burs verelim, belli bir konu için üniversite ile bağlantılı olarak, 1 seneden sonra da devam edin" teklifinde bulundu. Ben de kabul ettim, Karlsruhe Teknik Üniversitesi'ne kaydoldum ama orada projeyi yönetecek profesör vefat etti onun üzerine Stuttgart Teknik Üniversitesi'ne geçtim. Oradaki bilimsel araştırma merkezinde 3 seneye yakın kaldım. Alman Hükümetinin vermiş olduğu, o zamanki şartlar için en yüksek olan bursu bana da verdiler. Alexander von Humboldt Stiftung adlı bir kurumdur o, bütün dünyada üniversite mezunları arasında seçtiklerine bu bursu verirlerdi. Zannediyorum hala veriyorlar. O şekilde ben

AEG'nin araştırılması istenilen konularda çalışmalar yaptım. Barakalarda çalışan mühendislerden oldum. Bina yıkılmış, üniversite yok ortada, savaşın ardından perişan vaziyette, onun üzerine yeniden binalar yapmaya başladılar. Bunları hep yaşadım.

Türkiye'ye ne zaman döndünüz?

Sünnetçioğlu: 1956'dan 1960 sonuna kadar Almanya'da kaldım sonra Türkiye'ye döndüm, EİEİ'de çalışmaya başladım. Zaten gitmeden önce Etibank'tan ayrılmış oraya girmiş gibiydim ancak daha belli değildi durumum. EİEİ'de 10 seneye yakın çalıştım. Aynı zamanda ODTÜ'de matematik dersleri verdim. Bir taraftan da Türk Standartları Enstitüsü'nde, o standartların hazırlanması üzerine çalıştım. Daha sonra Ankara'dan İstanbul Elektrik İşleri İdaresi'ne geçtim. Bu sırada ne yazık ki annemi kaybettim. Bunun üzerine tekrar Almanya'ya gitmeye karar verdim. AEG firmasına müracaat ettim, eski personellerinden olduğum için beni hemen kabul ettiler. 1971 yılında Almanya'ya döndüm ve hep orada kaldım. Bir süre sonra AEG'nin nükleer sant-

rallar bölümüne geçtim. Ondan sonra Siemens'e nakil oldum ve yine nükleer santraller konusunda çalışmaya devam ettim. En son da Siemens'in nükleer santraller bölümü dağılmaya yüz tuttuğunda ayrıldım oradan, Alman hükümetinin az gelişmiş ülkelere yaptığı projelerde kullandığı danışman mühendisler firması vardı, oraya geçtim ve emekli oluncaya kadar orada çalıştım.

Neden Almanya'da kalmayı seçtiniz?

Sünnetçioğlu: Almanya'yı seçtik mi, seçmedik mi, bilemiyorum ama Almanya'daki iş hayatı insanı bir nevi manyetize ediyor diyebilirim. Oraya kendinizi kaptırдыңız mı, başka hiçbir şey düşünmüyorsunuz, oradaki sistem böyle. Almanya'da okumuş ve orada da çalışmış teknik üniversiteden bir profesörüm, "Onlar limonu çok sıkırlar, böyle hiç suyu kalmaz ya, insanı da o şekilde çalıştırırlar" demişti ve insan kendisini ona hasrediyor. Başka türlü olmuyor. Neden böyle olduğunu analiz etmedim ama böyle bir yaşam şekli. Oradaki bütün insanlar iş hayatlarına çok önem veriyorlar ve herkes çalışmak, çalışmak ve çalışmaktan mutlu oluyordu. İlk gittiğim zaman da ben hayretler içinde kalmıştım. AEG'de akşam 5'te herkesin evine gitmesi için zil çaldı ama hiç kimse yerinden kıpırdamazdı çünkü herkes birtakım makaleler yazmakla meşguldü. Yahut da bazı projelerde kendi metotlarını geliştirmekle meşguldü. O ilmi adeta bütün bedenlerinde, zihinlerinde taşıyorlar, hayatları boyunca. Mesela bazı kimseler eve iş götürürlerdi. Ben öyle değildim, eve iş falan getirmezdim ama gene de o disiplin içinde bütün gücünü, bütün enerjisini, her şeyini ona hasreden bir personel olarak çalıştım. Böylece seneler geçti. Türkiye'ye dönmeyi düşünmedim, evet. Emekli olduktan sonra onu daha çok düşünmeye başladım. Türkiye'nin de kendine has problemleri vardı zaten, öyle kolay değil bir karar verip hemen buraya geçmek, hatta zordu diyebilirim.

Ne zaman emekli oldunuz?

Sünnetçioğlu: Babam 1982 yılında vefat edince Türkiye'deki 2 erkek kardeşimi yalnız bırakmak istemedim ve yapılacak işler vardı, o sebeple ben naklihaneyi yaptım. Eşyami, evimi, arabamı, her şeyimi getirdim, İzmir'e yerleştim. Ama pasaportumu iptal ettirmedim için tekrar Almanya'ya döndüm. Çünkü ben meditasyon ve yoga ile ilgili seminerler, konferanslar verme işimi devam ettiriyordum. Ona da ilgi gösterildiği için Almanya'da onu organize ediyorlar, bana haber veriyorlar, ben gidiyorum orada seminer veriyorum. Bu şekilde olduğu için ben erken emeklilik istedim. 1985 yılında danışman mühendisler firmasından ayrıldım. O zaman işte Türkiye'ye geldim, her şeyimi getirdim, evimi de boşalttım, tekrar gittiğim zaman otel ya da pansiyonda kalıyordum.

Halen Almanya'da yaşıyorsunuz ama..?

Sünnetçioğlu: Orada ufak bir dairem vardı. Şimdi yer değiştirdim, daha çok güneş alan Almanya'nın en güney bölgesine geçtim. Frankfurt civarında her gün yağmur her gün yağmur, insan yaka silkiyordu. İsviçre sınırında ve Almanya'nın en çok güneş gören şehri olarak bilinen Freiburg'da yaşıyorum. Kışın pek fark etmiyor ama yazın hemen her gün güneşli. Sıcak da...

Mesleğinizi yaparken ilginç bir olay yaşadınız mı?

Sünnetçioğlu: Benim meslek hayatım daha çok proje mühendisliği ile geçti, dolayısıyla hep bürodaydım. Yani fabrikalarda, yahut da tesislerde dolaşmış değilim. Etibank'tayken çalıştığım ilk projeler İzmit-Gölcük hattı transformatör merkeziydi, onlarda şantiyede çalıştım ama hayatımın geri kalan kısmında pek öyle çalışmadım.

“İngiliz firma kadın olduğum için beni kabul etmedi”

Kadın mühendis olmanızdan kaynaklı bir zorlukla karşılaştınız mı?

Sünnetçioğlu: Ben hiç zorlanmadım. Hele Türkiye'de insanlar çok medenidir, bunu gayet normal bir şekilde hazmettiler. Ama Avrupa'da özel olarak batı dünyasında -Rusya hariç, Rusya'da da kadın mühendisler vardır, onu yadırgamazlar- İngiltere'de geri kafalı insanlar var, onlar kabul etmezler, “kadınlar mühendis olamaz, kafaları uymaz bu işlere” diye düşünürler. Ben bir kere İngiliz bir firmayla bağlantı kurmuştum, staj için oraya gitmek istiyordum, kadın olduğum için kabul etmediler.

Bu alanda Türkiye için “medenî” demeniz de ilginç...

Sünnetçioğlu: Ama inanılmaz şekilde bu böyle. Çünkü Alman milleti bile onu kolayca hazmetmemiştir. Fakat benim başarılı bir mühendis olmam sebebiyle kimse ağzını açamazdı, icabında bana ayrı çalışma odası verirdi, hiç kimsenin çözemediği problemleri bana yüklerdi. Bunu yaptıkları zaman tabi artık arkasından da tersini yapamazlar. Mühendislik hayatımda, özellikle nükleer santraller üzerinde çalıştığım zaman -fakat hakikaten nasıl diyeyim, insanı suyu çıkıncaya kadar çalıştırırlardı- her gün 12 saat çalıştığım devreler olmuştur. Ondan sonra doktora gitmişim, doktor, “Böyle devam edemezsin” dedi. Kanda neler eksik çıktı hatırlamıyorum şimdi, gittim firmaya söyledim, “Böyle çalışamayacağım ben, 12 saat olmayacak” dedim. Pek hoşlarına gitmedi tabi onların. İnsan sağlığına zarar verecek şekilde çalışırdık. İyi ki Hindistan ile bağlantım olmuş da yoga ve meditasyona başlamışım. O olmasaydı ben herhalde hasta olurdu. Çünkü ben çalışmayı seven bir insanım, mesleğimi de seviyorum ve beni korumazlardı anlatabiliyordum.

Konuşmanız sırasında birkaç kez yoga ve meditasyona değindiniz, mühendislik dışında ilgilendiğiniz alanları anlatır mısınız...

Sünnetçioğlu: Almanya’da 1960 yılında Stuttgart Teknik Üniversitesinde çalışırken -ki günde 10 saatten az olmayan ve hafta sonunu bile içine alan çalışma devresinde- sigara içmeğe başlamıştım. Amaç daha berrak bir zihne sahip olmak ve konsantrasyonu artırmak idi. İşte bu devrede 1960 yılında meditasyon ile tanıştım. Bu işin uzmanı bir Hintli öğretmen, matematik ve fizikçiymi aslında, Allahabat Üniversitesi mezunuydu ama yoga ve meditasyon üzerine uzmanlık almıştı. Ondan öğrendiğim şeyler ile ben Hindistan’a gitmeye karar verdim. Ücretsiz izin aldım, 6 ay Hindistan’da kaldım ve akademide çok uzun meditasyonlara girdim. O insanın bilinçaltına çok büyük değişiklikler getiriyor. 30 yaşlarındaydım. Düşünün bir kere yapayalnız gidiyorum, ilk gidişim Hindistan’a. Bir Alman hanım arkadaşım vardı, İstanbul’daki konsoloslukta çalışıyor, onunla beraber gittiğimiz. Ama Hindistan’da orada bulunduğum zaman Türk olarak yalnız başımaydım.

Hindistan’a ikinci gidişim de 1967 yılında oldu. Türkiye’den bir doktor ile onun yeğeni de katılmıştı bana, o zaman 3 kişi olarak gitmiştik. Gene 6 ay kaldık. Eski Sanskritçe eserlerin tabi tercüme edilmiş olarak İngilizcesi üzerinde çalışılıyor orada. Eski bilgiler, bugünkü insanın hayatında nasıl faydalı olarak kullanılabilir, konu bu. Hakikaten çok etkili olarak insanın zihinsel kapasitesini artırıyor ve yaşam felsefesini çok destekliyor, her bakımdan faydalı, insanı yanlış yollardan uzaklaştıran bir disiplindir o. Şimdiki gençler, yani onlara anlattığım zaman pek yaşamıyorlar, çünkü her şeyi serbest olarak görmek istiyorlar. Ama tamamen serbestlik doğru değil. Disiplin daha iyi bir şeydir. Sonra kendilerine, başlarına dertler buluyorlar, bağımlılıklar oluşuyor. Bizde hiç öyle bir şey olmadı.

Bu arada şunu da söylemek isterim; meditasyona başladıktan 1 gün sonra sigarayı bıraktım. Sigara içmek ihtiyacım, alışkanlığım nasıl olup da bir anda yok olmuştu? İlk yaktığım sigarayı da yarım bırakıp söndürmüştüm. O zamandan beri de bir daha içmedim.

Hala yoga ve meditasyon yapıyor musunuz?

Sünnetçioğlu: Sabah uyandığımda evvela jimnastik yaparım. Hatta birçok hareketi yatağın içinde yapmaya başlarım. Kalkarım meditasyon yaparım. Benim için bir enerji kaynağı o. Rahatlama, hem fiziksel bedene, hem zihinsel yapıya destek olan çok faydalı bir şeydir. Zaten İstanbul’daki merkezde o konuda bilgi veriliyor isteyenler gidip alıyorlar, öğreniyorlar.

“NÜKLEER SANTRALLAR TÜRKİYE İÇİN PEK UYGUN DEĞİL”

Mesleğinize başladığınız 1950’lerden bu yana dünyada ve Türkiye’de sektörün geldiği noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sünnetçioğlu: Benim gördüğüm, enerji projeleri, aydınlatma, fabrikaların, şunların, bunların, tesislerin enerji ile beslenmesi vb. kuvvetli akım dediğimiz elektrik konusu, şimdi hep zayıf akım dediğimiz sisteme döndü. Kuvvetli akım değil, zayıf akım. Televizyon, dijital teknik, bunların hepsi... Ben o konulardan fazla anlamıyorum. Benim alanım şebekelerdi, mesela bütün Avrupa’yı kaplayan bir elektrik şebekesi için çalışmıştım. Kuzeyden güneye kadar enerjiyi iletmek istiyorlardı, enerji hatları, bunların bir sürü problemleri vardı, teknik olarak onların üzerinde çalışmıştım. Stuttgart Teknik Üniversitesi’nde bilimsel araştırmalar yaptım.

Nükleer santraller konusunda çalıştığınızı söylediniz. Türkiye’de halen yapımı devam eden bir nükleer santral var, ayrıca buna yenilerinin de eklenmesi planlanıyor. Bu konudaki görüşünüzü öğrenebilir miyiz?

Sünnetçioğlu: Tabi ben orada görevli olarak çalıştığım için önüme gelen projeyi tamamlamak zorundayım ama nükleer santrallerin Türkiye için pek uygun olmadığını düşünürdüm çünkü o kadar fazla kontrol edilmesi gereken konu vardı ki bir tanesi unutulsa büyük felaketler oluşabilir. O kadar sıkı disiplin Türkiye’de yok, değil mi? İnsanların yapısında da yok. Ben şahsen öyle düşünüyordum. Şimdi ne oldu bilmiyorum. Avrupa’da da nükleer santralleri biraz ikinci plana attılar. Çünkü birçok kazalar, şunlar, bunlar oldu, onları ne kadar önlemeye çalışsalar da tahmin edilmeyen şekilde gelişmeler olabiliyor. Her şey bizim istediğimiz gibi acaba doğru mu? Bir de etrafımızdaki doğanın evrenin yapısına uyuyor mu, ona bakmak lazım bence.

Nükleer santralleri artık rekabet yahut da prestij konusu yapmasalar iyi olur. Dediğim gibi kontrolü, işletmesi çok zor olabilir.

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN KURULUŞU

Ramazan Pektaş

EMO 49. Dönem Yönetim Kurulu Yazmanı
EMO Ankara Şubesi 18. 19. Ve 20. Dönem
Yönetim Kurulu Başkanı
ramazan.pektas@emo.org.tr

Funda Başaran

Bilgisayar Mühendisleri Odası
BMO Kurucu Yönetim Kurulu Başkanı
fundabasarano@gmail.com

Bilgisayar mühendisliği bölümleri ilk mezunlarını 1981 yılında vermişti. Bilgisayar mühendisliği bölüm başkanları 1987 yılında Bilgisayar Mühendisleri Odası (BMO) kurulması için TMMOB'ye dilekçe verdi. TMMOB yönetimi, birliğin yönetmelikleri çerçevesinde yaptığı değerlendirme sonucunda üye sayısının yetersizliği nedeniyle (yazılımla uğraşan bilgisayar mühendislerinin üye olduğu Fizik Mühendisleri Odası'nın (FMO) 4, donanımla uğraşan bilgisayar mühendislerinin üye olduğu Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) ise 5 bilgisayar mühendisi üyesi vardı) BMO'nun kurulması koşullarının oluşmadığı sonucuna vardı. BMO'nun kurulması 1991'de yeniden gündeme geldi. Bu dönemde, yoğun bir örgütlenme çalışması yürütüldü. Ankara, İstanbul ve İzmir'de toplantılar yapıldı; yüzlerce bilgisayar mühendisi BMO'nun kurulmasını desteklemek için EMO'ya üye oldu. 1992'deki TMMOB Genel Kurulu'nda, bilgisayar mühendislerinin EMO'da örgütlenmeleri, FMO'nun bilgisayar mühendislerinin kayıtlarını EMO'ya devretmesi kararı alındı.

EMO Genel Kurulu'nda BMO'nun kurulması kararının alınabilmesi için 1994'te Bilgisayar Mühendisleri Örgütlenme Komisyonu kuruldu, bu amaçla çalışmalar yapıldı. Ancak bilgisayar mühendisleri, genel kurul öncesi yaptıkları yoğun tartışmalarda, ulaşılan örgütlenme düzeyinin yetersiz olduğu sonucuna vararak BMO kurulması önergesinin EMO Genel Kurulu'na sunulmasından vazgeçti. Bu vazgeçme sonrasında bilgisayar mühendisleri, EMO içinde çeşitli komisyonlarda çalışmayı sürdürdüler. EMO'nun yönetim kurullarında yer aldılar.

Bilgisayar mühendislerinin sorunları 2000'li yıllarda katlanarak büyümekteydi. EMO içerisinde yürütülen özverili çalışmalar bilgisayar mühendislerinin örgütlenmesi için önemli bir aşamaydı; bu dönemde bir kez daha BMO'nun kurulması gündeme geldi. Ancak ne yazık ki bu çalışmalar yeterli olmadı ve EMO Genel Kurulu'nda BMO'nun kurulması önergesi kabul görmedi.

Bilgisayar mühendislerinin EMO çalışmalarında daha etkin yer almasının ve BMO kuruluş çalışmalarının yolunu açan Meslek Dalı Komisyonu (MDK) ve Meslek Dalı Ana Komisyonu (MEDAK) 2004 yılında kuruldu. Meslek dalı komisyonları, BMO kurulması çalışmaları açısından daha derinlikli ve kalıcı adımların atılabilmesine zemin niteliğindedir. O yıllarda Odadaki bilgisayar mühendislerinin çok büyük bir çoğunluğu Ankara Şubesi'ne kayıtlıydı ve bilgisayar bilimleri ve yazılım alanında Ankara'daki teknoloji kentlerde ciddi bir birikim kolaylıkla ulaşılabilir ve çalışmalara dahil edilebilir durumdaydı. Geçmişteki Oda kurma deneyimleri bilgisayar mühendislerinde biraz moral bozukluğuna sebep olsa da, bu konudaki çalışmaları ve "Oda kurulsun" söylemini daha da ete kemige büründürerek, Ankara Şube tarafından yapılan "Ulusal Yazılım Mühendisliği Sempozyumu" ve "Ağ ve Bilgi Güvenliği Sempozyumu" gibi dönemsel etkinliklere de yaymışlardı. Dönemin Bilgisayar MEDAK çalışması gerçekten bir Oda kopyası gibi çalışıyor, asli olarak bilişim politikaları üzerinden kendini gösteriyordu.

Bilgisayar mühendisleri kendi odalarını kuruyor

SINAN TARTANOĞLU

Bilgisayar mühendisleri, bilişim sektöründe haklarını savunmak ve söz sahibi olabilmek için TMMOB bünyesinde Bilgisayar Mühendisleri Odası'nı (BMO) kurmaya hazırlanıyor. Odanın kuruluş raporunda "Bugün dünyayı değiştiren bilgisayar mühendisleri önümüzdeki süreçte ken-

di kaderlerini de değiştirerek meslek örgütlerini hayata geçirecektir" ifadeleri yer alıyor.

Türkiye'de 85 bilgisayar mühendisliği bölümünden mezun 30 bin 707 bilgisayar mühendisi bulunuyor. Bilgisayar mühendisleri bu zamana kadar çalışmalarını Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Ankara Şubesi'nde bulunan Bilgisayar Mühendisliği

Meslek Dalı Komisyonu'nda yürütüyorlardı. Yılbaşından bu yana 14 ilin EMO şubeleri, bilgisayar mühendislerinin kendi meslek odalarını kurmalarına yönelik karar aldı. Önce 23-24 Mart günlerinde Ankara'da düzenlenecek olan EMO Genel Kurulu'nda, sonrasında da 30-31 Mart'ta TMMOB Genel Kurulu'nda kuruluş yönünde karar verilmesi bekleniyor.

2006'da öncelikle EMO Ankara Şubesi'nin bilgisayar mühendislerinin kendi odalarını kurması sürecini destekleme kararlılığı ile devam eden çalışmalar, daha sonra başta İstanbul ve İzmir olmak üzere EMO'nun diğer şubelerine de yayıldı. Bu süre boyunca bilgisayar mühendisleri, EMO yönetim kurullarında, sempozyumlarda, yayın çalışmalarında etkin rol alarak BMO için gereken altyapı çalışmalarını yapmanın yanında BMO kadrolarını da oluşturdu. Özellikle 2006 sonrasında EMO üyesi bilgisayar mühendislerinin örgütlenme/odalaşma çalışmaları daha kurumsal bir kimliğe kavuştu ve bu çalışmalar EMO şubelerinde oluşturulan Bilgisayar Mühendisliği MDK'ler ve EMO merkezi düzlemindeki MEDAK tarafından yürütülmeye başlandı.

2008'le birlikte MEDAK çalışması, artık EMO içerisinde ayrı bir oda -daha doğru bir deyişle EMO kurumsal bütünlüğünü reddetmeyen ve zarar vermeyen Oda içerisinde Oda- yapısına evrilmeye başladı. Bir tür Oda simülasyonu olarak değerlendirilebilecek bu dönemde, MEDAK ve MDK'ler, Oda/Şube birimlerini simüle edecek alt çalışma komisyonları oluşturdu ve örgütsel olarak kendi kendisine yetebilecek bir yapıya, bir Odaya dönüşme çabasına girdi.

2006-2008 ve 2008-2010 dönemlerindeki çalışmalarda Ankara'daki bilgisayar mühendisleri Oda/Şube asıl/ yedek organlarında yönetici olmanın verdiği bazı görevler ve buna uygun olarak örgüt içinde üstlendikleri sorumluluklar ile bir yandan da bilişim alanında EMO'nun eksik kalan kısımlarını tamamladılar. EMO merkez ve şube yönetimleri ile delegeler bu çalışmalara bakarak bilgisayar mühendislerinin Oda beklentisinin aslında gerçekçi ve haklı nedenleri olduğuna ikna oldu. Böylece, 90'lardan beri oluşan birikim, yapılan tartışmalar ve örgütlenme pratikleri, BMO için gerekli koşulların ve kadroların oluştuğunu, BMO'nun artık kendisini bir zorunluluk olarak ortaya koyduğunu gösterdi. Temmuz 2011'e gelindiğinde Odanın kurulması, MEDAK düzleminde resmi olarak karara bağlandı ve bu karar EMO tarafından kamuoyuyla paylaşıldı.

MEDAK, bu kararın EMO örgütlülüğü içerisinde tartışılması amacıyla EMO koordinasyon toplantılarında sunumlar yaptı; merkez ve şube yönetim kurulları bilgilendirildi. Odalaşma çalışmalarının, EMO'nun desteğiyle ülke geneline yayılması sağlandı. Çalıştaylar düzenlendi; imza kampanyası başlatıldı ve Teknokentlerde, üniversitelerde, kurumlarda, EMO şubelerinde açılan stantlarla, yapılan toplantılarla ve toplanan imzalarla bilgisayar mühendislerinin sürecin bir parçası/öznesi olması için çalışıldı. "Neden ve nasıl bir oda istiyoruz?" sorusuna yanıt niteliğindeki Bilgisayar Mühendisleri

Odası Kuruluş Raporu hazırlandı; girişimin ilkesel ve kuramsal temeli oluşturuldu. Bir yandan Oda içerisinde ve dışarısında örgütlenme çalışmaları yürütülürken diğer yandan mevzuat/yönetmelik hazırlıkları başlatıldı. Odalaşma sürecinin akademik ayağını oluşturmak için Bilgisayar Mühendisliği bölüm başkanlarıyla buluşuldu, bölüm başkanlarına BMO için çağrı yapıldı. Bu noktada, akademik dünyanın desteğinin BMO çalışmalarında önemli bir sıçrama yarattığı da dile getirilmeli...

MEDAK, 2012 Ocak-Şubat döneminde yapılacak EMO şubeleri genel kurullarında, "BMO'nun kuruluşunun Martta düzenlenecek EMO Genel Kurulu'na taşınması" kararının oylanması için önerge vermeyi kararlaştırdı. Bazı şubelerde bu konuda önergeler verilip kararlar alınmaya başlamışken, 2010-2012 çalışma döneminin sonunda EMO Ankara Şubesi Genel Kurulu'nda dönemin Şube Başkanının aşağıdaki sözleri işaret fişegi oldu:

"Şimdi Bilgisayar Mühendisleri Odası Zamanı!"

Geçtiğimiz dönem çalışmaları içinde önemli yer tutan bir başka konu da Bilgisayar Mühendisleri Odası kurulması ile ilgili tartışmalardır. EMO'da örgütlü Bilgisayar Mühendisleri'nin yaklaşık %50'si EMO Ankara Şubesi'ndedir. Odalaşma sürecine yönelik olarak Şubemizde oldukça uzun bir süredir tartışmalar ve çalışmalar sürdürülmektedir. Geçtiğimiz dönem içinde bu tartışmaların Oda geneline yayılması oldukça sevindirici bir durumdur.

İnanıyoruz ve istiyoruz ki, Bilgisayar Mühendisleri Odası daha da gecikmeden önümüzdeki aylarda kurulacaktır. Bu hem Elektrik-Elektronik-Biyomedikal Mühendislikleri ile ilgili çalışmalar yapacak olan EMO hem de yazılım ve bilişim sistemleri alanlarında çalışması gereken Bilgisayar Mühendisleri meslektaşlarımızın Odası açısından gerekli ve de zorunludur."

Ankara Şube'nin verdiği bu koşulsuz destek öncesinde ve sonrasında bilgisayar mühendislerinin katıldığı ve önergeler verdiği genel kurullarında 9 şubenin daha desteği alındı. Şube genel kurullarının ardından, 24 Mart 2012'de gerçekleştirilen ve bilgisayar mühendislerinin "24 Mart'ta 24. Oda" söylemiyle katıldığı EMO Genel Kurulu'nda, BMO kurulması kararının TMMOB Genel Kuruluna taşınması için MEDAK tarafından verilen önerge, EMO delegelerinin büyük desteğiyle kabul edildi.

TMMOB Genel Kurulu'nda 2 Haziran 2012'de BMO'nun kurulması görüşülmeye açıldı. Yapılan oylamada, 23 Odanın yoğun desteğiyle 24. Oda BMO kuruldu. Ve 2 Haziran 2012 tarihi, Bilgisayar Mühendisleri Odası'nın, BMO'nun kuruluş günü olarak tarihteki yerini aldı.

İTÜ TELEVİZYONU

Esen Tan Yücel
Elektronik Yüksek Mühendisi
TRT TV Eski İstanbul Teknik Müdürü
esenyucel@hotmail.com

Ülkemize yaklaşık 250 sene önce dikilen “Teknik Fide” her sene yeni taze dallar, kozalar vererek bugün; iftihar ettiğimiz büyük çınar İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) olmuştur. İTÜ, yetiştirdiği akademisyen ve mühendisler sayesinde memleketimizin çağdaş dünyaya entegrasyonu konusunda pek çok yeniliklere imza atmış ve bilimin ışığında yeni teknolojileri sunmuş ve sunmaktadır. Çok değerli kadrolar sayesinde dışa bağımlılığımız gitgide azalmaktadır.

250 sene önce Yüksek Mühendis Mektebi adıyla kurulan bilim yuvası 1944’te İstanbul Teknik Üniversitesi adını almış olup kısa bir süre sonra da İTÜ Radyosu kuruluş çalışmaları başlatılmıştır. Yüksek Frekans Tekniği Kürsüsü Başkanı, benim de öğrencisi olduğum için onur duyduğum Prof. Dr. Mustafa Santur öncülüğü ile İTÜ Radyosu, Laboratuvar ortamında kurularak 1946’da yayınlarına başlamıştır.

İTÜ Televizyonu’nun kuruluşu da yine Prof. Dr. Mustafa Santur’un organizasyonu ile başlamış olup ilk cihazları Philips firmasından taksitle satın alınmıştır. 1952’de televizyon anten ve cihazları Taşkılla binamızın üst katında kurulmuştur. İTÜ Televizyonu yayına başladığında İstanbul’da yaklaşık 15 televizyon alıcısı olduğu sanılmakta. Bunların 4’ü İTÜ’de bulunuyordu. Beyoğlu’ndaki bazı mağazalar vitrinlerine TV alıcısı koyarak halkı bu yeni teknolojiyle tanıştıyorlardı. Vitrinlerdeki alıcılarda dalgalanan İTÜ Bayrağını ve programlarını insanlar kalabalık gruplar halinde kaldırımlarda seyreliyorlardı. Bu gruplar içinde zaman zaman küçük Esen de annesiyle birlikte bulunuyordu.

İlerleyen senelerde akademisyenler halkın merakla beklediği İTÜ TV yayınlarını daha geniş alana ulaştırabilmek için İTÜ Maçka binasının üst katına televizyon laboratuvarını taşımışlardı. Ben size; bu çınarın (İTÜ) benim öğrencilik yıllarıma rastlayan (1964-1971) tarih bölümünden bahsedeceğim. Bu tarihler arası onurla, gururla öğrencisi olmayı başardığım İTÜ’de hocalarının sunucu – spikerlik sınavından geçtikten sonra sunuculuğa başladım. Prof. Dr. Adnan Ataman ve değerli akademisyenlerin koordinasyonu ile biz öğrencilerden oluşan ekip haftanın yarım günü (Cuma günü öğleden sonra) İTÜ Maçka TV stüdyosunda “Canlı Laboratuvar”dan yayın yapıyorduk. Türkiye’de yeni olan bu teknolojinin içinde bulunmak, işletmesinde çalışmak, kamera ve mikrofön önünde olmak benim için eğlenceli, heyecanlı, gurur ve onur vericiydi.

Yayın günü öğleden sonra Gümüşsuyu’ndan Maçka’ya heves, telaş ve heyecanla gidiyordum. Ekip olarak yayın akışına göre tüm cihazların ön kontrollerini yapıyor, yayına hazırlanıyorduk. Ses-Resim mikserleri, teypler (videoteyp yoktu), iki kamera, sessiz telesine, ışık, ses

düzeni, dekor, interkom vs. kontrol ediliyordu. Yayın açılışından 3-4 saat önce vantilatörle dalgalandırdığımız İTÜ bayrağını yayına veriyorduk.

Program yayınlarımızda zamanın çok değerli konuşmacıları, sanatçıları, çocuk programları, hava durumu, tiyatrolar, İnönü Stadı’ndan naklen maç yayınları kamera önüne getiriliyordu. İstanbul’da evlerimizde televizyon alıcısı yoktu. Annem beni Levent’teki bir aile dostumuzun evinde bulunan televizyondan izlerdi.

Sene 1969; yine bir gün olağan yayın günümüzde stüdyoda hazırlık yaptığımız sırada bina dışından, Maçka caddelerinden gelen “Televizyon istemiyoooooruuuz, televizyona hayımmmm” sloganlarıyla irkildik. Caddedeki güruh yavaş yavaş binaya yaklaşıyor, sesler daha yüksek perdeden duyuluyordu. Bir müddet sonra bina içinde sloganlar yankılanmaya başladı. Stüdyo kapılarını güvenlik için kilitledik. Güruh stüdyo kapısına dayandı ve sloganlar devam ediyordu. Birkaç saat stüdyoda korku içinde mahsur kaldık. Bu olaydan sonra İTÜ TV yayınları bir daha gerçekleşmeyerek son buldu.

1971’de Maçka’daki laboratuvar stüdyo TRT’ye devredildi. TRT personeli amatör cihazların işletmesini bilmedikleri için stüdyoyu kuran, işleten ekip arkadaşlarımdan yardım istemişlerdi. Daha sonraları TRT buradaki cihazları yenileyerek İstanbul yayınlarına devam etti.

Ben de; 3 Mart 1973 de TRT Ankara Televizyon’unda uzun MİT araştırması sonrasında göreve başladım. Ve yayın-yapım stüdyolarından-naklen yayınlara kadar profesyonel olarak benim için çok renkli olan yayınları sizler için TRT ekip arkadaşlarımla birlikte gerçekleştirdik. TRT’ye girdiğim ilk zamanlarda televizyon teknolojisi yeni gelişmekteydi. Yayınlarımızda zaman zaman maalesef arızalar oluyor ve ekrana süslü vazolar vermek zorunda kalıyorduk. Yayında arıza olduğu akşamın ertesi günü bütün ekip TV Daire Başkanı tarafından sorguya çekiliyordu. Kısa bir zaman sonra 1974-1975’de yeni gelen daha gelişmiş cihazlarla arızasız yayın yapmanın zevkini yaşamaya başladık. Yayın hayatım 2004’ün sonuna kadar devam etti.

İTÜ Televizyonu spikerlerinden Esen Tan Yücel, 1968-1969

EMO ESKİŞEHİR ŞUBESİ KURULUŞUNA AİT BAZI NOTLAR

Ramazan Pektaş

EMO 49. Dönem Yönetim Kurulu Yazmanı

EMO Ankara Şubesi 18. 19. Ve 20. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı
ramazan.pektas@emo.org.tr

Ankara Şubesi 18. Döneminde (2006-2008 yılları arası) dönemin başlamasından kısa süre sonra EMO Ankara Şubesi olarak Çalışma Programımızı oluşturmuştuk. Etkinlikleri temsilciliklere yaymayı düşünüyorduk ve temsilcilikleri genel olarak mesleki denetimlere sıkışmanın ötesine taşımak istiyorduk. Bu konuda birkaç temsilciliğimiz üye sayısı ve faaliyet potansiyeli olarak göze çarpıyordu ve hazır görünen temsilciliklerden biri olarak Eskişehir Temsilciliği görünüyordu. Eskişehir’de o zaman iki üniversite vardı, havacılık ve raylı sistemler konusunda önemli endüstriyel kuruluşlar ve buralarda çalışan çok sayıda meslektaşımız/üyemiz vardı. Bu anlamda proje denetimleri dışında faaliyet yapmak için hem ihtiyaç hem de potansiyel vardı.

Ancak, Eskişehir temsilciliği bu tarz etkinlikler konusunda çok fazla deneyim sahibi değildi. Bu duruma yakın ama proje denetim noktası olmak dışına çıkma potansiyelini/niyetini çok fazla gösteremeyen olan başka temsilciliklerimiz de vardı. Eskişehir Temsilcisi Levent Eğüz ikili bir sohbette Şube olma niyetlerini söylediğinde bunun hazırlıklarını dönem içindeki çalışmalarla yapmayı ve biraz uzak gibi görünse de 2 dönem sonra yani 2010 yılında Şube olmaları için gerekli birikimin oluşacağını tahmin ettiğimi söyledim ve bu ikimize de mantıklı geldi. Geçmişte Eskişehir temsilciliği görevini yapmış olan İsmet Erorta, Hüsamettin Tanatar ve İrfan Satır’ı da ziyaret ederek hem geçmiş hizmetleri için teşekkür edip hem de durumu anlamak ve niyetimizi hissettirmek için görüşmeler yaptık. Her üç eski temsilcimizin yaklaşımları çok olumluydu ve Levent Eğüz ile bu görüşmeleri değerlendirdikten sonra bu geçişin olabileceğine inanmıştık.

Bu çerçevede o dönem Oda’nın Ankara Şubeye verdiği 5 büyük dönemsel etkinliklerden en kapsamlı ve eski olan Elektrik, Elektronik, Bilgisayar ve Biyomedikal Mühendisliği Ulusal Kongresi’ni Eskişehir’de yapmaya, ayrıca Oda tarafından o dönem Şubelere verilen bölgesel forumları yerel alt forumlara bölerek yapma kararımızın bir parçası olarak İç Anadolu Enerji Forumu’nun (İÇEF) alt forumlarından birisini de Eskişehir’de yapmaya karar verdik. Yeri gelmişken, İÇEF Şubeye çok farklı bir enerji getiren, yorucu ama çok renkli bir Bölgesel Enerji forumu olmuş ve hatta çok fazla seyahat ettiğimiz için Şube Bültenlerinden birinde İÇEF ÇELEBİ başlıklı bir yazı yazmıştık.

Planladığımız gibi Eskişehir alt forumu hazırlıkları için Etkinlik Sekreterimiz Uğur Nasırlı’ı sık sık Eskişehir’e gönderdik ve güzel bir etkinliği başarıyla yaptık. Bu etkinlik Temsilciliklerimizde yaptığımız benim hatırladığım ilk etkinlikti. Çok ilginçtir, yerel forumlar yapacağımızı ilan ettiğimiz ilk Şube Koordinasyon toplantısında bazı temsilcilerimiz bu kararımızı memnuniyetle karşılarken bazı temsilcilerimiz ise “biz böyle bir etkinlik yapamayız” diye itiraz ettiler. Eskişehir’de yapılan ilk yerel etkinlikten sonra en fazla itiraz eden temsilcimiz yanıma geldi “Başkanım gelecek dönem bizim temsilcilikte de yapalım” dedi biraz mahcup biraz da sevinerek.

Asıl önemli sınavımız daha önümüzde duruyordu, Ulusal Kongre Eskişehir’de yaklaşık bir yıl sonra yapılacaktı ve biz çalışmalara çoktan başlamış ve Yürütme Kurulu toplantılarını sıklaştırmış ve Eskişehir’de yapmaya başlamıştık. Temsilcimiz Levent Eğüz kendinden emin ve rahat görünüyordu, EMO Genç kadrosunun etkinliği çok sahiplendiğini söylüyordu. EMO 49. Dönem Saymanı Ender Kelleci de o dönemde yeni mezun bir üyemizdi ve EMO Genç çalışmalarında aktif çalışmış olması nedeniyle EMO Genç ile çok güçlü bağları vardı ve bizimle EMO Genç arasında inanılmaz bir iletişim köprüsü olmuştu. O zamanın Eskişehir Temsilciliği yerel yönetim, üniversiteler ve basın ile çok iyi ilişkiler kurmuş, Ulusal Kongrenin tarihi yaklaştıkça Etkinlik sekreterimiz de Eskişehir’e kamp kurmuştu deyim yerindeyse.

Ulusal Kongrenin tarihinden birkaç gün önce ben de Eskişehir’e giderek etkinlikle ilgili duyuru ve hazırlık çalışmalarına katıldım. Temsilciliğin çabalarıyla Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen’den, Yerel TV ve Radyolardan randevular alınmıştı. Radyo ve TV programlarında etkinlik tanıtımı ve içeriği ile ilgili programlara katılarak Eskişehir halkını Kongreye davet ettik. Büyükşehir Belediye Başkanı’nı açılışa davet ettik ve kabul etti. Valilikten bir Vali Yardımcısı da geldi, Oda başkanımız Kemal Ulusaler zaten yanımızdaydı. Güzel ve kalabalık bir açılış, Kongre ve fuar oldu. Ciddi sayıda ziyaretçi oldu o zaman hatırladığım kadarıyla yaklaşık 1000 (bin) ziyaretçi geldiğini tahmin etmiştik. Levent Eğüz’ün neden rahat olduğunu o gün anladık, her köşeden bir EMO Genç çıkıyor her şeye koşuyorlardı hiçbir şey aksamıyordu. Etkinlikten en net hatırladığımız o zamanın EMO Genç topluluğuydu her fırsatta kendilerini taktir ettiğimizi belirttik.

Ulusal Kongrenin bitmesinden kısa bir süre sonra Şube genel kuruluna yaklaşık 1 ay kalmıştı ki, Levent Eğüz beni aradı ve ‘Başkan Eskişehir üyeleri Şube olmak istiyor, çok ısrar ediyorlar ve çok istekliler’ anlamında bir konuşma yaptı. Ben şaşırmıştım, bir yandan seviniyordum hedefimize planımızın yarı süresinde ulaşmıştık ama bir yandan da böyle karınca gibi çalışabilen bir temsilciliği kaybedecektik. Eskişehir’e gidip bir üye toplantısı ile durum değerlendirmesi yaptığımızı hatırlıyorum.

Ve akabinde de önce Ankara Şube Genel Kurulunda Eskişehir Temsilciliğinin Şube yapılması ile ilgili tavsiye kararı çok fazla itiraz görmeden alındı. Daha sonrasında EMO Genel Kurulunda Şube kurulması doğrultusunda Şube Genel Kurulu tavsiye kararını divana önerge olarak verdik. Eskişehir Şubesinin kurulmasına çok fazla itiraz olmamakla birlikte Şubeye bağlı olacak temsilcilikler konusunda uzun tartışmalar yaşandı. Ankara Şubesi olarak bizim ve Eskişehir Temsilcisi Levent Eğüz’ün temsilcilikler konusundaki Kütahya ve Bilecik temsilcilikleri ile sınırlı olması yönündeki konuşmalarımız Oda Genel Kurul salonunda genel kabul görerek oylandı ve kabul edildi. Eskişehir 14. EMO Şubesi oldu, bir süre sonra da Levent Eğüz başkanlığında geçici Şube Yönetim Kurulu oluşturularak çalışmalarına başlandı.

Elektrik Mühendisleri Odası Meslek İçin Ne Yapıyor?

EMO Kalite Belgesi Nedir, Nasıl Verilir?

Hüseyin Yeşil

EMO 44 ve 45. Dönemler Yönetim Kurulu Başkanı

EMO İstanbul Şubesi 30. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı/1997-1999

1977-78 yılında yayınlanan “Türkiye Elektrik Elektronik Sanayi/Ticaret/Mühendislik Kataloğu”nda yer alan “EMO Kalite Belgesi” üzerine yazılan tanıtım yazısından hareketle bir derleme yapalım istedik.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, ülkemizde kaliteli elektrik aygıtları üretimini sağlamak ve tüketiciyi korumak amacı ile kalite belgesi vermektedir.

Yurdumuzda elektrik aygıtlarının kaliteli olarak üretilmesi, üretilen aygıtların malzemelerin kalitesinin, aygıtın niteliğine ve kullanılan teknolojinin çağdaş teknolojiye uygun olması ile sağlanabilir. Bu ise yalnızca üreticinin iyi niyetine bağlı olmayıp ekonomik koşullarla doğrudan bağlıdır. Ekonomik koşullarla bağımlı olan üreticinin, üretimde kullandığı malzeme ve teknolojiyi, ürettiği aygıtın niteliğine uygun olarak seçmediği durumlarda ortaya çıkan aygıt, birinci derecede tüketiciye ve ülke ekonomisine zarar vermekte, uzun vadede ise üreticiyi üretimini yapamaz duruma getirmektedir. Uyumsuz malzeme ve teknolojiyle üretim yapmak üzere kurulan üretim kuruluşu ise, ya çağdaş teknolojiye uyum sağlayabilmek amacı ile yenileştirilmek üzere yeni ve daha büyük bir yatırım gerektirmekte, ya da tamamen terk edilmektedir. Bu ise ülke açısından oldukça büyük bir kayıp demektir.

Genel olarak yukarıda anlatılanların yanı sıra, kalitesiz elektrik aygıtları, arızalandığında can ve mal kaybına ve hatta bazan çok büyük hasarların ve yangınların meydana gelmesine neden olmaktadır. Bu durumların önlenmesi ancak üretilen aygıtların uzman kuruluşlar tarafından denetime tabi tutulması ile mümkündür.

Bu olguyu dikkate alan tüm dünya ülkeleri kendi standart enstitülerini kurarak üretilen aygıtların

kalitesinin denetimini, kaliteli aygıt üretmek ve tüketiciyi korumak amacı ile bu kuruluşlara vermişlerdir.

Yurdumuzda da Türk Standartları Enstitüsü adı altında standartlaşmaya yönelik çalışmalarda bulunan bir örgüt vardır. Bu örgüt giderek üretilen tüm aygıtlar için standartlaşma ve standartlara uygunluğu arama çalışmalarını yaygınlaştırmaktadır. Fakat bugünün koşullarında yurdumuzda üretilen tüm aygıtlar için standart çalışmalarının tamamladığını söylemek olanaksızdır. Genel anlamda bunu hiç bir örgütün başarma olanağı da yoktur. Çünkü gelişen teknoloji ile birlikte çok çeşitli yeni aygıtlar üretilmektedir.

Bu koşullar altında ihtisas odalarına büyük görevler düşmektedir. Bu da, üretilen aygıtın ülke ve Dünya standartlarına uygunluğunu kendi ihtisas alanları içerisinde yapacakları çalışmalar ile ilgili konularda ancak bu örgütlerin başarabileceği gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Bazı ülkelerde standartlaştırma ve kalite belgesi verme görevleri tamamen ihtisas odalarına verilmiş ve standartlaştırma kurumu, ihtisas odalarının ortaklaşa yürüttükleri bir kuruluş durumuna getirilmiştir. İhtisas odaları tek tek kendi alanlarındaki konularla ilgilenmekte, onları standartlaştırmakta ya da standartlara uygunluğunu araştırmakta, uygun olanlara kalite belgesi vererek kullanımının yaygınlaşmasını sağlamakta, böylece tüketiciyi korumak yanında üreticiyi de kaliteli aygıt üretimi yönünde teşvik etmiştir.

Bu görüşlerin ışığı altında Elektrik Mühendisleri Odası, diğer ihtisas dallarındaki odalar gibi kalite belgesi vermektedir.

Kalite belgesi için odaya başvurulduğunda, konuyla ilgili uzman üyelerden bir komisyon kurulmakta ve aygıtın öncelikle Türk Standartlarına uygunluğu araştırılmaktadır. Konuyla ilgili Türk Standardı yoksa, IEC, VDE gibi yabancı ülke standartlarına uygunluğu araştırılmakta, şayet konuyla ilgili yabancı ülke standardı da yoksa, aygıtın resmî kuruluşların şartnamelerine uygunluğu aranmaktaydı.

Yukarıdaki öncelik sırasına göre yapılan teknik inceleme sonunda komisyon aygıtı kalite belgesi

verilip verilmemesine karar vermektedir. Kalite Belgesi verilen aygıtlar odanın kalite belgesi

yönetmeliğine uymak koşulu ile Elektrik Mühendisleri Odası Kalite Belgesi markasını (EMO) kullanmaya hak kazanırlardır.

Üyelerinin ürettikleri ve kullandıkları elektrik aygıtlarında Elektrik Mühendisleri Odası Kalite Belgesi markasını (EMO) yeğ tutmaları, piyasada kaliteli elektrik aygıtı üretimini yaygınlaştırarak, dolayısıyla tüketici korunmuş oluyordu.

Kalite Belgesi uygulamalarının nasıl yapılacağına dair 01.04.1974 tarihinde yürürlüğe giren bir yönetmelik yayınlanmıştır. Bu yönetmelik gereği tüm belgeler EMO Yönetim Kurulu Kararı ile verilmektedir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI KALİTE BELGESİ YÖNETMELİĞİ

A-YÖNETMELİĞİN DAYANAĞI:

MADDE 1-Bu Yönetmelik 6235-(7303) sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun verdiği yetkilere dayanılarak düzenlenmiştir.

B-YÖNETMELİĞİN AMACI

MADDE 2-Bu yönetmeliğin amacı yurt içinde üretilen ve yapılan Elektrik ve Elektronik Sanayiine ait her türlü malzeme, araç, gereç ve cihazlardan kalitesi Türk Standardlarına ve Uluslararası Standardlara uygun olanlar için bir belge vermek sureti ile bunların teknik nitelik ve özelliklerini belirtmek, yurtdışında standardlara uygun kaliteli mal üretim ve tüketimini sağlamaktır.

Örnek bir yönetim kurulu kararı:

10 - Bursa Temsilciliğinin 27.2.79 tarih ve 79/009 sayılı yazısı ile gönderilen Computer Elektronik Sistem firmasında yapılan insan asansörlerine kalite belgesi verilmesine

OYBİRLİĞİYLE KARAR VERİLDİ

Başkan	Başkan Yard.	Yarım Üye	Sayman Üye
Bülent Damar	Müjdat Savaşan	Metin Tütüncü	Serdar Aykırı
Salim			

EMO Yönetim Kurulu, 28.02.1979, 2 nolu toplantı, 10 nolu karar

12 Eylül 1980 Askeri darbesi sonrası bu belgelendirme çalışmalarına devam edilememiş, daha sonraları da EMO bu konuda organize olamamıştır. 12 Eylül sonrası birkaç belge verilmişse de uygulama yaygınlaşmamıştır.

EMO'nun yerine getirdiği bu kamu görevi uyarınca o güne Odaya başvurarak EMO "Kalite Belgesi" almaya hak kazanmış olan kuruluşlar ve aygıtların listesi şöyledir:

1
2 EAS Ebonit Akümülatör San. A.Ş. /Akümülatör (Starter tipi, kuru, şarjlı, kurşunlu)
3 MKE. Gn. Müdürlüğü Elektrik sayaçları
4 Elektro Mekanik Sanayi Floresan /lambda balastı
5 Elektrik Kömürleri Ltd. Şti. /Karbon fırça

6 Türkkablo A.Ş. /Plastik izoleli ve plastik telefon kablosu
7 Yarımca Seramik Fab./ Elektrik tesisatı izolatörleri
8 Süper Selçuk Demet /Transformatör gerilim regülatörü
9 Türkkablo A.O. /Alfa ve apak tipi iletkenler
10 Elektroplastik San. Koli. Şti. /Izofleks marka PVC elektrik borusu

11 Erdoğan Otçu/ Safe marka traş makinası prizi
12 Kent Akümülatör Sanayii /Akümülatör
13 Surtel Kablo /İletken kablo ve kablo garnitürü
14 Ünal Kardeş/ Elektrik kömürü
15 Heico /1X40 Floresan reflektör
16 Heico /2X40 Floresan reflektör
17 Heico /1X40 Floresan reflektör
18 Heico /2X40 Floresan reflektör
19 Heico /20W Yol vericiler
20 Heico /40W Yol vericiler
21 Heico /Starterli lamba duyu
22 Heico /Startersiz lamba duyu
23 Heico /500 VVatt'lık transformator
24 Kavel Kablo /YVV tipi 0,6/1kV termoplastik ve lastik yalıtkanlı kablo
25 Kavel Kablo /YVMHŞÇV tipi 5,8/10 kv termoplastik ve lastik yalıtkan kablo
26 Kavel Kablo /YVŞV tipi 3,5/6 kV termoplastik ve lastik yalıtkan kablo
27 Türkkablo /Alüminyum iletkenler
28 Türkkablo /Telefon kabloları
29 Haris /Kesicileri
30 Unika Kablo /Elektrik kablo
31 Türkkablo /AtekAlpek
32 Tromag /Güç transformatörü
33 Heico /Regülatörü
34 Akümülatör Elek. San./Akümülatör mal. im.
35 Rekor Boru Koli. Şti./ Plastik kare buat
36 Alfa Gama Elk. Ltd. Şti. /Akümülatör şarj redresörü
37 Elektronol Elk. Alt. San /Gerilim regülatörü.
38 Rabak Alüminyum /çelik iletkenler
39 Rabak Alüminyum /iletkenler
40 Göktepe Plastik /Berkman-peşel boru
41 Simko /Bıçaklı sigorta
42 Kardeş Elektrik /Elektrik kömürleri
43 Vob Elektrik San./ Otomatik şalter
44 Elk. Malz. San. Tic./ Gerilim regülatörü
45 Türkeli Ticaret /Asansör imali
46 Sun Koli. Şti./ Gerilim regülatörü
47 Elektro Tunçmatik Fab. /Gerilim regülatörü
48 Alfa Gamma Elektronik/ Dinamit ateşleme aygıtı
49 Şehsuvar Menemencioğlu /Seksiyoner ve parafudr
50 Kaleporselen Elektrik San./Nil Bıçakçı Sigortalar.
51 Tekmaş Teknik İşler Maden. Tic./ Kondansatörlü dinamit ateşleme cihazı

52 Armen Elk. Malz. İmi. Ort./ Floresan lamba balastı
53 Hayk Değirmencioğlu /Floresan lamba balastı
54 Hayk Değirmencioğlu / Transformator
55 Hayk Değirmencioğlu/ Floresan reflektör
56 Hayk Değirmencioğlu / 2X40 Floresan reflektör
57 Hayk Değirmencioğlu 1X40 Floresan band
58 Era Elektronik ve Tic. A.Ş. /2X40 Floresan band
59 Era Elektronik ve Tic. A.Ş. /Yabancı dil laboratuvarı
60 Simko Tic. ve San. T.A.Ş. /Dahili mesnet izolatorleri
61 Simko Tic. ve San. T.A.Ş./ İstanbul Dahili tip seksiyoner
62 Ovak Elektrik /Elektrik hesap makinası
63 Bufer Elektrik San. A.Ş./ Ampermetre, voltmetre, Pako Şalter
65 Türkkablo A.O. /Plastik izoleli telefon kablosu
66 Sace Elektrik A.Ş. /Seksiyoner
67 Arsoy Kollektif Şirketi /Arlift asansörleri
68 Tansal Ticaret ve San. A.Ş. /Tablo tipi kuru otomatik şalter
69 Tansel Tic. ve San. A.Ş./ Kuru otomatik şalter
70 Simko T.A.Ş. /Otomatik sigortalar
71 Kardeş Elektrik San. /Pako şalter
72 Arel Elektro Mekanik San./ Akü şarj redresörü
73 Hayk Değirmencioğlu Otomatik /gerilim regülatörü
74 AEG Eti Elektrik Endüstrisi /Dahili tip sigortalı yük ayırıcısı
75 Mepam Ticaret / Devre açıcı
76 Samsun Elektrik San. Koli. Şti./Balast (20 W40 W)
77 Şehsuvar Menemencioğlu /Oto şalteri
78 DEMAS/ İnsan, yük ve hasta asansörü
79 ASTOR/İnsan ve yük asansörü
80 ASAS/ Botlift asansörlerine
81 AKÖR/ asansör
82 ESASSA/ İnsan asansörü
83 HASLİFT İnsan, yük asansörü
84 Compüter Elektronik Sistemler/ İnsan asansörü
85 Compüter Elektronik Sistemler/ Hasta asansörü
86 DEĞİRMENCİOĞLU Elk. San. Tic. A.Ş./ Kademeli Regülatör
87 ALEV KABLO/ NYY tipi kablo
88 BAŞARAN Elk. San. Tic. A.Ş./ 20 W Elektronik starter
89 EKSAN / Tel sarımlı direnç
90 NAGEL / İnsan ve yük asansörü
91 EL-TE / Elektrik tevzi kablo kasaları

“YALNIZ DEĞİLSİN”

Ersin Toker
ersintoker@yahoo.com

İonna Kuçuradi'ye göre insanlararası ilişkilerde ortaya çıkan etik değer sorunları, ister eylem isterse kişisel bazda olsun, gerçek bir olguysa değerlendirilebilir ancak.

Bir eylemin değerini, aynı koşullardaki diğer eylem olanaklarına göre öne çıkan özelliği belirler. Aynı şekilde bir insanın değeri de, onun insanlararası ilişkilerinde-eylemlerinde-davranışlarında beliren, diğer insanlara göre farklıdır.

Bu fark, yani bir insanın etik değerleri, kişisel özellikler şeklinde somutlanırsa eğer, karşımıza; dürüst, saygılı, adil ve özgür olmak, çıkar.

Etik ilişki ancak insanın eyleminde ortaya çıkması halinde fark edilebilir. Söz konusu eylemin evreleri; o eylemde olup bitenlerin tümü, neredeyse bir filmin kareleri tek tek durdurulup incelenir. Böylece, o eylemin yapısı ve oluşturucuları hakkında fikir sahibi olabiliriz.

Kuçuradi; örneklemeler için edebiyat yapıtlarına başvurur. Örneğin kendi bütünlüklü yapıları içinde roman kahramanları, sahip oldukları değerlerle yer alırlar. Böylece biz, onları eylemleriyle birlikte avucumuzun içine almış oluruz.

Albert Camus'un Veba romanında etik değerler örneklerini buluyoruz. Örneğin, Veba'nın bir yerinde, konuştuğu kişi Dr. Rieux'ya, dürüstlük nedir? diye sorar, Rieux'nun cevabı, 'İşini yapmak'tır. Kişinin 'işini' bilinçli bir şekilde yapması, özellikle de 'zor' şartlarda yapması, bundan kaçınmaması çok önemli. Rieux veba salgını sırasında doktorluk yapıyor. Hangi meslek olursa olsun, onun onurunu taşımak, onu zor koşullarda da sürdürmekle mümkün olur. Örneğin şoförseniz ve mesleğinizin onurunu taşımak istiyorsanız, zorlu kış koşullarında da şoförlük yapmanız gerekir...

Madem Kuçuradi, roman kahramanı Dr. Rieux'nün 'dürüstlüğü' işini yapmaya bağlamasından yola çıkarak, bir sürücünün zorlu kış koşullarında bile mesleğinden kaçınmamasını onurla taltif ediyor, o halde biz de Hasan Balıkcı'yı bir kış günü Ağrı'ya götürüp oradan başlatalım:

“Ortalığı kaplayan karın beyazlığı, gözlerini kamaştırırdı. Hava çok soğuktu; saçaklardan sarkan buzdan kılıçlar, kış güneşinin aydınlığında mavimtrak pırıltılar saçıyor- du etrafa. Yaz sıcaklarında pamuğun beyaza boyadığı Çukurova topraklarında hayatın içine yalınmayak yürüyüp giden küçük Hasan Balıkcı, ilkokul öğretmenini hakk çıkarmış, okuyup çiçeği burnunda bir mühendis

olmuştu işte. Ailesi onunla gurur duyacaktı; onların da- yanacakları bir direk ve zor günlerinin çaresi olacaktı. Ona destek olan arkadaşlarıysa, uzakta olsalar bile hep yanında sayılırlardı. Hep birlikte güzel günler için besle- dikleri umut daha da büyüyecekti. Bütün zorbalıklara, bütün hainliklere karşı, halkla birlikte elele varılacaktı güzel günlere. Hasan, bu mücadele içinde okumuştı; mühendis olması bu yüzdendi. Ve Hasan; ‘...mühendis- lerin, insanlığın yaşam koşullarını sürekli iyileştirmek gibi zorlu bir hedefe ulaşabilmek için üretimin önündeki maddi ve toplumsal engelleri ortadan kaldıracak teknik çözümler üretme sorumluluğu taşıdıklarını’, Ağrı'ya ayak bastığı o gün biliyordu.”

Felsefecilerin etik konusuna dair sunabilecekleri örnek- leri, yaşamın içinden bulup çıkarmakta zorlandıklarını, bu yüzden roman kahramanlarına başvurduklarını biliyoruz artık.

Elektrik Mühendisi Hasan Balıkcı, roman kahramanı değil, hayatın içinden bütün gerçekliğiyle yürüyüp git- miş biri, 41 yılda tamamladığı yolculuğunun içine pek çok şeyi sığdırabilmiş, dokunduğu herkeste, içinde yer aldığı her olayda iz bırakmayı başarabilmiş bir insan.

Tekrar, işini zor koşullarda bile aksatmadan yapmanın dürüstlük kriteri alınmasına dönersek; ölümünden son- ra gazeteci Şermin Terzi'nin Hasan Balıkcı hakkında söylediklerini hatırlıyorduk insan:

“Bir kere Türkiye’de Hasan Balıkcı gibi, Hasan Balı- cı’nın zihniyetinde pek çok insan var. Ama ne yazık ki, o çeşitli bastırmalar, ‘sen sus, işini yap, gerisine karış- ma’lar, bütün bunlar o kadar çok ki. Böyle bir insanın hiçbir şeye aldırılmayarak, gözünü karartıp, ‘hayır ben bu işi yapacağım’ demesi, yılmaması, Adana’da ça- lışırken Urfa’ya sürgüne gönderilmesi, sürgüne gittiği yerde de bu işin üstüne gitmesi... Tanımasanız bile Hasan Balıkcı’daki, duyarlılığı hissediyorsunuz. Nasıl bir karaktere sahip olduğunu, işine nasıl bağ- lı olduğunu, en azından dürüstlüğüne itibar ediyorsunuz. Ben Hasan Balıkcı’yı ne yazık ki ölümünden sonra tanıdım. Ama her kimle konuştusam hep iyi özellikler duydum hakkında. Gerçi yaptıkları da ortada. Onunla uğraşmış, bununla uğraşmış ama bu kadar uğraşması, yılmaması, özellikle yılmaması benim bu kadar ilgimi çekti. Büyük talihsizliği oradan oraya, işin en riskli noktalarında görevlendirilmesi ne yazık ki. Görevine dört elle sarıl- ması, başkaları gibi olup bitenler karşısında kayıtsız kalmaması, kendine olan güveni... Ve bütün bunlardan sonra başına gelenler ortada...”

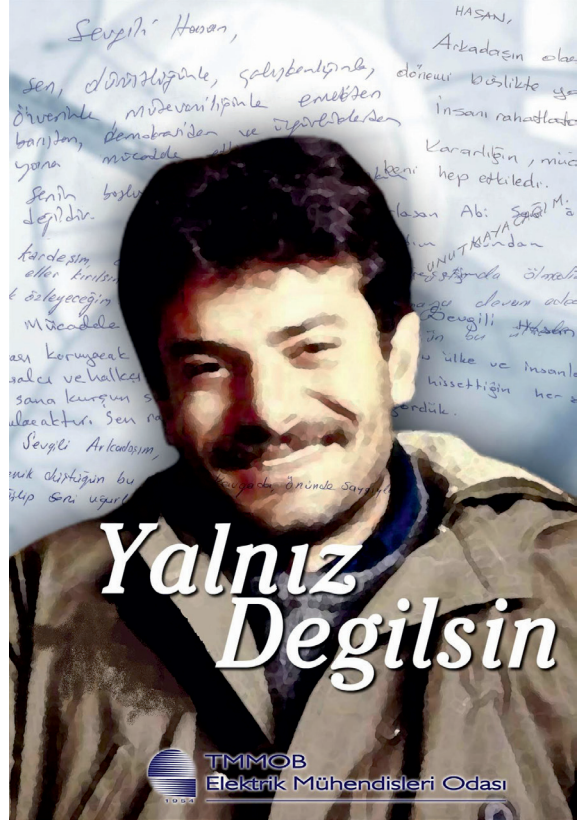
Gazeteci Necati Doğru'ya kulak verelim:

"Ülkemiz çok kirlenmiş bir süreçten geçiyordu. Yolsuzluk, haksızlıklar, adaletsizlik toplumun her yanına işlemişti. Çoğu namuslu, dürüst insanlar da 'başıma bir iş gelir, işimden olurum' diye korkar olmuşlardı. İşte bu dönemde Hasan Balıkcı adında bir mühendisin çıkıp, görevinin gereğini korkmadan yapması önemliydi. Bu cinayeti ve nedenlerini toplumun bilgisine taşımak ve toplumun sindirilmiş, korkutulmuş, geriye itilmiş adalet duygusunu harekete geçirmek bir gazetecinin göreviydi."

Etik; oluşan toplumsal ve dinamik bir süreç içerisinde insanlararası ilişki ve eylem temelinde somutlaşarak görünür hale gelir ve üretim ilişkisinin temelinde yer alır. Yani etik, üretim biçimiyle doğrudan ilişkilidir.

"İş yaşamında verdiği kıyasıya mücadele asıl olarak Hasan Balıkcı'nın, Müşteriler Müdürlüğüne bağlı kayıp kaçak servisinde 'büyük müşteriler'le ilgilenmesiyle başlamıştı. Büyük müşteriler, deyim yerindeyse 'su gibi elektrik kullanan' büyük işletmelerdi. Ama su gibi kullanılan bu elektrik, faturalara hiçbir zaman gerçek yüzüyle yansımıyordu. Elektrik Mühendisleri Odası'nın yaptığı araştırmalara göre, Türkiye'de 2000 yılında dağıtım şebekelerindeki kayıp - kaçak enerjisi miktarı 20.573.500 Mwh idi. Bu değer, elektrik dağıtım şebekesine verilen enerjinin yüzde 17.3'ü ve tüketilen enerjinin ise yüzde 20.9'u demekti. Gelişmiş ülkelerde bu oran, yüzde 6 civarında gerçekleşiyordu ancak.

Türkiye'deki kaçak elektrik kullanımının, özellikle sanayi kesiminde ve imalathanelerde yoğunlaştığının ve bunun korkunç boyutlara ulaştığının farkındaydı Hasan Balıkcı. Ama o, bunun yıllarca gizlendiğini sadece gecekondu ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan insanların hedef gösterildiğini de biliyordu. Büyük çoğunluğu sosyal ve ekonomik nedenlerden kaynaklanan konutlardaki kaçak elektrik kullanımı, sosyal ve ekonomik politikalar olmadan, halkın yaşamını düzeltmeden, en önemlisi elektrik fiyatlarını ucuzlatmadan önlenemezdi. Hasan Balıkcı, arkadaşlarına bu konuyu şu somut örnekle açıklardı sık sık: 'İki mahallenin kullandığı elektriğin tümü kaçak olsa bile, bir imalathanenin kaçak kullandığı elektrik kadar etmez!' Bu yüzden o, hedef olarak seçtiği sanayi işletmelerinin üzerine ısrarla gidip onları denetlemeye başladı. Çünkü, büyük işletmelerin kaçak olarak kullandıkları elektrik, onların kârlarını 5'e 10'a katlarken, bunun bedeli dar gelirli ve yaşam sıkıntısı çeken halka fatura edilmekteydi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın uygulamalarında, kayıp ve kaçak elektrik kavramları her defasında birlikte kullanılarak kafa karıştırılmakta, kârlı iller özelleştirme için ayrılmaktadır. Oysa 'kayıp' elektrik, enerji sektöründe yatırım yapmayan politikalarla beslenirken, 'kaçak' elektrik kullanımı, sistemin yarattığı yoksulluktan kaynaklanmaktadır. Hasan Balıkcı, hedefine koyduğu büyük işletmelerin kaçak elektrik kullanımını nasıl tespit edeceğine günlerce kafa yordu. Bu işletmelerin sayaçları bina içerisindeydi, okuma görevlileri geldiğinde, kapıda uzunca bir süre bekletildikten sonra içeri alınıyorlar ve ortalıkta herhangi bir usulsüzlük göremiyorlardı bu yüzden. Özellikle plastik torba imalathaneleri Hasan'ın dikkatini çekiyordu. Bu işkolunda elektrik çok önemli bir girdiydi maliyet açısından, ama tahakkuk ettirilen elektrik faturalarındaki rakamlar komik denecek düzeyde düşüktü."

Yalnız Degilsin

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası

Sonunda, her türlü maddi çıkar sağlama önerilerini elinin tersiyle geri çeviren ve yıldırma tehditlerine gülüp geçen Hasan Balıkcı'nın bulduğu pratik çözüm (ki tam o sıralarda TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nden de böyle bir uygulamaya yeşil ışık yakan bir yazı gelmişti), kaçak elektrik kullanıcılarının ellerini kollarını bağlayarak onların foyalarını gün ışığına çıkarıyordu. Bu imalathanelerin trafoları 2002'nin nisan ayında bina dışına çıkarıldı. Ana orta gerilim hattından fabrikaya çekilen hat üzerine ayrıca bir elektrik sayacı bağlandı. Bu sayaçlar okunup daha öncekilerle kıyaslandığında, ortaya çıkan rakamlar şok ediciydi. Özellikle iki imalathane elde edilen sonuç çok çarpıcıydı ve Hasan Balıkcı'nın görüşünde ne denli haklı olduğunu net olarak kanıtlıyordu. İrfan Akkoyun'un sahibi olduğu İpek Plastik işletmesinin aylık elektrik gideri 3.240.881.120 TL'den 11.551.700.195 TL'ye çıkarken; kardeşi Zeki Akkoyun'un sahibi olduğu Özlem Plastik'in faturası 2.957.834.710 TL'den 10.912.487.040 TL'ye fırlay-vermişti! Bu rakamlar, sadece bu iki imalathanenin bir yılda toplam 165 milyar TL tutarında elektrik kaçırdığını gözler önüne seriyordu açıkça.

Ancak TEDAŞ tarafından özel yetkiyle donatılmış olmasına karşın Hasan Balıkcı, kaçak elektrikle tek başına mücadele eder gibiydi. Kaçak kullanımı tespit edip sayacını mühürlediği pek çok işyerinin elektriği ertesi gün hemen bağlanıyordu. Bir defasında bir otel için tutanak tutup sayacını mühürlemişti. Müessese Müdürü Necati Cengiz, telefonla arayıp, ondan tutanağı yırtıp kesilen elektriğin hemen bağlanmasını isteyince Hasan, bunun üzerine ondan yazılı emir istediğinde

bulunur. Tabii müdür, yazılı emir veremez ama bir başka ekibe otelin elektriğini yeniden bağlatır. Daha sonra Hasan Balıkcı'nın odasına gelen müdür, odadaki herkesin ayağa kalkıp da Hasan'ın istifini bozmadığını görünce, bunun nedenini sorar. Aldığı yanıt, yenilir yutulur cinsten değildir doğrusu: 'Ben hırsızlarla işbirliği yapanların önünde ayağa kalkmam!'

Mühendis Hasan Balıkcı'yı bir örnek olarak öne çıkaran, Adana TEDAŞ'da sergilenen oyunlara karşı takındığı özerkleştirilmiş ahlâki tavrıydı. Bundan sonra iki oyuncu vardı artık sahada: Bir yanda her türlü haksızlığın ve hukuk dışılığın üzerine üzerine giden mühendis Hasan Balıkcı; öte yanda bütün bunlara, bürokratik- siyasi baskılar ya da sağlanan çıkarlar sonucu boyun eğen ve göz yuman, ortalıktaki pislği halının altına süpürüveren bir kamu müessesesi...

Hasan Balıkcı, çoğunluğunu orta sınıf kökenlilerin oluşturduğu mühendislerin, öteki halk kesimleri gibi yoğun bir sömürüye uğratıldığının bilincindeydi. O yüzden mühendislerin, halkla her alanda dayanışmasından daha olağan bir şey olamazdı. Halkın çıkarlarını savunmak, onların daha iyi koşullarda yaşamasını istemek de bunun doğrudan bir sonucuydu. Tabii bu, politika yapmak oluyordu ve "politikayla uğraşmayın" diyen bir avuç mutlu azınlığa da pabuç bırakmamak gerekiyordu. Politikayla uğraşmak herkesin hakkıydı oysa. Mühendis Hasan Balıkcı, işini ne kadar iyi yapan ve bu konuda büyük bir özveri gösteren insan ise politik faaliyetlerde bulunmayı da en doğal hakkı ve hatta hiçbir zaman kaçınmadığı görevi saydı.

HASAN BALIKCI

Hasan Balıkcı, 1961 yılında Adana'nın Seyhan İlçesi Kayışlı Köyü'nde, 8 çocuklu bir ailede, doğdu. Ortaokul ve liseyi Adana'da bitirdi. Öğrenciliği boyunca okumak için tarlada ırgat olarak çalıştı.

1987 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. Üniversite yıllarında özel bir kablo firmasında çalıştı. Mezun olduktan sonra da üç yıl özel sektörde çalıştı. 1989 yılında Türkiye Elektrik Kurumu'nda (TEK) işe başladı. İlk görev yeri olan Ağrı'da 4 yıl kaldı. 1993'te Adana'ya atandı. Şanlıurfa'ya tayini çıkmadan önce Adana Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) Müessese Müdürlüğü'nde fabrika ve benzerlerinin bağlı olduğu Büyük Müşteriler Müdürlüğü'nde başmühendis olarak çalıştı. Öldürüldüğü sırada Şanlıurfa TEDAŞ Müessese Müdürlüğü Teknik İşler Müdürlüğü'nde görev yapmaktaydı.

Elektrik Mühendisleri Odası Adana Şubesi'nde 1998-2002 yılları arasında Yönetim Kurulu üyeliği ve Şube Sekreterliği yaptı. 1998-2000 yılları arasında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Adana İl Koordinasyon Kurulu Sekreterliği, 1993-1996 yılları arasında Enerji Yapı Yol Sen Adana Şube Başkanlığı görevlerinde bulundu.

Şengül Balıkcı ile evli olan Hasan Balıkcı'nın Açelya ve Ayça İdil adında iki kızı bulunuyor.

Balıkcı, ölümünün ardından 2004 yılında Uluslararası Saydamlık Örgütü'nce dünya genelinde 5 kişiye verilen Dünya Dürüstlük Ödülü'ne layık görüldü.

EMO HASAN BALIKCI ONUR ÖDÜLÜ

Kaçak elektrik kullanımına karşı verdiği mücadelede Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.'de çalışırken geçici görevlendirme ile Şanlıurfa'ya sürgüne gönderilen, 18 Ekim 2002 tarihinde hain bir saldırı sonucu öldürülen Hasan Balıkcı anısına, Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından 2010 yılında ilan edilen yönerge çerçevesinde, 2 yılda bir onur ödülü veriliyor.

Hasan Balıkcı Onur Ödülü adayı ya da adayları; EMO Onur Kurulu üyeleri, EMO Yönetim Kurulu Başkanı ve Yazmanından oluşan Seçici Kurul tarafından belirleniyor. Ödül, EMO Olağan Genel Kurul açılışında düzenlenen törenle sahibine sunuluyor.

Yaşamı boyunca yolsuzluklara, talana ve her türlü karanlık ilişkiye karşı kamunun yararı doğrultusunda dürüstlüğünden ödün vermeksizin mesleğini yapmaya çalışan Hasan Balıkcı'nın örnek kişiliğini yeni nesillere aktarmayı Odamız bir görev olarak görmektedir.

Birinci Ödül: Prof. Dr. Onur Hamzaoglu, 23 Mart 2012

İkinci Ödül: İsmail Saymaz, 18 Nisan 2014

Üçüncü Ödül: Can Dünder ve Erdem Gül, 01 Nisan 2016

Dördüncü Ödül: Doç. Dr. Melda Yaman Öztürk ve Doç. Dr. Özgür Öztürk, 30 Mart 2018

Beşinci Ödül: Çiğdem Toker, 22 Ağustos 2020

Altıncı Ödül: Prof. Dr. Kayhan Pala, 09 Nisan 2022

Yedinci Ödül: MücellaYapıcı, 26 Nisan 2024

AKADEMİK DÜNYA İLE KURULAN ÖNEMLİ KÖPRÜLERDEN BİRİ: SERHAT ÖZYAR YILIN GENÇ BİLİM İNSANI ÖDÜLÜ

Haşim Aydıncağ
Elektrik ve Elektronik Mühendisi
hasim.aydincak@gmail.com

Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü'nün ilki 2003 yılında vermişiz ve EMO bu etkinliği (2003-2018 yılları arasında) aralıksız 16 yıl sürdürmüştür. Bu, EMO'nun 70 yıllık tarihi içerisinde süre olarak da etkinlik olarak da önemli bir yer tutmaktadır. 70. Yıl vesilesiyle üzerinde durulması anlamlı olacaktır. Bu 16 yılın 13'ünün Seçici Kurulunda EMO'yu temsil ederek yer alan birisi olarak bu etkinliği yazmak da benim boyumun borcu görülmelidir.

Serhat Özyar

Serhat Özyar'ı Doktorasını ODTÜ Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamış ve aynı bölümde öğretim üyeliği yapmakta iken 24 Nisan 2002 tarihinde genç yaşında yitirmişti. Serhat, ODTÜ Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden 1986 yılında mezun oldu. Yüksek Lisansını aynı bölümde 1988 yılında tamamladı ve yine aynı bölümde yaptığı Doktorasını ise 1996'da tamamladı. Bu başarılı akademik çalışmaları sırasında yurt içi ve yurt dışından burslar, ödüller kazandı.

Etkin bir araştırmacı ve özenli bir öğretmen oluşunun yanı sıra EMO'da da etkin çalışmalarda bulunmaktaydı. 1990- 1992 yıllarında EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulunda görev yaptı. Uzun süre Elektrik Mühendisliği Dergisi Yayın Kurulu'nda görev yaptı. Ayrıca matematikçi yanını da öne çıkararak hazırladığı zekice sorular-bulmacalar içeren yazılarıyla katkıda bulunuyordu.

Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü'nün Doğuşu

Bilimsel çalışmayı yalnızca uzmanları ilgilendiren teknik bir uğraştan ibaret görmeyen, bilimsel yaklaşımın düşünsel yaşamın tüm alanlarına egemen kılınmasının

gereğine ve önemine inanmış bir aydınlanmacı olan Serhat, Bilim ve Ütopya Dergisi ve Kooperatifi'nin kurucuları arasında yer almıştı ve Dergi'ye yazılarıyla aktif katkıda bulunmaktaydı.

Serhat, aynı zamanda ODTÜ Öğretim Elemanları Derneği'nin (OED) kurucularından ve etkin üyelerinden birisiydi.

O'nun genç yaşında- aramızdan ayrılışının hemen ardından bir araya gelen EMO'nun, ODTÜ Öğretim Elemanları Derneği'nin, Bilim ve Ütopya Dergisi ve Kooperatifi'nin (Bilim Ütopya) yetkilileri Serhat Özyar'ın anısını adına düzenlenecek ortak bir bilimsel etkinlikle anma kararı aldılar. "Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü" böylece doğmuş oldu.

İşin ilginç yanı, EMO adına bu görüşme ve düzenlemeleri 38. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi olarak 2002 yılında yapan Ramazan Pektaş, bu yazı hazırlanırken de bu kez EMO 49. Dönem Yönetim Kurulu Yazman Üyesi olarak görev yapmaktadı.

Ödülün Amacı ve İşleyişi

Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü, Ülkemizde bilimsel araştırmanın kurumsallaşması ve bilim gücümüzün inşası için, üniversitelerimizdeki doktora programlarının desteklenmesi ve ülkemizin bilim gündemiyle ilişkilendirilmesi amacıyla oluşturuldu. Serhat Özyar'ın anısının bilimi ülke yaşamında etkin bir güç haline getirmeye katkıda bulunarak yaşatılması hedeflendi. Ödüle (alan kısıtlaması olmaksızın) son bir yılda

doktorasını Türkiye’de bir üniversitede tamamlamış bilim insanları başvurabilmektedir. Ödülün duyurusu bütün üniversitelere, akademik platformlara yapılmaktadır. Yapılan duyuruların ardından gelen başvurular bir Seçici Kurul tarafından tasnif edilerek belirlenen hakemlere gönderilmekte, gelen Hakem Raporlarının değerlendirmelerine göre puanlama ve değerlendirme yapan Seçici Kurul, ödülün kime/kimlere verileceğini belirlemektedir.

Kazananların ödülü, ödülü kazananlar, danışmanları ve ailelerinin; Seçici Kurul Üyelerinin; düzenleyen kuruluşların Yönetici ve Temsilcilerinin; Serhat Özyar’ın aile fertlerinin, ilgilenen akademisyenler ve öğrencilerin katıldığı bir törenle ödüle hak kazananlara takdim edilmektedir. Bu törende Ödülü kazanan Genç Bilim İnsanın tanıtımı yapılmakta, Tezin özeti yapılmakta, seçilme gerekçeleri ve bunun ülkemiz bilim gündemindeki yeri anlatılmaktan başka konuşması için ödülü kazanan Genç Bilim İnsana söz verilmektedir. Hemen arkasından da tüm katılımcıların katılarak sohbet ettiği bir kokteyl ile tören sonlanmaktadır. Bu Ödül Töreni buluşmalarına her seferinde mütevazı bir klasik müzik orkestrasının eşlik etmesi de sağlanmıştır.

Her yıl Ödül Töreninin günü, Serhat Özyar’ı yitirdiğimiz 24 Nisan tarihi gözetilerek belirlenmiştir. Ödül duyurusunun yapılması, tezlerin teslim tarihi, hakemlere gönderilmesi, hakem raporlarının dönüşü ve Seçici Kurul’un Ödül verilecekleri belirlemesi işlemlerinin takvimi bu 24 Nisan tarihi hedeflenerek düzenlenmiş ve gerçekleştirilmiştir.

Seçici Kurulun çalışmaları, iletişimin sağlanması, Ödül Töreni ve Kokteyl... gibi ilgili bütün çalışmalara hep ODTÜ OED (ODTÜ Yerleşkesindeki düzenlemelerle) ev sahipliği yapmıştır.

Verilen Ödül Parası; hazırlanan plaket; posta- kurtasiye

masrafları; kokteyl masrafları gibi harcamalar OED tarafından karşılanmış ve bütün bu toplam masraf üçe bölünerek düzenleyici kuruluşlarca eşit olarak karşılanmıştır. Seçici Kurul, Hakemler... gönüllülük esasına göre hiçbir karşılık gözetmeden görev yapmışlardır.

Ödülü Kazananlar

EMO’nun ödül vermeyi sürdürdüğü 16 yıl (2003- 2018) boyunca Seçici Kurul’un Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü’ne layık gördüğü Doktora Tezlerinin Listesi burada sunulmaktan başka EMO’nun www.emo.org.tr sitesinden “Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü” başlığı altında görülebilmektedir.

Ödüle layık görülenlere ödül anısına bir plaket ve mütevazı bir parasal ödül verilmektedir. Ödüle birden fazla doktora tezinin layık görülmesi halinde bu parasal bedel ödülü kazananlar arasında eşit olarak paylaştırılmaktadır. Ayrıca bazı doktora tezlerine de “Onur Ödülü” verilmiştir.

Listeye bakıldığında ödülün sadece 2008, 2009 ve 2017 yıllarında birer kişiye verildiği; 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 yıllarında 2 kişi arasında ve 2018 yılında da 3 kişi arasında paylaştırıldığı görülmektedir. 2010 yılında ödül 1 kişiye verilirken 3 kişiye Onur Ödülü; 2011 yılında ödül 1 kişiye verilirken 2 kişiye Onur Ödülü; 2013 yılında ödül 1 kişiye verilirken 5 kişiye Onur Ödülü; 2014 yılında ödül 1 kişiye verilirken 4 kişiye Onur Ödülü; 2015 ve 2016 yıllarında ödül 2 kişiye paylaştırılırken 3 kişiye Onur Ödülü ve 2012 yılında ödül 3 kişiye paylaştırılırken 5 kişiye Onur Ödülü verilmiştir. Bu şekilde 28’i Birincilik, 24’ü Onur ödülü olmak üzere Toplam 52 Doktora ödül verilmiştir.

Bu ödüllendirilen Doktorların akademik ve mesleki kariyerlerinin sonraki gelişimlerini (İnternet ortamındaki açık kaynaklardan sorgulayarak) incelediğimizde karşı-

mıza gurur verici bir tablo çıkmaktadır. Bu Doktorların pek çoğunun akademik dünyada ilerleyerek Profesör oldukları; çok ciddi araştırma çalışmalarında bulundukları, üst düzeyde mesleki kariyerlerde bulundukları görülmektedir. Elbette ki bizim verdiğimiz mütevazı ödüllerin, onları bu ilerlemelerinde teşvik edici olduğunu ileri sürerek kendimize pay çıkarmak gerçekçi olmaz ama ödüllendirmedeki seçiciliğin ne kadar isabetli olduğunu gösterdiğini söylemek mümkündür.

Belirtildiği gibi ödül verilmesinde alan kısıtlaması bulunmamaktadır. Verilen 52 ödülün 9'u Elektrik Mühendisliği ile ilgilidir. Bunlardan 6'sı 1.lik Ödülü, 3'ü Onur Ödülü'dür. Bu ödül alan Doktorların EMO'ya üyelik durumu incelendiğinde bu 9 Doktordan sadece 2'sinin EMO'ya üye oldukları, 7'sinin ise üye olmadıkları tespit edilmektedir. EMO'nun böyle bir etkinlik içinde yer almakla Ülkemizdeki bilimsel araştırmanın kurum-sallaşması ve bilim gücümüzün inşasına katkıda bulunmanın yanında EMO'nun akademik dünya ile örtüşen ilişki ağını geliştirmeyi de hedeflediği söylenebilir. Ama böyle bir çalışma yapılırken EMO'ya üye kazandırmanın verimli kılınmasının da ihmal edilmemesi gerektiği buradan açıkça görülebilmektedir.

2013 Yılı Ödül Töreni Sonrası Yaşanan Olaylar

24 Nisan 2013 tarihinde 11. Ödül Töreni yapıldı, kokteyle geçildi. Kokteyl sırasında Bilim ve Ütopya Kooperatifi'nin getirdiği taraftarı olduğu gençlik örgütünden gençler ile bir grup ODTÜ öğrencisi arasında yaşanan gerginlik giderek tırmanmış ve çatışmaya dönüşmüştür. OED ve EMO Yöneticilerinin Olayları yatıştırma çabalarına rağmen Seçici Kurul Üyesi bir öğretim üyesi ve öğrencilerden yaralananlar olmuş, maddi hasar meydana gelmiştir. Ödüllerini almaya gelen bilim insanları ve aileleri zorda kalmıştır. Sonuçta da olayları yatıştırmak üzere Rektörlüğün daveti üzerine Polisin Üniversiteye girmesine sebep olunmuştur. Etkinliğin paydaşlarından ve ev sahipliğini yapan OED yayınladığı bir ojektif bildiriyile olayları kınadı.

Olay sırasındaki ve sonrasındaki tartışmalardan ODTÜ Öğrencilerinin, yaşadıkları deneyimlerden hareketle, kendilerince "ırkçılığı ve şövenizmi körükleyen, ötekileştirici, faşistlerle ittifak yapan, üniversitelere demir sopalarla gelen özgürlük düşmanı çete" olarak görüldüğü için üniversitelerinde öğrencilerce benimsenmeyen dışlanmış olan bir gençlik örgütü mensuplarının bu etkinlik bahane edilerek ODTÜ'ye sokulmasının, kendilerini bilimin arkasına saklayan, bilim savunuculuğu

maskesi ile yapılmış bir provokasyon olarak değerlendirildikleri anlaşılmıştır. Bilim ve Ütopya Kooperatifi'nin, taraftarı oldukları partinin, gençlik örgütünün ve bunlara ait yayın organlarının olay sonrası açıklamaları ve tavırları da ODTÜ öğrencilerinin değerlendirmelerini haklı çıkaracak yönde kışkırtıcı ve gerçekleri çarpıtacak görüntüleriyle açığa çıkmıştır.

Yıllarca emek verilerek akademik düzlemde özenle yürütülen Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü etkinliğinin paydaşlardan Bilim ve Ütopya Kooperatifi tarafından böylesi siyasi çalışmalara basamak yapılması görüntüsü EMO Yöneticilerini ve tüm EMO Örgütünü rahatsız etti. EMO'nun bu konudaki tespit ve değerlendirmeleri ve rahatsızlığı etkinliğin diğer paydaşlarına iletili.

EMO'nun Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü Etkinliğinden Ayrılması

2013 yılı ödül töreni sonrası yaşananların yarattığı rahatsızlık nedeniyle EMO, örgütünün Bilim ve Ütopya Kooperatifi ile çalışmak istemediğini belirterek etkinliği OED ile birlikte- ikili yürütmek isteğinde bulundu. Şimdiye kadarki yapılanma ile devam olanağı kalmayınca, etkinliğin devamını sağlamak için OED 2014 etkinliğini önce tek başına yapacağını açıkladı. Daha sonra ise sağlanan bir uzlaşma ile etkinliğin sürmesine olanak yaratılması denendi. 2013 yılına kadar Ödülün Seçici Kurulu, düzenleyici 3 Kuruluşun her birinden belirlenmiş 3'er temsilcinin katılımı ile oluşturuluyordu. Uzlaşma olarak, daha özerk bir yapıya kavuşturulmasına olanak vermek üzere, Seçici Kurul'un paydaş kuruluş temsilciliği koşulu aranmaksızın, bu işe uygun akademisyen vb yetkin kişilerden oluşturulması kararı alındı. Dinci gericiliğin bilim ortamlarını tahakküm altına alma saldırılarının yaygınlaşmasına karşılık bilim dünyasına destek amacıyla etkinliğin devam ettirilmesini önemseyen EMO böyle bir ara çözümle ilerlenmesini denemeyi kabul etti. Böyle bir uzlaşma üstünden 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 yılı etkinlikleri gerçekleştirildi. Ancak Bilim ve Ütopya Kooperatifi ile böylesi bir etkinliğin yürütülüyor olmasının onların temsil ettiği siyasal görüş ve yapılanmalarının kamuoyunu yanıltacak şekilde meşrulaştırılması ve maskelenmesine hizmet etmekte olduğu rahatsızlığı, EMO örgütünün çoğunluğunda, ağırlık kazandığından ve aşılmadığından EMO 2019 yılından itibaren bu etkinlikten çekildi. 2019 yılından beri Serhat Özyar Yılın Genç Bilim İnsanı Ödülü etkinliği kurucu diğer iki kuruluş olan Bilim ve Ütopya Kooperatifi ve OED tarafından sürdürülüyor.

SERHAT ÖZYAR YILIN GENÇ BİLİM İNSANI ÖDÜLÜ YILLARA GÖRE (2003- 2018) ÖDÜL KAZANANLAR LİSTESİ

YILI	ÖDÜLE DEĞER BULUNAN TEZ BAŞLIĞI	TEZİN SAHİBİ	DERECE	TEZ ÇALIŞMASININ YAPILDIĞI ÜNİVERSİTE/ BÖLÜM
2003	Türkçe Metin Bölümlemesinde Çoklu Kriterlerin İlişkilerinin İncelenmesi	Dr. Meltem Turhan Yöndem	1.	ODTÜ
	Ree Tipi Deligne-Lusztig Eğrisinin Fonksiyon Cisminin Altcisimleri	Dr. Emrah Çakçak	1.	ODTÜ
2004	İçi Akışkanla Dolu Değişken Yarıçaplı Elastik Tüplerde Nonlineer Dalga Yayılımı	Dr. İlkey Bakırtaş	1.	İstanbul Teknik Üniversitesi
	Mikrodalga Filtrelerinin Minyatürizasyonu için Yeni Planar Rezonatörlerin Tasarımı	Dr. Ceyhan Karpuz	1.	Erciyes Üniversitesi
2005	- Bitkisel Yağlardan Yeni Polimerler Sentezi	Dr. Tarık Eren	1.	Boğaziçi Üniversitesi
	Seramik Pigmentlerin Üretimi, Karakterizasyonu ve Uygulaması	Dr. Emel Özel	1.	Anadolu Üniversitesi
2006	Gerçekçi Kafa Modelleri Kullanarak Elektro-Manyetik Kaynak Görüntüleme	Dr. Zeynep Akalın Acar	1.	ODTÜ
	Nadir Toprak-Katkılı Tek-Modlu Fiber Kuvvetlendiricinin Tasarım ve Optimizasyonuna Sıcaklığın Etkisi	Dr. Cüneyt Berkdemir	1.	Erciyes Üniversitesi
2007	Protein Dizilimlerinin Homoloji Sezimi ve Sınıflandırma Amaçlı Bilişimsel Gösterimi	Dr. Hasan Oğul	1.	ODTÜ
	Markov Atlamalı Doğrusal Sistemler İçin Geliştirilmiş Durum Kestirimi	Dr. Umut Orguner	1.	ODTÜ
2008	Özelleştirmenin Kentsel Planlanmaya Etkileri: Türkiye Örneği (Ankara)	Dr. Şirin Gülcen Eren	1.	ODTÜ
2009	Heterojen bir Akiferde Pompaj Kuyu Karakteristiklerinin Genetik Algoritma ile Belirlenmesi	Dr. Mustafa Tamer Ayvaz	1.	Pamukkale Üniversitesi
2010	Elektromanyetik Problemlerin Çok Seviyeli Hızlı Çokkutup Yöntemiyle Doğru ve Verimli Çözümleri	Dr. Özgür Ergül	1.	Bilkent Üniversitesi
	Türkçe Geniş Dağarcıklı Konuşma Tanıma için İstatistiksel ve Ayrıcı Dil Modellemesi	Dr. Ebru Arısoy	Onur ödülü	Boğaziçi Üniversitesi
	Sonlu Cisimlerde Çarpma Karmaşıklığı Üzerine Sonuçlar	Dr. Murat Cenk	Onur ödülü	ODTÜ
	Kablosuz Sistemlere Yönelik Titreşim Tabanlı bir Mikro Enerji Üreticinin Tasarımı, Üretimi ve Uygulaması	Dr. İbrahim Sarı	Onur ödülü	ODTÜ
2011	Synthesis and Characterization of Water Soluble Polymer Stabilized Transition Metal(0) Nanoclusters as Catalyst in Hydrogen Generation from the Hydrolysis of Sodium Borohydride and Ammonia Borane	Dr. Önder Metin	1.	ODTÜ
	Sonlu Cisimlerin Gösterimleri Üzerine	Dr. Sedat Akleylek	Onur Ödülü	ODTÜ
	Fiber Bundles, Diffeomorphism Groups and Plasma Dynamics	Dr. Oğul Esen	Onur ödülü	Yeditepe Üniversitesi

YILI	ÖDÜLE DEĞER BULUNAN TEZ BAŞLIĞI	TEZİN SAHİBİ	DERECE	TEZ ÇALIŞMASININ YAPILDIĞI ÜNİVERSİTE/ BÖLÜM
2012	Development of Advanced Solid-State Pulsed Lasers in the Near and Mid Infrared for Applications in Material Characterization	Dr. Hüseyin Çankaya	1.	Koç Üniversitesi
	İki Boyutlu Yalıtkan ve Metal Nano Boyutlu Yapıların Momentler Yöntemi Temelli Sayısal Bir Teknik ile Optik Karakteristiklerinin Elde Edilmesi ve Ayrık Karmaşık İmaj Yöntemi İçin Hata Kriterinin ve Otomatik Derece Seçiminin Geliştirilmesi	Dr. Emine Pınar Karabulut	1.	Koç Üniversitesi
	Kiral eninlerin Pauson-Khand reaksiyonlarında diyasteryo seçiciliğin uzaktan kontrolü	Dr. Serdar Sezer	1.	ODTÜ
	Türkçe Haber Videolarının Otomatik Anlamsal Etiketlemeleri ve Erişimleri için Bilgi Çıkarım Tekniklerinin Kullanımı	Dr. Dilek Küçük	Onur ödülü	ODTÜ
	Elektronik Pazarlar İçin Müzayede ve Takas Modelleri	Dr. Ali Haydar Özer	Onur ödülü	Boğaziçi Üniversitesi
	Manyetik Rezonans Görüntülemeye Özgül Soğrulma Hızını Azaltmak İçin Yeni Yöntemler	Dr. Yiğitcan Eryaman	Onur ödülü	Bilkent Üniversitesi
	Demokrat Parti Dönemi Hayvancılık Politikaları ve Veteriner Hekimliği Hizmetleri	Dr. Savaş Volkan Genç	Onur ödülü	Ankara Üniversitesi
2013	Born-Infeld Gravity Theories In D-Dimensions (D-Boyutta Bornfield Kütleçekim Teorileri)	Dr. Tahsin Çağrı Şişman	1.	ODTÜ
	Merkezi Bilişsel Radyo Ağları için bir Çizelgeleme Modeli	Dr. Didem Gözüpek	Onur ödülü	Boğaziçi Üniversitesi
	Doğrudan Metanol Yakıt Pilleri için Yeni Karbon Destekli Pt ve Pt+İkinci Metal Nanoparçacıklı Katalizörlerin Hazırlanması ve Analizleri	Dr. Fatih Şen	Onur ödülü	ODTÜ
	Aerobik Bakterilerin Nikel Alaşımalarının Korozyonuna Etkisinin Araştırılması	Dr. Nalan Oya San	Onur ödülü	Ankara Üniversitesi
	Geçirimli Elektron Mikroskopi (TEM) Teknikleri ile SiAlON Esaslı Malzemelerin Atomik Ölçekte Karakterizasyonu	Dr. Hilmi Yurdakul	Onur ödülü	Anadolu Üniversitesi
	Biyolojik Örneklerde Reaktif Oksijen Türleri Süpürme Etkinliği Ölçümü için Spektrofotometrik Yöntemler Geliştirilmesi	Dr. Burcu Bekdeşler	Onur ödülü	İstanbul Üniversitesi
2014	Harmonik Hareket Mikrodalga Doppler Görüntüleme Yöntemi	Dr. Can Barış Top	1.	ODTÜ
	Türkiye`deki Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Adaptasyonu, Yazılım Yatırımları ve Firma Etkinliği	Dr. Derya Fındık	Onur ödülü	ODTÜ
	Osilatörler için Faz Modelleri ve Hesaplamaları	Dr. Önder Şuvak	Onur ödülü	Koç Üniversitesi
	Magnetohidrodinamik ve Biyomanyetik Akışkan Kanal Akımlarının Sonlu Elemanlar Yöntemiyle Çözümü	Dr. Önder Türk	Onur ödülü	ODTÜ
	Türkiye Sığ Göllerinde Balık Avlanma Baskısı Karşısında Zooplanktonun Uyum Stratejileri	Dr. Ülkü Nihan Yazgan Tavşanoğlu	Onur ödülü	ODTÜ

YILI	ÖDÜLE DEĞER BULUNAN TEZ BAŞLIĞI	TEZİN SAHİBİ	DERECE	TEZ ÇALIŞMASININ YAPILDIĞI ÜNİVERSİTE/ BÖLÜM
2015	Mimarlık Düşüncesinin Retorik İnşası: Usûl-i Mimâri-i Osmânî	Dr. Serap Durmuş	1.	Karadeniz Teknik Üniversitesi
	Karbon Nanotüp Temelli Elektrik ve Kimyasal Sensörlerin Klinik ve Çevre Uygulamaları	Dr. Ayşegül Kutluay Baytak	1.	Harran Üniversitesi
	Su Bazlı Yöntemlerle Çinko Oksit Nano Parçacıkların Sentezi ve Metal Katkısının Nano Parçacıkların Yapısal/Fonksiyonel Özelliklerine Etkisi	Dr. Özlem Altıntaş Yıldırım	Onur ödülü	ODTÜ
	Kırsal Dönüşümün Kadınların Ataerkil Deneyimleri Üzerine Etkileri: Avanos	Dr. Ayşe Gönüllü Atakan	Onur ödülü	ODTÜ
	Yüksek Sıcaklık Yapısal Uygulamaları için Demir-Alüminyum Metallerarası Bileşiklerinin Tasarımı ve Geliştirilmesi	Dr. Mehmet Yıldırım	Onur ödülü	ODTÜ
2016	2 A GeV Enerjili 20Ne Demetinin 12C Hedef Üzerine Bombardımanıyla Gerçekleştirilen Reaksiyon ile Hafif Hiperçekirdekler (3 AH ve 4 AH) Spektroskopisi	Dr. Vakkas Bozkurt	1.	Niğde Üniversitesi
	Otomotiv Sanayisinde Kullanılan Kaynak Pimleri için Hidrotermal Yöntemle İtriyum Tetragonal Zirkonya Polikristal Toz Sentezi	Dr. Arife Yurdakul	1.	Dumlupınar Üniversitesi
	Sürdürülebilirlik için 'Tasarım' Alanında Aracı Kurumlar: Türkiye'de İnovasyon Destek Mekanizmaları Geliştirmek için Stratejiler	Dr. Elif Küçüksayraç	Onur ödülü	İTÜ
	Değişik Sektörlere Uygulamalarıyla Birlikte Sağlam Konik Optimizasyon ile Eğri Modelleri ve Ağların Sağlam Tanımlanmasındaki Gelişimler	Dr. Ayşe Özmen	Onur ödülü	ODTÜ
	Öğretmen Adaylarını Pasif Teknisyen Olarak mı, Düşünen Uygulayıcı Olarak mı, Dönüştürücü Entelektüel Olarak mı Yetiştiriyoruz?	Dr. Yasemin Tezgiden Cakcak	Onur ödülü	ODTÜ
2017	Nanotüplerle/Nanotellerle Desteklenmiş Rutenyum Nanoparçacıkları: Amonyak Boranın Hidroli-tik Dehidrojenlenmesinde Yüksek Aktiflikli Ve Uzun Ömürlü Nanokatalizörler	Dr. Serdar Akbayrak	1.	ODTÜ
2018	Makromoleküler Yapıların Sentezi İçin Mn ₂ (Co) ₁₀ Temelli Görünür Bölge Işıyla Fotobaşlatılmış Sistemler	Dr. Mustafa Çiftçi	1.	İTÜ
	Metal Kalkojenlerin Kızılötesi Dedektörlerde Ve Lityum-İyon Bataryalarında Kullanılabilirliğinin Araştırılması	Dr. Fatih Ersan	1.	Adnan Menderes Üniversitesi
	Nanokompozit Yapılı Lif Tasarımı Ve Geliştirilmesi	Dr. Nuray Kızıldağ	1.	İTÜ

12 Eylül, Sonraki Yıllar ve TMMOB Mücadelesi: TMMOB BAŞKANLARI KONUŞUYOR PANELİ 15 Eylül 2010

12 Eylül darbesinin 30. yılında Devrimci 78'liler Federasyonu'nun Çankaya Belediyesi işbirliği ile gerçekleştirdiği Akademi 78 etkinlikleri kapsamında 15 Eylül 2010 Çarşamba günü Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde "TMMOB Başkanları Konuşuyor: 12 Eylül, Sonraki Yıllar ve TMMOB Mücadelesi Paneli" gerçekleştirildi.

Etkinliğin açılış konuşmasını Devrimci 78'liler Federasyonu Ankara Başkanı Hüseyin Esertürk yaptı.

Hüseyin Esertürk

Esertürk kısaca Akademi 78 etkinliklerinden bahsettiği konuşmasında şunları söyledi: "Salona bakınca görüyorum ki bugün burada olanların bir kısmı ranza arkadaşım, bir kısmı cürümüm bir kısmı mücadele arkadaşım. Zaten 12 Eylül'de cezaevinde bir yanımda öğretmenler varsa diğer yanımda da mühendisler vardı. Bu ülkenin bütün aydınlık yüzleri cezaevlerine doldurulmuştu. Ve bugün bu zulmün üzerinden 30 yıl geçmiş."

Federasyonumuzun 3 Eylül'den beri yürüttüğü hem 12 Eylül Utanç Müzesi hem de Akademi 78 faaliyetleri kapsamında yürütülen etkinliklerin bugün son günü. Özellikle utanç müzesi oldukça yoğun ilgi gördü. Bizler 12 Eylül'ü her yönüyle, ekonomisinden kültürüne, siyasetine, eğitimine kadar çok yönlü irdeleyip basına, halkımıza ve ilgililerine ulaştırmaya çalıştık. Bugün de bu kapsamda bizleri yalnız bırakmayan sevgili başkanlarıma ve siz değerli konuklara çok teşekkür ediyorum. Ne iyi ettiniz geldiniz, sağ olun, var olun."

Panel yöneticiliğini TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri Ramazan Pektaş'ın yaptığı etkinlik bugün aramızda bulunmayan TMMOB organlarında görev almış ve TMMOB'nin son 30 yılında iz bırakmış isimlerin anılması ve panelistlerin özgeçmişlerinin okunması ile başladı. Özgeçmişlerin takdiminden sonra görev yaptıkları dönemlere göre söz verilen panelistlerden ilk sözü 12 Eylül darbesi gerçekleştiğinde Birlik başkanlığı görevinde bulunan Yavuz Önen aldı.

Yavuz Önen

Yavuz Önen Devrimci 78'liler Federasyonu'nu Türkiye yakın tarihine ilişkin bir hafıza yaratma çabalarında dolayı kutlayarak ve TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu'na bu etkinlik çerçevesinde davet edildikleri için teşekkür ederek konuşmasına başladı. Önen darbe

sonrası günlerde yaşadığı bir anısını paylaştığı konuşmasının başında şunları aktardı: "1980 darbesinin ne olduğunu dair çok fazla şey söylemeden bir anımı anlatmak isterim, 1980 darbesinde Teoman Öztürk'ten sonra nöbeti ben devralmıştım, başkanlık görevindeydim. Darbede beni 1972'de aldıkları adresten aramışlar, bir kapıcı dostum haber etmişti. Ben birlik başkanımı ama beni çok eski bir adreste arıyorlardı, böyle bir garabet vardı. Ben ve ben gibi birçok insan bizi ne zamana alacaklar diye düşünürdük. İki ay sonra Bülent Tanık'la TBMM'ye gittik. Gidişimizin nedeni de şu, komuta konseyi meslek odalarını kapatmış, karar yazılmış ama bir komutan sormuş: 'sanayi ve ticaret odalarını da mı kapatıyoruz?' Sonra bu karar geri dönmüş 'burada karışık bir sorun var' diye, kapatılmadık ve hesaplamımıza da el konulmadı. Fakat bilirsiniz ki üniformalı olmak illa o üniformayı giymek anlamına gelmez kafası ve yüreği üniformalı olanlar da vardır ve ne yazık ki o askeri darbe ortamında bunlar kraldan fazla kralcı işler yaparlardı. Bankalar bizim hesaplara fiilen el koymuşlar, 500'e yakın çalışanımız var, çocuklarımız var, geçim sağlanacak, Odanın kendi ihtiyaçları var. Bıçak kemiğe dayanınca TBMM'ye gittik bir albayın huzuruna çıktık, kurmay albaydı. Girdik gördük ki tüm masalarda yayınlar çalışıyor, meclis tamamen subayların işgali altında. Albay bana döndü ve dedi ki: 'Türkiye'de mühendis ve mimarları komünist yapmak için çok çaba harcadınız, ama belinizi kırdık. Ve şunu da bilin ki sizi asla sevmiyoruz'. Ama biz bunu zaten biliyorduk. TMMOB binası bir yüzbaşı komutanlığında basıldığında o komutan yüzbaşı raftan bir birlik haberlerini alıp yere attıktan sonra üzerinde tepinmişti. Biz bunu biliyoruz bu tarihi bir andır. Bana da zaten 72 yılında Selimiye'de bir sorgu sırasında şöyle demişlerdi: 'bir gün ceza yasalarının size verdiği hükmü yaşayıp çıkarsınız zaman çabuk geçer bunu aşılabilirsiniz bunu sindirebilirsiniz ama asla yok edemeyeceğiniz bir şey var. Alanınızdaki kızıl damgayı asla yok edemeyeceksiniz'. Türk silahlı kuvvetlerinin halkın devrimci sosyalist komünist kesimine karşı tavrı böyleydi, kurumsaldı ve sürekliydi."

Önen 12 Eylül'ün bu ülkede devrimciler için bir süreklilik arz ettiğini ve bu durumun Utanç Müzesi ve Sergisi'nden de çok güzel anlaşılabilirliğini ifade etti ve sözlerini sürdürdü: "Sevilmiyorduk çünkü sistemin can damarlarına, kalbine vuruyorduk, arı kovanına çomak sokuyorduk. Sistemle sorunu olan, sistemle örgütlü mücadeleyi ön plana alan ve sorunları geçmişle bütünleşik tanımlayan bir ortamdı TMMOB. Zaten devrimci

kadrolar TMMOB`de yönetimlere gelmeden önce de TMMOB Odaları çok genel anlamda muhalif odaklardı. Bunun böyle bilinmesi lazım. TMMOB eylemliliği 1970`lerin öncesinde de gelişmiştir. Ama biz TMMOB`ye devrimci bir ruh katma çabasına giriştik. Ben TMMOB mücadelesini devrimci mücadeleye sosyalizm mücadelesine evriltilmiş bir ekibin içinden geliyorum. Bu kadrolar geldiklerinde meslek odalarında çok ciddi bilimsel bir altyapıyı da bulmuşlardır. Biz 60`ların ikinci yarısından itibaren meslek odalarında bir devrimci vektör olmaya başladık. O yüzden 12 Eylül darbesi en çok can acıtan izlerini TMMOB`ye de bırakmıştır. 12 Eylül`le yurt dışına gitmek zorunda kalan 40 bin devrimci arasında çok fazla TMMOB üyesi ya da öğrenci iken bırakıp gitmek durumunda kalan insanlar vardır.”

“TMMOB`de üyelerin kolektif bir toplumsal siyasal tarihi vardır”

Dönemin TMMOB`sinde devrimci kadroların ve TMMOB kitlesinin nasıl bir çalışma anlayışı içinde olduklarını anlatan Önen bir anısına gönderme yaparak sözlerini şöyle tamamladı: “Aslında 12 Eylül`e gidişte ilan edilmemiş bir iç savaş yaşıyormuşuz biz devrimciler bunun hesabını daha sonra ağır ödeyerek öğrendik. Çok fazla insanımız kırıldı, vuruldu, öldürüldü, sürüldü, işinden edildi, sakat kaldı, kayboldu onların anısı önünde saygıyla eğiliyorum. Ve TMMOB eylemliliği kitlesel bir eylemlilikti. Yalnızca mensubu olduğum Mimarlar Odası`ndan TMMOB`ye fiilen çalışan 70`in üzerinde kadro vardı ve bu diğer Odalar için de böyleydi. Bu nedenle kolektif bir toplumsal siyasal tarihi vardır üyelerin TMMOB`de. Dünya örnekleri içinde çok farklı, özgün bir konumu da vardır.

1960`ların ikinci yarısında devrimci kadrolar Mimarlar Odası`nda iyice örgütlenip genel kurulda da görevi devralacağımız zaman İzmir Efes Otel`nin salonlarındaydı genel kurul. Salonu afişlerimizle donatalım dedik ve Mimarlık Dergimizi kapağında yer alan bir fotoğrafla tarihe bir not düştük. Divan başkanlık heyetinin arkasında ‘Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi’, ‘Bağımsız Türkiye’, ‘Sorunlarımız Halkın Sorunlarının bir Parçasıdır’ ve ‘Yaşasın Sendikal Mücadelemiz’ diye dört tane kare var. Başka da hiçbir resim, fotoğraf falan asmamıştık. Bursa`da bir Mimarlar Odası etkinliğinde bize sürekli muhalefet eden bir arkadaşımız bize salonu şöyle anlatıyor: ‘Genel Kurul`u yaşamak için salona girdiğimizde bizim elimizde tuğla standartları tartışıl-

ması için hazırlanmış bir rapor vardı, baktık ki duvarda Marx`ın, Engels`in, Lenin`in, Che`nin fotoğrafları var. ‘Biz nereye geldik’ dedik, ‘biz bu tuğla standartlarını burada mı tartışacağız’ dedik’. Bunu söylerken ben de Bursa`da o etkinlikteydim. Dedim ki: ‘yanlış hatırlıyorsunuz` ve gerçeği anlattım. Bu anekdotu şunun için anlattım: bizim yüzümüz aslında böyle algılanan bir yüzdü. Meslek Odalarındaki devrimci eylemin fotoğrafları bunlardı. Ve 12 Eylül bu yüzü değiştirmek istedi zorla. 1990`larda ‘Meslek Odaları`nda yeniden bir mücadele yükseltilmeli` derken bizler; bazı yöneticiler üyelere 12 Eylül öncesi yüzleri görmek istemediklerini söylüyorlardı. Artık dünya değişmişti, tek kutuplu bir dünya olmuştu, sosyalizmin talihsiz yıllarıydı. Berlin Duvarı yıkılmış, yenedünya düzeninin esasları kuruluyordu. Böyle bir geleneğimiz var, TMMOB`nin yüzü böyle bir yüzdü ve bugün de böyle görülüyor, bu yüz aslında hiç değişmedi.”

Bülent Tanık

Planlarındaki değişiklik nedeniyle yurtdışına çıkması gereken TMMOB eski başkanlarından Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık panele görüntülü bir mesaj ile katılım sağlayabildi. Tanık`ın mesajı şöyleydi: “Devrimci 78`liler Federasyonu`na etkinlikleri için teşekkür ediyorum. Özellikle Utanç Müzesi Ankara için, Ankara`nın yakın tarihi açısından çok önemli, çok özel bir etkinlik oldu. 12 Eylül TMMOB`nin baskı altına alınması ve kırılması açısından işaret edilmesi gereken bir gündür. Sadece askeri darbeye değil 12 Eylül`ü hazırlayan süreçle de TMMOB üyeleri bunu kemiklerine kadar hissettiler, yaşadılar. O sürecin yıkımlarını TMMOB üyelerinin, en aktif kadrolarının işkencelerle sürgünlerle yaşadıkları sıkıntılarla hatta bazılarımızın hayatlarını kaybetmeleri ile bizler de yakından yaşadık. 12 Eylül sonrası en önemli gelişmelerden bir tanesi TMMOB örgütlülüğünün mücadele yürüttüğü merkezi yönetim uygulamalarıdır. Ama bütün insan kıymına, kadro kıymına rağmen TMMOB`nin devrimci, toplumcu geleneğinin önüne geçilememiştir. TMMOB bugün hala halkımızın her türlü sıkıntılı durumunda -can siperâne- teknik politikaların ötesinde, özgürlükler ve insan hakları konusunda da savunuculuğunu sürdürmektedir. 1980`lerde TMMOB`nin ayakta tutulmasını sağlayan kadrolar içinde yer almaktan gurur duyuyorum. Panelin geleceğe ışık tutacak bilgi birikimine hizmet edeceğine ve geçmişin kayıt altına alınmasına yardımcı olacağına inanıyorum ve tüm katılımcıları sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.”

Bülent Tanık`ın mesajının izlenmesinin ardından 12 Eylül 1980 askeri darbesinin sonrasındaki dönemlerde TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini üstlenmiş Teoman Alptürk söz aldı.

Teoman Alptürk

Konuşmasının başında TMMOB`de görev alma sürecinden bahseden Alptürk şunları kaydetti: “68 kuşağının eylemlilikleri ile geçen öğrencilik yıllarımdan sonra 1971`de Yıldız Teknik Üniversitesi`nden mezun oldum ve kendimi Oda`da buldum. Devrimci eylemliliklerle geçen bir öğrencilikten sonra kendime yuva olarak TMMOB`yi seçmiştim. Ama 70 darbesi yetmemişti, 70/80 arası çok yoğun bir şekilde insanları insanlıktan

çıkarak uygulamaların ardından 80 darbesini yaşamak da bize düştü. Darbe oldu, her yer kapandı, malûm nedenlerden herkes bir yerlerde. Pek az sayıda kadro Ankara`da hem odaları hem TMMOB`yi ayakta tutmaya çalışıyoruz. Bu dönemden bir süre sonra derneklerin ve Meslek Odaları`nın genel kurul yapmalarına izin verildi. O dönem kim başkanlıkta yararlı olur diye değerlendirdik Teoman, Bülent, Kaya, Yavuz, Kimya`dan bir kaç arkadaş bir araya geldik. Bülent Tanık başkan oldu ben de yardımcılığı görevine geldim. Bülent başkan oldu ama 19 Eylül direnişi nedeniyle içeri alındı. Korktuğum başıma geldi ve çok acemiyken başkanlıkla karşı karşıya geldim. Paralar bloke edilmiş, gelir yok, hem Odalar yaşayacak hem TMMOB, kışı TMMOB`nin Dost Kitabevi`nin oradaki yerinde paltolarla geçirirdik.”

Alptürk 12 Eylül sonrası iktidarlarla olan mücadeleyi ise şu örneklerle anlattı: “O dönem ‘TMMOB`nin kapatılmaması için ne yapmalıyız?’ diye düşünüyoruz. TMMOB`nin kamu adına ve meslek adına yaptığı çalışmaların ne kadar doğru olduğunu anlatmak üzere TMMOB`nin o güne kadar hazırladığı bütün çalışmaları, raporları ve kitapları bugünkü Dost Kitabevi`nin olduğu yerde sergiledik. Daha sonra bu yaptığımız çalışmaları da anlatmak üzere günün başbakan yardımcısından randevu aldık. Gittik ama tavır aynen şu: ‘15 dakikanız var, ne diyecekseniz deyin ve çıkın gidin` biz kendimizi anlatmaya çalışırken o dedi ki ‘her şeye karşı çıkıyorsunuz’. Dedik ki: ‘neye karşı çıkıyoruz’, dedi ki: ‘nükleer santraller mesela’. Dedim ki: ‘anlatmamıza izin verin neden karşı çıktımızı’. 15 dakikalığına girdiğimiz yerden 4 saat 15 dakikada çıktık. Bizden ötürü diledi. Bunların ne kadar etkili olduğunu bilmiyorum ama bu kapatılma muhabbeti bir süre sonra ortadan kalktı. Ortadan kalktı ama TMMOB ve diğer Meslek Odaları`nın yasalarında çok önemli değişiklikler oldu. Bu konuda sözde bizim de görüşümüz alınacaktı, eski yeni kimi bulduysak bu konuda epey çalışma yapmıştık. Belki yazılı olarak görüşümüzü aldılar ama bir kenara attılar ve yine kendi bildiklerini yaptılar. Buradaki en önemli doğrudan genel kurullar ve üyelik konusuydu. Askerlerin üyeliklerini yasakladılar, kamuda çalışanların durumunu değiştirdiler. Eskiden ülkeden ne kadar mühendis mezun olmuşa o sene okulları odalara bildirir ve odalar da bunların kayıtlarının yapılmasının takibini yapardı. Böylece üyelik konusunda bir sıkıntılı süreç başladı. Arkasından da genel kurulları ikiye böldüler. 1. gün genel kurulu yapıyorsunuz, 2. gün yargı denetiminde seçimleri yapıyorsunuz. Böylece genel kurul cazibesi ortadan kalktı. Genel kurula günden oluşturan ve tartışan insanlarla oy veren insanlar ayrılmaya çalışıldı. Ama neyse ki TMMOB gelenekleri bunu aşmayı başarabildi.”

“Bu memlekette solcular gelişmeyi istemiyorlar”

“Darbe olmuş çeşitli yasalar üzerinde değişiklik yapılmaya çalışıyor, bir tanesi elektrikle ilgili yasalar. Dağıtım şirketlerinin özelleştirmesi konusunda çalışmalar olduğu söyleniyor. Zaten dağıtım şirketleri TEK bünyesine yeni toplanmış. Başta Gültekin Türkoğlu olmak üzere bir çalışma yapıp bunun ne kadar sakıncalı bir şey olduğunu anlatmaya çalıştık. Bu çalışmayı elden evrakla ilgililerine ilettik. Baktık bir gün televizyonda konuşan Kenan Evren ‘bu memlekette solcular geliş-

meyi istemiyorlar, özelleştirmeye karşı çıkıyorlar` gibi laflar etti. Ki bu o günden özelleştirmenin altyapısının hazırlandığı yönünde önemli bir göstergeydi. TMMOB`nin kendi disiplini ve devrimci yapısı bu dönemleri aşma konusunda bizlere yardımcı oldu ve bu günlere gelebildik”.

Kaya Güvenç

Alptürk`ten sonra söz alan Kaya Güvenç 12 Eylül öncesi ve sonrası mühendis ve mimarların hayatı kavrayışlarında meydana gelen değişikliklere geçmiş yıllarda yapılan sayısal çalışmalardan örnekler veren bir konuşma gerçekleştirdi. 12 Eylül`ün ekonomi politiklerinden bahsederek başladığı konuşmasında Güvenç şöyle dedi: “Bu gün 12 Eylül`e başka bir noktadan bizi ilgilendiren bir açıdan bakalım ve 12 Eylül`e şöyle bir tanımla yaklaşalım: mühendis ve mimarın işçi sınıfının bir parçası olarak hissetmesi noktasından bakarsak, emperyalist sistemle sermayenin bir krizi var. 1970`lerde uygulamaya konulan yeni liberal politikalar var, sıkıntı her zaman olduğu gibi kâr oranlarının düşmesinden kaynaklanıyor. Kârlar azalıyorsa bunun başka bir anlamı ücretler yüksek demektir, bunlar arsında böyle bir denge vardır. Sisteme göre şayet kârları yeniden arttırmak istiyorsanız ücretleri mutlaka düşürmelisiniz. İşte 12 Eylül aslında sistemdeki bu yeni hareketlenmenin Türkiye`deki adıdır. Türkiye bunu bir askeri darbeye yaptı ve bütün sonuçlarıyla birlikte bunu yaşadı. 12 Eylül emperyalizme bağımlılığı da pekiştirecek bir yapıyı beraberinde getirmek istiyordu. Turgut Özal MESS başkanlığı başbakan oldu, Abdullah Baştürk DİSK başkanlığı idamla yargılandı. 12 Eylül tablosu budur.”

İşçi sınıfına karşı gerçekleştirilen bir harekette TMMOB`nin yerine ve rolüne vurgu yapan Güvenç mühendis mimar kitlesinin işçi sınıfı içinde 12 Eylül`le birlikte nasıl dönüştüğünü şöyle anlattı: “Bir meslek topluluğu düşününki açık ve net bir şekilde ‘ben emekçi halkın bir parçasıyım, benim sorunlarım emekçi halkın sorunlarıyla ortaktır dolayısıyla çözümleri de ortaktır` desin. Ortada bir sınıfsal bakış bir sınıfsal duruş vardı ve o nedenle TMMOB 12 Eylül`ün hedefiydi. Çok ilginçtir mühendis ve mimar topluluğunda gerek 1976`da gerek 2006`da yapılan iki ayrı araştırma sonuçlarına göre Türkiye`de işsizlik oranının çok altında bir işsizlik vardır. 1976`da bu oran %1,3`tür, 2006 da 3,6`dır. O tarihlerde Türkiye`de resmi işsizlik rakamları da çok yüksek değildir.

Bir de meslek içi ve meslek dışı istihdam meselesi var ki meslek dışı çalışma da işsizlik olarak değerlendirilirse, 1976`daki rakamlara göre işsiz olan ve meslek dışı çalışan mühendis mimarların toplam mühendis mimarlara oranı %8 iken 2006 da %20`ye çıkmıştır. Yani işsizlikle beraber işçi sınıfının diğer katmanları neyi yaşadysa mühendis ve mimarlar da aynı şeyi yaşamıştır. Esnek çalışma da yeni liberal politikaların ürünüdür yani 12 Eylül`ün ürünüdür. Esnek çalışma koşullarında mühendisler de işçi sınıfının diğer çalışanlarıyla aynı koşullar altındadır. 12 Eylül doğrudan işçi sınıfına karşı bir harekettir ve mühendis mimarlar da buradan kendi paylarına düşeni almışlardır. İki noktayı biraz da ayırtılandırmak lâzım: biri örgüte yansması diğeri de işsizlikle beraber ücretlerin düşürülmesinin yanında sermayenin en önemli silahı sınıf içi rekabet yaratarak gerçek sınıf bilincini ötelemektir.

Örgüt meselesine gelelim önce; 1982 itibarıyla mühendis ve mimarların o zamana kadar hepsinin üye olduğu varsayımı üzerinde durmuştuk. O tarihlerde 110 bin kişi idi bu tarihlerde 700 bin mühendis mimar var. O tarihlerde herkes üyeydi. Ama sonra memurlara siz üye olmayabilirsiniz dendi. Bu durum özel sektörün de işine geldi. O tarihten itibaren üyeleşme oranları düşmeye başladı. 2004`te yaptığımız bir araştırmada o tarihteki mühendis ve mimarların yalnızca %54`ünün odalar üye olduğunu saptadık. 12 Eylül`le birlikte neredeyse %100`den %50`lilere geliniyor. Sendikalarda da bugün durum aynıdır. Bugün toplu iş sözleşmelerinden faydalanabilen işçilerin oranı %6 seviyesine düşmüştür 12 Eylül öncesi %40`lar mertebesindeyken. İkincisi üye profilinde de önemli bir değişiklik vardır; sadece bir rakam vermek istiyorum: 1974`te TMMOB üyeleri içinde kamuda çalışanlarının tüm üyelere oranı %80`dir, bu rakam 2006`da %67`ye düşmüştür. Yani TMMOB üye yapısında da ücretliler aleyhine bir gelişme gözlemlenmektedir. 2006 araştırmasına göre Türkiye`de ücretli çalışan mühendis ve mimarların %40`ının TMMOB üyesi olduğunu ve işveren ya da büro sahibi mühendis ve mimarların %80`inin TMMOB`ye üye olduğunun görülmesinde yarar var. 12 Eylül`ün mühendis mimar kitlesinde yarattığı değişimleri okumak açısından bu rakamlar önemlidir.

1976 da mühendis mimarlara göre işsizlik sebepleri arasında birinci sırada yanlış istihdam politikaları gel-

mekteken bu sebep 2006`da üçüncü sıraya gerilemiş ve birinci neden olarak artan mühendis ve mimar sayısı olmuştur. Bu da akıllara mühendis mimar topluluğunda sınıf içi rekabet unsurunun arttığını getirmektedir. 1976`da `TMMOB üyeleri sendikalaşmalı mıdır?` sorusuna `evet` diyenlerin oranı %95 iken 2006`da bu oran %50`nin altına düşmüştür. Yani sınıfsal bir örgüt niteliğini taşıyan sendikalar mühendis ve mimarların gözünden düşmüştür. Bunlara benzer başka örnekler verilebilir bütün bunlar bize şunu göstermektedir: mühendis ve mimar topluluğunun bilincinde bir değişiklik oluşmuştur.

TMMOB 1970`lerde başladığı anlayışı bugün de yönetimler düzeyinde devam ettirmektedir. Tabi burada bir çelişki de var, kitlenin sınıf algısında bir değişiklik yaşanmış ama yönetimler bazında gelenek devam ediyor. Zaten devrimci, sosyalist, komünist kadroların yönetimlerde yer aldığı örgütlerde dönem dönem kadrolar kitlenin önüne geçebilirler. Bu kararlılık TMMOB`yi ayakta tutmaktadır ama tabii bu nereye kadar böyle devam eder sorusunu da sormanın zamanı gelmiştir.

2000 yılında TMMOB, DİSK, KESK ve TTB yoldaşlığında 12 Eylül`ün 20. yılında bir bildiri yayınlamıştık. 12 Eylül`ü değerlendiren, süreci değerlendiren. 10 yıl sonra bugün bakıyorum ki 12 Eylül çok daha fazla konuşulur hale gelmiş. Buradan işçi sınıfı bilinci çıkar, buradan mücadele azmi çıkar.”

Mehmet Soğancı

Panelde son sözü halen TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmekte olan Mehmet Soğancı aldı.

Soğancı konuşmasında TMMOB ile ilk tanıştığı gençlik yıllarından başlayarak TMMOB`nin kararlı ve devrimci tarzının bugünlere nasıl taşındığına ilişkin anlatımlarda bulundu. Soğancı TMMOB eski Yönetim Kurulu Başkanları ile aynı masada oturmaktan her zaman onur duyduğunu söyleyerek başladığı konuşmasını şöyle sürdürdü: “Eski başkanlarla birlikte bir 12 Eylül değerlendirmesi yapmak 12 Eylül`le birlikte TMMOB hangi aşamalardan geçti ve hangi kırılmaları yaşadı, bunun değerlendirmesini yapmak bizim için çok önemlidir. Benim TMMOB`yle tanışmam mühendis olmayı çok istediğim lise yıllara denk geliyor. O sıralar eve giren gazete ve dergiler Yeni Akşam ve Ortam. Bir yazı çok ilgimi çekmişti. İstanbul`u sadece Yeşilçam filmlerinden gören birisiyim, Aydın`da oturuyoruz. Yazı şöyle, ‘bu ülkenin bir mühendis örgütü var ve boğaz köprüsüne karşı’. Bu teknoloji harikasına TMMOB karşıydı, okudum gazetede ve çok etkilendim. Çünkü altında 70`lerde yaratılan yol haritasının dışında bilim ve teknolojinin ışığında çok ciddi bir bilgi birikimi olan bu örgütün karşı çıkması sadece sloganla değildi. Çok ciddi bilimsel bilgiler ve donatılar vardı ve 3. köprü tartışmalarının olduğu bugünlerde de o TMMOB raporunun ne kadar önemli ve gerçekçi olduğunu da ifade ediyordu.”

Üniversite yıllarında ODTÜ ÖTK içerisinde çalışırken TMMOB`nin bütün bir gençlik hareketine kapılarını nasıl açtığını anlatan Soğancı şunları ifade etti: “Konur Sokak`taki bodrum kat –bombalanan yer- bütün ODTÜ ÖTK bildirilerinin zorlu koşullarda basıldığı yerdir. Bütün bir gençlik faaliyetine kapılarını açmış ve onun

her türlü örgütlenmesi noktasında desteğini ifade eden bir yapıdır TMMOB. Sonra 12 Eylül geldi ve 1980`de bitirmem gereken okulu ancak 1985`te bitirebildim. Mezun olunca hemen üye olmuştum ancak hayatın başka alanlarından sonra örgüte tekrar gelişim 1990`lı yıllardır. TMMOB`ye baktığımızda onun ayırt edici özelliğinin 12 Eylül öncesi için zorunlu üyelik olduğunu görüyoruz. Diplomasını alan mühendis, mimar mesleğini icra edebilmek için örgütüne kaydolurdu.

TMMOB Türkiye`de yurtdışındaki emsal örgütlerle hiçbir şekilde yapısı benzemeyen bir iştir. Teoman Öztürk belgeselinde sevgili başkanım 1973`te birlik yönetim kurulunda bir “mücadele” kelimesinin bile geçmesinin 8`e 7 oyla olduğunu söyler. Kırılma noktalarından biridir ve gerçekten böylesi bir örgütte o toplumcu fikirlere, devrimci fikirlere sahip olan, çocuklarımızın geleceği aydınlık olsun diye çaba gösterenlerin, o 70`lerde dünyada esen sol rüzgârların etkisiyle bu örgütün yönetimlerine gelmesi aslında o günden bugüne bir TMMOB olgusunu hayata geçirmiştir. Zorunlu üyeliğin olduğu bir yerde, bıyıkları bize benzemeyen binlerce insanın olduğu bir yerde 1970`lerden bu yana böylesi bir fikriyata asgari düzeyde sahip olanlar yönetimlerde. Burada bir hikâye yazmıştır TMMOB.

Sevgili başkan Teoman Öztürk`ün 1973 yılındaki “Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği, baskı, zulüm ve engelleme yöntemlerinin söküp atamayacağının bilinci içinde, bilimi ve teknoloji emperyalizmin ve sömürenlerin değil; halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız” sözleri o dönemi belirleyen sözlerdir. 1980`de kapatılmadı -beter edildi kapatılmaktan- ve bu yürekli yiğit insanlar örgütü ayakta tuttular.”

Soğancı 1990`lı yıllarda tüm dünyada esen dönüşüm rüzgârlarından TMMOB`nin nasıl çıktığını şu sözlerle ifade etti: “Aslında 90`lı yıllar başka bir dönüşümün de başlangıcıydı. KESK kuruluyordu, toplumsal faaliyetler vardı, insan haklarına yönelik büyük çabalar vardı ve mühendisler mimarlar odalarına daha fazla sahip çıkarak yönetimlere teker teker gelmeye başladılar. Kamudan üye zorunluluğun kalkması bu örgüt için önemlidir. Son dönem Oda ve Şube seçimlerine baktığımızda iktidar yanlısı, özellikle kamunun bürokratları eliyle Odalarımızın devlete bağımlı ve o egemen ideolojisinin ekseninde işler yapan bir TMMOB fikriyatını yaymak için, böyle bir hayatı ele geçirmek için toplumcu, devrimci, sosyalist, ilerici kadrolara karşı aday oldukları, seçimlere katıldıkları görülmektedir.

Ben bugün örgütün icrasında bulunan bir insan olarak değerlendirdiğimde aslında TMMOB`nin bu 12 Eylül`le hesaplaşma sürecini 1998 yılında bitirdiğini düşünüyorum. 12 Eylül`e kadar o biriktirilen her şey üzerinden dumura geçilmiş ama öte yandan bilimsel ve teknik her türlü gelişme olmuş, 12 Eylül`den sonra bütün muhalefet yapıları darma duman edilmiş, duvarlar yıkılmış, ideolojiler kendini ve dünyayı yeniden tanımlarken 1998 yılı TMMOB açısından çok önemli bir yıl olmuştur. Onun 2-3 yıllık bir ön çalışması vardır. 1998 yılında TMMOB ortamında gerçekleştirilen Demokrasi Kurultayı sadece başlıkları ile bile bir 12 Eylül`le vedalaşmadır ve örgütün aslında örgütün kendini yeniden

ifade edebilme özelliğidir. 1970`lerden beri çizilen yol haritasının 1998`e olan iz düşümüdür Demokrasi Kurultayı ile bir örgüt topluca ve oybirliği ile bu ifadeyi kamuoyuna sunmuştur. Ben bu kurultayı TMMOB`nin 12 Eylül saldırganlığını ve depolitizasyonu yırtışı olarak görüyorum. Aynı şekilde 2003`de yine oybirliği ile alınan Mühendislik Mimarlık Kurultayı 1970`ler atılan o temellerin tam da dışı vurumudur. 2003 yılında bu örgütün yönetim kadroları örgütlü yeleri en açık ifadeyle kamuoyuna şöyle demiştir: ‘Mesleki demokratik kitle örgütüdür, demokrat ve yurtsever karakterdedir, emekten ve halktan yanadır, anti-emperyalisttir, Yeni Dünya Düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiğin karşısındadır, siyasetin dar anlamını aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür, barıştan yanadır, insan hakları ihlallerine karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır, örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalardan alır, meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayrılmayacağını kabul eder, politikanın oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik merkeziyetçi yöntemleri uygular, karar alma süreçlerinde demokratik ve katılımcıdır, bağlı Odaları ile birlikte mühendis, mimar ve şehir plancılarının meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur, sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir, ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarf eder, kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır, Demokratik Kitle Örgütleri ve sivil toplum örgütleri ile ilkeli ve demokratik işbirliği içerisinde.’

12 Eylül Türkiye`de mühendis mimar hareketinin o uzun soluklu mücadelesinde bir kısa devre yaratmıştır ama TMMOB bu birikimle birlikte 90`lı yıllardan itibaren kendini ciddi anlamda göstermiştir. Bugün de birlik bağımsızlıkçı, eşitlikçi, özgürlükçü bir Türkiye için, insanlarımızın kardeşçe bir arada yaşaması için, mühendislerin sorunlarının asla halkımızın sorunlarından ayrılmayacağı düşüncesi ile bir çaba içine giriyorsa o 12 Eylül öncesi yaratılan değer ve o 12 Eylül`den sonra yaşanan kavganın içerisinde yine o kadroların bu örgütü dik tutma çabası çok fazladır.”

Panel ikinci turda salondan gelen sorulara panelistlerin cevap vermelerinin ardından sona erdi. Panel Yöneticisi Ramazan Pektaş katılımları için “TMMOB Başkanları”na teşekkür etti ve kendilerine çiçek verdi.

EMO Nükleer Karşıtı Platform Kısa Tarihi

Arif Künar
Elektrik-Elektronik Mühendisi

Sabırla, yılmadan “umutla” halen devam eden, ülkemizdeki ve dünyadaki nükleer santrallere karşı mücadelede 1978’li yıllardan beri yer alan Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), “Nükleer Karşıtı Hareketin ve Platformun (NKP)” en önemli aktörüdür. Daha ABD Three Mile Island Nükleer Santral Kazası (1979) olmadan önce nükleer enerjiyi, nükleer santralleri ve nükleer silahları hem bilimsel hem de ahlaki-insani olarak sorgulayan EMO, özellikle yanı başımızda bulunan ve ülkemizi de çok trajik bir şekilde etkileyen 1986 Çernobil Nükleer Santral faciası sonrasında Ülkemizdeki diğer anti-nükleer hareketlerle de birleşerek ve başı çekerek 1993 yılında Ankara’da toplanan “1. Nükleer Karşıtı Kongre” sonrasında kurulan “Nükleer Karşıtı Platformu” bugünlere taşımıştır. Maalesef tüm karşı çıkışlara rağmen Çernobil Nükleer Santral Faciasından da yeterli dersi almayan devletler, yönetimler ve insanlık tarihi bir de yüzyılın felaketi diye anılan, 2011’deki Japon Fukushima Nükleer Santral Kazası felaketini yaşamıştır. Binlerce insan ölmüş (maalesef ölmeye devam ediyor), milyonlarca bitki-canlı yok olmuş, binlerce metrekaare toprak, orman, yaşam alanı doğrudan etkilenmiştir.

1997 yılında Nükleer Karşıtı cephenin örülmesi ve aktif hale gelmesinde kurumsal destekleriyle EMO yönetim Kurulu Sekreteri Ali Yiğit, Greenpeace Türkiye Temsilcisi Melda Keskin, Nüshed Başkanı Leziz Onaran, Enerji Yapıolsen Başkanı Cengiz Faydalı ve DİSK Ankara Temsilcisi Tayfun Görgün aktif rol almışlar ve Nükleer Karşıtı Platformu (NKP) oluşturmuşlardır. EMO Yönetim Kurulu, EMO Şubeleri ve Temsilcilikleri de kuruluşundan günümüze kadar NKP’nin yürütücüleri olmuşlardır.

Her yıl 5-6 Ağustos’ta Akkuyu’da nükleer santrale karşı yapılan eylemler, başta Mersin, Adana, Antalya, İzmir, Ankara, İstanbul, Samsun, Sinop vb. şehirlerde yapılan nükleer karşıtı eylem, miting ve paneller, onlarca TMMOB Enerji Kongrelerinde bilimsel bildiriler, toplantılar, yayınlanan kitaplar ile EMO, çevreden, doğadan, insandan, halktan yana 70 yıllık duruşunu sürdürmektedir. Bu konuda da tarihe not düşmek üzere ve karşı çıktığı, yaptığı işin, duruşuna-anlamına inanan ve güvenen birçok kurum, dernek, oda, platform, birey bu süreçte yar aldı ve bir kısmı almaya halen devam ediyor. Bu anti-nükleer tarihin içinde yer alan, katkıda bulunan, ancak bir kısmı artık maalesef

aramızda olamayan isimleri, tarihe not düşmek ve onlara minnettarlığımızı sunmak üzere saymak ve anmak istiyoruz. Unuttuklarımız ve yer darlığı nedeni ile tümünü belirtmemiz elbette mümkün olamayacaktır, bu nedenle affımızı rica ediyorum.

En başta Teoman Alptürk, Yavuz Önen, Bülent Tanık, Kaya Güvenç, Mehmet Soğancı, Emin Koramaz gibi TMMOB Başkanları ile Nedim Bülent Damar, Kaya Bozoklar, Asım Rasan, Ali Yiğit, Cengiz Göltaş, Kemal Ulusaler, Hüseyin Yeşil, Hüseyin Önder, Gazi İpek, Bülent Pala, Mahir Ulutaş, başta olmak üzere. EMO Başkanlarına, EMO Yöneticileri Ünal Erdoğan, Olgun Yurt, Kubilay Özbek, Selami Yılmaz,, Kamer Gülbeyaz, Sedat Gülşen, Macit Mutaft, Avni Gündüz, Mehmet Özdağ, Erhan Karaçay, Orhan Örucü, Haşım Aydınca, Suat Yılmaz, Cem Kükey, Ramazan Pektaş, Naci Temeltaş’a isimlerini saymadığımız EMO Şube Yöneticileri, EMO Sinop Temsilciliği, TMMOB Yöneticileri Oğuz Türkyılmaz, İsmail Küçük, Necdet

Pamir, Nilgün Ercan, Ethem Torunoğlu, başta her daim bizlerle olan Hocalarımız Prof. Dr. Tolga Yarmancı, Prof. Dr. İnci ve Ali Gökmen, Prof. Dr. Tanay Sıtkı Uyar, Prof. Dr. Hayrettin Kılıç, Prof. Dr. Hasan Saygın, Prof. Dr. Baki Akkuş, Prof. Dr. Vural Altın, Prof. Dr. Leziz Onaran, Dr. Eriş Bilaloğlu'na, 2000 yılında projeyi ve ihaleyi durduran Başbakan Bülent Ecevit, DSP Milletvekilleri Zafer Güler, Hayati Korkmaz, Bayram Fırat Dayanıklı; CHP Milletvekili Ali Rıza Öztürk, Engin Altay, Green Peace Türkiye Temsilcisi Melda Keskin, SOS Akdeniz'den sahada anti-nükleer hareketi başlatan Savaş Emek, Noyan Özkan, Metin Erten, İsmail Duygulu, Oktay Demirkan, Oktay Konyar, Osman Akkuş, Ümit Şahin, Hediye Gündüz, Ender Eren, Aynur Sungur, Firdevs Korkmaz, Ayşe Tosuner, Gaye Cön, Pınar Demircan, Ertuğrul Akçaoğlu, Nesrin Timur, Bilge Contepe, Saynur Gelendos, Reşat Uygun, Emet Değirmenci, Sinan Demirci, Fenni Özalp, Zeki Karataş, Umur Gürsoy, Hilmi Çamurdan, Naim Ertürk, Yaşar Öztürk, Timur Danış, Özgür Gürbüz, Fatma Özdemir, Yunus Arıkan, Hale Özen, Tayfun Görgün, yöredeki hareketi başlatan Arslan Eyce, Mehmet Ali Yılmaz, Ahmet Budak, Akkuyulu-Bergama Köylüleri ve imza ve destekleri ile (1993 yılında 170 bin ve 2000 yılında da 200 bin imza sahibi sağduyulu yurttaş) ve bizatihi bu hikayenin içinde elinden geldiğince emeğiyle, yüreğiyle, gönlüyle yer alan bütün güzel insanlara teşekkür ediyoruz.

Bu güzel insanlar ülkemizde maalesef sayıca çok az, ama karşı durdukları şey ise çok güçlü uluslararası devler. Bu nedenle afişlerinde; “Don Kişot”u simge seçmişlerdir. 1990’lı yıllarda yaşanan “Aliğa Termik Santral Mücadelesini” ve özellikle “Bergama Altın Madeni Direnişini” kamuoyu yakından izledi ve biliyor. Bu iki önemli başarının sonuçları ve deneyimleri üzerine oturtulan ve “Haydi! Şimdi Sıra Akkuyu’da” diye “Don Kişot”larca ısrarla ve yıllarca sürdürülen bu mücadele halen devam ediyor. Anti-Nükleer Mücadele tarihimiz; 1978’lerde kaderin cilveli bir tezahürü ve tarihin garip bir tekrarı olarak, yine Başbakan Bülent Ecevit döneminde gündeme gelen Akkuyu Nükleer Santral Projesine karşı ilk yerel hareketi oluşturan ve önderlik yapan Arslan Eyce ve bu konuyu kamuoyuna taşıyan rahmetli gazeteciler Ömer Sami Coşar ve Örsan Öymen’le başladı. Eylül 1992’de çıkmaya başlayan Ağaçkakan Dergisi’yle tekrar canlanarak; Türkiye Anti-Nükleer Mücadele tarihinin miladı sayılan 16-17 Ekim 1993 tarihli 1. NÜKLEER KARŞITI KONGRE ve Nükleer Karşıtı Platformlar ile yeniden bir ivme kazandı. Ve EMO ile “Nükleer Santrallere Karşı Güçbirliği Platformu”nun büyük katkısıyla da, Türkiye’deki toplumsal dinamiklerin tümünün katılımıyla 1999 yılı sonunda TMMOB EMO öncülüğünde doruk noktasına ulaşan “Nükleer Santrallere Karşı Güçbirliği Platformu”; çok geniş örgütlerden, farklı gruplardan, binlerce “birey”den oluşmuştur. Genel olarak organik, esnek, informal örgütlenme tarzını benimsemiş, esas olarak renkli ve şık-ses getirici eylemlerle genişleyip, büyüyen ve “projenin ömrünce” varolan, “proje” iptal edilince de yok olacak dinamik bir süreçtir. Ortak paydadaki; “nükleer enerji santrallerine karşı olma” dışında, hiçbir zaman biraya gelemeyecek farklı temsiliyet, aidiyet ve ideolojik görüşteki; mesleki, sendikal,

siyasal, çevreci, STK, akademik kuruluşlar, köylüler ve “bireyler” mozayiki, belki de ülkemizde ilk kez bu çapta buluşmuştur. Yenilenebilir enerji kaynaklarının önünü, nükleer santral ile kesmeye çalışan ve güneş ve rüzgar enerjisini önerenlerle “dalga” geçenler; rüzgar ve güneş enerjisine “yenildiler”. Enerjideki kayıp ve kaçakları önemsemeyen, oranları gizlemeye çalışanlar, oranları 1 puan bile indirmenin peşine düştüler. Enerji tasarrufu, verimlilik gibi konular, kamunun en büyük hedefleri olmaya başladı. Bundan böyle Türkiye, gelişmiş-sanayileşmiş-sömürgeci kapitalist “akıllı” ülkelerin; “arka bahçesi”, “çöplüğü” ve “kıt zekası” olmayacaktır. Belki bu çok anlamlı ve önemli “çabalar” sayesinde; güzel ülkemiz, insanlarımız ve çocuklarımız gerçekten sağlıklı, temiz ve daha demokratik bir çevrede yaşama hakkını elde etmiş olacaktır. Ayrıca gelişmiş ülkelerin kendi insanlarına reva görmedikleri ve artık terk ettikleri eski, pahalı, tehlikeli, kirli teknolojilerini, sistemlerini ülkemize sokturmamaları; kıt kaynaklarımızın uluslararası tekelere ve yerli işbirlikçilerine peşkeş çekilmesi de engellenmiş olacaktır. Türkiye, 20-30 sene geriden gelen teknolojik tercihlerle, yanlış sanayileşme/enerji politikalarıyla oluşturulmuş bu bataklıktan artık çıkıp; dünyanın diğer ülkelerinin 2050 net sıfır hedefi ile uyumlu yeni, yenilenebilir, alternatif, çevreyle/doğayla barışık, iklimle uyumlu teknolojileri-sistemleri-enerji tercihlerini kabul etmek durumundadır.

NÜKLEER TEHLİKEYE KARŞI
MERSİN
BULUŞMASI

NKP NÜKLEER KARŞITI PLATFORM

Tarih: 13 Ekim 2019 Saat: 10.00

Yer: Mersin Mezitli Belediyesi Yeni Hizmet Binası Konferans Salonu
 Atatürk Mahallesi Sanayi Caddesi No:24

EMO 70. YIL ENERJİ GÖRÜNÜMÜ ÖZELLEŞTİRMENİN HUKUKU

Ali Yiğit

EMO 36 ve 37. Dönemler Yönetim Kurulu Başkanı
aliyigit59@gmail.com

KİT'LERDEN ÖZELLEŞTİRMeye GİDEN SÜREÇ

Belirli bir dönem sermaye birikim modelinin temel taşları olan KİT'ler, 1929'da yaşanan ekonomik bunalıma yönelik Keynesyen politikaların yoğunlaştığı devletçi çözüm arayışlarının bir sonucu olarak, devletin ekonomik yaşam içindeki doğrudan düzenleyici ve girişimci olarak yer alması, kilit sanayi yatırım ve üretim faaliyetlerinin yürütülmesi, altyapı oluşturulması, sermaye ve genel anlamda ekonomilere yön verilmesi amaçlarıyla oluşturulmuştur.

Gelişmişlik düzeyleri birbirinden farklı piyasa ekonomisine sahip ülkelerde de değişik büyüklükte KİT'ler oluşturulmuştur. 1. Dünya Savaşı sonrasında genel eğilimi olarak saptanabilecek devletçi yaklaşımlar, piyasa ekonomisinin büyük kriz yaşadığı 1970'lerde tartışılmaya başlanmıştır.

Yaşanan bunalımın, büyüme hızlarının düşmesi ve stagflasyon olgusunun, temelinde devletçi müdahaleyi ve devletin ekonomik yaşam içindeki konumunu gören yaklaşımlar, çözümünü kamunun ekonomik etkinliğini küçültmekte görmüşler ve klasik iktisadın devlete yüklediği görevlerin, günümüz koşullarıyla yeniden tanımlanmasıyla ulaşılan hacim dışındaki faaliyetlerin tümünün özelleştirilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Yani kapitalizm, 1. Dünya Savaşı'ndan sonra krizi aşmayı nasıl KİT'leşmede gördüyse, 1970'lerle ortaya çıkan krizini aşmayı da KİT'lerden kurtulmakta görmüştür.

Özelleştirme kavramının ilk kez akademik tartışmalardan sıyrılıp pratik bir süreç olarak karşımıza çıkması Reagan-Thatcher ikilisinin ABD ve İngiltere'deki iktidar dönemlerinin eseridir. Önceleri KİT'ler üzerine kar/zarar tartışmasıyla şekillenen, kamu açıkları ve açıklar olmayınca refahın artacağı teziyle beslenen ve özünde başta sağlık, eğitim, sosyal güvenlik, haberleşme ve enerji gibi kamu eliyle sürdürülen hizmetlerin temel mal ve hizmet alanlarının yeni ticari alanlar olarak yeniden örgütlenmesini hedefleyen anlayış özelleştirme kavramında vücut buldu. Amaç tıkanan sistemin önünü açmak ve dev ulusaları tekellere nefes aldırma.

Günümüzden yüzksur yıl önce Rosa Luxemburg 'sistem ancak yeni yağma alanları bulursa yaşayabileceğini' söylemişti. İşte bu yeni yağma alanları kamusal hizmet alanlarıydı. Devleti küçültmek adına yağmayı büyütme süreci bu şekilde başladı.

Enerji Sektörüne Genel Yaklaşımlar

1970'lere kadar petrolün sonsuz ve ucuz olduğu gibi görünmez bir kural tüm dünyada ekonomik verileri belirlemekteydi.

1970'li yıllarda art arda yaşanan petrol krizleriyle daha da derinleşen krizin sorumlusu olarak, bir önceki kriz döneminde adeta bir kurtarıcı gibi sarılan 'refah devleti' uygulamaları gösterilmiştir. Krizden çıkış yolu olarak da

- devletin ekonomik alandaki tüm girişimlerinin tasfiye edilmesi
- kamu adına işletilen tüm kurumların topyekün özelleştirilmesi
- devletin sosyal alandan tamamen el çektilerilerek piyasalaştırılması gerektiği ileri sürülmüştür.

Uluslararasılaşma, liberalleşme sürecinde hem tüm mal ve hizmet üretiminin piyasaya yönlendirmeleriyle belirlenmesi ideolojisi, hem de yerel sermayeye ucuz girdi sağlayarak rekabet gücünü arttıran kamu işletmelerinin bu yeni süreçte misyonunu büyük ölçüde doldurmuş olduğu pratik gerçeği, özelleştirme talebini hızlandırdı.

Daha önceleri akademik düzeyde tartışılan özelleştirme kavramı ile ilk tanışmamız 1983 Millet Vekili Genel Seçimleri sırasında HP Genel Başkanı ile ANAP Genel Başkanı'nın bir TV programında 'Boğaz Köprüsü Hisselerinin Satışı' tartışmasıyla girdi.

Özelleştirme fikrinin arka planı ekonomik olsa da ülkemizde tartışmalar iki eksenle başlatıldı.

Birincisi; **'Devlet vatandaştan vergi topluyor ancak bu vergileri vatandaşın hizmet olarak değil KİT'lerin açıklarını kapatmak için kullanıyor. Devlet KİT yükünden kurtulursa topladığı vergilerle vatandaşın daha iyi hizmet eder'** şeklindeki liberallerin savunduğu tez buydu.

İkincisi ise; **'Devlet KİT'ler aracılığıyla büyük bir ekonomik gücü elinde tutuyor ve bu güçle de baskıcı ve işkenceci bir yapı oluyor. Devleti ekonomik gücünden arındırırsak devlet demokratikleşir. Demokratik devlet te kalkınmanın önünü açar'** şeklinde özetleyeceğimiz sol liberallerin teziydi.

Bu tartışmalarda kamuoyunun ikna edilmesinde önemli etkenlerden birisi de ülkemizdeki kamu işletmelerinin kötü yönetiliyor olduğu gerçeğidir.

İkna argümanlarının başlıcaları, kamunun yükünün azaltılması, rekabetin geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, hizmet kalitesinin artması, hizmetlerin ucuzlaması ve piyasa süreçlerini geliştirilmesi olarak sıralanıyordu.

1980'lerin ortalarında başlayarak günümüze kadar devam eden özelleştirmeler, toplumsal yaşama bakıştaki temel kırılmayı da göstermektedir. 'Refah Devleti' döneminde egemen olan 'yurttaşların yaşam seviyesinin yükseltilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması' anlayışı yerine, piyasa güçlerinin egemen olduğu ve yurttaşların kaderinin de piyasanın insafına terk edildiği bir anlayış, bu yeni dönem damgasını vurmuştur.

Toplumun bütün olarak mutluluğunu, kalkınmasını ve refahını sağlamayı amaçlayan politikalar devre dışı bırakılarak, toplumun yalnızca stratejik öneme sahip belli kesimlerinin çıkarları üzerine inşa edilmiş bu yeni hegemonya biçimi, küresel çapta bir yoksullaştırma ve yoksullaştırma harekâtı olarak gelişmiştir.

Uygulamaların sonucu ne oldu?

Kırk yılı aşkın süren neoliberal uygulamalar sonucunda; eğitim, sağlık, enerji, barınma, sosyal güvenlik başta olmak üzere tüm temel ihtiyaç alanları piyasaya terkedilmiş ve 'devlet - vatandaş' ilişkisi yerini 'tüccar-müşteri' ilişkisine bırakmıştır.

Artık yoksullar için eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, enerji, doğal gaz gibi temel ihtiyaçlar erişilemez ya da ihtiyaçları oranında erişemedikleri bir noktaya gelmiştir.

Nereden Çıktı Bu Kamusalılık Kavramı?

1990'lar özelleştirme karşıtı mücadele ve etkinlikler geçti. Artık özelleştirme karşıtlığı yerine nasıl bir kamu, nasıl bir kamusalılık istiyoruz üzerine konuşmak gerekiyordu.

Sevgili Can Yücel'in dediği gibi 'Başka türlü bir şey benim istediğim. Ne ağaca benzer ne de buluta...'

Bizler 'Başka türlü' bir isteği olanlar 'başka türlü olanı' tanımlama veya bunu ete kemiğe büründürme konusunda çok etkili olmadık.

Hemen hemen tüm büyük özelleştirmeler yargıya taşınmış ve sayısız dava da kazanılmış olmasına karşın özelleştirmelere engel olunamamıştır. Geline nokta özelleştirme karşıtları olarak kaybetmiş durumdayız.

Özel hayatımız dışında özelleştirilecek bir şey kalmadı denilebilir.

Kırk yılı geçkin süre içerisinde sendikaların, odaların ve kitle örgütlerinin özelleştirme üstüne sayısız etkinlikleri ve kamuoyu bilgilendirme çalışmaları oldu.

TEMEL KAVRAMLAR

Kamu Hizmeti Kavramı

Anayasa Mahkemesi, 28.06.1995 tarih ve 1994/71E.1995/23 sayılı kararında kamu hizmetini, 'En geniş tanıma göre kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel

ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir.' şeklinde tanımlamaktadır.

Bir kamu hizmetinin özel kişi ya da kuruluşlarca yerine getirilmesi hizmetin niteliğini değiştirmez. Oysa tüm kamusal hizmetler özelleştirilmiş ve ticari meta olarak değerlendirilmiştir. Oysa bir kamu hizmetinin özelleştirilmesi bir 'imtiyaz' devridir. İmtiyaz devirleri de Danıştay denetimine tabidir.

Kamu hizmetleri özelleştirilirken 'özel hukuk sözleşmesi' olarak işlem görmüştür. Bu da hizmetin niteliğini değiştirmektedir.

Anayasa Mahkemesi 24 Ocak 1995 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 3974 Sayılı Yasa'nın iptali gereğesinde; "Anayasa yargısı alanında bir hizmetin kamu hizmeti olup olmadığı ve bir sözleşmenin de imtiyaz sözleşmesi yasaya değil, niteliğine bakılarak saptanabilir" ifadesini ve Kamu Hizmeti tanımında ise; "devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir. Toplumsal yaşamın zorunlu gereksinimlerini karşılayan hizmetler, nitelikleri gereği kamu hizmeti olarak görülmüştür. Düzenlilik ve süreklilik kamu hizmetinin önemli öğelerinden birini oluşturmuştur. Çünkü bunun yokluğu toplum yaşamını altüst eder." ifadesini kullanmıştır.

Hangi Hizmetler Kamu Hizmetidir?

Kamu hizmeti tanımına giren hizmetler şunlardır; ulusal ve yerel savunma, belediye hizmetleri, demiryolu hizmetleri, eğitim, sağlık, elektrik, su, gaz, yol, baraj, liman, kanalizasyon, haberleşme, altyapı vb.

Kamu hizmetlerinin idari sözleşmeler yoluyla özel hukuk kişilerince yerine getirilmesine imtiyaz denir. Anayasamızın 155. Maddesi gereğince imtiyaz sözleşmeleri Danıştay denetimine tabidir.

Egemenlik ve Hukuk

Devlet, yönetenlerine iki önemli araç vermektedir. Birincisi "Egemenlik" tir ve devletin en geniş tanımı da "Egemen" dir. Devlet sınırları içinde, başka bir otorite ile eşit değildir. En yüksek yetki ondadır ve bu temel bir yetkidir. Başkasından alınmamıştır; doğrudan doğruya devletin devlet olmasından doğmuştur. Egemenliğin bir de dışa dönük yüzü vardır ve buna göre, devlet, yaşadığı uluslararası düzende - yine egemenliğinden dolayı - öteki devletlerle - ilke olarak - eşittir. Başka devletlerce, ancak kendi isteği ile bağlandırılabilir. Bu özelliğine devletin bağımsızlığı denir.

Devletin en önemli ikinci aracı hukuk yaratma yetkisidir. Pozitif hukuku devlet ortaya koyar. Devlet toplumda hukuk yaratan tek merkez değildir, ancak bütün sosyal grupların irade ve kararlarına "uyulma zorunluluğu" nu, giderek "hukuksal" niteliği veren de devlettir.

Kamusal Yaklaşım

Kamu hizmetinin ne olduğu konusunda değişik tanımlamalar vardır. Bu nedenle kamu hizmeti konusunda görüş birliği yoktur. Ancak sosyal devlet mantığı içerisinde düşünüldüğünde Anayasa Mahkemesi'nin 28.06.1995 tarih ve 1994/71E.1995/23 sayılı kararında kamu hizmetini, **“En geniş tanıma göre kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir.”** şeklinde tanımlamaktadır

Gerek bu tanımdan gerekse kamu hizmetinin niteliğinden dolayı bu hizmet yasa ile tanımlanamaz. Yani neyin kamu hizmeti neyin değil olduğuna yasa koyarak karar verilemez.

Ancak bir dizi kamu hizmetinde olduğu gibi -T.C. Anayasa'sının 2. Maddesi T.C.'nin sosyal bir hukuk devleti olduğu tanımını getirmektedir- bir kamu hizmeti olan elektrik enerjisinden bu ülkede yaşayan herkesin ihtiyacı kadar yararlanabilmesi gerekmektedir. Bu nedenle ülke içinde etkin bir dağıtım yapılması zorunludur.

Hukuk Kuralı

Çağdaş toplumlarda, devlet faaliyetlerinin büyük bölümü, hukuka dayanarak, hukuksal biçimler altında yerine getirilir. Anayasalar, kanunlar, tüzükler, yönetmelikler, idari kararlar, mahkeme ilamları, vb. Devlet iktidarının Temel faaliyet araçlarıdır.

Uluslararası Tahkim Nedir?

İngilizcede 'Arbitration' olarak kullanılan kavram Türkçeye Tahkim (Hakemlik) olarak geçmiştir.

Hakemlik kavramında kararlar; uyuşmazlıklar durumunda olan tarafların önereceği birer kişi ve ortak belirlenen bir başka kişinin vereceği karar ile alınır. Bu kişilerin hukukuğu olması da şart değildir.

Türkiye'de özelleştirme girişimleri, iç hukuka takıldığından sözleşmeleri iç hukuk dışına taşımak için kullanılmış bir yöntemdir.

Kanunların Üstünlüğü – Sözleşmelerin Üstünlüğü

Dünyada iki tür hukuk sistemi vardır:

Kıta Avrupası Hukuk Sistemi

Anglo-Sakson ve Anglo-Amerikan Hukuk Sistemi.

İki yaklaşım arasındaki Temel fark şudur; Kıta Avrupası Hukuk Sisteminde kanunların üstünlüğü varken Anglo-Sakson ve Anglo-Amerikan Hukuk Sisteminde sözleşme hukukunun üstünlüğü vardır.

Amacı kar olan özel şirket ile amacı kamu yararı olan devlet eşit olamayacağı için aralarındaki sorunları çözümünü tahkim yoluyla olamaz.

İdare'nin kamu hizmetine yönelik yapmış olduğu 'İdari Sözleşmeler' niteliği gereği İdare Hukuku dışına çıkarılamamaktaydı. Yani Danıştay Denetimine tabi durumdaydı.

YASAL DÜZENLEMELER

Enerji Sektöründeki Özelleştirmeye Yönelik Yasal Düzenlemeler

13.06.1994 tarihinde çıkarılan 3096 Sayılı Yasa: Bu Yasa ile Türkiye Elektrik Kurumu dışındaki özel hukuk hükmüne tabi sermaye şirketleri statüsüne sahip yerli ve yabancı şirketlerin elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı ve ticareti ile görevlendirilmesini düzenlemektedir.

3096 sayılı kanuna dayanılarak 1988- 1994 arasında birkaç kez Elektrik dağıtım özelleştirmesi ihalesi yapılmıştır.

İstanbul Anadolu Yakası ve Kayseri elektrik dağıtım ve ticaretinin özel sektör eli ile yapılması gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

13.06.1994 çıkarılan 3996 Yasa: Bu yasa ile bazı hizmetlerin Yap İşlet Devret (YİD) modeli ile yaptırılması öngörülmüştür.

24.11.1994 4046 sayılı yasa: Bu yasa genel olarak Özel- leştirmeye yönelik yasadır. Bu yasa ile Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Özelleştirme İdaresi kurulmuştur.

1997 yılında 4283 sayılı yasa: Bu yasa ile Yap İşlet Devret (YİD) Modeli yerine Yap İşlet (Yİ) modeli getirilmiştir.

1999 Anayasa Değişikliği

13.8.1999 tarihli ve 4446 sayılı Kanunla Anayasanın 125 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların **“...Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların millî veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir”** hükmü getirilmiştir.

Söz konusu Anayasa değişikliğine paralel olarak kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde tahkim yoluna gidilmesi Anayasanın 47. maddesine eklenen hükümle **“Devlet, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzel kişilere yaptırılacağı veya devredilebileceği kanunla belirlenir”**

4446 Sayılı Yasa

Yine 4446 Sayılı Yasa ile Anayasa'nın 155. Maddesi değiştirilerek Danıştay'ın yetkisi kısıtlanmıştır.

Daha önce İmtiyaz sözleşmeleri 10 Haziran 1326 (1910) tarihli Menafii Umumiyye Mütteallik İmtiyazat Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir. Kanunun 1. maddesine göre devlet adına imtiyaz verme yetkisi Bakanlar Kuruluna aitti.

19961 Anayasası ile Danıştay Kurularak Anayasanın 155. maddesine göre de herhangi bir kişi ile imtiyaz sözleşmesi akdedilirken Danıştay'ın görüşünün alınması zorunlu hale getirilmiştir.

Ancak Danıştay tarafından en geç iki ay içerisinde bildirilecek olan bu görüşle idare bağlı değildir. Bakanlar Kurulu ya da yetkili idare, Danıştay'ın görüşünü uygun görmezse, sözleşmeyi önceden belirlediği şekilde akdedebilir.

Türkiye Elektrik Kurumu'nun Parçalanması

TEK 1993 yılına bölünerek Türkiye Elektrik Üretim ve İletim AŞ (TEAŞ) ile Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ) olmak üzere iki adet İktisadi Devlet Teşek-külüne dönüştürülmüştür.

TEK' den TEAŞ ve TEDAŞ isimli iki ayrı kar amacı güden şirket oluşturulmuştur.

1996 Yılında TEDAŞ 29 ayrı işletmeye bölünmüş ve İşletme Hakkı Devri Yoluyla Özelleştirilmenin öni açılmıştır.

2001 yılında TEAŞ, Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) ve Türkiye Elektrik İletim A. Ş. (TEİAŞ) Olarak ikiye ayrılmıştır.

1999 Anayasa Değişikliklerinin devamı niteliğinde 21 Ocak 2000 tarihinde 4501 sayılı "Kamu Hizmetleri İle İlgili İmtiyaz Şartlaşma ve Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Tahkim Yoluna Başvurulması Halinde Uyulması Gereken İlkeler Dair Kanun" çıkarılmıştır.

4501 sayılı kanunu 6. maddesine göre "Bu kanunda ve usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaş-malarda hüküm bulunmayan hallerde, 18.06.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk usulü Muhakemeleri Kanunu ile 20.05.1982 tarihli ve 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun tahkim ile ilgili hükümleri uygulanacaktır"

Nihayetinde 2001 yılında 4628 sayılı Elektrik Piyasası Yasası ile elektrik sektöründeki özelleştirmelerin önün-deki tüm hukuksal engeller ortadan kaldırılmış ve büyük ölçekli özelleştirmeler için ilk adım atılmış ve elektrik kamusal hizmet olmaktan çıkartılarak alınıp satılan bir mal haline getirilmiştir.

BİZLER SEKTÖRE NASIL BAKIYORUZ VE NELER YAPTIK?

Elektrik enerjisi üretildiği anda tüketilmek zorundadır. Bu da elektrik enerjisinin üretim, iletim ve dağıtımının birlikte değerlendirilmesi demektir. Bu merkezi yapının temelini elektrik enerjisinin 'depo edilememe, üretildiği anda tüketilme' özelliği teşkil etmektedir.

Elektrik Enerjisi, ikincil bir enerji kaynağıdır. Yani başka enerji kaynakları dönüştürülerek elde edilir. Her üretimde olduğu gibi elektrik üretiminde de şu veya bu şekilde çevreye zarar verilir. Elektrik enerjisinde üretimin olabildiğince çevreci olması fikri ortaya çıkmıştır. Diğer sanayi üretimlerinde olduğu gibi enerjinin de çevre boyutunun gündeme gelmesidir.

Bütün bu etkiler birlikte değerlendirildiğinde enerjide planlama kavramı ön plana çıkmaktadır. Elektrikle ilgili temel kavramları aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz.

- Elektrik enerjisi bir kamu hizmetidir,
- Elektrik enerjisi yapısı gereği merkezi planlamayı zorunlu kılar,

- Elektrik enerjisi yapısı gereği kamu tekeli zorunlu kılar,
- Elektrik enerjisinde ticari karlılık değil, toplumsal yarar ve katma değer önemlidir,

90'lı Yıllarda Enerji Sektörüne Yönelik Yapılan Çalış-malar

EMO, geçmiş dönemlerden devraldığı gibi enerji ve özellikle elektrik enerjisi üzerine etkinliklerine ağırlık vermiştir.

Bu dönemlere daha çok enerji üretim biçimleri üzerine kaynakların ve tercihlerin tartışıldığı dönemler başla-mıştır. EMO, geçmişte olduğu gibi planlı bir enerji sektörünü savunmaya devam etmiştir.

Ağırlıklı olarak su ve kömür eksenli süren planlama anlayışı Doğalgazın devreye girmesiyle başka bir evreye geçmiştir.

Nükleer enerji ise daha çok kamu ve özel sektörün savunduğu, başta EMO ve diğer paydaşlar olmak üzere Nükleer enerji karşıtlığı ekseninde devam etmiştir.

Yine aynı dönemlerde henüz yaygın bir şekilde enerji üretiminde bir parametre olmayan rüzgar ve güneş enerjisi konusuna dikkat çekme, bu konuda yerli üretimin önemine dikkat çekmek için ARGE çalışmalarının başlatılması ve pilot uygulamaların yapılmasına dikkat çekmiştir. Bu konudaki uyarılarımız dikkate alınmamış ve bugün rüzgar ve güneş enerjisi konusunda güçlü yerli sanayi yaratılamamıştır.

Örgütlü Davranış

EMO geçmişten devraldığı geleneğe uygun olarak 90'lı yıllarda da enerji ve özellikle elektrik enerjisi üzerine yapılanları şu şekilde sayabiliriz.

- Yıllık Enerji Raporları,
- Basın açıklamaları,
- Paydaş örgütlerle ve paydaş akademisyen ve araştırmacılarla (Sendikalar, Kitle Örgütleri, TMMOB'nin ilgili odaları, emek/meslek örgütleri ile) ortak davranma platformlarının oluşturulmasına yönelik ilk adımların atılması,
- Bu çabaların devamı devamı niteliğinde yine 90'lı yılların ikinci yarısında oluşturulan ÖZELLEŞTİRME KARŞITI PLATFORM'un oluşturulması,
- Elektrik Eyaşılın enerji üretim biçimlerinden biri olan Nükleer Enerji'ye yönelik muhalefetin örgütlenmesi ve tüm paydaşlarla ortak olarak NÜKLEER KARŞITI PLATFORM'un ete kemiğe bürünmesi yine 90'lı yılların ikinci yarısında oluşturulmuştur.
- 90'lı yılların ikinci yarısından itibaren tekil tekil etkinlikler yerine bütünlüklü bir etkinlik yapılması fikri ortaya çıkmış ve ilki 1996 Yılı Aralık ayında ENERJİ SEMPOZYUMU gerçekleştirilmiştir. Daha sonra bu etkinlik TMMOB adına EMO tarafından tek yılların Aralık ayında TMMOB ENERJİ SEMPOZYUMU periyodik, kurumsal ve bütünlüklü bir etkinliğe dönüşmüştür.

Sevgi, Dostluk ve Dayanışma Dilerlerimle

Genç Kuşak Üyelerin Gözlemleri ve Beklentileri

Neşe Akkoç

EMO Örgütlenme Sekreteri ve Ankara Şube Müdürü (V)
nese.akkoc@emo.org.tr

Bir yandan EMO'nun 70 yıllık yolculuğunu kayda alırken diğer yandan da yeni nesil üyeler EMO'yu nasıl görüyor, hangi hizmetlerden faydalıyor veya faaliyetlere katılıyor ve neler bekliyor sorularını yönelttik.

1) Sizin gözünüzden EMO nasıl görünüyor?

2) Ne gibi etkinlikler veya hizmetler sizin için önemli?

3) Nasıl bir EMO istiyorsunuz?

(88499) Deniz Özçelik

Atılım Üniversitesi 2022 Mezunu

1) EMO, mühendislerin meslekleriyle ilgili sorunlarına destek olur ve çözüm sağlamaya çalışır. Düzenlediği eğitim programları ile üyelerinin teknik bilgi birikimini, mesleki etik anlayışını ve becerilerini geliştirmeye katkı sağlar. Düzenlediği, kongre, seminer, konferans, eğitim gibi etkinlikler ile sürekli eğitim anlayışını sürdürür.

2) Sürekli eğitim ve mesleki gelişim programları benim için çok önemli. Elektrik mühendisliğinde teknolojik yenilikler hızla geliyor. Bu nedenle, seminerler, webinar ve kurslar gibi eğitim çalışmaları mühendislerin günümüz teknolojilerine ayak uydurmasına olanak sağlamak için gerekli.

3) Benim gözümde, Elektrik Mühendisliği Odası (EMO), sadece mühendislerin mesleki gelişimini, gelecek ve sürdürülebilirlik hedeflerini değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluklarını ve etik değerlerini gözetten bir kurum olmalıdır. İdeal bir EMO, mühendislerin sadece teknik bilgi ve becerilerini değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel sorumluluklarını yerine getirmelerini de teşvik etmelidir.

(94404) Orhun Üzer

İTÜ 2018 mezunu

1) Benim için EMO mesleğimizin etik ve bilimsel ilkelerini benimseyen samimi insanların katkılarıyla var olan, meslektaşlarımızla sağlıklı ilişkiler kurmamızı, mesleki anlamda kendimizi geliştirmemizi ve çalışma hayatında ihtiyaç duyduğumuz standartlara ulaşmamızı sağlayan bir kurum görünümünde. Günümüzde mesleğimizin karşı karşıya olduğu sorunların büyüklüğü ve meslektaşlarımız arasındaki kopukluklar bu işlevini yerine getirmeyi zorlaştırır; EMO ilkeli yaklaşımı, çözüm odaklı ve özveriyle kadrolarıyla mesleğimizi koruyup ileri taşımakta önemli bir rol oynuyor.

2) Öncelikle çalışma hayatında karşımıza çıkan sorunları aşmamızı sağlayacak, üniversitede öğretilmeyen bilgi ve deneyimlerin aktarıldığı etkinlikleri önemli buluyorum. İş güvenliği, hak ve yükümlülüklerimiz, işveren ve çalışanlarla kurulacak ilişkiler konusunda bilinçlenmek bizlere daha sağlıklı bir çalışma ortamı hazırlıyor. Eksik olduğumuz konularda kendimizi geliştirmemizi sağlayan temel teknik eğitimlerin de büyük önemi var. Ancak bana göre hem bizlerin hem de odanın geleceği açısından belirleyici olan, teknolojinin günümüzdeki gelişim hızına ve bunun ortaya çıkardığı sorulara yanıtlar veren etkinlikler olacaktır. Mühendisler olarak bu gelişimi özenle ve yakından takip edebilmek, geleceğe dair vizyonumuzu doğru geliştirmek ve konumlanmak bizim için çok önemli. EMO'nun genç meslektaşlarımızla daha yoğun ilişkiler kurarak kendini güncelleyebilmesi de elbette onların daha çok eğildiği güncel teknolojilerle ilgili etkinlik yelpazesini genişletmekle olabilir.

3) Kapsayıcı, açık ve demokratik bir iletişim ortamı olan, bürokratik olmak yerine sağlıklı insan ilişkilerini merkeze alan bir EMO istiyorum. Şimdiye kadar karşılaştığım EMO bu özellikleri zaten büyük ölçüde taşıyor olsa da EMO'yu yıllardır bilen ancak son bir yıldır aktif olarak etkinliklerine katılan bir üye olarak, EMO'nun kendini topluma ve özellikle genç meslektaşlara/öğrencilere tanıtmaya anlamında bir güncellenmeye ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum. Sahip olduğu ilkeleri korumakla birlikte daha güncel iletişim araçlarına, çarpıcı bir sosyal medya kullanımına yönelmek iyi olabilir. Genel görünümü ve etkinlik programı teknolojik ilerleyişe uygun olarak güncellenmiş bir EMO hem genç meslektaşlara ulaşmada hem de mesleki sorunlarımıza yenilikçi çözümler üretmede yetkinleşmiş olacaktır.

(91368) Canan Çölgeçen

Kırklareli Üniversitesi 2023 mezunu

1) Ben Canan Çölgeçen 2023 Temmuz mezunuyum, mezun olduktan sonra EMO'ya kayıt oldum ilk EMO binasına girdiğimde gördüğüm yaklaşım o günden bu yana EMO'yu benim gözümde bir aile yaptı. Biz mühendislerin bir arada olması için kurulan Odanın bize kendimizi yabancı gibi hissettirmeyeceğini anlamıştım. EMO benim için sadece Meslek Odam değil, haklarımın bilincinde olmamı sağlayan neleri başarabileceğimi gösteren, mesleğimi aha iyi bir yere gelme bizlerin haklarımızın bilincinde olmaya bizler neleri yapabileceğimizi neleri başarabileceğimizi hepsini EMO sayesinde bilincinde oldum bu yüzden EMO benim için bir aile.

2) EMO'nun düzenlediği eğitimler benim için çok önemli örneğin iç tesisat, yüksek gelirim, topraklama vb. eğitimlerin çok faydalı olmasının yanı sıra iş hayatında ihtiyaç duyduğum her zaman takıldığım yerde ders veren hocalarımıza rahatlıkla ulaşip destek alabildim. Mesleki dayanışmanın önemini bana EMO öğretti. Eğitim ve seminer etkinlikleri bizi sürekli öğrenmeye ve araştırmaya yönlendirdiği için bu çalışmalarını çok değerli buluyorum ve meslek örgütüme teşekkür ediyorum.

3) Nasıl bir EMO istiyorum sorusunun cevabı benim için, bizim olan bu Odamızı benimseyip daha ne kadar iyi bir seviye getirebiliriz üzerine çalışmamız ile ilişik. EMO üyelerini düzenli olarak bir araya getirip meslek alanlarımız, sorunlarımız, çalışma hayatındaki haklarımız ve sorumluluklarımız üzerine sohbetler düzenlenebilir. Eğitimlerin meslek alanımızın farklı konularını içerecek şekilde çeşitlenmesi de önemli, yeni üye olan genç mühendisler olarak kendimizi ve hangi alanda daha verimli olabileceğimizi keşfetmemizi, mesleğimize ve geleceğe yaşamımıza dair yönelmemizi sağlayacak etkinlikler faydalı olacaktır.

(90615) Mehmet Yusuf Erdoğan Fırat Üniversitesi 2023 mezunu

1) Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), bir meslek kuruluşu olmanın ötesinde, profesyonel gelişim, etik değerler ve toplum yararına yönelik faaliyetleri üyelerinin hem bireysel hem mesleki gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Elektrik Mühendisleri Odasının bizlere benimde çok önemseydiğim 3 alanda büyük katkısı olmaktadır. Bunlardan birincisi, profesyonel yeterliliğimizi geliştirilmesi, ikincisi sorunlarımızın konuşulmasına imkân sağlaması ve çözümler üretmesi, üçüncüsü ise sosyal ve kültürel etkinlikler ile iletişim ve iş birliği ağlarını güçlendirmesidir.

Üyelerin mesleki eğitim ve gelişimini kurs ve eğitimlerle sağlarken aynı zamanda katılımcıların bilgi birikimi ve deneyimlerini aktarmasına imkân sağlayan ortam sunmaktadır. Katıldığımız eğitimlerle, hocalarımızın değerli bilgi biriminden faydalanırken, aynı zamanda diğer katılımcıların meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunlar ve çözümlerini tartışarak üyeler arasında bilgi ve deneyim aktarımı sağlanmaktadır.

Oda eğitimleri okul eğitimlerinden farklı olarak teorik eğitimden ziyade meslek hayatının en derin bölümlerinde kalan ihtiyaç olan ve kullanılan yetkinlikleri kazandırmaktadır. Öncesinde sıklıkla karşılaştığımız hukuki hak ve sorumluluklarımız, mevzuat bilgisi ve değişiklikler, standartlar ve yönetmelikler konusunda üyelere rehberlik etmektedir.

Elektrik Mühendisleri Odasının doğrudan ve dolaylı olarak üyelere sağladığı katkılar anlatılmakla bitirilmeyecek kadar çoktur. Oda üyesi olduğum ve oda faaliyetlerinin aktif bir katılımcısı olduğum için kendimi şanslı hissediyorum ve bu ailenin bir ferdi olmaktan gurur duyuyorum.

2) Odanın eğitim faaliyetleri, şekli ve içeriği ile sadece teorik bilgi aktarma özelliğine sahip değildir. Aynı zamanda oda eğitimlerinde mesleki deneyim paylaşımı sağlanmaktadır. Teknik alanlarda faaliyet gösteren tüm meslek elemanları çok iyi bilir ki uygulayarak ve deneyimleyerek öğrenmek aynı zamanda başka deneyimlerin farklı yaklaşımıyla mesleki işleri yürütmek pek çok zorluğun çözümünde çalışanlara büyük faydalar sağlar. Diğer yandan var olan ama zaman geçtikçe unutulmaya yüz tutacak bilgilerin sürekli tekrarlanarak taze tutulması aynı zamanda yeniliklerin takip edilmesini sağlaması açısından Odanın eğitim faaliyetleri benim için çok değerli bir konumda bulunmaktadır.

İkinci olarak, Elektrik Mühendislerinin meslek haklarının savunulması, korunması ve farkındalık yaratması açısından hukuki yardım ve danışmanlık faaliyetleri oldukça önemlidir. Çoğu alanında oldukça büyük bir özen ve dikkat gerektiren elektrik mühendisliği mesleği çalışanlarının çalışma şart ve koşullarının mesleğin doğasından gelen zorlukları karşı iyileştirilmesi oldukça önemlidir. Bu yönüyle çalışanların oda çatısı altında dayanışması, hak ve sorumluluk bilincine sahip olmasına yönelik faaliyetler çok büyük faydalar sağlamaktadır.

Son olarak, üyeleri arasında dayanışmayı artırmak amacıyla sosyal etkinlikler ve kültürel organizasyonlar düzenlenmesi biz üyeler için eşsiz bir deneyim olmaktadır.

3) Aslında, isteğim ve beklentilerimin çok üzerinde bir meslek örgütüne sahip olduğumu belirtmek isterim. Bu nedenle tüm oda temsilcisi ve gönüllülerine çok teşekkür ederim. Çalıştığım firmanın faaliyet konusu nedeniyle farklı alanlarda pek çok mühendis ve mimarla çalışmaktayım ve karşılaştırma olanağı olduğu için bu bakımdan şunu söyleyebilirim ki Elektrik Mühendisleri Odası ailesinin bir parçası olduğum için kendimi çok şanslı hissediyorum. Alanında bilgili ve hepsinden önemlisi üyeleri ile yakından ilgili oda temsilcileri biz üyelere her durumda çok büyük katkılar vermiştir. Dileğim tüm faaliyetlerin aynı hızda süreklilikte devam etmesidir. Bana bu şekilde ifade etme olanağı veren Elektrik Mühendisleri Odası ve yetkililerine çok teşekkür ederim.

(95584) Abidin Deniz Çabat Kırıkkale Üniversitesi 2020 mezunu

1) EMO benim gözümde bir eğitim yuvası. Kendimi rahatça ifade edebildiğim benden daha tecrübeli meslektaşlarıma sorup öğrenebildiğim, fikir alışverişinde bulunup kendimi sürekli güncel tutabildiğim yer. İkinci evim

2) Eğitim faaliyetleri tartışma ortamları benim için en önemli alan bu sadece mesleki olarak değil güncel politikalar sosyal durumlarımız gibi

3) Mesleki alanda örgütlü bir mücadeleci EMO istiyorum sadece bir meslek odası değil bir sendika istiyorum.

YAKIN GELECEKTE NASIL BİR EMO HEDEFLİYORUZ?

Ramazan Pektas
EMO 49. Dönem Yönetim Kurulu Yazmanı
EMO Ankara Şubesi 18. 19. Ve 20. Dönem
Yönetim Kurulu Başkanı
ramazan.pektas@emo.org.tr

N. Sedat Gülşen
İzmir Şubesi 27. ve 28. Dönem
Yönetim Kurulu Başkanı
sedat.gulsen@emo.org.tr

Kurulduğu 1954 yılından bugüne değin mesleğin düzenlenmesi, kamu çıkarlarının korunması, üyelerin birbiri ile ve toplumla ilişkilerinin geliştirilmesinin yanı sıra toplumsal hayatın gerçekleriyle olduğu kadar bilimsel ve teknolojik gelişmelerle de yakından ilgilenen Odamızın bu bakış açılarını devam ettirmesi gerektiğine inanıyoruz. Bir bakıma 70 yıllık yolculukta yapılanların gelecek on yıllarda da günceli yakalayarak, Oda örgütlülüğünü sürekli güçlendirerek, üyelerle olduğu kadar üniversiteler, kurumlarla ve kuruluşlarla da güçlü bağlar kurup geliştirerek yoluna devam etmesi doğaldır. Bu bağlamda, bir yandan kamu çıkarını önde tutan, bir yandan da üye, meslek ve meslek alanının tüm yönlerini gözetken yaklaşımın, “dünden ilerde yarından geride” felsefesine uygun olarak sürekli bir gelişim ve ilerleme içinde olmasını savunuyoruz.

Üye Açısından

Odamıza üye olan tüm meslektaşlarımızın disiplinlerine eşit yakınlıkta, her üyenin kendisini Odanın asli unsuru hissettiği, çalışma şekli veya çalışma alanı ne olursa olsun sorunlarının çözüm yeri olabilen, bilimsel ve teknik etkinliklerin düzenlenmesinde vizyonunu daraltmayan bir EMO. Mühendisin sadece teknik bir insan değil aynı zamanda kültür, sanat, çevre, sosyal aktivite ihtiyaçlarının da zorunlu olduğunun farkında ve bu doğrultuda çalışmalara yer veren bir EMO. EMO-Üye ilişkisini, TMMOB Yasası gereği zorunlu üyelik ile “Aidat-Oda bana ne verdi” kısır döngüsüne hapsedmemek için gereken hassasiyetin Oda ve üyeler tarafından karşılıklı olarak gözetildiği bir EMO. Eğitimlerin, doygun içerikli, yeterli çeşitlilikte, erişilebilir, ihtiyaç ekseninde, güncel konuları içeren ve ekonomik olarak sağlandığı bir EMO. Yurtdışında çalışan üyelerin Oda ile bağlarını sürdürmeleri için gerekli mekanizmalar ve iletişim kanalları oluşturan ve bunları çalıştıran bir EMO. İşsiz ve yeni mezun üyelerimizin sorunlarını her fırsatta dile getiren ve istihdam politikaları konusunu gündemde tutan bir EMO.

Meslek Alanları Açısından

Üye meslektaşlarımızın iş hayatını etkileyen mesleki düzenlemeler kadar çalışma koşulları, özlük hakları ve çalışma biçimleri ile ilgili konularda yasa ve yönetmelik çalışmalarını yakından takip eden, gerektiğinde çalışmaların içinde olan ve bunları yeri geldikçe dile getiren, sorunları hızlı çözen bir EMO. Merkezi ve yerel yönetimlerle kurduğu ilişkilerle hem mesleği koruyan, hem meslektaş hak ve çıkarlarını hem de toplumsal çıkarları savunabilen bir EMO. Özelde meslek alan-

larımızla, genelde mühendislik eğitimi ile ilgili eğitim ve olanaklar konusunda üye tabanından gelen sesi daha üst seviyeye çıkaran bir EMO. Yeni gelişen/gelişecek alanlarda üyelerine ufuk açıcı bilgilendirmeler yapan, etkinlikler düzenleyen, ilgili yasa ve yönetmeliklere yönelik çalışmalar yapan ve teknolojik gelişmelerin üyelere, Odaya ve topluma yansımalarını bilimsel temellerde değerlendiren bir EMO.

Bilim ve Teknoloji Açısından

Sürekli gelişen ve değişen meslek alanlarımızla ilgili her gelişmeyi yakından takip ederek, eğitimleri ve etkinlikleri gelişmeler çerçevesinde sürekli değerlendirerek gerekli güncellemeleri yapan bir EMO. Gelişen teknolojileri yakından takip etmenin yöntemleri ile teknik gezi, fuar, teknik seminerler ve bilgi paylaşımları yoluyla üyelerinin güncel mesleki bilgiler edinmelerini sağlayan bir EMO. Bilimsel gelişmeleri salt bilim olarak değil mesleki ve toplumsal açılarından değerlendiren bir EMO. Hizmet binalarında, faaliyetlerinde, üye ve harici kesimlerle iletişimde en güncel ve ileri teknolojilerden yararlanan bir EMO.

EMO Örgütlülüğü Açısından

Yasal olarak tarif edildiği şekilde mesleğini icra edenlerin Oda üyelik kayıtlarını tam olarak gerçekleştiren ve bunu olağanlaştıran bir EMO. Üniversite eğitiminden başlayarak öğrenci üyelerle bağ kuran, bu bağları hızlıca Oda üyeliğine çeviren bir EMO. Hizmet binaları, eğitim salonları ve sosyal tesisleri ile üyesine yarışır mekanlar oluşturan bir EMO. Üyesiyle güçlü olduğunun bilincinde güler yüzlü, problem çözücü, yenilikçi, tabandan tavana doğru talep akışını sağlayan, tavandan tabana doğru Oda istikametini tarifleyen bir EMO. Temsilîyetin daha geniş kesimlere yayılabilmesinin yol ve yöntemlerini oluşturan ve çalıştıran, üye ile yönetim kademeleri arasında hızlı ve verimli iletişimler kuran bir EMO.

TMMOB ve Diğer Odalar Açısından

Bağlı bulunduğumuz TMMOB birliğinin güçlenerek sürdürülmesi için Odamıza düşen her türlü görevin, yükümlülüğün ve sorumluluğun aksatılmadan sürdürüldüğü bir EMO. Birlik çatısı altında Odamızın görev alanına düşen konulardaki çalışmaları eksiksiz olarak yapan diğer yandan ortaklaşa yapılacak çalışmalara da katkı vermeye devam eden bir EMO. Odamızın ve TMMOB’un gelecek kurgusuna ve yapılmasına koşulsuz katılarak meslek alanlarımızın yansımaları ile toplumsal faydanın buluşmasına destek veren bir EMO.

TMMOB'YE BAĞLI ODALARIN ÜYE SAYISI 705 BİN OLDU

TMMOB'ye bağlı 24 Odanın üye sayıları 2024 yılı sonu itibariyle 705 bin 792 oldu. Buna göre 2024 yılında bir önceki yıla göre odalarımızın üye sayısı 28 bin 550 kişi arttı. Kuruluşunda 10 Odası ve yaklaşık olarak 8.000 üyesi bulunan TMMOB'nin üye sayısı 108 farklı mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı disiplininden mezun olan mühendis, mimar ve şehir plancıları ile 70 yılda 88 katına çıkmış bulunuyor.

TMMOB ODALAR ÜYE SAYILARI
(31 Aralık 2024 İtibariyle)

ODALAR	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Bilgisayar Mühendisleri Odası	1.976	5.623	7.599
Çevre Mühendisleri Odası	6.273	6.619	12.892
Elektrik Mühendisleri Odası	10.452	70.708	81.160
Fizik Mühendisleri Odası	563	1.436	1.999
Gemi Mühendisleri Odası	245	3.996	4.241
Gemi Makineleri İşletme Mühendisleri Odası	64	1.610	1.674
Gıda Mühendisleri Odası	17.246	8.578	25.824
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası	4.400	17.010	21.410
İçmimarlar Odası	6.418	4.111	10.529
İnşaat Mühendisleri Odası	21.055	139.400	160.455
Jeofizik Mühendisleri Odası	1.426	3.921	5.347
Jeoloji Mühendisleri Odası	4.787	14.116	18.903
Kimya Mühendisleri Odası	7.792	9.476	17.268
Maden Mühendisleri Odası	2.637	17.126	19.763
Makina Mühendisleri Odası	14.837	128.081	142.918
Metalurji ve Malzeme Mühendisleri Odası	788	4.607	5.395
Meteoroloji Mühendisleri Odası	264	469	733
Mimarlar Odası	41.167	45.250	86.417
Orman Mühendisleri Odası	4.388	14.792	19.180
Petrol Mühendisleri Odası	183	1.339	1.522
Peyzaj Mimarları Odası	4.748	2.336	7.084
Şehir Plancıları Odası	4.282	3.029	7.311
Tekstil Mühendisleri Odası	982	1.435	2.417
Ziraat Mühendisleri Odası	12.558	31.193	43.751
TOPLAM			705.792

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI KURULLARI 1954-2024

1. Dönem Yönetim Kurulu
26.12.1954

Emin İplikçi (Başkan)
Adnan Ünlütürk, İsmail Tiner (Başkan Yardımcısı)
Fikri Suvar (Yazman)
Tahsin Armay (Sayman)
İhsan Mocan
Halit Tekeli
İsmail Tiner
[Oda Denetleme Kurulu](#)
İlhami Coşar
Necdet Tanay
Zeki Turgay
[Oda Onur Kurulu](#)
Adnan Baybörü
Hasan Halet Işıkpınar
Muzaffer Eke
Fikri Suvar, Emir İplikçi

2. Dönem Yönetim Kurulu
1955

Emin İplikçi (Başkan)
Galip Baloğlu, Ali G. Mutdoğan (Başkan Yardımcısı)
Bülent Yaşargil (Yazman)
Suzi Örnekol (Sayman)
Enver Özkal, Necdet Açıanal
Necmi Tanyolaç
İsmail Tiner, Münir Tanyeloğlu
[Oda Denetleme Kurulu](#)
Tahsin Armay
Ali Aytekin
Cemal Külahlı
Oda Onur Kurulu
Adnan Baybörü
Hasan Halet Işıkpınar
Muzaffer Eke
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
Fikri Suvar

3. Dönem Yönetim Kurulu
13.01.1957

Bülent Yaşargil, Kemal Tan (Başkan)
Ali G. Mutdoğan (Başkan Yardımcısı)
Niyazi Dağışan (Yazman)
Suzi Örnekol, Seyfi Ankara (Sayman)
Galip Baloğlu
Turhan Onur
Halit Tekeli
[Oda Denetleme Kurulu](#)
İsmet Karel
Hüseyin Özyayın
Zeki Demirel
İrfan Süzek
Özkan Erer
[Oda Onur Kurulu](#)
Adnan Ünlütürk
Tahsin Armay
İhsan Mocan
Necdet Açıanal
İlhami Coşar
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
Fikri Suvar

4. Dönem Yönetim Kurulu
11-12 Ocak 1958

Zeki Turgay (Başkan)
Mehmet Erdemir (Başkan Yardımcısı)
Naci Sandom (Yazman)
Abbas Alöç (Sayman)
Ragıp Damar
Ali G. Mutdoğan
Zahit Tokar
[Oda Onur Kurulu](#)
Adnan Ünlütürk
Tahsin Armay
İhsan Mocan
Necdet Açıanal
İlhami Coşar
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
Necmi Tanyolaç

5. Dönem Yönetim Kurulu
1959

Zeki Turgay (Başkan)
Mehmet Erdemir (Başkan Yardımcısı)
Suzi Örnekol (Yazman)
Ali G. Mutdoğan (Sayman)
Kemal Tan
Ayhan Çilingiroğlu
Abbas Alöç
[Oda Denetleme Kurulu](#)
İsmail Sakarya
Naci Sandom
Tahsin Armay
[Oda Onur Kurulu](#)
Emin İplikçi
Celal Şermet
Behçet Karamanoğlu
Hüseyin Ekicioğlu
Fethi Manguoğlu
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
Orhan Uygun

6. Dönem Yönetim Kurulu
13-17 Şubat 1960

Galip Baloğlu (Başkan)
Ayhan Çilingiroğlu (Başkan Yardımcısı)
Naci Tuncer (Yazman)
Teoman Baykal (Sayman)
Mehmet Erdemir
Abdullah Çavuşoğlu
Gültekin Türkoğlu
[Oda Denetleme Kurulu](#)
Tahsin Armay
İdris Yamantürk
Kenan Ergen
[Oda Onur Kurulu](#)
Emin İplikçi
Celal Şermet
Behçet Karamanoğlu
Hüseyin Ekicioğlu
Fethi Manguoğlu
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
Emin İplikçi

7. Dönem Yönetim Kurulu
11-12 Şubat 1961

Galip Baloğlu (Başkan)
Ayhan Erkan (Başkan Yardımcısı)
Teoman Baykal (Yazman)
Gültekin Türkoğlu (Sayman)
Hakkı Oranç
Vakıf Acunsal
Tevfik Duru
[Oda Denetleme Kurulu](#)
Tahsin Armay
Zahit Tokar
Bekir Galipoğlu
[Oda Onur Kurulu](#)
Necdet Tanay
Fethi Manguoğlu
Fadıl Sarıoğlu
Kenan Ergen
Nurettin Tunaveli
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
Naci Tuncer

8. Dönem Yönetim Kurulu
10-11 Şubat 1962

Necdet Tanay (Başkan)
Hacim Kamoy (Başkan Yardımcısı)
Ayhan Erkan (Yazman)
Mükrem Erkin (Sayman)
Hakkı Oranç
Teoman Baykal
Nezihe Göçeri
[Oda Denetleme Kurulu](#)
Tahsin Armay
Zahit Tokar
M. Ali Ünsal
[Oda Onur Kurulu](#)
Necdet Tanay
Fethi Manguoğlu
Fadıl Sarıoğlu
Kenan Ergen
Nurettin Tunaveli
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
Enver Özkal

9. Dönem Yönetim Kurulu
1963

Necdet Tanay (Başkan)
Hacim Kamoy, Cihat Erez (Başkan Yardımcısı)
Ayhan Erkan (Yazman)
Mükrem Erkin, Adnan Dinçel (Sayman)
A. Galip Mutdoğan
Adnan Dinçel, Fikret Öncel
Güney Gönenc
[Oda Denetleme Kurulu](#)
Tahsin Armay
Zahit Tokar
M. Ali Ünsal
[Oda Onur Kurulu](#)
Kemal Tan
Nurettin Uzel
Emin İplikçi
Kenan Kul
İsmet Karel
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
A. Galip Mutdoğan

10. Dönem Yönetim Kurulu
20-23 Şubat 1964

Necdet Tanay (Başkan)
Ayhan Erkan (Başkan Yardımcısı)
Adnan Dinçel (Yazman)
Niyazi Dağışan (Sayman)
M. Ali Ünsal
Hikmet Altınkopru
Erdoğan Demiryurek
Oda Denetleme Kurulu
Tahsin Armay
Zahit Tokar
Mümtaz Kızılyallı
[Oda Onur Kurulu](#)
Kemal Tan
Nurettin Uzel
Emin İplikçi
Kenan Kul
İsmet Karel
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
Niyazi Dağışan

11. Dönem Yönetim Kurulu
27-28 Şubat 1965

Necdet Tanay (Başkan)
Suzi Örnekol (Başkan Yardımcısı)
Adnan Dinçel (Yazman)
M. Ali Ünsal (Sayman)
Nevvar Sünnetçioğlu
Hikmet Altınkopru
Sunuhi Cav
[Oda Denetleme Kurulu](#)
Tahsin Armay
Ayhan Fırat
Macit Onganer
[Oda Onur Kurulu](#)
Necmi Özgür
A. Galip Mutdoğan
Emin İplikçi
İrfan Süzek
İsmet Karel

12. Dönem Yönetim Kurulu
5-6 Şubat 1966

Münir Tanyeloğlu (Başkan)
Mustafa Erener (Başkan Yardımcısı)
Behçet Yücel (Yazman)
Aslan Korkmaz (Sayman)
Mesut Demirkol, Hüseyin Pekin
Bekir Galipağaoğlu
Tağan Zeren
[Oda Denetleme Kurulu](#)
Tahsin Armay
Ayhan Fırat
Ayhan Fırat
[Oda Onur Kurulu](#)
Necmi Özgür
A. Galip Mutdoğan
Emin İplikçi
İrfan Süzek
İsmet Karel

13. Dönem Yönetim Kurulu**1967**

Münir Tanyeloğlu (Başkan)
Adnan Dinçel (Başkan Yardımcısı)
Mükrəm Erkin (Yazman)
Turhan Onur (Sayman)
Fikri Çağlar
Cihad Kahraman
İlhan Tezel
Enver Törelî

14. Dönem Yönetim Kurulu**1968**

Hacim Kamoy (Başkan)
Mükrəm Erkin (Başkan Yardımcısı)
Gültekin Türkoğlu (Yazman)
Suat Kumbasar (Sayman)
Mustafa N.Parlar
Adil Güray
Esat Yazgan

15. Dönem Yönetim Kurulu**1969**

Mustafa N. Parlar (Başkan)
Suat Kumbasar (Başkan Yardımcısı)
Gültekin Türkoğlu (Yazman)
Orah Ünüsoy (Sayman)
Özdoğan Gündüz
Gökçen Çapkıncı
Nafiz Çubukçu

16. Dönem Yönetim Kurulu**1970**

Özdoğan Gündüz (Başkan)
Nazif Tepedelenlioğlu (Başkan Yardımcısı)
Akad Çukurova (Yazman)
Lütfü Akkan
Turhan Onur
Yılmaz Dağdeviren
Engin Günce

17. Dönem Yönetim Kurulu**1971**

Latif Karadas (Başkan)
Metin Oruç Beştepe (Başkan Yardımcısı)
Aybars Urgan (Yazman)
Yalçın Saraçoğlu (Sayman)
Rıza Akcam
Kaya Nomaler
Sırrı Erkan

18. Dönem Yönetim Kurulu**1972**

Metin Oruç (Başkan)
Ahmet Varol (Başkan Yardımcısı)
Kaya Nomaler (Yazman)
Bekir Özgirgin (Sayman)
Halil Eker
Esen Ergin
Sırrı Erkan

19. Dönem Yönetim Kurulu**24-25 Şubat 1973**

Ahmet Varol (Başkan)
İlker Löker (Başkan Yardımcısı)
Esen Ergin (Yazman)
Bekir Özgirgin (Sayman)
Aykut Erol
Sırrı Erkan
Mahmut Kurtulmaz

Oda Denetleme Kurulu

Lütfü Akkan
Nevzat Yıldırım
Muammer Ermiş
Oda Onur Kurulu
Sengün Aygen
Metin Karaman
Halil Eker
Mehmet Erdemir
Güney Gönenç
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Ahmet Varol

20. Dönem Yönetim Kurulu**22-23 Şubat 1974**

Ahmet Varol (Başkan)
Aybars Urgan (Başkan Yardımcısı)
Bekir Özgirgin (Yazman)
Mahmut Kurtulmaz (Sayman)
Hacı Mordoğan
Atilla Elmaslı
Abdülkadir Kahraman
Oda Denetleme Kurulu
Lütfü Akkan
İsmet Can
Muammer Ermiş
Oda Onur Kurulu
Sengün Aygen
Metin Karaman
Halil Eker
Mehmet Erdemir
Güney Gönenç
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Sırrı Erkan

21. Dönem Yönetim Kurulu**23-24 Şubat 1975**

Ahmet Varol (Başkan)
Aybars Urgan (Başkan Yardımcısı)
Abdülkadir Kahraman (Yazman)
Mahmut Kurtulmaz (Sayman)
Teoman Alptürk
Sebati Gökten
Yüksel Tarhan
Oda Denetleme Kurulu
Hasan Akduman
Nadir Kibar
Hayri Koca
Oda Onur Kurulu
Lütfü Akkan
Güney Gönenç
Metin Karaman
Sengün Aygen
Halil Eker
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Abdülkadir Kahraman

22. Dönem Yönetim Kurulu**28-29 Şubat 1976**

Aybars Urgan (Başkan)
Abdülkadir Kahraman (Başkan Yardımcısı)
Bekir Özgirgin (Yazman)
Mahmut Kurtulmaz (Sayman)
Teoman Alptürk
Doğan Anakök
Oğuz Kırımkın
Oda Denetleme Kurulu
Hasan Akduman
Nadir Kibar
Tarık Reyhan

Oda Onur Kurulu

Lütfü Akkan
Güney Gönenç
Metin Karaman
Sengün Aygen
Halil Eker
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Aybars Urgan

23.Dönem Yönetim Kurulu**26-27 Şubat 1977**

Aybars Urgan (Başkan)
Rıza Akcan (Başkan Yardımcısı)
Bekir Özgirgin (Yazman)
Mahmut Kurtulmaz (Sayman)
Teoman Alptürk
Bülent Damar
Hüseyin Yeşil
Oda Denetleme Kurulu
Esen Ergin
Nadir Kibar
Tarık Reyhan
İlker Löker
Oda Onur Kurulu
Halil Eker
Lütfü Akkan
Güney Gönenç
Nazif Tepedelenlioğlu
Ahmet Varol
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Aybars Urgan

24. Dönem Yönetim Kurulu**25-26 Şubat 1978**

Aybars Urgan (Başkan)
Bülent Damar (Başkan Yardımcısı)
Bekir Özgirgin (Yazman)
Mahmut Kurtulmaz (Sayman)
Teoman Alptürk
Alaettin Anahtarıcı
Metin Tütün
Oda Denetleme Kurulu
Kaya Nomaler
Haluk Tosun
İlker Löker
Oda Onur Kurulu
Halil Eker
Lütfü Akkan
Güney Gönenç
Nazif Tepedelenlioğlu
Ahmet Varol
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Aybars Urgan

25. Dönem Yönetim Kurulu**17-18 Şubat 1979**

Bülent Damar (Başkan)
Müjdat Savran (Başkan Yardımcısı)
Metin Tütün (Yazman)
Serdar Aykın (Sayman)
Aybars Urgan
Yavuz Çizmeci İbrahim Ünsal
Ertan Güvener
Oda Denetleme Kurulu
Yusuf Bozkurt
İlker Löker
Şerif Sayın
Oda Onur Kurulu
Nejat Özal
Y. Kaya Necan
Fehmi Sökmener

Ünal Erdoğan

Seyfi Kipmen
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Metin Tütün

26. Dönem Yönetim Kurulu**2-3 Mart 1980**

Aybars Urgan (Başkan)
İsmail Aktaş (Başkan Yardımcısı)
Bekir Özgirgin (Yazman)
Gürçan Banger (Sayman)
Mithat Yaman
Sermin Mengüç
Turhan İnce Reis
Oda Onur Kurulu
Nejat Özal
Y. Kaya Necan
Fehmi Sökmener
Ünal Erdoğan
Seyfi Kipmen
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Aybars Urgan

27. Dönem Yönetim Kurulu**7 Mart 1981**

Teoman Alptürk (Başkan)
Abdülkadir Kahraman (Başkan Yardımcısı)
Ufuk Ataç (Yazman)
Gürçan Banger (Sayman)
A. İhsan Alpaşan
Muhittin Oral
Turan Şencil
Oda Denetleme Kurulu
Bekir Özgirgin
Atilla Elmaslı
Turan Pazarlı
Oda Onur Kurulu
Bülent Damar
Seyhan Özmen
Metin Oruç Beştepe
Yalçın Demirekler
Aybars Urgan
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Teoman Alptürk

28. Dönem Yönetim Kurulu**28 Şubat 1982**

Teoman Alptürk (Başkan)
Emel İnal (Başkan Yardımcısı)
Ufuk Ataç (Yazman)
Abdülkadir Kahraman (Sayman)
Turan Şencil
Özcan Okumuş
Halis Kaya
Oda Denetleme Kurulu
Bekir Özgirgin
Muammer Ermiş
Tahir Çalıncı
Oda Onur Kurulu
Bülent Damar
Seyhan Özmen
Metin Oruç Beştepe
Yalçın Demirekler
Aybars Urgan
TMMOB YK Oda Temsilcisi
Teoman Alptürk

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI KURULLARI 1954-2024

29. Dönem Yönetim Kurulu**15-16 Şubat 1984**

Teoman Alptürk (Başkan)
 Abdülkadir Kahraman, Birol Yılmaz (Başkan Yardımcısı)
 Kaya Bozoklar (Yazman)
 Necla Aka (Sayman)
 Birol Yılmaz Necati İpek
 Sayit Hidayetoğlu
 Mustafa Hasdemir Turan Şencil
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 İlker Löker
 Sebati Gö-ken
 Hüseyin Çiçek
[Oda Onur Kurulu](#)
 Güney Gönenç
 Y. Kaya Necan
 Fehmi Sökmener
 Ünal Erdoğan
 Seyf Kipmen
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Teoman Alptürk

30. Dönem Yönetim Kurulu**22-23 Şubat 1986**

Teoman Alptürk (Başkan)
 Necati İpek (Başkan Yardımcısı)
 Eyüp Akpınar, Kadri Durgun (Yazman)
 Ömer Sakalsız (Sayman)
 Birol Yılmaz
 Mesut Ulutaş
 Emin Karaşin
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Bekir Öz-girgin
 Hüseyin Çiçek
 Mümin Ceyhan
[Oda Onur Kurulu](#)
 Esen Ergin
 Haluk Tosun
 Niyazi Taşkan
 Güney Gönenç
 Bülent Damar
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Teoman Alptürk

31. Dönem Yönetim Kurulu**19-20 Mart 1988**

Teoman Alptürk (Başkan)
 Necati İpek Nadir Kibar (Başkan Yardımcısı)
 Kadri Durgun, Nagihan Bakan (Yazman)
 Nadir Kibar, Ahmet Yılmaz, Mehmet Turgut (Sayman)
 Hüseyin Yavuz
 Nagehan Bakan Kadri Durgun
 Mehmet Turgut Ahmet Yılmaz
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Alaettin Anahtarıcı
 Mümin Ceyhan
 Erdiç Yenidoğan
[Oda Onur Kurulu](#)
 Seyf Kipmen
 Sırdaş Ka-raboğa
 Haluk Tosun
 Güney Gönenç
 Bülent Damar
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Teoman Alptürk

32. Dönem Yönetim Kurulu**3-4 Mart 1990**

Teoman Alptürk (Başkan)
 Ufuk Ataç (Başkan Yardımcısı)
 Kadir Özkan (Yazman)
 Özcan Okumuş (Sayman)
 Nadir Kibar
 Asım Rasan
 Orhan Örüci
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Cumhur Demirkan
 Cemil Tekkeli
 İrfan Arabacı
 Hasan Baycan
 Talip Tatlı
[Oda Onur Kurulu](#)
 Abdullah Çavuşoğlu
 Haldun Büyükdora
 Baha Erim
 Metin Şatı-roğlu
 Niyazi Taşkan
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Teoman Alptürk

33. Dönem Yönetim Kurulu**29 Şubat-1 Mart 1992**

Kaya Bozoklar (Başkan)
 Tacettin Gül (Başkan Yardımcısı)
 Haşim Aydıncak (Yazman)
 M. Asım Rasan (Sayman)
 M. Sıtkı Çiğdem
 Kadir Özkan
 M. Akif Peker
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Firuzan Tunca
 Kenan Sıkık
 Halis Kaya
 Cemil Tekkeli
 Cumhur Demirkan
[Oda Onur Kurulu](#)
 Necati İpek
 Musa Çeçen
 Şaban Filiz
 Haydar Kaçmaz
 Hasan Selsuz
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Teoman Alptürk

34. Dönem Yönetim Kurulu**9-10 Nisan 1994**

Teoman Alptürk (Başkan)
 Metin Durgut (Başkan Yardımcısı)
 Şaban Filiz, A. Nihat Yazıcı, Haluk Zontul (Yazman)
 A. Turan Pazarlı (Sayman)
 Haluk Zontul, M. Serhat Özyar, A. Nihat Yazıcı,
 Zeki Altıntaşoğlu, Mustafa Puçluluoğlu
 Siddık B. Yarmar
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Sedat Gülşen
 Ethem Erkoç
 İsmail Zümbül
 İbrahim Aksöz
 Erhan Mısırlı
 Oda Onur Kurulu
 Necati İpek
 Musa Çeçen
 Tevfik Okumuş, Avni Gündüz
 Arif Ceylan, Nadir Kibar
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Ünal Erdoğan

35. Dönem Yönetim Kurulu**29-30-31 Mart 1996**

M. Asım Rasan (Başkan)
 Cengiz Göltaş (Başkan Yardımcısı)
 H. Ali Yiğit (Yazman)
 Kubilay Özbek (Sayman)
 Musa Öztufan
 Behram Bilgin
 Nafiz Ünlü
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Mehmet Aysan
 A. Levent Ünal
 Kubilay Becerik
 Mustafa Özdemir
 Salih Çelikel
 Emin Özger
[Oda Onur Kurulu](#)
 Sırdaş Karaboğa
 Avni Gündüz
 Cem Kükey
 Tuncay Atman
 Haydar Kaçmaz
 Adnan Birsal
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 M. Naci Temeltaş

36. Dönem Yönetim Kurulu**25-26 Nisan 1998**

Ali Yiğit (Başkan)
 Cengiz Göltaş (Başkan Yardımcısı)
 M. Sıtkı Çiğdem, Fehmi Dökmetaş (Yazman)
 Mustafa Öztürk (Sayman)
 Fehmi Dökmetaş -M. Sıtkı Çiğdem
 Ruşen Sarsu-M. Mete Bulut
 A. Erhan Güçiz
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Mustafa Özdemir
 Fikret Şahin
 Salih Çelikel
 Abdurrahman Kahraman
 Metin Sağdıçoğlu
 Cumhur Demirkan
 Yusuf Bozkurt
[Oda Onur Kurulu](#)
 Sırdaş Karaboğa
 Tuncay Atman
 Mehmet Ekinci
 Avni Gündüz
 Cem Kükey
 Haydar Kaçmaz
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 M. Naci Temeltaş

37. Dönem Yönetim Kurulu**6-7 Mayıs 2000**

Ali Yiğit (Başkan)
 Hayri Çalağan (Başkan Yardımcısı)
 Kemal B. Ulusaler (Yazman)
 Mustafa Öztürk (Sayman)
 M. Sıtkı Çiğdem
 Mustafa Kırılı, Ahmet Erhan Güçiz
 Burak Daşdemir, M. Asım Rasan, Bülent Mergen
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Mustafa Özdemir
 Fikret Şahin
 Abdurrahman Karaman
 Salih Çelikel
 Olgun Sakarya

Bahri Kavılçioğlu
 Mehmet Mazmanoğlu
 Ömer Aday
[Oda Onur Kurulu](#)
 Sırdaş Karaboğa
 Mustafa Demirören
 Cemil Tekkeli
 Murat Eraslan
 Tuncay Özkul
 Olgun Sakarya
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Hüseyin Yeşil

38. Dönem Yönetim Kurulu**27-28 Nisan 2002**

Cengiz Göltaş (Başkan)
 Mehmet Turgut (Başkan Yardımcısı)
 M. Sıtkı Çiğdem (Yazman)
 Mustafa Öztürk (Sayman)
 Cem Kükey
 Seyit Çankaya
 Ramazan Pektaş
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Mustafa Özdemir
 M. Macit Mutaf
 Bülent Mergen
 Hasan Azar
 Hüsamettin Pala
 Mustafa Şerit
 Hüseyin Özdemiroğlu
 Musa Taş
[Oda Onur Kurulu](#)
 Sırdaş Karaboğa
 Mustafa Demi-rören
 Cemil Tekkeli
 Murat Eraslan
 Tuncay Özkul
 Olgun Sakarya
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Hüseyin Yeşil

39. Dönem Yönetim Kurulu**16-17 Nisan 2004**

Kemal B. Ulusaler (Başkan)
 Mehmet Turgut (Başkan Yardımcısı)
 M. Sıtkı Çiğdem (Yazman)
 Hüseyin Önder (Sayman)
 Cem Kükey
 Medet Şir
 Volkan Gürçan
[Oda Denetleme Kurulu](#)
 Metin Telatar
 Hasan Azar
 Giyasi Güngör
 Mustafa Kurt
 Hüseyin Özdemiroğlu
 Azim Şahin
 Sevil Bulutlar
[Oda Onur Kurulu](#)
 Sırdaş Karaboğa
 Mustafa Demirören
 Cemil Tekkeli
 Murat Eraslan
 Tuncay Özkul
 Olgun Sakarya
[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)
 Hüseyin Yeşil

40. Dönem Yönetim Kurulu**08-09 Nisan 2006**

Kemal B. Ulusaler (Başkan)
 Mehmet Turgut (Başkan Yardımcısı)
 Cengiz Göltaş (Yazman)
 Hüseyin Önder (Sayman)
 Mehmet Mazmanoğlu

İbrahim Aksöz

Mahir Ulutaş

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Metin Telatar

Nuri Sedit Gülşen

Oktay Fırat

Giyasi Güngör

Hüseyin İyol

Kadir Özkan

Kenan Sıkık

Serap Uçuran

[Oda Onur Kurulu](#)

Olgun Sakarya

Mustafa Demirören

Eyüp Sabri Aksüt

Erol Sancak

Mustafa Demirören

Mustafa Ergün Tunarlı

Yaşa Nur Kaya

İrfan Ertürk

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Hüseyin Yeşil

41. Dönem Yönetim Kurulu**19-20 Nisan 2008**

Musa Çeçen (Başkan)
 Tarık Öden (Başkan Yardımcısı)
 Hüseyin Önder (Yazman)
 Serdar Paker (Sayman)
 Şaban Filiz

Erol Çelepsoy

Cemil Kocatepe

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Oktay Rifat

Afife Cumhuriyet Alpaslan

Memik Karayılan

İbrahim Aksöz

Kenan Sıkık

Hasan Aktaş

Özgür Toraman

Serap Uçuran

[Oda Onur Kurulu](#)

Mustafa Ergün Tunarlı

Mehmet Güzel

Erol Sancak

Tuncay Özkul

Teyfik Fikret Demirel

Süleyman Servet Kumsal

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Emir Birgün

42. Dönem Yönetim Kurulu**26-27-28 Mart 2010**

Cengiz Göltaş (Başkan)
 Mehmet Turgut, Serdar Paker (Başkan Yardımcısı)
 Erdal Apaçık (Yazman)
 Cemil Kocatepe (Sayman)
 Emir Birgün

Mehmet Bozkırlıoğlu

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Metin Telatar

Şaban Filiz

Ömer Çelik

Ahmet Turan Aydemir

Cengiz Süzük

Giyasi Güngör

Kamer Gülbeyaz

[Oda Onur Kurulu](#)

Tuncay Özkul

Suat Yılmaz

Mustafa Şerit

Özcan Uğurlu

Mustafa Demirören

Olgun Yurt

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Hüseyin Yeşil

43. Dönem Yönetim Kurulu**23-24-25 Mart 2012**

Cengiz Göltaş (Başkan)
 Neriman Usta (Başkan Yardımcısı)
 Mehmet Bozkırlıoğlu (Yazman)
 İrfan Şenlik (Sayman)
 Erhan Karaçay

Hamza Koç

Fatih Kaymakçıoğlu

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Giyasi Güngör

Ahmet Turan Aydemir

Recai Seymen

Hamit Yılmaz Kara

İbrahim Aksöz

Özkan Karataş

Mehmet Karabacak

[Oda Onur Kurulu](#)

M. Asım Rasan

Tuncay Özkul

Metin Telatar

Kamer Gülbeyaz

Yaşanur Kaya

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Hüseyin Yeşil

44. Dönem Yönetim Kurulu**18-19-20 Nisan 2014**

Hüseyin Yeşil (Başkan)
 Bahadır Acar (Başkan Yardımcısı)
 Hüseyin Önder (Yazman)
 İrfan Şenlik (Sayman)
 İbrahim Aksöz

Erdal Apaçık

Abdullah Büyüksıklar

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Giyasi Güngör

Yusuf Gündoğan

Serdar Çiftcan

Hüsamettin Pala

Musa Taş

Ethem Atalay Tercan

Hamit Yılmaz Kara

[Oda Onur Kurulu](#)

Ahmet Levent Egüz

Ahmet Turan Aydemir

Tuncay Özkul

İsa Güngör

Mustafa Asım Rasan

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Neriman Usta

45. Dönem Yönetim Kurulu**1-2-3 Nisan 2016**

Hüseyin Yeşil, Hüseyin Önder (Başkan)
 Kübülay Özbek, Bahadır Acar, Yusuf Gündoğan (Başkan Yardımcısı)
 Hüseyin Önder, Bahadır Acar (Yazman)
 İbrahim Aksöz (Sayman)
 Yusuf Gündoğan- Hüseyin Yeşil

Kadir Özkan

Bahadır Acar- Kübülay Özbek

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Giyasi Güngör

Musa Taş

Erdal Arslan

Ahmet Yılmaz

Ahmet Turan Aydemir

Naci Basmacı

Devrim Sarı- Barış Çoruh

[Oda Onur Kurulu](#)

Nazmiye Rahime Tiğrek

İrfan Şenlik

Suat Yılmaz

İsa Güngör

Erhan Karaçay

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Cengiz Göltaş

46. Dönem Yönetim Kurulu**30-31 Mart- 1 Nisan 2018**

Gazi İpek (Başkan)
 Mehmet Turgut, Evindar Aydın (Başkan Yardımcısı)
 İbrahim Saral, Neval Şimşek (Yazman)
 Şakir Aydoğan, Mehmet Turgut (Sayman)
 Cansel Arslan, İbrahim Saral
 Ömürhan Avni Soysal
 Kübülay Özbek- Erol Çelepsoy

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Giyasi Güngör

Naci Basmacı

Ahmet Turan Aydemir

Serdar Çiftcan

Mustafa Akçakaya

Mehmet Veysi Çevrim

Barış Çoruh

[Oda Onur Kurulu](#)

İsa Güngör

Ercan Dursun

İhsan Yurt

Bahri Kavilcioğlu

Murat Çelik

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Ufuk Ataç

47. Dönem Yönetim Kurulu**22-23 Ağustos 2020**

Bülent Pala (Başkan)
 Şaban Filiz (Başkan Yardımcısı)
 Şükrü Can İncebiyık (Yazman)
 Çiğdem Gündoğan Türker (Sayman)
 Olgun Sakarya
 Mehmet Özdağ
 Seyfettin Atar

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Suat Yılmaz

İbrahim Aksöz

Hüsamettin Pala

Özgür Yakışan

Hüseyin Ekrem Pazarlı

Bekir Dursun

Yaşanur Kaya

Osman Alkan

[Oda Onur Kurulu](#)

İlhan Metin

Eylem Ölmezoğlu

İrfan Satır

Mustafa Asım Rasan

Çetin İnce

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Ufuk Ataç- Erdal Ünver

48. Dönem Yönetim Kurulu**9-10 Nisan 2022**

Mahir Ulutaş (Başkan)
 Mehmet Orak (Başkan Yardımcısı)
 Eylem Ölmezoğlu (Yazman)
 Mehmet Mazmanoğlu, Oğün Sıy (Sayman)
 Mehmet Mazmanoğlu

Tayfun İşbilen

Mehmet Özdağ- Hakan Tuna

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Recai Seymen

Şahin Yılmaz

Tuncay Özkoç

Mehmet Hepzarif

Süleyman Balkan

Güneş Özdemir

Deniz Ülker

Suat Yılmaz

[Oda Onur Kurulu](#)

İsa Güngör

İrfan Satır

Murat Çelik

Mustafa Aydın

Nuri Sedit Gülşen

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Şükrü Akçadağ- Mazlum Kaplan

49. Dönem Yönetim Kurulu**26-27-28 Nisan 2024**

Mahir Ulutaş (Başkan)
 Mehmet Mazmanoğlu (Başkan Yardımcısı)
 Ramazan Pektaş (Yazman)
 Ender Kelleci (Sayman)
 Alaattin Ali Yolcu
 Bülent Özgümüş
 Oğün Sıy

[Oda Denetleme Kurulu](#)

Naci Basmacı

Mehmet Hepzarif

Mehmet Çağdaş

Engin Sürmen

Mahmut Erkenek

Mehmet Karabacak

Namık Kemal Cıbaroğlu

Fatma Rana Arıbaş

[Oda Onur Kurulu](#)

İlhan Metin

Dağıstan Bekiroğlu

Kamer Gülbeyaz

Ekrem Gültekin

Arif Dönmez

[TMMOB YK Oda Temsilcisi](#)

Bahadır Acar